

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista, valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta sekä eräiden maaseudun kehittämiseen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi maatalouden rakennetukia koskeva laki. Lailla säädettäisiin maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettävistä maatilainvestointituita ja nuoren viljelijän aloitustuesta. Lakia sovellettaisiin Euroopan yhteisön osaksi rahoittamiin sekä kokonaan kansallisista varoista rahoitettaviin tukiin. Laki koskisi Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2007—2013 perustuvia maatalouden rakennetukia ja sellaisia rakennetukia, joita hallinnoidaan erillisenä tukijärjestelmänä. Laissa säädettäisiin rakennetuen myöntämisen yleisistä ja erityisistä edellytyksistä, tuen ehdoista sekä tukeen liittyvistä menettelyistä. Lisäksi laissa säädettäisiin tuen hallinnoinnista vastaavista viranomaisista sekä näiden tehtävistä ja toimivallasta. Lakiehdotuksen tarkoituksena on toteuttaa maatalouden rakennetukia koskevan yhteisön lainsäädännön uudistamisesta aiheutuvat muutokset.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös maaseutuelinkeinojen rahoituslakia. Lakiin tehtäisiin ohjelmakaudella 2007—2013 myönnettäviä maaseudun kehittämistukia koskevan lainsäädännön uudistamisesta aiheutuvat muutokset. Lakiin sisältyisivät edelleen erityisesti maatilain perinneympäristön säilyttämiseen ja asunto-olojen parantamiseen myönnettävät investointituet sekä tuki

vesistötoimenpiteisiin. Lain voimaanpanosta säädettäisiin erillisellä lailla. Lisäksi varainsiirtoverolakiin ehdotetaan tehtäväksi maatalouden rakennetukia koskevan lainsäädännön uudistamisesta aiheutuvat muutokset.

Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus maatilatalouden kehittämissuunnitelmaan annettua lain muuttamisesta. Lakiin tehtäisiin maaseudun kehittämistukia koskevan lainsäädännön uudistamisesta aiheutuvat tarpeelliset muutokset.

Lisäksi esitykseen sisältyy valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskeva lakiehdotus. Rahoituksen myöntämiseen, maksamiseen, tarkastukseen ja takaisinperintään sovellettavia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi. Lisäksi maaseudun kehittämiseen myönnettäviä tukia koskevaan lakiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jolla laajennettaisiin yritys- ja hanketuen saajien joukkoa.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Varainsiirtoverolain muuttamista koskeva laki on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella erikseen säädettävänä ajankohtana. Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Osarahoitteiset rakennetuet.....	5
Kansalliset rakennetuet.....	6
Maatalouden rakennetuen toimeenpano.....	8
2.2 EU:n lainsäädännön kehitys.....	8
Osarahoitteista tukea koskeva lainsäädäntö.....	8
Kansallista tukea koskeva lainsäädäntö.....	10
2.3 Nykytilan arviointi.....	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	12
3.1 Tavoitteet.....	12
3.2 Keskeiset ehdotukset ja toteuttamisvaihtoehdot.....	13
Maatalouden rakennetuet.....	13
Maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin sisältyvät tuet.....	14
Muut tuet.....	15
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	15
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	15
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	16
Maaseutuvirasto.....	16
Työvoima- ja elinkeinokeskukset.....	16
4.3 Ympäristövaikutukset.....	17
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	18
5 ASIAN VALMISTELU.....	19
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	19
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	20
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	20
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	22
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	22
1.1 Laki maatalouden rakennetuista.....	22
1 luku Yleiset säännökset.....	22
2 luku Maatalouden rakennetuet.....	26
3 luku Tuen myöntämisen yleiset edellytykset.....	30
4 luku Lainaan liittyvän tuen myöntämisen erityiset edellytykset.....	40
5 luku Tuen ehdot.....	43
6 luku Lainaan liittyvää tukea koskevat erityiset ehdot.....	46
7 luku Tuen hakeminen ja myöntäminen.....	49
8 luku Tuen maksaminen.....	52
9 luku Tuen seuranta.....	57
10 luku Tarkastus.....	59
11 luku Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä.....	60
12 luku Lainaan liittyvää tukea koskevat menettelyt.....	63
13 luku Rakentamiseen liittyvää tukea koskevat erityiset menettelyt.....	66
14 luku Erinäiset säännökset.....	69

15 luku	Voimaantulosäännökset	71
1.2	Laki valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta	71
1.3	Laki maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta.....	74
1.4	Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta.....	80
2 luku	Rahoitustuet	82
3 luku	Kansallisesti rahoitettavat tuet	85
4 luku	Rahoitusjärjestelmät.....	86
1.5	Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta....	90
1.6	Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta.....	92
1.7	Laki varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta	93
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	95
3	VOIMAANTULO.....	96
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	96
LAKIEHDOTUKSET		101
1.	Laki maatalouden rakennetuista	101
2.	Laki valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta	120
3.	Laki maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta.....	122
4.	Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta	127
5.	Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta	132
6.	Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta	134
7.	Laki varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta	135
LIITE		137
RINNAKKAISTEKSTIT		137
3.	Laki maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta.....	137
4.	Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta	148
6.	Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta	184
7.	Laki varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta	186

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), jäljempänä *rahoituslaki*, kokonaisuudistus käynnistyi vuonna 2005. Tarkoituksena on uudistaa rahoituslakiin sisältyvät Euroopan yhteisön osaksi rahoittamat ja kansallisista varoista rahoitetut tukijärjestelmät uutta ohjelmakautta 2007—2013 varten. Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa valmisteltiin maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annettu laki (532/2006), jäljempänä *hallinnointilaki*, joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2006. Laissa säädetään maaseudun kehittämisohjelmien laatimisesta, toteuttamisesta, arvioinnista ja seurannasta. Lain ensisijaisena tarkoituksena oli antaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007—2013 laatimiseen ja toteuttamiseen tarvittava säädosperusta. Toisessa vaiheessa uudistettiin maaseudun yritys- ja hanketukia koskevat säännökset, jotka sisältyvät maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annettuun lakiin (1443/2006), jäljempänä *maaseudun kehittämislaki*. Laki tuli kokonaisuudessaan voimaan 23 päivänä toukokuuta 2007. Samassa yhteydessä uudistettiin muun muassa luonnonhaittakorvausta ja maatalouden ympäristötukea koskevat säännökset, jotka sisältyvät luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annettuun lakiin (1440/2006), jäljempänä *ympäristötukilaki*. Laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Esityksen tarkoituksena on jatkaa rahoituslain kokonaisuudistusta. Esitykseen sisältyvillä maatalan investointituilla ja nuoren viljelijän aloitustuella edistetään maataloustuotannon toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä kotimaisen maatalouselinkeinon harjoittamisen jatkuvuuden sekä elintarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi. Maatalouden investointitukea myönnetään tuotannon tehokkuuden ja laadun parantamiseen. Aloitustuella

puolestaan mahdollistetaan erityisesti sukupolvenvaihdostilanteissa maatalojen toiminnan jatkuminen Suomen olosuhteissa, joille on tyypillistä tilanpidon aloittamiseen tarvittavan omaisuuden korkeat hankintakustannukset.

Nuoren viljelijän aloitustuki sekä osa maatalouden investointituista on sisällytetty osarahoitteisina Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan. Lisäksi maatilan investointitukia rahoitettaisiin kokonaan kansallisista varoista. Osarahoitteisia ja kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskevaa Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on muutettu. Esitykseen sisältyvän maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen tarkoituksena on uudistaa maatalouden rakennetukia koskevat kansalliset säännökset vastaamaan yhteisön lainsäädännön vaatimuksia.

Aloitustukia ja investointitukia on tarkoitus jatkossakin myöntää sekä avustuksena että lainaan liittyvänä tukena. Tuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia, joiden tarkoituksena on kohdentaa rakennetuen rahoitukseen vuosittain käytettävissä olevat varat tavalla, joka parhaiten palvelee maatalojen kehittämistä kannattaviksi sekä maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukykyyn kehittämistä. Lisäksi tarkoituksena on perusteellisesti uudistaa tuen hakemiseen ja myöntämiseen liittyviä menettelyjä.

Esitykseen sisältyy rahoituslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Laista poistettaisiin edellisellä ohjelmakaudella myönnettyjä maaseudun kehittämisen yritys- ja hanketukia, pinta-alaperusteisia maaseudun kehittämistukia sekä maatalan investointitukia ja nuoren viljelijän aloitustukea koskevat säännökset. Rahoituslaissa säädettäisiin jatkossakin maatalan perinneympäristön säilyttämiseen sekä maatalan asunto-olojen parantamiseen myönnettävistä tuista. Lisäksi lakiin jätettäisiin vesistötoimenpiteitä sekä valtionlainaan, valtion myyntisaamisiin ja korkotulilainoihin liittyvää vapaaehtoista velkajär-

jestelyä koskevat säännökset. Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käytössä on maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) mukaan edistettävä erityisesti rahoituslaissa säädettyjä tavoitteita. Rahoituslain uudistamisesta ja maaseudun kehittämistä koskevan lainsäädännön muuttumisesta johtuvat tarkistukset tehtäisiin mainittuun lakiin. Varainsiirtoverolakiin (931/1996) tehtäisiin maatalouden rakennetukea koskevan lain antamisesta ja rahoituslain lainaan liittyvää tukea koskevien säännösten kumoamisesta aiheutuvat muutokset.

Rahoituslakiin sisältyneet valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskevat säännökset sijoitettaisiin erilliseen lakiin. Avustusta voitaisiin jatkosakin myöntää sellaiseen tutkimus- tai kehittämistoimintaan, joka valtakunnallisesti merkittävällä tavalla edistää maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikan tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lain perusteella rahoitettaisiin maa- ja elintarviketaloudentutkimusta, jolla on merkittävä asema maatalous- ja elintarviketuotannon kilpailukyvyyn edistämässä tarvittavan tutkimustiedon tuottamisessa. Laissa säädettäisiin erityisesti avustettavasta toiminnasta sekä hyväksyttävistä kustannuksista. Lisäksi avustuksiin tulisivat sovellettaviksi valtionavustuslain säännökset.

Maaseudun kehittämissäissä säädetään yrityksen käynnistys-, investointi-, kehittämistuista, joita myönnetään muuta yritystoimintaa kuin maatalouden alkutuotantoa varten. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yrityksen kehittämistukea voitaisiin myöntää yksityis- tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, joka tuottaa yrityksen toiminnan kehittämisessä tarvittavia palveluja. Kysymys on sellaisista tutkimus- ja kehittämisspalveluista, jotka edistävät vastaavia maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamisen ja kilpailukyvyyn tavoitteita kuin maaseudun elinkeinon kehittämisshankkeeseen tai yrityksille suoraan myönnettävä yritystuki. Laissa säädetään maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämiseen sekä asukkaiden elämänlaadun parantamiseen myönnettävistä hanketuista. Hanketukien käyttöalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että tukea voitaisiin jatkossa myöntää myös yrityksille sekä sellaiseen toimintaan,

jonka johdosta tuki voi muodostua valtiontueksi. Tarkoituksena on monipuolistaa lain perusteella toteutettavia maaseudun kehittämistoimenpiteitä.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Ohjelmakaudella 2000—2006 maatalouden rakennetukia on myönnetty Euroopan yhteisön osaksi rahoittamina ja kokonaan kansallisista varoista rahoitettuina tukina. Osarahoitteiset maatilan investointituet sekä nuoren viljelijän aloitustuki ovat sisältyneet Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen tavoite 1-ohjelmiin. Vuonna 2007 nämä tuet rahoitetaan kuitenkin kokonaan kansallisista varoista.

Tavoite 1 -ohjelma-alueiden ulkopuolella maatalouden investointituet ja nuoren viljelijän aloitustuki on rahoitettu kokonaan kansallisista varoista. Lisäksi tavoite 1-ohjelma-alueilla on rahoitettu eräitä investointitukia kokonaan kansallisista varoista. Kokonaan kansallisissa maatalouden rakennetuissa tuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin on vaikuttanut pitkälti se yhteisön lainsäädäntö, jonka perusteella valtiontuki on hyväksytty. Tällä perusteella tuet voidaan jakaa Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen, jäljempänä *liittymissopimus*, 141 artiklaan perustuviin tukiin sekä muihin maatalouden rakennetukiin. Nämä tuet eivät sisälly maaseudun kehittämissohjelmiin. Lisäksi kokonaan kansallisin varoin on tuettu maatilan asuinrakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista.

Osarahoitteiset rakennetuet

Ohjelmakaudella 2000—2006 toteutettujen Euroopan yhteisön osaksi rahoittamien ohjelmien ja niiden toteuttamiseen käytettävien varojen hallinnointia koskevia Euroopan yhteisön ja kansallisia säädöksiä on kokonaisuutena selvitetty hallituksen esityksessä Eduskunnalle laiksi maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista (He 35/2006 vp.).

Pohjois- ja Itä-Suomen tavoite 1-ohjelmiin sisältyvät maatalouden rakennetuet on vuosina 2000—2006 rahoitettu Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta, jäljempänä EMOTR:n ohjausosasto, joka on yksi neljästä rakennerahastosta. Näin ollen niihin on ohjelmien ja varojen hallinnon osalta sovellettu rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1260/1999, jäljempänä rakennerahastojen yleisasetus, ja sen nojalla annettuja komission asetuksia. Maatalouden rakennetukitoimenpiteiden sisällöstä on sen sijaan säädetty Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1257/1999, jäljempänä *EY:n maaseudun kehittämisasetus*.

Vastaavasti EMOTR:n ohjausosaston varojen hallintoihin on sovellettu yleislakina rakennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnosta annettua lakia (1353/1999), jäljempänä rakennerahastolaki. Erityissäännökset varojen käytöstä, niihin liittyvien viranomaistehtävien hoitamisesta sekä maatalouden rakennetukitoimenpiteistä ovat sisällyneet rahoituslakiin sekä sen nojalla annettuihin asetuksiin.

Edellisen ohjelmakauden päätyttyä vuonna 2007 maatalouden investointituet sekä nuoren viljelijän aloitustuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista myös tavoite 1-ohjelma-alueilla. Käytännössä tämä ei ole aiheuttanut muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön, sillä osarahoitteiset toimenpiteet ja niitä vastaavat kokonaan kansallisista varoista rahoitetut kansalliset toimenpiteet ovat olleet varsin pitkälle yhdenmukaisia. Tarkoituksena on ollut varmistaa tuen saajien yhdenmukainen kohtelu tuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin nähden tuen rahoituslähteestä riippumatta. Osarahoitteista tukea koskevia erityisiä säännöksiä on liittynyt lähinnä tukien maksamista ja tarkastusta koskevaan menettelyyn. Muilta osin osarahoitteisen tuen ja kansallisen tuen erilainen säädöspohja on vaikuttanut lähinnä viranomaisten sisäiseen toimintaan. Näin ollen on perusteltua käsitellä vuosien 2000—2006

osarahoitteisia tukia koskevia säädöksiä muiden rakennetukien yhteydessä.

Kansalliset rakennetuet

Maatilan investointituet ja nuoren viljelijän aloitustuki ovat Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 36 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tukitoimenpiteitä. Näihin tukitoimenpiteisiin sovelletaan perustamissopimuksen 87—89 artiklojen valtiontukea koskevia sääntöjä siltä osin kuin Euroopan unionin neuvosto asiasta määrää. Valtiontukisääntöjen soveltamisesta maatalouden rakennetukeen säädetään EY:n maaseudun kehittämisasetuksessa. Oman erityistapauksensa muodostavat liittymissopimuksen 141 artiklan mukaiseen kansalliseen tukiohjelmaan sisältyvät rakennetuet, joiden hyväksyminen tapahtuu osana tukiohjelmaa koskevaa kokonaisratkaisua.

Euroopan yhteisön lainsäädännön näkökulmasta maatalouden rakennetukia rahoitetaan useista eri tukijärjestelmistä. Osarahoitteiset rakennetuet muodostavat oman järjestelmänsä. Kansallisen rakennetuen osalta oman erillisen kokonaisuutensa muodostavat ne tuet, jotka sisältyvät samaan hyväksytyyn tukijärjestelmään. Tämä tarkoittaa sitä, että tuen myöntämisen edellytyksiä ja tuen ehtoja arvioidaan osittain eri yhteisön säädösten perusteella. Tuen myöntäminen kokonaan kansallisista varoista edellyttää lähtökohtaisesti sitä, että tuki sisältyy Euroopan yhteisöjen komission hyväksymään valtiontukijärjestelmään tai tukijärjestelmä täyttää yhteisön lainsäädännössä asetetut edellytykset, joiden perusteella erillistä hyväksyntää ei tarvita.

Erillistä hyväksyntää maatalousalan valtiotuelle ei ole tarvittu, jos tukijärjestelmä täyttää EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävään valtiontukeen annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1/2004 säädetyt edellytykset. Tällaisen niin sanotun ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella tukijärjestelmä olisi kuitenkin ollut rajattu varsin tiukkoihin reunaehtoihin. Käytännössä rakennetuen myöntämisen edellytykset ja ehdot ovat olleet sellaisia, että tukijärjestelmä

on edellyttänyt komission hyväksyntää. Näin ollen tukijärjestelmien hyväksyminen on pääsääntöisesti tapahtunut niiden periaatteiden mukaisesti, jotka komissio on vahvistanut maatalousalan valtiontukea koskevissa yhteisön suuntaviivoissa (2000/C 28/ 02).

Eri tukijärjestelmiä käyttöönotettaessa pääperiaatteena on ollut, että rakennetuki myönnetään kaikille mahdollisimman pitkälle samoin edellytyksin ja ehdoin. Kuitenkin maatalouden tukijärjestelmien hyväksyntään liittyvistä ehdoista on seurannut joitakin tuotannonalakohtaisia eroja maatalouden rakennetuen myöntämisen edellytyksiin ja erityisesti tuen määrään nähden. Eräillä tuotannonaloilla investointituki sekä nuoren viljelijän aloitustuki on myönnetty yhteisön lainsäädännön salliman enimmäismäärän mukaisena kiinteämääräisenä tukena. Tämä on perustunut liittymissopimuksen 141 artiklaa koskevaan neuvotteluratkaisuun vuodelta 2004, jonka mukainen kansallinen tukijärjestelmä on voimassa vuoden 2007 loppuun saakka niin sanotuilla A- ja B-tukialueilla. Komission päätöksen C(2004) 475 mukaan Suomen on myönnettävä Etelä-Suomen kansalliseen tulotukeen oikeutetuille ja objektiiviset kriteerit täyttävälle hakijoille investointitukea päätöksen liitteessä määritellyt enimmäismäärät mainituilla tuotannonaloilla sekä nuoren viljelijän aloitustukea yhteisön valtiontukisääntöjen sallima enimmäismäärä.

Toisen erityistapauksen muodostavat vuoden 141 ratkaisun yhteydessä tehdyt järjestelyt, jotka koskevat liittymissopimuksen 142 artiklassa tarkoitettua pohjoisilla alueilla eli C-tukialueilla myönnettävää investointitukea. Komissio hyväksyi päätöksellään C (2004) 2711, että Suomen eri osissa toimivien tuottajien välisen syrjinnän estämiseksi vastaavia korotettuja investointitukia myönnetään myös C-tukialueilla. Näin ollen koko Manner-Suomen alueella tuki on myönnetty kiinteiden prosentiosuuksien mukaisena sellaisilla tuotannonaloilla, jotka kuuluvat 141-ratkaisun piiriin.

Maatalouden investointituista ja nuoren viljelijän aloitustuesta sekä eräistä muista maatalouden rakennetuista säädetään kansallisesti rahoituslaissa. Rahoituslaki on luonteeltaan puitelaki. Lakiin sisältyvät perussäännökset tuilla edistettävistä tavoitteista, tuettavasta

toiminnasta, lainaan liittyvästä tuesta, täytäntöönpanosta vastaavista viranomaisista, tuen saamisen yleisistä edellytyksistä sekä tarkastusoikeudesta ja tuen takaisinperinnästä. Rahoituslain nojalla käyttöönotettavista tukijärjestelmistä päättää lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto. Maa- ja metsätalousministeriö vastaa rahoituslain 7 §:n mukaan varojen käytön ohjaamisesta. Rahoituslain 6 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen perusteista ja tukien enimmäismääristä. Lain 64 §:ään sisältyvät valtuudet antaa tarkempia säännöksiä ja määräyksiä tuen hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä.

Maatalouden rakennetukien saajista, tuettavasta toiminnasta ja tuen enimmäismäärästä sekä tukien myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä säädetään maaseudun kehittämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (609/2000), jäljempänä kansallinen maaseudun kehittämisasetus. Maatilan investointitukea on voitu asetuksen mukaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilataloutta eli maa- ja metsätaloutta. Tuen myöntämisen pääasiallisina edellytyksinä on muun muassa hakijan taloudellinen elinkelpoisuus, tukikelpoisen maatilan hallinta, riittävä ammattitaito sekä 18—65 vuoden ikä. Lisäksi maataloudesta saatavilla tuloilla on tullut olla olennaista merkitystä hakijan toimeentulon kannalta. Yhteisön osalta edellytysten täyttymistä on tarkasteltu yhteisössä määräysvaltaa käyttävien luonnollisten henkilöiden kautta. Nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytyksenä on ollut edellä tarkoitettujen edellytysten lisäksi alle 40-vuoden ikä sekä ryhtyminen ensimmäistä kertaa tilanpidon harjoittajaksi. Asuntorahoitus on myönnetty hieman poikkeavin ehdoin. Sen osalta tukea on voitu myöntää 65 vuotta täyttäneelle ja eräissä tapauksissa myös alle 18-vuotiaalle. Lisäksi asetuksessa on säädetty tuen saajan enimmäistuloista.

Rakennetukea on voitu myöntää avustuksen lisäksi lainaan liittyvänä tukena. Vuodesta 2004 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävään valtionlainaan sisäl-

tyvän tuen myöntämisestä on luovuttu. Lainaani liittyvä rakennetuki on näin ollen luotolaitoksen varoista myönnettyyn lainaan liittyvää korkotukea tai tukea, joka myönnetään valtion puolesta annettavana takauksena. Korkotuen hakemiseen, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä sekä korkotukea koskevista erityisistä edellytyksistä ja ehdoista säädetään eräistä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä lainoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (808/2000), jäljempänä maaseudun kehittämislainoja koskeva asetus. Valtiontakauksen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista sekä siihen liittyvistä menettelyistä on säädetty kansallisessa maaseudun kehittämisasetuksessa.

Varojen kohdentamisesta eri tuotantosuuntien ja tukikohteiden perusteella säädetään vuosittain maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jäljempänä kohdentamisasetus, joista viimeisin on maatilatalouden rakennetuen kohdentamisesta vuonna 2007 annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1167/2006). Kysymys on asetuksesta, jossa säädetään vuosittaisesta määrärahojen käytöstä. Tuen hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä säädetään yksityiskohtaisesti maaseudun kehittämistoimenpiteitä tuettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (129/2002).

Maatalouden rakennetuen toimeenpano

Maatalouden rakennetuen toimeenpano 2000-luvulla voidaan jakaa kahteen kauteen. Vuosina 2001—2004 tukia myönnettiin ohjelmakaudella 2000—2006 sovelletun Euroopan yhteisöjen rakennerahastolainsäädännön mukaisin ehdoin. Vuosina 2005—2007 tukien myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin ovat vaikuttaneet paitsi mainitun rakennerahastolainsäädännön ehdot, erityisesti vuosina 2004—2007 sovellettavan liittymissopimuksen 141 artiklan mukaista tukea koskeneen päätöksen ehdot. Nämä kaudet ovat selvästi erotettavissa toisistaan myös hakemusten ja myönnetyn tuen määrän suhteen.

Vuosina 2001—2004 tukipäätöksiä tehtiin vuosittain keskimäärin 7 500 kappaletta, joihin liittyen avustusta myönnettiin 65 ja tuen

kohteena olevaa lainaa 285 miljoonaa euroa. Vastaavasti vuosina 2005—2006 tukipäätöksiä tehtiin vuosittain keskimäärin 14 500, joihin liittyen avustusta myönnettiin 150 ja tuen kohteena olevaa lainaa 335 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 arvioidaan tukipäätöksiä tehtävän 12 000 kappaletta, joihin liittyen avustusta myönnettäisiin 230 ja korkotukilainaa 380 miljoonaa euroa.

2.2 EU:n lainsäädännön kehitys

Osarahoitteista tukea koskeva lainsäädäntö

Vuosina 2007—2013 EY:n maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoitus sisältyy maaseudun kehittämisen maataloustukirahastoon, jäljempänä maaseuturahasto. Maaseuturahasto on yhteisen maatalouspolitiikan osana tapahtuvan maaseudun kehittämisen rahoitusväline, jota koskevat EY:n säädökset annetaan EY:n yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen toimivaltamääräysten perusteella. Jatkossa maatalouden rakennetukitoimenpiteiden rahoitus tapahtuu yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusvälineestä. Vastaavasti niihin liittyvä ohjelmatyö ja ohjelmien hallinnointi tapahtuu maaseudun kehittämistä koskevan yhteisön lainsäädännön perusteella. Osarahoitteiset rakennetukitoimenpiteet sisällytetään vuodesta 2008 alkaen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan.

Uudistuksen tuloksena on järjestelmä, jossa on piirteitä yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusvälineen varojen ja toisaalta rakennerahasto-ohjelmien hallinnointiin liittyvistä menettelyistä. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että maatalouden rakennetukeen käytettävien varojen hallinnointia koskevat vaatimukset kiristyvät verrattuna aikaisempaa ohjelmakauteen johtuen siirtymisestä yhteisen maatalouspolitiikan rahoitusvälineen piiriin. Erityisesti tämä johtuu maksujen suorittamisesta ja varojen käytön valvonnasta vastaavan maksajaviraston toimintaa koskevasta yhteisön sääntelystä, joka on perinteisesti ollut yksityiskohtaisempaa ja tiukempaa kuin vastaavat Euroopan yhteisöjen rakennerahastovaroiden hallinnointia koskevat järjestelyt. Toisaalta rakennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista ja ohjelman toimeenpanosta vas-

tanneen hallintoviranomaisen tehtävät on otettu osaksi maaseudun kehittämisohjelmien hallintojärjestelmää.

Maaseuturahaston varojen hallinnoinnista säädetään yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1290/2005, jäljempänä *uusi rahoitusasetus*. Kysymys on varsin pitkälle jäsenvaltioiden sisäiselle yhteisön varojen hallintojärjestelmälle asetettavista vaatimuksista. Keskeisiä ovat maksajaviraston toimintaa koskevat säännökset. Maksajavirastona on toiminut 1.5.2007 alkaen Maaseutuvirasto. Maksajaviraston vastuulle kuuluvia alueellisia toimeenpanotehtäviä hoitaisivat työvoima- ja elinkeinokeskukset. Yksittäisen tuen saajan asemaan vaikuttavat kuitenkin välillisesti uuden rahoitusasetuksen varsin yksityiskohtaiset säännökset, jotka koskevat muun muassa maksajaviraston velvollisuutta tarkistaa määrättyt asiat ennen maksun suorittamista, paikalla tehtäviä tarkastuksia sekä komission tiedonsaantioikeutta. Lisäksi rahoitusasetuksen nojalla annettuihin komission asetuksiin sisältyy yksityiskohtia, joilla on vaikutuksia myös tuen saajan oikeuksista ja velvollisuuksista säädetäessä. Esimerkiksi tilinpitoaineiston säilyttämisvelvollisuutta koskevat säännökset sisältyvät neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettuun komission asetukseen (EY) N:o 885/2006. Lisäksi yhteisön lainsäädännöstä seuraavat tietojen säilyttämis-, raportointi- ja seurantavelvoitteet ohjaavat pitkälti seurannan tietojärjestelmien sisältöä.

Ohjelmien hallinnoimiseen liittyvistä tehtävistä ja vastuista säädetään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1698/2005, jäljempänä *EY:n maaseutuasetus*. Sen 74 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava voimaan kaikki lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sen varmistamiseksi, että yhteisön taloudelliset edut suojataan tehokkaasti. Artiklan säännökset vaikuttavat myös ohjelman toimeen-

panoon liittyvien tehtävien organisointiin viranomaisissa. Ohjelman hallinnossa on taatava selkeä tehtävien jako ohjelman tehokasta toimeenpanosta vastaavan hallintoviranomaisen ja muiden toimielinten välillä. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman hallintoviranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö. Hallintoviranomaisen vastuulle kuuluvia eritä valtakunnallisia toimeenpanotehtäviä hoitaisi Maaseutuvirasto ja alueellisia toimeenpanotehtäviä hoitaisivat työvoima- ja elinkeinokeskukset. Sekä maksajavirasto- että hallintoviranomaistehtäviä hoitavissa Maaseutuvirastossa ja työvoima- ja elinkeinokeskuksissa on näin ollen huolehdittava tehtävien riittävästä eriyttämisestä.

Maaseuturahastosta rahoitettavista tuista säädetään EY:n maaseutuasetuksessa. Maaseudun kehittämistoimenpiteet on asetukseksi jaettu toimintalinjoihin. Ensimmäiseen toimintalinjaan sisältyvät toimenpiteet maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn edistämiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat erityisesti investointituki maatilojen nykyaikaistamiseen, nuorten viljelijöiden aloitustuki, tuki maatalouden toimijoiden ammatillisen osaamisen nostamiseen sekä maa- ja metsätaloustuotteen arvonn lisäämiseen myönnettävät tuet. Jäsenvaltio määrittelee kansallisesti ohjelmassa ne toimenpiteet, joita se ottaa käyttöön joko osaksi yhteisön varoista tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuna.

Manner-Suomen kehittämisohjelmaan sisällytettäisiin vuodesta 2008 alkaen eritä tuotannonaloja koskevat investointitukitoimenpiteet sekä nuoren viljelijän aloitustuen. Avustuksena myönnettävä maatalouden investointituki ja nuoren viljelijän aloitustuki olisivat osarahoitteista tukea. Osarahoitteisen avustuksen kohteena oleviin toimiin myönnettävä korkotuki rahoitettaisiin kokonaan kansallisista varoista. Tällainen kansallinen lisärahoitus hyväksytään osana Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa.

EY:n maaseutuasetukseen sisältyvät perussäännökset maatalan nykyaikaistamiseen myönnettävän investointituen (26 artikla) ja nuoren viljelijän aloitustuen (22 artikla) myöntämisen edellytyksistä. Yksityiskohtaisemmin tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään Euroopan maaseudun kehittämisen

maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1974/2006, jäljempänä *komission toimeenpanoasetus*. Maatalouden investointituella edistettävistä tavoitteista ei enää säädetä yhtä yksityiskohtaisesti kuin aikaisemmin. Sen sijaan komission toimeenpanoasetuksen 43 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että investointitoimenpiteiden tuki kohdennetaan selkeästi määriteltyihin tavoitteisiin, jotka kuvastavat tunnistettuja rakenteellisia ja alueellisia tarpeita sekä rakenteellisia haittoja. Maatalouden investointituen myöntämisen edellytyksenä ei enää jatkossa olisi maatalon taloudellinen elinkelpoisuus, viljelijän riittävä ammattitaito tai markkinoiden olemassa olon osoittaminen tuen kohteena olevalle tuotteelle. Myöskään nuoren viljelijän aloitustuen osalta taloudellista elinkelpoisuutta ei enää yhteisön säädöksissä edellytetä. Sen sijaan aloitustuen myöntämisen edellytyksenä on maataloustoiminnan kehittämistä koskevan elinkeinosuunnitelman esittäminen.

Tuen myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavasta menettelystä sekä tarkastusten suorittamisesta säädetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntönnäpönnön kannalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1975/2006, jäljempänä *komission valvonta-asetus*. Asetuksen 26 artiklassa säädetään hallinnollisista tarkastuksista, jotka viranomaisten on suoritettava ennen tuen myöntämistä ja maksamista. Hallinnollisiin tarkastuksiin sisältyy hakemusasiakirjojen perusteella tapahtuva tuen myöntämisen tai maksamisen edellytysten systemaattinen tarkastelu. Eräissä tapauksissa hallinnollisiin tarkastuksiin on liitettävä paikan päällä tehtävä tarkastuskäynti. Lisäksi asetuksessa säädetään otantaan perustuvista paikalla tehtävistä tarkastuksista, jotka on mahdollisuuksien mukaan tehtävä ennen tuen viimeisen maksuerän suorittamista, sekä jälkitarkastuksista, joiden avulla varmistetaan erityisesti investointituen kohteena olevan

omaisuuden ja yritystoiminnan säilyttäminen tuen ehtojen mukaisesti.

Kansallista tukea koskeva lainsäädäntö

Rakennetuet

Yhteisön maatalousalan valtiontukisääntöjä on uudistettu kuluvaan ohjelmakautta varten. Uudistuksessa on erityisesti otettu huomioon maaseudun kehittämistä koskevan yhteisön lainsäädännön muutokset. Perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1857/2006, jäljempänä *maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*, vahvistetaan ne edellytykset, joiden perusteella maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimivia pk-yrityksiä koskeva valtiontukijärjestelmä ei edellytä komission erillistä hyväksyntää. Asetuksen perusteella tukijärjestelmään voi sisältyä tukea, joka myönnetään avustuksena tai korkotukena. Valtiontakauksen käyttäminen tukimuotona edellyttää aina erillistä ilmoitusta tuen määrätymisperusteista.

Toisin kuin aikaisemmin asetusta ei sovelleta maataloustuotteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen myönnettävään tukeen, jota koskee vuoden 2007 alusta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettyyn valtiontukeen annettu komission asetus (EY) N:o 70/2001, jäljempänä *pk-ryhmäpoikkeusasetus*. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan maataloustuotteen jalostuksena ei kuitenkaan pidetä sellaisia maatilalla tapahtuvia toimintoja, jotka ovat tarpeen eläin- tai kasvituotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten. Tällaisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi maatilalla tapahtuva tuotteen puhdistaminen ja pakkaaminen, jonka jälkeen tuote myydään suoraan kuluttajalle taikka jalostusta tai vähittäismyyntiä varten.

Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklassa säädetään maatalainvestoinneista ja 5 artiklassa perinteisten maisemien ja rakennusten säilyttämiseen liittyvästä inves-

tointituesta. Artiklan 7 kohdan mukaan poikkeus voidaan myöntää ainoastaan tuelle, joka on avointa kaikille maatalouden aloille. Tukea voidaan asetuksen 18 artiklan mukaan myöntää sellaista toimintaa varten, joka on toteutettu, tai sellaista palvelua varten, joka on saatu, sen jälkeen kun tukijärjestelmä laadittu ja julkaistu, tukihakemus on jätetty asianmukaisesti ja viranomaisen on hakemuksen hyväksynyt siten, että se velvoittaa viranomaisen myöntämään tuen, ja että tuen määrä tai sen laskentaperusteet on selvästi ilmoitettu. Hakemuksen hyväksyminen edellä tarkoitetulla tavalla voi tapahtua ainoastaan, jos tuen myöntämiseen on käytettävissä varoja. Kansallisessa oikeusjärjestelmässä tämä tarkoittaa tukipäätöksen tekemistä.

Komissio soveltaa vuoden 2007 alusta alkaen vastaanotettuihin valtiontuki-ilmoituksiin maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevia suuntaviivoja vuosiksi 2007—2013 (2006/C 319/01), jäljempänä *maatalousalan suuntaviivat*. Suuntaviivoissa määriteltujen periaatteiden mukaisesti komissio voi hyväksyä valtiontuen. Toisin kuin maatalouden ryhmäpoikkeusasetusta suuntaviivoja sovelletaan maataloustuotteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen liittyviä valtiontuki-ilmoituksia tutkittaessa. Suuntaviivojen perusteella komissio voi hyväksyä tuen, jota myönnetään rajoitetusti tietyille maatalouden aloille sekä eräissä tapauksissa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen investointituen enimmäismäärän ylittämisen. Suuntaviivojen perusteella ei kuitenkaan voida hyväksyä tukea, joka myönnetään sellaisiin toimiin, jotka on aloitettu ennen kuin viranomaisen on tehnyt sitovan ratkaisun myöntää tukea. Maatalouden investointitukea koskeviin ilmoituksiin on liitettävä selvitys siitä, että tuki kohdentuu selkeästi määriteltäviin alueellisiin tavoitteisiin, jotka kuvastavat tunnistettuja rakenteellisia haittoja ja alueellisia tarpeita sekä rakenteellisia haittoja.

Liittymissopimuksen 141 artiklaan perustuvia rakennetukia koskeva neuvotteluratkaisu on voimassa vuoden 2007 loppuun saakka. Suomen esitys vuosina 2008—2013 sovellettavaksi tukiohjelmaksi on toimitettu komissiolle elokuussa 2007. Hallituksen esityksen antamisen hetkellä ei ole käytettävissä tietoa siitä, miten neuvottelujen lopputulos

vaikuttaa maatalouden investointituen myöntämisen edellytyksiin tulevaisuudessa Etelä-Suomen kansallisen tuen piiriin kuuluvilla tuotannonaloilla.

Muut tuet

Maatalousalan suuntaviivojen 148 kohdan mukaan tutkimus- ja kehittämistyöhön myönnettyä maatalousalan tukea tarkastellaan tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea koskevissa yhteisön puitteissa (2006/C 323/01), jäljempänä *t&k-puitteet*, vahvistettujen periaatteiden mukaan. Maatalousalan tuella tarkoitetaan tällöin maatalouden alkutuotantoa sekä maataloustuotteen ensiasteen jalostusta ja kaupan pitämistä koskevaa tukea. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007 mennessä toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että aikaisemmin voimassa olleiden valtiontukisääntöjen mukaisesti hyväksytyt tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukijärjestelmät täyttävät uusien maatalousalan suuntaviivojen mukaiset edellytykset. Jos tuki koskee maataloustuotteen ensiasteen jalostusta ja kaupan pitämistä, tukijärjestelmä ei edellytä erillistä hyväksyntää, jos se täyttää sellaisessa ryhmäpoikkeusasetuksessa säädettyjä vaatimukset, jota voidaan soveltaa tutkimus- ja kehitystyötä koskevaan valtiontukeen. Näitä ryhmäpoikkeusasetuksia selvitetään jäljempänä.

Muuta yritystoimintaa kuin maatalouden alkutuotantoa koskevat yleiset valtiontukisäännöt, ja niihin sisältyvät tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat säännökset ja määräykset. Erityisesti näitä ovat t&k-puitteet sekä pk-ryhmäpoikkeusasetus, jonka soveltamisalaa on muutettu komission asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan tukea tutkimus- ja kehitystyöhön annetulla komission asetuksella (EY) N: 364/2004. Lisäksi muuhun yritystoimintaan tukea voidaan myöntää vähämerkityksisenä tukena, josta säädetään perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1998/2006, jäljempänä *de minimis-asetus*.

2.3 Nykytilan arviointi

Maatalouden investointituet ja nuoren viljelijän aloitustuki ovat yhteiskunnallisesti erittäin merkittäviä elinkeinotoiminnan tukia. Niiden avulla on edistetty niin maatalouden toimintaedellytyksiä kuin maatalouden tuotavuutta ja kilpailukykyä Suomen vaihtelevissa tuotanto-olosuhteissa. Taustalla ovat vaikuttaneet perustamissopimuksen 33 artiklassa määritellyt yhteisen maatalouspolitiikan sekä 158 artiklassa määritellyt aluepolitiikan tavoitteet.

Maatalouden rakennetukien säädösperusta on muodostunut hajanaiseksi ja vaikeasti hallittavaksi kokonaisuudeksi. Tähän on osaltaan vaikuttanut osarahoitteista tukea ja kansallista tukea koskeva yhteisön lainsäädäntö sekä kansallisten säädösten rakennetta koskevat ratkaisut. Rahoituslaki on luonteeltaan puitelaki, jossa on säädetty tavoitteiltaan ja toimeenpanotavaltaan hyvin erilaisista tukijärjestelmistä. Rakenne on osoittautunut ongelmalliseksi perustuslain kannalta, sillä tukijärjestelmiä koskevat keskeiset säännökset ovat sisältyneet pääosin lakia alemmanasteisiin säädöksiin. Myös säädösten soveltamisen kannalta moniportainen rakenne on koettu usein ongelmalliseksi sekä hallinnon että tuen saajien näkökulmasta.

Tuen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen kohdentamista ja tukien hakemisessa noudatettavaa menettelyä on tarpeen kehittää. Liittymissopimuksen 141 artiklaa koskevassa neuvotteluratkaisussa edellytetyt korkeat tukitasot sekä tuen myöntäminen enimmäismäärien mukaisena kiinteämääräisenä tukena ovat osoittautuneet ongelmallisiksi tukien rahoitukseen käytettävissä olevien varojen riittävyyden kannalta. Samalla hakemusten määrä ja investointien koko on viime vuosina kasvanut merkittävästi. Toisaalta tukihakemuksia on voinut jättää jatkuvasti ilman määrättyjä hakuaikoja. Nämä tekijät ovat osaltaan aiheuttaneet tukihakemusten käsittelyn ruuhkautumisen, eikä tuen saaja ole voinut ennakoida hetkeä, jolloin päätös rahoituksesta tehdään.

Toisaalta tuettavan toimenpiteen toteuttamisen on voinut aloittaa ennen tukipäätöksen tekemistä. Tämä puolestaan johtanut tilanteisiin, joissa toimenpiteen toteuttaminen on

edennyt varsin pitkälle ennen kuin tukihakemusta on kokonaisuutena tarkasteltu ja päätös tuen myöntämisestä on voitu tehdä. Jälkikäteen tapahtuva toimenpiteen tukikelpoisuuden arviointi on voinut johtaa monenlaisiin ongelmiin erityisesti rakentamisinvestoinneissa.

Avustus, korkotuki ja valtiontakaus ovat osoittautuneet toimiviksi ja toisiaan täydentäviksi tukimuodoiksi. Avustus on tukimuodoista siinä suhteessa merkittävin, että se edistää välittömästi tuettavan toimenpiteen toteuttamista, ja se on tuen saajan käytettävissä suhteellisen nopeasti. Korkotuki puolestaan kertyy pidemmällä aikavälillä, mutta siihen sisältyvä tuki on yhtäläillä merkittävä etuus kuin vastaavan suuruinen avustus. Valtiontakauksen merkitys tukimuotona kasvaa. Tämä johtuu maatilalla toteutettavien investointien taloudellisen arvon ja niihin liittyvien lainamäärien merkittävästä kasvusta. Samalla yritystoiminnassa käytetyn omaisuuden vakuusarvoon liittyviä erityisiä tekijöitä, sillä usein vakuutena oleva kiinteistö tai maatalon tuotantorakennukset sijaitsevat harvaanasutulla seudulla, soveltuvat sellaisenaan ainoastaan maataloustuotannon harjoittamiseen tai ovat muusta syystä vaikeasti realisoitavissa. Toinen vaikuttava tekijä on vuokraamaan lisääntynyt merkitys tuotantotoiminnassa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on toteuttaa maatalouden rakennetukijärjestelmien sisällön uudistaminen. Lisäksi tavoitteena on jatkaa maaseutuelinkeinojen rahoituslainsäädännön kokonaisuudistusta ja toteuttaa perustuslain edellyttämät muutokset maatalouden rakennetukijärjestelmiä koskevassa lainsäädännössä. Rahoituslakiin tehtäisiin ohjelmakaudella 2007—2013 myönnettäviä maaseudun kehittämisen tukia koskevasta lainsäädännöstä aiheutuvat muutokset.

Maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen tavoitteena on toteuttaa osarahoitteisia ja kansallisia tukia koskevan yhteisön lainsäädännön edellyttämät muutokset

maatilan investointituen ja nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin. Samalla tuen myöntämisen edellytysten uudistamisen taustalla on tarve kohdentaa tuen rahoitukseen vuosittain käytettävissä olevia varoja erityisesti sellaiseen toimintaan, joka tehokkaimmin edistää maatalouden rakennekehitystä.

Maatilan investointituen ja nuoren viljelijän aloitustuen hakemisessa ja myöntämisessä noudatettavaa menettelyä on tarkoitettu uudistaa. Taustalla on tarve estää tukihakemusten käsittelyn ruuhkautuminen asettamalla hakemusten jättämiselle tarvittaessa määräaika sekä järjestämällä keskenään vertailukelpoisten hakemusten koottu käsittely, jonka perusteella päätös tuen myöntämisestä tehdään viivytyksettä ja vuosittain käytettävissä olevien myöntämisvaltuuksien ja määrärahojen rajoissa.

3.2 Keskeiset ehdotukset ja toteuttamisvaihtoehdot

Maatalouden rakennetuet

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyvät säännökset nuoren viljelijän aloitustuesta ja maatilan investointituesta. Laissa säädettäisiin näin ollen ainoastaan sellaisista rakennetuista, jotka myönnetään maatalouden tuotantotoiminnan aloittamiseen tai kehittämiseen. Yhdistävänä tekijänä ovat tuella edistettävät tavoitteet, joita ovat maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyyn kehittäminen. Lakiehdotukseen ei sisällytettäisi sellaisia tukia, joita sinänsä myönnetään maataloutta harjoittaville, mutta joiden välittömänä tarkoituksena ei ole edistää maatalouden rakennekehitystä. Tukea maatilan toiminnan monipuolistamiseen maatalouden ulkopuolelle sekä maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin myönnetään muun lainsäädännön perusteella. Laissa ei myöskään säädettäisi sellaista tuista, joita myönnetään maatilan asuinolojen kehittämiseen, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja perinympäristön säilyttämiseen taikka maataloutta koskevaan tutkimukseen.

Nuoren viljelijän aloitustuen ja maatilan investointituen myöntämisen edellytykset

uudistettaisiin vastaamaan osarahoitteista ja kansallista tukea koskevaa yhteisön lainsäädäntöä. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyvän nuoren viljelijän aloitustuen avustusosuus ja maatilan investointituen avustusosuus myönnettäisiin osarahoitteisena. Korkotukena myönnettävä tuki puolestaan rahoitettaisiin aina kokonaan kansallisista varoista. Lisäksi ohjelman ulkopuolella myönnettäisiin kokonaan kansallisista varoista rahoitettavaa maatilan investointitukea.

Laissa säädettäisiin aloitustuen myöntämisen perusedellytyksistä osarahoitteista tukea koskevien säännösten mukaisesti sekä täydennettäisiin yhteisön säännöksiä niiden seikkojen osalta, jotka on jätetty jäsenvaltion harkintaan. Lakiin sisältyisi siis sellaisia tuen myöntämisen edellytyksiä, joista säädetään osarahoitteista tukea koskevassa yhteisön lainsäädännössä. Näin on tarpeen menetellä siitä syystä, että korkotuen muodossa myönnettävä aloitustuki rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista, ja se myönnetään vastaavilla edellytyksillä kuin avustus.

Maatilan investointituen osalta säädettäisiin tuen saajista, tuettavasta toiminnasta sekä hyväksyttävien kustannusten määräytymisestä. Investointitukea voitaisiin myöntää avustuksen ja korkotuen lisäksi valtiontakaukseen sisältyvänä tukena. Lisäksi säädettäisiin mahdollisuudesta kohdentaa tukea sekä määrittellä tuen taso ja enimmäismäärä tuen kohdealueen, tuotannon alan, kohderyhmän ja kohteen perusteella. Tuen kohdentaminen on nykyään tapahtunut maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Lakiehdotuksen mukaan kohdentamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden käyttöä ohjaisi edelleen osarahoitteista tukea ja valtiontukia koskeva yhteisön lainsäädäntö sekä tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset aloitustuen ja investointituen yleisistä edellytyksistä. Muutoksena nykytilaan nähden laissa säädettäisiin tuettavien toimenpiteiden asettamisesta etusijajärjestykseen. Tukea myönnettäisiin ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, joiden arvioidaan merkittävästi edistävän lain tavoitteita ja, ohjelmaan perustuvan tuen osalta, ohjelmassa asetettuja tavoitteita. Säännöksen tarkoituksena on ohjata

työvoima- ja elinkeinokeskuksen harkintaa tuen myöntämiseen osoitettujen määrärahojen käyttämisessä. Tavoitteena on varmistaa perusteiden mahdollisimman yhdenmukainen soveltaminen. Toisena keskeisenä muutoksena on suhtautuminen tuettavan toimenpiteen aloittamiseen. Jatkossa investointitukea ei myönnettäisi toimenpiteeseen, joka on aloitettu. Aloitustukea voitaisiin sen sijaan myöntää 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi lainaan liittyvää tukea koskevia erityissäännöksiä. Lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytykset ja ehdot koskisivat erityisesti tuen kohteena olevaa lainaa. Tukea voisi jatkossakin saada ainoastaan sellaiseen lainaan, jonka myöntää hyväksytty luotonantaja. Hyväksynnästä päättäisi Maaseutuvirasto. Muutoksena nykytilaan säädöksissä ei enää erikseen luettelaisi luottolaitosryhmiä, jotka voidaan hyväksyä luotonantajaksi, vaan hyväksyntä voitaisiin myöntää lähtökohtaisesti kaikille luottolaitoksia koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuille luottolaitoksille, joilla on lakiehdotuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi riittävät hallinnolliset ja tekniset edellytykset. Lisäksi valtiontakausta koskevien tukipäätösten teko ehdotetaan siirrettäväksi Maaseutuvirastolta työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Maaseutuvirasto vastaisi kuitenkin edelleen valtion takaajan vastuun toteutumiseen ja takautumisvaatimukseen liittyvästä edunvalvonnasta.

Maatalouden investointituen hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa noudatettavaan menettelyyn ehdotetaan tehtäväksi eräitä muutoksia. Mahdollisuudesta hakea tukea olisi tiedotettava ja hakemiselle voitaisiin asettaa määräaika. Tarkoituksena on tehostaa tukihakemusten käsittelyä, nopeuttaa päätöksentekoa ja parantaa hakijan mahdollisuuksia ennakoita päätöksenteon ajankohtaa. Muutos on välttämätön myös tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksen arvioinnin kannalta.

Avustusmuotoisen tuen maksamisessa ja tuen kohteena olevan lainan nostamisessa noudatettavaa menettelyä ehdotetaan yhtenäistettäväksi. Menettelyä yhdenmukaistettaisiin siten, että avustuksen maksamisen ja korkotuen kohteena olevan lainan nostamisen edellytyksenä olisi aina toteutuneiden kus-

tannusten osoittaminen riippumatta siitä, rahoitetaanko tuki osaksi yhteisön varoista, kokonaan kansallisista varoista vai onko kyse osarahoitteisen toimenpiteen kansallisesta lisärahoituksesta. Toteutuneiden kustannusten esittämistä edellytettäisiin myös valtiontakauksen osalta. Lainaan liittyvän tuen osalta tämä tarkoittaisi nostoluvan edellyttämistä. Nostoluvan myöntämisen yhteydessä tutkitaisiin toteutuneet kustannukset sekä kustannusten tukikelpoisuus. Rakennuksen valmiusasteeseen sidotusta avustuserien maksusta ja lainaerien nostamisesta luovuttaisiin osittain. Selvitys rakennuksen valmistumisesta olisi kuitenkin viimeisen erän maksamisen tai nostamisen edellytys.

Maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin sisältyvät tuet

Rahoituslaista ehdotetaan poistettavaksi maaseudun kehittämisen yritys- ja hanketukia, maatalouden ympäristötukea ja luonnonhaittakorvausta sekä maatilain investointitukia ja nuoren viljelijän aloitustukea koskevat säännökset. Ohjelmakaudella 2007—2013 myönnettäviä maaseudun kehittämisen yritys- ja hanketukia koskevat säännökset sisältyvät maaseudun kehittämislakiin. Maatalouden ympäristötuesta ja luonnonhaittakorvauksesta puolestaan säädetään ympäristötukilaissa. Maatilain investointitukea ja nuoren viljelijän aloitustukea koskevat säännökset sisältyisivät maatalouden rakennetukia koskevaan lakiin. Laista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden rahoitusta koskevat säännökset, jotka sisältyisivät jatkossa erilliseen lakiin, jota koskeva lakiehdotus sisältyy hallituksen esitykseen. Hedelmän- ja vihannesten tuotajaorganisaatioille myönnettävät tuet siirrettäisiin Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain alaisuuteen.

Rahoituslakiin jätettäisiin maatilain perineympäristön parantamista sekä asuntorahoitusta koskevat säännökset. Kysymys on investointituista, joiden kohteena ei ole maatalouden tuotantotoiminta. Näiden tukien myöntämisen edellytyksiin ei ehdoteta tehtäväksi merkittäviä muutoksia. Rahoituslakiin

sisältyisivät erityiset tuen myöntämisen edellytykset, jotka poikkeavat maatilan investointitukia koskevista edellytyksistä. Muutoin tukiin sovellettaisiin maatalouden rakennetusta annetun lain tuen myöntämistä, maksamista, seuranta, tarkastusta ja takaisinperintää koskevia säännöksiä. Lakiin sisältyisivät edelleen vesistötoimenpiteiden tukemista koskevat säännökset. Kysymys on tulvasuojeluhankkeisiin sekä vesistöjen kunnostushankkeisiin myönnettävästä tuesta, joka voidaan myöntää avustuksena tai toteuttamalla hanke valtion työnä. Vesistötoimenpiteitä koskevia tukia on tarkoitus tarkastella peruskuivatus toiminnan tukemista koskevan lain säädännön uudistamisen yhteydessä. Lakiin jätettäisiin lisäksi vapaaehtoista velkajärjestelyä koskevat 5 luvun säännökset.

Muut tuet

Maaseudun kehittämislain mukaan yritystukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle yritykselle käytettäväksi niiden yritystoimintaan. Maaseudun kehittämisen hanketukea puolestaan voidaan myöntää yksityis- tai julkisoikeudelliselle yhteisölle maaseudun elinkeinotoiminnan yleiseen kehittämiseen. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yritystukea voitaisiin myöntää yksityis- tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, joka tuottaa yrityksen toiminnan kehittämisen kannalta tarpeellisia palveluja. Lisäksi hanketukea voisi jatkossa myöntää yritykselle. Tarkoituksena on tarjota monipuolisia keinoja maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistamiseksi ja kilpailukyvyyn kehittämiseksi.

Valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen rahoitusta sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskevat säännökset sijoitettiin erillisen lakiin. Kysymys on valtakunnallisten hankkeiden osalta erityisesti maaseutupoliittisessa erityisohjelmassa määriteltyjen maaseutupoliittikan tavoitteiden toteuttamisen tukemisesta. Maa- ja elintarviketalouden tutkimushankkeiden tuella puolestaan edistetään maa- ja elintarviketalouden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä tieteellisen tutkimuksen keinoin. Tuki myönnettäisiin edelleen avustumuotoisena. Avustusviranomaisena toimisi edelleen maa- ja metsätalousministeriö.

Myöskään avustettavaan toimintaan ei ehdoteta muutoksia. Rahoituslain sijasta avustuksen myöntämiseen, maksamiseen, tarkastukseen ja takaisinperintää sovellettaisiin valtionavustuslakia.

Maatalousyrittäjälle myönnettävä varainsiirtoverovapaus muodostuu valtiontueksi. Varainsiirtoverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiinteistön tai sen osan hankinta olisi verosta vapaa, jos hankintaan on myönnetty maatalouden rakennetukia koskevan lain mukainen korkotukilaina.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksen vaikutukset valtion talousarvioon syntyvät maatalouden investointitukien ja nuorten viljelijöiden aloitustukien rahoituksesta. Kyseiset tuet myönnetään avustuksena, korkotukena, valtiontakauksena tai niiden yhdistelmänä. Avustukset on tarkoitus rahoittaa maatilatalouden kehittämisrahaston varoin. Osana hallitusohjelman toteutusta rahastoon on tarkoitus vuosina 2008—2011 siirtää talousarviosta vuosittain noin 30 miljoonaa euroa. Korkotuki rahoitetaan valtion talousarvion varoin, ja korkotukilainojen myöntämisvaltuuden määrä rajataan valtion talousarviossa. Valtiontakauksista saatavat maksutulot tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

Nuorten viljelijöiden aloitustuet ja osa maatalouden investointitukista rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman varoin. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman osuus Suomen käytettäväksi osoitetusta, EY:n maaseutuasetuksen mukaisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) rahoituksesta arvioidaan olevan yhteensä noin 2 063 miljoonaa euroa. Ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvien maatalouden investointitukena ja nuorten viljelijöiden aloitustukena myönnettävien avustusten rahoitukseen arvioidaan käytettävän vuosina 2008—2013 maaseuturahaston rahoitusosuutta yhteensä 123,84 miljoonaa euroa. Tarkoitus on, että nuorten viljelijöiden aloitustukiaavustukset myönnetään Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman va-

roista vuoden 2013 loppuun saakka ja ohjelmaan sisältyvät investointituet kahden—kolmen vuoden ajan vuodesta 2008 alkaen. Maaseuturahaston rahoitusosuus myönnetään maatilatalouden kehittämisrahaston kautta, jonne se tuloutetaan. Maaseuturahaston rahoitusosuutta vastaava kansallinen rahoitusosuus myönnetään kokonaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista ja sen arvioidaan vuosina 2008—2013 olevan yhteensä 151,36 miljoonaa euroa. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa on lisäksi esitetty myönnettäväksi kokonaan kansallisesti rahoitettavaa lisärahoitusta (korkotukea) ohjelmaan sisältyviin maatalouden investointitukiin ja nuorten viljelijöiden aloitustukiin yhteensä 140 miljoonaa euroa.

Kaudella 2008—2013 arvioidaan alustavasti olevan käytettävissä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituksen lisäksi kokonaan kansallista rahoitusta avustuksiin noin 415 ja korkotukeen 220 miljoonaa euroa.

Kaudella 2008—2013 arvioidaan alustavasti olevan käytettävissä varoja kaikkiaan avustuksiin noin 690 ja korkotukeen 360 sekä korkotukilainojen myöntämisvaltuutta noin 1900 miljoonaa euroa.

Osa kauden 2008—2013 rahoituksesta ohjataan ennen vuotta 2008 vireille tulleiden tukihakemusten ratkaisemiseen.

Varainsiirtoverolain muuttamista koskevalla lakiehdotuksella ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

Esitykseen sisältyvät uudet tehtävät merkitsevät Maaseutuvirastossa ja työvoima- ja elinkeinokeskuksissa noin 10—17 henkilötyövuoden työpanosta vuodesta 2009 lukien.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksessä ei ehdoteta merkittäviä muutoksia valtion keskushallinnon viranomaisten tehtäviin ja toimivaltaan. Valtiontakauspäätösten tekeminen ehdotetaan kuitenkin siirrettäväksi Maaseutuvirastolta työvoima- ja elinkeinokeskuksille. Lisäksi tuen hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa sekä lainan nostamisessa noudatettavan menette-

lyn muuttaminen vaikuttaa työvoima- ja elinkeinokeskusten tehtävien hoitamiseen.

Maaseutuvirasto

Esityksen vaikutukset Maaseutuviraston tehtäviin ja toimivaltaan eivät ole merkittäviä. Valtiontakauspäätösten siirtäminen työvoima- ja elinkeinokeskuksille vähentää jonkin verran tehtäviä Maaseutuvirastossa, mutta vastaavasti takaustoiminnan ohjaukseen ja seurantaan liittyvät tehtävät lisääntyvät.

Osarahoitteisen tuen myöntämisen ja maksamisen yhteydessä suoritettavien hallinnollisten tarkastusten ja seurantatehtävien lisääntyminen vaikuttaa työmäärään Maaseutuvirastossa sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksissa. Maaseutuvirastossa tehtävät merkitsevät noin kahden henkilötyövuoden työpanosta.

Työvoima- ja elinkeinokeskukset

Valtiontakauspäätösten tekeminen ehdotetaan siirrettäväksi Maaseutuvirastolta työvoima- ja elinkeinokeskuksille. Investointituki myönnettäisiin avustuksena, korkotukena tai valtiontakauksena. Takaushakemukset liittyvät pääsääntöisesti avustusta ja korkotukea koskeviin investointitukihakemuksiin. Nykyisin työvoima- ja elinkeinokeskukset ovat antaneet takaushakemuksesta lausunnon. Ehdotetun muutoksen toteutuessa lausuntokäytännöstä voitaisiin luopua. Päätöksenteon siirtäminen ei näin ollen lisää merkittävästi tehtäviä työvoima- ja elinkeinokeskuksissa. Takaushakemuksia on tullut vuosittain vireille noin 40—50 kappaletta.

Tuen myöntämiseen liittyvän hakuajan asettaminen ja tukihakemusten keskitetty käsittely ei kokonaisuutena tarkastellen lisää työvoima- ja elinkeinokeskusten tehtäviä. Sen sijaan uudistus antaa viranomaisille mahdollisuuden toteuttaa hakemusten vastaanottaminen ja käsittely suunnitelmallisesti ja kootusti siten, ettei tuen myöntämistä koskevien päätösten tekeminen viivästy. Maatalan investointitukea ei jatkossa myönnettäisi aloitettuihin toimenpiteisiin. Näin ollen tuettavan investoinnin tukikelpoisuuden tutkiminen tapahtuisi aina etukäteen. Tämä selkeyt-

tää tukihakemusten käsittelyä ja vähentää hakemusasiakirjoihin kohdistuvien lisäselvitysten sekä tukipäätösten oikaisemisen tarvetta. Vaikutukset henkilöstöresursseihin ovat kuitenkin kokonaisuuden kannalta vähäiset. Hakemusten asettaminen etusijajärjestykseen ja siihen liittyen mahdollisesti suoritettavat yrityskäynnit lisäävät jonkin verran henkilöstöresurssien tarvetta.

Osarahoitteisen tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyvät hallinnolliset tarkastukset. Hallinnollisissa tarkastuksissa tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä tarkastellaan systemaattisesti hakemusasiakirjojen perusteella. Tähän liittyy tarkistettujen seikkojen ja havaintojen kirjaaminen. Tältä osin osarahoitteista tukea koskevan yhteisön lainsäädännön uudistamisen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat erityisesti työvoima- ja elinkeinokeskusten tehtäviin. Ne lisääntyvät merkittäväällä tavalla. Lisäksi tuen seuranta lisää jonkin verran henkilöstöresurssitarvetta.

Osarahoitteisen tuen kohteena ja kokonaan kansallisen tuen kohteena oleviin toimenpiteisiin liittyviä tuen maksamisen sekä lainan nostamisen edellytyksiä sekä menettelyjä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi. Tuen maksamisessa ja lainan nostamisessa noudatettavan menettelyn yhdenmukaistaminen selkeyttää tehtävien hoitamista työvoima- ja elinkeinokeskuksissa. Toteutuneiden kustannusten tutkiminen ja nostoluvan edellyttäminen kaikissa tapauksissa lisää jonkin verran työmäärää viranomaisissa. Toisaalta näiden menettelyiden käyttöönottoaminen kaikissa työvoima- ja elinkeinokeskuksissa olisi jatkossa tarpeen eräiden maatalon investointitukien sisältyessä osarahoitteiseen Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan.

Edellä esitettyjen muutosten vaikutukset eivät toteudu vielä vuonna 2008, mutta sen jälkeen muutosten arvioidaan merkitsevän työvoima- ja elinkeinokeskuksissa noin 10–15 henkilötyövuoden työpanosta vuodesta 2009 lukien.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksellä on välillisiä vaikutuksia ympäristön tilaan. Lähtökohtana on, että kilpailu-

kykyinen elinkeino pystyy parhaiten huolehtimaan ympäristöstä ja eläinten hyvinvoinnista. Maatalouden rakennetukia koskevan lain tavoitteena on maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyvyyn kehittäminen. Maatalouden toimintaedellytyksiä parantamalla edistetään avoimen ja hoidetun maaseutumaiseman sekä maaseudun luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. Maatalouden kilpailukyvyyn kehittäminen tapahtuu edistämällä tehokasta ja laadukasta maatalouden alkutuotantoa. Laadulla tarkoitetaan fyysisen ja mitattavan laadun lisäksi eettistä laatua. Eettisesti laadukkaaseen tuotantotoimintaan voidaan lukea muun muassa luonnonvarojen kestävää käyttöä ja eläinten hyvinvointia edistävien ratkaisujen hyödyntäminen tuotantotoiminnan organisoimisessa.

Tuotantotoimintaan kohdistuvat tavoitteet ovat yhteensopivia, sillä tehokkuuden ohella tuotannon nykyaikaistamiseen tähtäävillä investoinneilla on usein vaikutuksia maataloudesta aiheutuvan ympäristökuormituksen vähentymiseen. Tämä näkyy esimerkiksi lanan ja muiden maatalouden sivutuotteiden käsittelyn tehostumisena sekä tilalla tuotetun uusiutuvan energian hyödyntämisellä maatalon energiahuollossa.

Tukitoimenpiteet olisivat yhteensopivia voimassa olevaan ympäristön ja eläinten suojelua koskevaan lainsäädäntöön nähden. Rakennetuen myöntämisen edellytyksenä olisi mainittuun lainsäädäntöön perustuvien pakollisten vaatimusten noudattaminen. Tukitoimenpiteillä voidaan edistää vaatimukset ylittäviä, ympäristön suojelua tai eläinten hyvinvointia edistäviä ratkaisuja tuotantotoiminnassa. Tukea voitaisiin myöntää myös bioenergian tuotantoon. Laissa säädettäisiin lisäksi tuotannon eettistä laatua edistävien ratkaisujen ottamisesta huomioon tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestystä määriteltävässä.

Esitykseen sisältyvällä maatalon perinneympäristön säilyttämistä edistävillä investointituilla tuetaan maaseudun perinteisen maiseman ja arvokkaiden rakennusten säilyttämistä. Lisäksi esitykseen sisältyvällä tutkimusrahoituksella tuetaan maaseudun ympäristön tilaan sekä maatalouden ja tuotantotapojen ympäristövaikutuksiin liittyvän tiedon tuottamista.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä on merkittäviä vaikutuksia aluekehityksen näkökulmasta. Esitykseen sisältyvillä tuilla edistetään maatalouden harjoittamista kaikilla maaseutualueilla. Maaseudun elinvoimaisuuden turvaamisen kannalta maatalouden vaikutukset eivät rajoitu pelkästään elinkeinon työllistävään vaikutukseen ja sen myötä maaseudun säilymiseen asuttuna. Maatalouden harjoittaminen edistää maaseudun elinkeinotoimintaa kokonaisuutena. Maatalous tarjoaa esimerkiksi maaseutumatkailulle tärkeitä arvoja, joihin kuuluvat muun muassa maatalouden vaikutus maaseutumaiseman ja erityisesti arvokkaiden perinneympäristöjen säilyttämiseen. Lisäksi maatalouden harjoittaminen edistää maaseudun palvelujen ja infrastruktuurin ylläpitämistä. Esitykseen sisältyvillä tukitoimenpiteillä on näin ollen vaikutuksia koko maaseutuun kohdistuvan rakennemuutoksen hallintaan ja maaseudun elinvoimaisuuteen.

Esityksen perusteella tuetaan maatalouden hallittua rakennekehitystä. Maatilan sukupolvenvaihdosten lukumäärä on vähentynyt merkittävästi Suomen EU:n liittymisen jälkeen. Tähän liittyen myös viljelijöiden keskiikä on noussut. Nämä tekijät vaikuttavat siihen, että aktiivitulojen vähenemisen oletetaan kiihtyvän tulevina vuosina. Vuosina 2000—2006 tukea tilanpidon aloittamiseen on myönnetty yhteensä noin 5 400 tapaukseen eli myönteisiä tukipäätöksiä tehtiin noin 770 kappaletta vuotta kohti. Vuosina 2005 ja 2006 vuotuinen tukitapausten määrä on noussut noin 850:een. Kaudella 2008—2013 arvioidaan myönnettävän vajaat 700 aloitustukea vuotta kohti. Määrän alentumiseen vaikuttaa ennen kaikkea se, että suuriin ikäluokkiin kuuluvien tilanpidosta luopuvien viljelijöiden määrä vähenee. Pitkällä aikavälillä rakennekehitys vaikuttaa ratkaisevasti sukupolvenvaihdosten määrään. Aktiivitulojen lukumäärän ennustetaan alentuvan vuoden 2006 noin 68 000 tilasta vuoteen 2013 mennessä selvästi alle 60 000 tilaan. Erityisesti kotieläintaloutta harjoittavien tilojen lukumäärä on vähentynyt voimakkaasti, jopa 10 prosenttia vuositasolla. Vaikutukset näkyvät erityisesti kotieläintuotantoon suuntautuneilla ja harvaan asutuilla maaseutualueilla, jotka

muutoinkin ovat koko yhteiskuntaan kohdistuvan rakennemuutoksen kannalta haavoittuvimpia alueita. Taajamien ja erityisesti kasvukeskusten läheisyydessä taas on nähtävissä osa-aikaisesti harjoitetun tuotantotoiminnan lisääntyminen.

Esitykseen sisältyvän nuoren viljelijän aloitustuen välittömänä tavoitteena on edistää maatilan sukupolvenvaihdoksia ja siten toiminnan jatkumista aktiivituotantoa harjoittavilla tiloilla. Maatilan investointituella puolestaan edistetään maatalouden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä tilanteessa, jossa yhteisen maatalouspolitiikan muutokset yhdessä epäsuotuisten tuotanto-olosuhteiden kanssa luovat turvattomuutta koko elinkeinon jatkuvuuden kannalta. Rakennemuutoksen kannalta haavoittuvimpia ovat päätoimiset maatalouden harjoittajat. Esityksen perusteella aloitustukea ja investointitukea kohdennettaisiin sellaisille yrittäjille, jotka harjoittavat elinkeinonaan maataloutta ja saavat siitä pääasiallisen toimeentulonsa.

Maatalouselinkeinoa koskevien tavoitteiden lisäksi maatilan investointituella edistetään yritystoiminnan suunnitelmallista kehittämistä yrityksen lähtökohdista käsin. Tuki myönnetään elinkeinotoimintaa koskevan suunnitelman perusteella, jonka yhteydessä todetaan yrityksen toimintaa koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi ja arvio toiminnan kehityksestä suunnittelukaudella. Lähtökohtana on, että tukea myönnetään yritystoimintaan, jolla on edellytykset jatkuvaan kannattavuuteen. Investoinnin vaikutuksia yritystoiminnan kannattavuuteen on vaikea arvioida erikseen, sillä maatilan kannattavuuteen vaikuttavat monet tekijät tuotteiden ja tuotantotekijöiden hintatasosta ja kulloinkin sovellettavasta tukipolitiikasta lähtien. Esitykseen perustuvilla investointituilla voi olla myös muita kuin tuottavuuden lisäämiseen liittyviä tavoitteita kuten tuotantohygienian, eläinten hyvinvoinnin ja ympäristön suojelun edistäminen. Maatilan investointituen tarkoituksena on tarjota monipuolisia mahdollisuuksia yrityksen tuotantotoiminnan kehittämiseen. Investointiin voi liittyä yrityksen kilpailukykyyn vahvistamisen ohella riskejä, jotka kohdistuvat erityisesti yrittäjänä toimivan henkilön hyvinvointiin. Merkittävä tuotantokapasiteetin lisäys edel-

lyttää usein yrittäjän työpanoksen kasvattamista. Näin ollen on tärkeää edellyttää tuetun investoinnin perustaksi koko yritystoiminnan suunnitelmallista tarkastelua, johon sisältyy investoinnin tavoitteiden ja vaikutusten realistinen kokonaisarviointi.

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Lähtökohteisesti esitykseen sisältyvien tukien tarkoituksena on mahdollistaa molempien sukupuolien edustajille yhtäläiset mahdollisuudet yritystoimintansa tai maatilain muiden olosuhteiden kehittämiseen. Sukupolvenvaihdon toteuttamisesta ja yritystoiminnan kilpailukyvyyn kehittämisestä saatavat hyödyt ja riskit koskisivat yhtäläillä niin mies- kuin naishakijoitakin. Enemmistö maatalouden alkutuotantoa harjoittavista yrittäjistä on kuitenkin miehiä. Rakennemuutos on vaikuttanut myös alalla toimivien naisyrittäjien määrään. On kuitenkin huomattava, että maatalous on yhä kaupan ja palvelujen ohella ala, jolla toimii enemmistö naisyrittäjistä. Esitykseen sisältyvillä tuilla on näin ollen lähtökohteisesti erityistä merkitystä myös naisyrittäjyyden kannalta.

Esityksellä on myös muita yhteiskunnallisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Asuntorahoituksen avulla edistetään maataloutta harjoittavien asuinoloja myöntämällä korkotukea sellaista maatilain asuinrakennusta koskevaan asuntolainaan, jota käytetään yrittäjän, tämän perheen tai maatilalla työskentelevien vakituksena asuntona. Omistusasuntojen rahoitus kuuluu muilta osin ympäristöministeriön hallinnon alalle.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksen valmisteluun liittyen maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt työvoima- ja elinkeinokeskuksilta, rahoituslaitoksilta sekä kunnan maaseutuelinkeinoveranomaisten edustajana Maaseudun Kehittäjät ry:ltä lausuntoa maaseutuelinkeinojen rahoituslainsäädännön vaikutuksista. Lausuntopyynnössä pyydettiin kiinnittämään huomiota erityisesti lainsäädännön rakenteeseen, mahdollisiin tulkintaongelmiin sekä muihin

lainsäädännön soveltamisesta saatuihin kokemuksiin. Esityksessä on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon lausunnoissa esiin tulleiden voimassa olevan lainsäädännön rakenteeseen liittyvien ongelmien korjaaminen.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamassa maaseudun kehittämisen strategiaryhmässä on valmisteltu esitys Suomen maaseudun kehittämisstrategiaksi vuosille 2007—2013. Kysymyksessä on EY:n maaseutuasetuksen 11 artiklassa tarkoitettu kansallinen strategia-suunnitelma, joka toimii viitekehyksenä maaseudun kehittämisohjelmia laadittaessa. Strategiatyöhön osallistuivat maa- ja metsätalousministeriön lisäksi sisäasiainministeriön, ympäristöministeriön, valtiovarainministeriön, Ahvenanmaan maakunnan hallituksen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.:n, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:n, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen, Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen, työvoima- ja elinkeinokeskusten sekä paikallisten toimintaryhmien edustajat. Maaseudun kehittämisen strategiaryhmässä ja sen alaisissa työryhmissä valmisteltiin myös ehdotus Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaksi. Suomen maaseudun kehittämisstrategiaa koskevasta esityksestä ja ehdotuksesta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaksi järjestettiin laaja lausuntokierros ennen niiden saattamista valtioneuvoston käsiteltäväksi. Valtioneuvosto hyväksyi 3 päivänä elokuuta 2006 esityksen Suomen maaseudun kehittämisstrategiaksi sekä ehdotuksen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaksi. Valtioneuvoston käsittelyn jälkeen ehdotus toimitettiin komissiolle EY:n maaseutuasetuksen 18 artiklan mukaisesti. Sittemmin ohjelmaehdotukseen tehtiin muutoksia, joista viimeisin muutos tehtiin kesäkuussa 2007. Komissio hyväksyi ohjelman päätöksellään 10 päivänä elokuuta 2007.

Valtioneuvoston 2 päivänä elokuuta 2007 hyväksymä Suomen esitys Etelä-Suomen kansallisia tukia koskevaksi tukijärjestelmäksi on toimitettu komissiolle. Esityksen mukaan tukijärjestelmää sovellettaisiin vuosina 2008—2013. Esityksestä on neuvoteltu valtion ja maataloustuottajain keskusjärjestöjen välillä maa- ja puutarhatalouden kansallisista

tuista annetun lain (1559/2001) 8 §:n mukaisesti.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esitys on valmisteltu virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Rahoitustarkastukselta, työvoima- ja elinkeinokeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:ltä, Kauppapuutarhaliitto ry:ltä, Suomen Turkkiseläinten Kasvattajain Liitto ry:ltä, ProAgria Maaseutukeskusten liitolta, keskusrahallaitoksilta, sisäasiainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukselta, Riista- ja kalatalouden tutkimuskeskukselta, Metsäntutkimuslaitokselta, TTS-Työtehoseuralta, Maaseudun uusi aikayhdistykseltä sekä maa- ja metsätalousministeriön osastoilta. Varainsiirtoverolain muuttamista koskevasta lakiehdotuksesta on pyydetty valtiovarainministeriön lausunto sekä valtioneuvoston ohjesäännössä tarkoitettu esittelylupa.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota erityisesti maatalouden rakennetukihakemusten käsittelyä koskevan menettelyn uudistamiseen. Hakemusten asettamista etusijajärjestykseen pidettiin pääosin tarpeellisena määrärahojen riittävyteen liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Toisaalta vaihtoehtona nähtiin tukitasojen alentaminen, tukikohteiden karsiminen, myönnettävän tuen alarajan koroittaminen sekä rahoituksen kohdentaminen lainaan liittyvään tukeen. Etusijajärjestykseen asettamisessa käytettävien perusteiden tulisi lausuntojen mukaan olla selkeitä, objektiivisia ja kuitenkin riittävän yleispiirteisiä, jotta niiden soveltaminen eri tuotannon aloilla toimiviin yrittäjiin olisi mahdollista. Pidettiin myös tärkeänä useiden valintaperusteiden käyttämistä siten, että maatilan investointituissa valintaperusteet koskisivat yritysten toimintaedellytysten ohella tuettavan toimenpiteen vaikutuksia. Lisäksi katsottiin, että valintamenettelyn ja siinä käytettävien pe-

rusteiden soveltamisen tulisi pääpiirteissään käydä ilmi lakiehdotuksesta.

Hakumenettelyn järjestämisen osalta lausunnoissa nähtiin tarkoituksenmukaisena useamman kuin yhden valintamenettelyn järjestämistä vuosittain. Lisäksi koettiin tarpeelliseksi toteuttaa uudistukset siten, että päätöksenteon viivytyksettömyyteen ja ennustettavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Tähän liittyy tuen myöntämisen edellytysten muuttaminen siten, ettei maatilan investointitukea jatkossa myönnettäisi toimenpiteeseen, joka on aloitettu ennen tuen myöntämistä. Muutos voisi johtaa investoinnin aloittamisen viivästyminen. Katsottiin, että valintamenettelyjen ajoitus ja päätöksenteko olisi toteutettava siten, että esimerkiksi rakentaminen voidaan aloittaa viivytystä luonnonolosuhteiden kannalta suotuisimpana aikana. Toisaalta ehdotetun muutoksen nähtiin parantavan investointihankkeiden suunnitelmallisuutta sekä vähentävän ongelmia erityisesti rakentamisinvestoinneissa, joissa aloitetun hankkeen tukikelpoisuuden tutkiminen jälkikäteen tukipäätöstä tehtäessä on osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi.

Valtiontakausta koskevan päätöksenteon siirtäminen Maaseutuvirastolta työvoima- ja elinkeinokeskuksiin nähtiin ongelmalliseksi. Toisaalta muutoksen vähentävän päällekkäistä työtä keskushallinnon ja aluehallinnon välillä, sillä jatkossa samaa toimenpidettä koskeva päätöksenteko tapahtuisi yhdessä paikassa.

Lausunnoissa esitetyt seikat on pyritty mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon esityksen valmistelussa. Lisäksi esitystä ja siitä saatuja lausuntoja on käsitelty maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä, jossa on maa- ja metsätalousministeriön lisäksi edustettuna valtiovarainministeriö sekä maataloustuottajain keskusjärjestöt.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2008 valtion talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lisäksi esityksellä on liittynyt maaseutuelinkeinorekisterilain uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen, joka on tarkoitettu antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2007. Asiakastietojen käsittelystä maaseu-

tuelinkeinohallinnossa annettavassa laissa säädettäisiin jatkossakin rekistereiden käytöstä ja ylläpidosta sekä tietojen julkisuudesta ja salassapidosta. Rekistereihin sisältyvien tietojen keräämisestä ja käyttötarkoituksesta sekä rekistereiden tietosisällöstä säädettäisiin lähtökohtaisesti asianomaisia tukijärjestelmiä koskevissa laeissa.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen ei sisälly porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen

myönnettäviä tukia, vaan näistä säädettäisiin jatkossakin erikseen. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitusta koskevaa lainsäädäntöä on tarkoitus osittain uudistaa. Siinä yhteydessä toteutetaan yhteisön lainsäädännön edellyttämät muutokset tukijärjestelmään. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain osittaista uudistamista koskeva esitys on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2007.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki maatalouden rakennetuista

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Lain tavoitteet. Lain tavoitteena olisi maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn kehittäminen. Tavoitteita toteutettaisiin edistämällä yritystasolla maataloustuotannon tehokkuutta ja laatua. Tarkoituksena on edesauttaa maatalouden hallittua ja joustavaa rakennekehitystä. Suomen maataloudelle on tyypillistä pieni tilakoko sekä maan eri osissa vallitsevien tuotanto-olosuhteiden voimakas tuotantorakennetta ja tuotantotapa- ja ohjaava vaikutus. Lakiehdotukseen perustuvilla tuilla on tarkoitus säilyttää ja kehittää taloudellisesti kannattavaa maataloustuotantoa sellaisena kuin se ilmenee eri tuotantosuunnilla erilaisissa tuotanto-olosuhteissa.

Lain perusteella tuettavaa toimintaa olisivat tilanpidon aloittaminen sekä maataloustuotannon kehittäminen toimivilla maataloilla. Nuoren viljelijän aloitustuella edistetään erityisesti sukupolven vaihdosten toteuttamista maataloilla. Tuki myönnetään tilanpidon aloittamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Kysymys on maatalouden toimintaedellytysten kehittämisestä olosuhteissa, joissa maatalon hankintaan ja sen tuotannon käynnistämiseen liittyvät kustannukset ovat suhteellisen korkeat.

Maatalouden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä kehitetään maataloustuotannon tehokkuutta ja laatua parantamalla. Maataloustuotannon tehokkuuden parantamiseksi myönnettäisiin investointitukea nykyaikaisen teknologian käyttöönottamiseen ja muuhun maatalon tuotantokapasiteettiä lisäävään toimintaan. Tehokkuuden ohella tuettaisiin tuotantotoiminnan turvallisuutta ja muita eettistä laatua edistäviä investointeja. Tuotantohygienian lisäksi investointituilla voitaisiin edistää työhyvinvointia, ympäristön suojelua ja eläinten hyvinvointia tuotantotoiminnassa.

Edellä mainitut tuotannon laatua koskevat tavoitteet ovat keskeisessä asemassa myös tuen myöntämisen edellytyksistä säädettyä. Rakentamisen paremman laadun, turvalli-

suuden sekä elinkaari- ja ympäristöosaamisen näkökulmat ovat keskeisellä sijalla valtioneuvoston kansallisissa rakentamista koskeissa ohjelmissa. Rakennuspoliittisen ohjelman toimintalinjaukset sisältävät muun muassa maatilarakentamisen kehittämisen ja rakenteellisen turvallisuuden parantamisen. Maatilojen tehostaessa toimintaansa yksikökoot ovat kasvaneet jatkuvasti 2000-luvulla. Maatilarakennusten volyyymi on noin kymmenen prosenttia koko maan vuosittaisesta rakentamisesta. Tuotantorakennusten koon kasvu ja teknologian lisääntyminen edellyttävät investoinnin ammattitaitoista suunnittelua, toteutusta ja ylläpitoa. Maaseudun uudis- ja korjausrakentamisen laadun kehittäminen, eläinten hyvinvointi ja tuotantoympäristökysymykset, uusiutuvien luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ja maaseudun maisema otetaan huomioon myös maatalouden investointituen kohteena olevassa rakentamisessa.

2 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin 2 §:n 1 momentin mukaan maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettävään tukeen. Näitä tukia rahoitetaan Euroopan yhteisön ja vastaavista kansallisista varoista tai kokonaan kansallisista varoista. Euroopan yhteisön osaksi rahoittama rakennetuki sisältyy vuosina 2008—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan. Maatalon investointituki rahoitetaan pääsääntöisesti kokonaan kansallisista varoista. Eräissä tapauksissa avustusmuotoinen tuki myönnettäisiin osarahoitteisena. Näitä ovat muun muassa maidon ja naudanlihan tuotannon investointeihin myönnettävät avustukset sekä nuoren viljelijän avustusmuotoinen aloitustuki.

Pykälän 2 momentin mukaan lakiehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle suljettaisiin sellainen tuki tai korvaus, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Tällaisissa maatalon sukupolvenvaihdokseen liittyvissä tuissa on kysymys maatalouden rakennekehityksen tukemisesta. Niihin sovelletaan kuitenkin määrällisiä tukijärjestelmiä, joista säädetään erikseen. Vuosina 2007—2010 sovellettavasta luopumistukijärjestelmästä säädetään maatalouden harjoittamisesta luopumisen tuke-

misesta annetussa laissa (612/2006). Lakia ei myöskään sovellettaisi Euroopan yhteisön rakennerahastojen tai Euroopan kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen.

Tarkoituksena on, että ehdotettua lakia sovellettaisiin maatalouden alkutuotantotoiminnan kehittämiseen. Maataloustuotannon kilpailukykyä edistetään myös maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin tuilla. Ehdotettua lakia ei kuitenkaan 3 momentin mukaan sovellettaisi näihin tukiin eikä sellaisiin tukiin, joita myönnetään maatilan toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle. Edellä mainituista tuista säädetään maaseudun kehittämissäädöksissä.

Ehdotettua lakia ei myöskään sovellettaisi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettäviin tukiin siitä huolimatta, että lakiehdotuksen mukaan maatalouteen luetaan porotalous sekä ammattimainen metsästys, marjastus ja sienestys luontaiselinkeinoina. Edellä mainittua yritystoimintaa varten on olemassa oma lainsäädäntönsä, jonka tavoitteissa ja toimenpiteissä kiinnitetään erityistä huomiota elinkeinon alueelliseen ulottuvuuteen sekä sen merkitykseen saamelaiskulttuurissa. Tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000) sekä kolttalaissa (253/1995).

3 §. Suhde Euroopan yhteisön lainsäädäntöön. Lakia sovellettaisiin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyviin osarahoitteisiin rakennetukiin sekä kokonaan kansallisista varoista rahoitettaviin rakennetukiin. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin Euroopan yhteisön osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyvistä tuista säädetään EY:n maaseutuasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa komission täytäntöönpanoasetuksessa ja tarkastusasetuksessa. Ohjelmaan perustuvien tukien myöntämiseen vaikuttavat lisäksi keskeisellä tavalla ohjelmassa tuella asetetut tavoitteet sekä komission ohjelman hyväksymistä koskeva päätös. Ohjelmaperusteisia tukia koskevat erityisjärjestelyt on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä ottamaan huomioon lain valmistelussa siten,

että niiden kohdalla noudatettavista poikkeuksista on säädetty erikseen.

Perustamissopimuksen 36 artiklan mukaan sopimuksen kilpailua koskevia määräyksiä sovelletaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan rajoitetusti sen mukaan kuin neuvosto asiasta päättää. Käytännössä maatalousalan yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevissa asetuksissa säädetään EY:n valtioneuvoston päätösten soveltamisesta alan tuotteita koskeviin tukiin. Vastaavasti EY:n maaseutuasetuksen 88 artiklassa on säädetty valtioneuvoston päätösten soveltamisesta osarahoitteiseen tukeen ja sitä täydentävään kansalliseen rahoitukseen. Osarahoitteisen tuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin sovelletaan EY:n maaseutuasetuksen ja komission toimeenpanoasetuksen säännöksiä. Tuen hyväksymisessä noudatettavaa menettelyä lukuun ottamatta osarahoitteiseen ohjelmaan perustuvaa rakennetukea ja vastaavaa ohjelman ulkopuolella myönnettävää rakennetukea koskevat edellytykset ja rajoitukset ovat varsin pitkälti yhdenmukaiset. Kokonaan kansallista rakennetukea koskevia edellytyksiä ja rajoituksia ohjaavat pääasiassa maatalousalan ryhmäpoikkeusasetus ja suuntaviivat. Lisäksi komissio on edellyttänyt 141 artiklan mukaisen tukijärjestelmän yhteydessä erityisten rakennetukitoimenpiteiden soveltamista A- ja B-tukialueilla.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin valtioneuvoston päätösten soveltamisesta lakiehdotuksessa tarkoitettuun tukeen. Tukea myönnettäessä olisi momentin mukaan sovellettava, mitä valtioneuvoston myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään. Ehdotettua säännöstä ei sovelleta osarahoitteiseen tuen kansalliseen rahoitusosuuteen EY:n maaseutuasetuksen 88 artiklan 1 kohdan perusteella. Mainitun asetuksen 89 artiklan mukaisesti ehdotettua säännöstä sovellettaisiin rajoitetusti ohjelmaperusteiseen kokonaan kansallisista varoista myönnettävään korkotukeen, joka voi olla maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla hyväksyttävää tukea tai maatalousalan suuntaviivojen perusteella taikka liittymissopimuksen määräysten perusteella ilmoitettua tukea. Tällaisen tuen hyväksyminen tapahtuu osana ohjelmaa. Pykälää sovellettaisiin kokonaan kansallisista va-

roista rahoitettuun maatalan investointitukeen, joka voi olla maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla hyväksyttävää tukea tai maatalousalan suuntaviivojen perusteella taikka liittymissopimuksen määräysten perusteella hyväksytyä tukea.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta maatalouden rakennetukeen. Valtuuden nojalla säädettäisiin siitä, minkä yhteisön asetuksen tai komission päätöksen perusteella tuki on hyväksytty ja miten asetukseen tai päätökseen sisältyvät edellytykset ja rajoitukset on huomioitava tukea myönnettäessä. Esimerkiksi yhteisön valtiontukia koskevissa ryhmäpoikkeusasetuksissa edellytetään, että tukijärjestelmässä viitataan kyseiseen ryhmäpoikkeusasetukseen.

Lisäksi valtuuden nojalla säädettäisiin lain perusteella käyttöön otettavien tukijärjestelmien hyväksyttävyyden edellytyksinä olevista seikoista. Tällaisia toimenpiteitä ovat tukijärjestelmän käyttöönottoaminen sekä tukijärjestelmän keston rajoittaminen. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 659/1999, jäljempänä *menettelytapa-asetus*, jossa säädetään valtiontuen ilmoittamisesta, ilmoituksen tutkimisesta noudatettavasta menettelystä sekä sääntöjenvastaisista tukea koskevasta menettelystä. Asetuksen 3 artiklan mukaan ilmoitettua tukea ei saa ottaa käyttöön ennen kuin komissio on tehnyt päätöksen tuen hyväksymisestä. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 3 artiklan mukainen poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta edellyttää, että tukijärjestelmästä toimitetaan komissiolle tiivistelmä ennen sen voimaan tuloa. Lain perusteella on tarkoitus ottaa käyttöön osarahoitteisen tukijärjestelmän lisäksi kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia tukijärjestelmiä, joiden hyväksyttävyyttä yhteisön lainsäädännön näkökulmasta tarkastellaan eri säädösten ja määräysten perusteella. Näin ollen tukijärjestelmien käyttöön ottamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden käyttöä rajaisivat edellä mainittu yhteisön lainsäädännön lisäksi tukijärjes-

telmän rahoitukseen käytettävissä olevat varat.

Maatalousalan suuntaviivojen 189 kohdan mukaan komissio voi hyväksyä vuosiksi 2007—2013 sellaisen tukijärjestelmän, jonka mukaista tukea voidaan myöntää myös EY:n maaseutuasetuksen perusteella. Muussa tapauksessa tukijärjestelmän kesto olisi rajattava seitsemään vuoteen. Vastaavaa rajoitusta ei sisälly ryhmäpoikkeusasetukseen, jonka mukaista poikkeusta ilmoitusvelvollisuudesta sovelletaan puoli vuotta asetuksen voimassa olon päättymisestä. Tämän jälkeen poikkeuksen jatkuminen edellyttää korvaavan asetuksen mukaisten edellytysten täyttymistä. Tukijärjestelmän kesto on voitava rajoittaa myös liittymissopimuksen 141 artiklaan liittyvän rakennetuen osalta, koska tällaisen tukijärjestelmän toteutus ja hyväksyntä on sidottu 141 artiklan perusteella tehdyn päätöksen voimassa oloon. Näin ollen valtioneuvoston asetuksella on tarpeen säätää tukijärjestelmän käyttöönottoamisen lisäksi sen kestosta. Kysymys ei ole tukijärjestelmään sisältyvän yksittäisen tuen kestosta eli siitä, kuinka monta vuotta tukea voidaan maksaa, vaan koko tukijärjestelmän voimassa oloajasta.

4 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin lain kannalta keskeisistä määritelmistä. Määritelmiä on pyritty mahdollisuuksien mukaan käyttämään johdonmukaisesti muun maaseudun kehittämisen ja maatalouden alan lainsäädännössä omaksuttujen käsitteiden kanssa. Määritelmät eivät kuitenkaan noudata rahoituslaissa omaksuttuja käsitteitä, sillä tarkoituksena on ottaa huomioon lakiehdotukseen sisältyvien toimenpiteiden erot suhteessa rahoituslain mukaisiin maatilatalouden rakenteen parantamista koskeviin tukijärjestelmiin. Myös yhteisön lainsäädännössä käytetyt käsitteet ovat jonkin verran muuttuneet.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan maataloudella tarkoitetaan peltoviljelyä, karjataloutta tai muuta tuotantoeläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviiljelyä, turkistarhausta, hevostaloutta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa. Määritelmä vastaa rahoi-

tuslain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä maatalouden määritelmää.

Maatalouden käsite on lain kannalta keskeinen. Se määrittelee ensinnäkin soveltamisalan. Lakia ei sovellettaisi tukiin, joita myönnetään maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin tai maatilain toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle. Näistä tuista säädetään maaseudun kehittämislaisissa, jonka 4 §:n 5 kohdassa määritellään maataloustuotteen ensiasteen jalostus ja markkinointi. Maatalouden ja siten lakiehdotuksen piiriin kuuluisivat kuitenkin sellaiset maatilalla tapahtuvat toiminnot, jotka ovat tarpeen maataloustuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten edellyttäen, että tuote on näiden toimenpiteiden jälkeen edelleen perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettu tuote. Tällaisia toimintoja voisivat olla esimerkiksi maatilalla tapahtuva vihanneksen puhdistaminen ja pakkaaminen, jonka jälkeen tuote myydään suoraan kuluttajalle taikka jalostusta tai vähittäismyyntiä varten.

Maatilalla tarkoitetaan momentin 2 kohdan mukaan viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön, kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen tai sen maapohjan muodostamaa maatalouden harjoittamiseen käytettävää, toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokrauksen perusteella. Lakiehdotuksen perusteella tuettava toiminta liittyy maatilalla harjoitettavan alkutuotannon kehittämiseen tai tilanpidon aloittamiseen. Lakiehdotuksessa säädettäisiin tuen kohteena olevaa maatilaa koskevista edellytyksistä. Määritelmän tarkoituksena on rajata yksikkö, jonka perusteella tuen myöntämisen edellytyksiä arvioidaan.

Momentin 3 kohtaan sisältyy tuettavan toimenpiteen määritelmä. Tuettavalla toimenpiteellä tarkoitetaan tilanpidon aloittamiseen tai maatalouden harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole yhtä yhtenäistä tuettavaa toimenpidettä kuvaavaa käsitettä. Yhteisön lainsäädännössä on vakiintuneesti käytetty toimen käsitettä, joka määritellään EY:n maaseutuasetuksen 2 artiklan e kohdassa. Käsitettä ei kuitenkaan ole sellaisenaan omaksuttu kansallisessa lainsäädännössä tai

käytännön hallintotoiminnassa. Vastaava määritelmä sisältyy maaseudun kehittämislakiin.

Momentin 4 kohdassa määritellään investointi. Investoinnilla tarkoitetaan rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista.

Momentin 5 kohtaan ehdotetaan otettavaksi julkista tukea koskeva määritelmä. Julkisella tuella tarkoitettaisiin valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä, sekä yhteisön rahoitusta, jos tuki rahoitetaan osaksi Euroopan yhteisön varoista. Maatalouden rakennetuen kertymistä on tarpeen seurata ohjelmassa määriteltyjen sekä yhteisön lainsäädännössä asetettujen julkisen tuen enimmäismäärien kannalta. Tukea ei voitaisi lakiehdotuksen 14 §:n 2 momentin mukaan myöntää siltä osin kuin julkisen tuen enimmäismäärä ylittyisi.

Tuella tarkoitetaan 6 kohdan mukaan maatalouden rakenteen parantamiseen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettua rahoitusta, joka myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena. Lisäksi tukena pidetään valtion puolesta myönnettävää takausta. Tukea on myös edellä mainittujen tukimuotojen yhdistelmänä myönnetty rahoitus tai etuus. Lainaan liittyvällä tuella tarkoitetaan 7 kohdan mukaan tukea, joka myönnetään korkotukilainan korkotukena, valtion puolesta myönnettävänä takauksena tai näiden yhdistelmänä. Lakiehdotuksessa säädettäisiin erityisesti lainamuotoista tukea koskevista edellytyksistä, ehdoista ja menettelyistä.

Lakiehdotuksen säännökset koskevat myös ohjelmaperusteista tukea. Pykälän 9 kohdassa määritellään ohjelma. Ohjelma on hallinnointilain 7 §:n mukaisesti hyväksytty, Euroopan yhteisön ja kansallisista varoista tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettava ohjelma. Hallinnointilaki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2006, ja sitä sovelletaan sellaisiin maaseudun kehittämishjelmiin, joiden toteuttaminen alkaa 1 päivänä tammikuuta 2007 tai sen jälkeen. Hallinnointilakia koskeva määritelmä sisältyy 8 kohtaan. La-

kiin sisältyvät säännökset maaseudun kehittämisohjelmien laatimisesta, toteuttamisesta, arvioinnista ja seurannasta.

Pykälän 2 momentin mukaan maatalan toiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Vastava valtuussäännös sisältyy maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettuun lakiin (1559/2001) sekä ympäristötukilakiin. Edellä mainittujen lakien nojalla on annettu valtioneuvoston asetus (213/2007).

2 luku Maatalouden rakennetuet

5 §. Tuen saaja. Pykälässä säädettäisiin maatalouden rakennetuen saajista. Tukea voitaisiin myöntää ensinnäkin maatalousyrittäjälle. Maatalousyrittäjänä pidettäisiin sellaista luonnollista henkilöä tai yksityisoikeudellista yhteisöä, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta. Lisäksi tukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjien yhteenliittymälle. Yhteenliittymänä pidettäisiin sellaista yksityisoikeudellista yhteisöä, jonka osakkaista tai jäsenistä enemmän kuin puolet on luonnollisia henkilöitä ja jonka tarkoituksena on edistää yhteistoimintaa osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotantotoiminnassa. Erona yhteisömuotoiseen maatalousyrittäjään yhteenliittymä ei harjoita elinkeinonaan maataloutta, vaan se voisi olla esimerkiksi yhdistys, jonka puitteissa maatalousyrittäjät itsenäisinä elinkeinonharjoittajina harjoittavat yhteistoimintaa.

6 §. Nuoren viljelijän aloitustuki. Nuoren viljelijän aloitustuki sisältyy vuosina 2008—2013 Manner-Suomen maaseudunkehittämishjelmaan. Avustusmuotoinen tuki myönnetään osarahoitteisena. Lisäksi kansallisen lisärahoituksen voidaan myöntää korkotukea, joka hyväksytään ohjelman osana. Aloitustuen myöntämisen edellytyksistä säädetään EY:n maaseutuasetuksen 22 artiklassa. Sen mukaan tukea voidaan myöntää alle 40-vuotiaille henkilöille, jotka ryhtyvät ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavaksi maatalousyrittäjiksi. Hakijan tulisi olla riittävän ammattitaitoinen. Lisäksi tämän on esitettävä maataloustoimintansa kehittämistä koskeva elinkeinosuunnitelma. Aloitustuen

myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklassa.

Pykälässä säädettäisiin nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytyksistä EY:n maaseutuasetuksen ja komission toimeenpanoasetuksen säännösten mukaisesti sekä annettaisiin kansallista täytäntöönpanoa varten tarvittavat säännökset. Tukea tilanpidon aloittamista varten voitaisiin 1 momentin mukaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka hakemuksen vireille tullessa on alle 40-vuotias ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi. Nämä edellytykset täyttävä maatalousyrittäjä määriteltäisiin lakiehdotuksessa nuoreksi viljelijäksi. Edellytysten on komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan täyttyävä tukihakemuksen jättämisen hetkellä. Sanotun artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltio voi soveltaa erityisedellytyksiä niissä tilanteissa, joissa nuori viljelijä ei toimi ainoana vastaavana maatalousyrittäjänä. Näiden erityisedellytysten on vastattava niitä edellytyksiä, joita sovelletaan, jos nuori viljelijä vastaa yksin tilanpidon harjoittamisesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa hakija on yhteisömuotoinen maatalousyrittäjä. Tällöin määräysvalta yhteisössä tulisi olla yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka on hakemuksen vireille tullessa alle 40-vuotias ja ryhtyy ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin aloitustuen muodosta sekä tuen määräytymisperusteista. Aloitustuki voitaisiin myöntää komission toimeenpanoasetuksessa tarkoitettuna yhtenäisenä palkkiona tai korkotukena taikka näiden yhdistelmänä. Avustusmuotoisen aloitustuen määrä ei määräydy prosentuaalisena osuutena hyväksyttävistä kustannuksista, vaan tuki myönnettäisiin säädetyn enimmäismäärän rajoissa kiinteänä euromääräisenä tukena. Sen sijaan korkotuki myönnettäisiin prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tämä vastaa nykykäytäntöä. Kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen mukaan 42 §:n mukaan korkotukilainaa voidaan myöntää maatalan tai maatalousirtaimiston taikka näiden molempien hankintaan. Korko-

tuen hyväksyttävistä kustannuksista ovat olleet näin ollen sellaisesta korkotukilainasta aiheutuneet korkomenot, jonka kohteena on maatala tai maatalousirtaimisto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta eriyttää aloitustuen muoto, taso ja enimmäismäärä kohdealueen, tuotannonalan, tuen kohderyhmän tai kohteen perusteella. Tuen eriyttäminen tapahtuisi rakennekehityksen edistämiseen liittyvien tavoitteiden, tuotannonalalla vallitsevan markkinatilanteen sekä tuen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen kannalta. Toisin kuin maatalan investointituessa edellä tarkoitettuun määrittelyyn ei sisältyisi harkintaa sen suhteen myönnetäänkö jollakin tuotannonalalla aloitustukea. Kysymys on esimerkiksi liittymissopimuksen 141 artiklaan perustuvasta aloitustuen määrän korottamisesta mainitun artiklan soveltamisalaan kuuluvilla tuotannonaloilla ja alueilla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä aloitustuella tuettavasta toiminnasta määräysvaltaa koskevasta edellytyksestä sekä tuen muodosta, tasosta ja enimmäismäärästä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin niistä tilanteista, joissa hakijan katsotaan ryhtyvän ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavaksi maatalousyrittäjäksi. Tilanpidon aloittamisena pidettäisiin hetkeä, jolloin hakijaa saa hallintaansa sellaisen maatalan, joka tuotantoedellytystensä perusteella mahdollistaa yritystoiminnan harjoittamisen elinkeinosuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Elinkeinosuunnitelmassa hakija kuvaisi olosuhteet, joiden perusteella yritystoiminnan kannattavuus saavutetaan tarkastelujaksolla. Tuen kohteena olevan maatalan hallintaa koskevista edellytyksistä säädettäisiin lakiehdotuksen 9 §:ssä. Asetuksella säädettäisiin tuen myöntämisestä avustuksena, korkotukena taikka näiden yhdistelmänä sekä tuen tukimuotokohtaisesta ja molempia tukimuotoja koskevasta enimmäismäärästä.

Asetuksella on tarpeen tarkemmin määrittellä ne tilanteet, joissa hakijan katsottaisiin ryhtyvän ensi kertaa tilanpidosta vastaavaksi maatalousyrittäjäksi. Tukea ei myönnettäisi sellaiselle hakijalle, jolle on aikaisemmin yhteisön jäsenyyden tai osakkuuden perusteella

myönnetty tukea. Jos hakija, joka on luonnollinen henkilö, ryhtyy harjoittamaan yritystoimintaa yhteisön osana, on tarpeen säätää niistä edellytyksistä, joilla tämän voidaan katsoa toimivan tilanpidosta vastaavana yrittäjänä. Komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan kohdan mukaan tuen myöntämisen edellytysten on tällöin vastattava niitä edellytyksiä, joita sovelletaan, jos nuori viljelijä vastaa yksin tilanpidon harjoittamisesta. Tällöin aloitustuen kohteena olevan yritystoiminnan tulisi olla tuotantotoiminnan ja taloudenpidon kannalta erotettavissa yhteisön toiminnasta siten, että hakijan voidaan katsoa itsenäisesti vastaavan tilanpidon harjoittamisesta. Tarkoituksena on estää nuoren viljelijän aloitustuen siirtyminen sellaisille tahoille, jotka eivät täytä tuen saajaa koskevia edellytyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin aloitustuen enimmäismäärästä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Aloitustuen enimmäismäärä voi olla EY:n maaseutuasetuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaan olla enintään 55 000 euroa, jos tuki myönnetään sekä avustuksena että korkotukena. Käytettäessä vain toista tukimuotoa tuen määrä voi olla enintään 40 000 euroa.

Lisäksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä korkotukena myönnettävän tuen tukitasosta sekä hyväksyttävien kustannusten määrittelystä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Kysymys olisi määrittelystä, jonka rajat asettaa Euroopan yhteisön komission tukijärjestelmän hyväksyntää koskeva päätös.

7 §. *Maatalan investointituki.* Maatalan investointitukea on tarkoitus myöntää erällä tuotannonaloilla Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sisältyvänä osarahoitteisena tukena. Tukea myönnettäisiin maidon ja naudanlihan tuotannon rakentamisinvestointeihin sekä maatalan energiaraaka-aineisiin perustuvan bioenergian tuotantoon liittyviin investointeihin. Kokonaan kansallisista varoista rahoitettaisiin muilla tuotannonaloilla tehtävät investoinnit. Maatalan investointituen kohteena on maatalouden alkutuotantoa koskevat toimenpiteet lukuun ot-

tamatta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseksi myönnettäviä investointitukia, joista säädetään erillisessä lainsäädännössä. Maataloustuotteen ensimmäisen asteen jalostusta ja markkinointia koskevat toimenpiteet rahoitettaisiin maaseudun kehittämislain perusteella.

Pykälässä säädettäisiin maatalon investointituella tuettavasta toiminnasta. Sen 1 momentin mukaan tukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjälle investointeihin, joiden tarkoituksena on tuotantotoiminnan tehokkuuden ja laadun kehittäminen. Laadulla tarkoitetaan tässä yhteydessä fyysisen ja konkreettisesti mitattavissa olevan laadun lisäksi eettistä laatua kuten esimerkiksi työhyvinvoinnin, ympäristön suojelun sekä eläinten hyvinvoinnin edistämistä tuotantotoiminnassa. Lisäksi tukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjien yhteenliittymälle sellaisiin investointeihin, joiden tarkoituksena on edellä mainittujen tavoitteiden edistäminen sen osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotantotoiminnassa. Investoinnilla tarkoitetaan lakiehdotuksen 4 §:n 5 kohdan mukaan rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttäjältä pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin investointituen hyväksyttävistä kustannuksista. Sen mukaan tukea voitaisiin myöntää 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin investointikustannuksiin. Hyväksyttävän kustannuksen enimmäismäärä voidaan määritellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voitaisiin edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta kohdentaa tukea sekä tuen määräytymisperusteesta ja muodosta. Lain nojalla on tarkoitus toimeenpanna erilaisia tukijärjestelmiä. Tukijärjestelmien erot syntyvät lähinnä siitä, että niiden säädösperusta yhteisön lainsäädännön näkökulmasta on erilainen. Lisäksi tuen kohteena oleva yritys-toiminta on monimuotoista, joten yritystoimintaan liittyvät investointikohteet eroavat toisistaan. Yhteisön säännökset asettavat ra-

jat, joiden puitteissa tukea voidaan kohdentaa kansallisten olosuhteiden ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Lähtökohtaisesti maatalousalaa koskevat valtiontukisäännöt lähtevät siitä, että tuen täytyy olla avointa kaikille maatalousyrittäjille tuotannonalasta riippumatta. Kuitenkin kansallisilla ratkaisulla on jossain määrin kyettävä ohjaamaan tai rajoittamaan tuen vaikutusta tuotantoon esimerkiksi rajaamalla tuen ulkopuolelle sellaiset tuotantosuunnat, joissa ylituotantoa esiintyy tai ylituotannon vaara on ilmeinen, taikka joissa tuotteelle ei ole olemassa markkinoita. Investointituella ei myöskään voida kasvattaa tuotantokapasiteettia sellaisissa tilanteissa, joissa yhteisen markkinajärjestelyn piirissä rajoitetaan tietyn tuotteen tuotantoa tai yhteisön suoraa tukea kohderyhmän perusteella. Näin ollen tukea on voitava kohdentaa tuotantosuunnan, tukikohteen ja tuen kohderyhmän perusteella, jos markkinatilanne tätä edellyttää. Lisäksi tarve kohdentaa tukea tukikohteen tai kohderyhmän perusteella seuraa eräistä osarahoitteista ja kansallista tukea koskevista yhteisön säännöksistä, joita selvitetään jäljempänä 4 momentin yhteydessä.

Eri tuotannonaloilla ja alueilla tapahtuvaan rakennekehitykseen vaikuttavat investointituen lisäksi monet hallinnon toimenpiteistä riippumattomat seikat. Näitä ovat muun muassa tuotteiden ja tuotantopanosten hintakehitys sekä luonnonolosuhteista johtuvat tekijät, jotka heijastuvat hinnan lisäksi tuotantoratkaisuihin. Investointituella on voitava joustavasti reagoida tuotantotekijöissä tapahtuviin muutoksiin tuotantosuunta-, tukikohde- ja aluekohtaisesti. Lisäksi yhteisön säädösperusta edellyttää mahdollisuutta kohdentaa tukea esimerkiksi 141 artiklan piiriin kuuluvilla tuotannonaloilla ja alueilla. Osarahoitteinen tuki kohdentuu määrätyillä tuotannonaloilla toimiville yrittäjille. Tukea olisi voitava kohdentaa myös sen kohteen perusteella. Tämä tarkoittaisi tiettyä käyttötarkoitusta kuten tuotteiden varastointia palvelevan rakentamisinvestoinnin tukemista kaikilla tuotannonaloilla tai tuen rajaamista tietyllä tuotannonalalla tukikohteen perusteella. Tuen kohdentamiseen edellä tarkoitettulla tavalla liittyy myös mahdollisuus eriyttää tuen määrä sekä tuen muoto.

Investointituen enimmäistaso ja -määrä määräytyvät pitkälti yhteisön lainsäädännöstä käsin. Käytettävissä oleva rahoitus on voitava kohdentaa erityisesti sellaisille tuotantosuunnille, alueille ja kohteille, joilla rakennkehityksen tukeminen on tarpeen toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn kehittämiseksi. Lisäksi tuen kohteiden osalta tukitason ja tuen enimmäismäärän määrittelemisessä on voitava ottaen huomioon tuen kohteen erityispiirteet kuten muutokset kustannustasossa, investointien keskimääräinen koko ja toisaalta tuen vaikutukset kustannustasoon. Tukitasoon ja enimmäismäärään voi vaikuttaa myös tuen kohderyhmä. Yhteisön valtioneukisäännöt sallivat korkeamman tukitason soveltamisen niissä tilanteissa, joissa tuen saaja on nuori viljelijä. Lisäksi liittymissopimukseen perustuvissa investointituissa tuen määrä on aikaisemmin tuotannonalan lisäksi kytketty siihen, onko tuen saaja oikeutettu tuotannonalaa koskevaan kansalliseen tulotukeen.

Pykälän 3 momentin mukaan tukea voitaisiin kohdentaa sekä tuen muoto, taso ja enimmäismäärä määritellä kohdealueen, tuotannon alan, tuen kohderyhmän tai kohteen perusteella. Tällöin olisi otettava huomioon lakiehdotuksen 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkinatilanne sekä tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Investointituki myönnettäisiin prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea voitaisiin myöntää avustuksen, korkotuen tai valtioneukausmuodossa taikka näiden yhdistelmänä.

Investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta säädettäisiin 4 momentin mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Säännöksiä on tarkoitus antaa tuotantotoiminnan tehokkuuden ja laadun kehittämisenä pidettävästä toiminnasta. Kysymys on tuettavien investointien määrittelemisestä tuotantorakennuksiin kohdistuvan uudisrakentamisen, peruskorjaamisen, laajentamisen sekä muun tuotantokapasiteettia tai laatua edistävän investoinnin tasolla. Tukea voitaisiin tällöin kohdentaa 3 momentissa säädetyl-

lä perusteella. Valtuuden käyttöä rajoittavat yhteisön säännökset. Komission toimeenpanoasetuksen 55 artiklassa säädetään tukikelpoisista investointikustannuksista. Sen 2 kohdan mukaan yksinkertaiset korvausinvestoinnit sekä tuotanto-oikeuksien, eläinten tai yksivuotisten kasvien hankinta ja yksivuotisten kasvien istuttaminen eivät ole tukikelpoisia. Lisäksi mainitun artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan käytettyjen koneiden ja laitteiden hankinta voidaan hyväksyä tukikelpoiseksi kustannukseksi ainoastaan mikroyrityksille ja pk-yrityksille. Tällöin jäsenvaltioiden on vahvistettava edellytykset käytettyjen koneiden ja laitteiden hankinnan hyväksymiselle. Vastaavat rajoitukset koskevat kansallisia tukia, jotka ovat hyväksyttävissä ainoastaan, jos ne täyttävät yhteisön valtioneukisäännöissä asetetut edellytykset. Niiden osalta rajoituksista säädetään komission maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklan 7 kohdassa. Käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaan myönnettävän tuen hyväksymistä koskevat periaatteet sisältyvät maatalousalan valtioneukisääntöjen 28 kohdan h alakohtaan ja 39 kohtaan.

Hyväksyttävien kustannusten osalta säädettäisiin kustannusten enimmäismäärän määrittelemisessä käytettävistä tavoista. Näitä olisivat rakentamisen osalta yksikkökustannukset tai selvitys kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon. Yksikkökustannuksista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Komission valvontaasetuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaan tukihakemuksia koskevassa hallinnollisessa tarkastuksessa on tarkastettava muun muassa ehdotettujen kustannusten kohtuullisuus. Kohtuullisuuden arvioinnissa voidaan käyttää soveltuvaa arviointijärjestelmää kuten viitekustannuksia tai eri tarjousten vertailua. Yksikkökustannuksista säädetään nykyisin rahoituslain 7 §:n 3 momentin nojalla tuettavissa rakennusinvestoinneissa hyväksyttävistä yksikkökustannuksista annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (1015/2000). Erona viitekustannuksiin yksikkökustannusten tultua vahvistetuksi, tukea myönnetään pääsääntöisesti enintään niiden mukainen määrä. Tuen saaja ei voi käyttää vaihtoehtoisia tapoja esittää kustannusten kohtuullisuus. Edellytyksistä, joilla yksikkö-

kustannuksista voidaan poiketa, säädetään mainitun asetuksen 3 §:ssä.

Yksikkökustannusten pohjana on rakennuskustannusten yleinen hintataso ja hintaseuranta. Rakennusalalla tapahtuva tuote- ja tekninen kehitys on verrattain nopeaa ja vaikuttaa osaltaan rakennuskustannuksiin. Yksikkökustannusten käyttämisellä viranomaisen pyrkii osaltaan myös tasaamaan kausivaihtelujen vaikutusta tuen määräytymiseen ja hillitsemään maatalousrakentamisen kustannusten nousua. Yksikkökustannuksia määritettäessä voidaan ottaa huomioon hintatason ja rakentamisen suhdanteiden pidempiaikaiset vaihtelut käyttäen hyväksi hintaseurannan tietoja. Viranomaisen ottaa tuen perusteena olevaa kustannusta määriteltäessä huomioon myös yleisen rakennuskustannusindeksin. Maa- ja metsätalousministeriö tarkistaisi yksikkökustannuksia edellä tarkoitettun kehityksen perusteella, joten yksikkökustannuksista olisi tarkoituksenmukaista säätää jatkossakin ministeriön asetuksella. Esimerkiksi opetusministeriön tukemiin rakennushankkeisiin sovellettavista yksikkökustannuksista on määrätty opetusministeriön päätöksellä (161/1999). Jos yksikkökustannuksia ei ole vahvistettu jonkin toimenpiteen osalta, vaidittaisiin 2 momentin mukaan selvitys kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Perusteista, joilla arvioidaan kustannusten perustumista tavanomaiseen hintatasoon, säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin selvityksen esittämisestä esimerkiksi tarjousten avulla. Lisäksi hyväksyttävälle kokonaiskustannuksille voitaisiin asettaa enimmäismäärä. Myös tältä osin valtuuden käyttöä rajaavat yhteisön säännökset tuen tasosta ja enimmäismäärästä.

Tuen tasosta ja enimmäismäärästä säädetään osarahoitteisen tuen osalta EY:n maaseutuasetuksessa. Kansallisen tuen tason määrittelevät valtioneuvoston päätökset. Maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädetään tuen bruttointensiteetistä, joka voi investointituissa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista investoinneista. Tukea voidaan kuitenkin myöntää nuorelle viljelijälle 60 prosenttia tukikelpoisista investoinneista, jotka tehdään viiden vuoden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Yrityskohtai-

sen tuen määrä saa olla mainitun artiklan 9 kohdan mukaan enintään 500 000 euroa millä tahansa kolmen verovuoden jaksolla. Tuen enimmäismäärästä voidaan poiketa edellyttäen, että komissio hyväksyy tukijärjestelmän maatalousalan suuntaviivojen tai liittymissopimuksen 141 artiklan perusteella.

3 luku **Tuen myöntämisen yleiset edellytykset**

8 §. *Tuen saajaa koskevat edellytykset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuen saajaa koskevista edellytyksistä. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädetään edellytyksistä, jotka koskevat luonnollista henkilöä. Pykälän 3 momentissa säädetään luonnollista henkilöä koskevien edellytysten soveltamisesta niissä tilanteissa, joissa hakija on yhteisömuotoinen maatalousyrittäjä, nuori viljelijä tai maatalousyrittäjien yhteenliittymä. Pykälässä ei ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan, vaan tuen myöntämisen edellytykset säilyisivät tältä osin pääasiassa ennallaan.

Pykälän 1 momentin mukaan luonnollisen henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt, mutta alle 63-vuotias. Rahoituslain 5 §:n 3 momentin mukainen yläikäraja on 65 vuotta. Ehdotettu säännös vastaa ikärajoja, joita sovelletaan myönnettäessä maaseudun kehittämislain mukaista yrityksen käynnistys-, kehittämis- tai investointitukea maaseudun muuhun yritystoimintaan kuin maatalouden alkutuotannon harjoittamiseen. Lakiehdotuksen 6 §:ssä on säädetty erityinen nuorta viljelijää koskeva ikäraja, jonka mukaan nuoren viljelijän tulee olla alle 40-vuotias. Momentissa säädetty 18 vuoden alaikäraja koskee myös nuorta viljelijää.

Pykälän 2 momentin mukaan henkilöllä tulisi olla tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 22 artiklan 1 kohdassa säädetään vastaava edellytys nuoren viljelijän aloitustuen myöntämiseksi. Edellytystä ehdotetaan sovellettavaksi kaikkien tuen saajien kohdalla. Näin tuki kohdistuu erityisesti sellaisille tuen saajille, joilla on parhaat edellytykset yritystoimintansa kehittämiseen.

Tuen kohteena olevalla yritystoiminnalla tarkoitetaan lakiehdotuksen perustuvan tuen

kohteena olevaa maatalouden alkutuotantoa. Eräät maataloustuotteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen liittyvät toiminnot, jotka tapahtuvat maatilalla, ovat jatkossa maatalouden alkutuotannon piirissä. Pääsääntöisesti maataloustuotteen ensiasteen jalostus ja kaupan pitäminen ei kuitenkaan ole lakiehdotukseen sisältyvän tuen kohteena olevaa yritystoimintaa. Niiden tukeminen tapahtuu maaseudun kehittämislain mukaisesti. Tuen kohteena oleva yritystoiminta ei sisällä porotaloutta ja luontaiselinkeinoja, joihin liittyvistä tuista säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa ja kolttalaissa.

Lisäksi momentin mukaan edellytettäisiin, että tuen kohteena olevalla yritystoiminnalla on olennaista merkitystä hakijan toimeentulolle. Säännöksen tarkoituksena on kohdistaa tuki sellaisille toimijoille, jotka harjoittavat maatalouden alkutuotantoa ammattimaisesti toimeentulon hankkimistarkoituksessa. Ratkaisevaa olisi lain perusteella tuettavasta toiminnasta saatavien tulojen osuus hakijan vuosittaisista kokonaistuloista. Vaikka tukea haettaisiin maidon tuotantoon, vaatimusta tarkasteltaessa otettaisiin huomioon myös esimerkiksi turkistarhauksesta saatavat tulot.

Voimassa olevan lainsäädännön soveltamiskäytännössä on katsottu, että tuloilla on olennaista merkitystä toimeentulon kannalta, jos rahoituslain perusteella tuettavan maatalouden alkutuotannon harjoittamisesta saava tulo muodostaa neljänneksen hakijan vuosittaisesta kokonaistulosta. Jatkossakin toimeentuloa koskevan vaatimuksen täyttämistä tarkasteltaisiin siten, että lakiehdotuksen perusteella tuettavasta maatalouden alkutuotannosta saatavilla tuloilla tulee olla olennaista merkitystä hakijan toimeentulon kannalta. Toimeentuloa koskevan vaatimuksen tarkastelussa verrattaisiin maatalouden alkutuotannosta saatavien tulojen osuutta maataloustuotteen ensiasteen jalostuksesta ja kaupanpitämisestä, metsätaloudesta tai muuhun elinkeinotoiminnasta tai ansiotyöstä saataviin tuloihin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuen saajan ikää, ammattitaitoa ja toimeentuloa koskevien edellytysten soveltamisesta niissä tilanteissa, joissa hakija on yhteisö sekä nuorta viljelijää koskevasta poikkeuksesta. Yhteisömuotoisen maatalousyrittäjän osalta

edellytettäisiin, että määräysvalta yhteisössä on yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää ikää, ammattitaitoa ja toimeentuloa koskevat edellytykset. Nuorelle viljelijälle tuki voitaisiin myöntää niissäkin tilanteissa, joissa tämä ei hakemuksen vireille tulon hetkellä täytä ammattitaitoa koskevaa edellytystä, jos tämä sitoutuu täyttämään edellytyksen tai tältä osin määräysvaltaa koskevan edellytyksen 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä. Komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan näin voidaan menetellä, jos hakijan laatimassa elinkeinosuunnitelmassa esitetään tarve saada lisää aikaa edellytyksen täyttämiseen.

Maatalousyrittäjien yhteenliittymän kaikkien yhteisön osakkaiden tai jäsenten tulee täyttää tuen saajan ikää ja ammattitaitoa sekä toimeentuloa koskevat edellytykset tai, jos osakas tai jäsen on yhteisö, määräysvaltaa koskevat edellytykset. Maatalousyrittäjien yhteenliittymälle myönnettävän tuen kohteena on yhteenliittymän osakkaiden tai jäsenten yritystoiminta. Näin ollen on perusteltua edellyttää, että nämä täyttävät maatalousyrittäjää koskevat edellytykset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin hakijan ammattitaitoa ja toimeentuloa sekä määräysvaltaa koskevista edellytyksistä. Hakijan ammattitaidon osalta tarkoituksena on säätää tarkemmin ammatillisesta koulutuksesta tai työkokemuksesta, jonka perusteella hakijalla katsotaan olevan riittävä ammattitaito, sekä mahdollisuudesta osoittaa ammattitaito oppisopimuskoulutuksen tai näyttötutkinnon avulla. Asetuksella säädetäisiin tarkemmin toimeentuloa koskevan vaatimuksen täyttämistä sekä niistä perusteista, joilla ikää, ammattitaitoa ja toimeentuloa koskevat edellytykset täyttävällä luonnollisella henkilöllä katsotaan olevan määräysvalta yhteisössä.

9 §. Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset. Pykälässä säädettäisiin tuen kohteena olevan maatilan sijaintia ja hallintaa koskevista edellytyksistä. Sen 1 momentin mukaan maatilan tulisi sijaita Suomessa, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tulisi tämän kotipaikan sijaita Euroopan yhteisön alueella. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa tuen vaikutusten

kohdistuminen Suomessa tai, jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, asianomaisen ohjelman soveltamisalueella harjoitettavaan yritystoimintaan. Yhteisön kotipaikkaa koskevan edellytyksen tarkoituksena on varmistaa, että tuki hyödyttää ensi sijassa Euroopan yhteisön alueella harjoitettavaa yritystoimintaa sen lisäksi, että tuen kohteena olevan maatilán tulee sijaita Suomessa.

Pykälän 2 momentti koskee maatilán hallintaa. Lähtökohtana olisi niin aloitustuen kuin investointituen osalta maatilán hallinta omistuksen tai vuokrasopimuksen perusteella. Pääsääntöisesti edellytettäisiin, että hakija hallitsee maatilaa. Maatalousyrittäjien yhteenliittymälle myönnettävä tuki voi kuitenkin kohdistua yhteenliittymän hallitseman tilán ohella yhteisön osakkaiden tai jäsenten mautiloihin. Näissä tilanteissa edellytettäisiin, että osakas tai jäsen hallitsee tuen kohteena olevaa maatilaa edellä tarkoitettulla tavalla. Jos investointituen kohteena maatilán hallinta kuuluu yhteisesti kahdelle tai useammalle taholle, edellytettäisiin, että nämä hakevat tukea yhdessä. Näissä tapauksissa tukea voitaisiin myöntää niissäkin tilanteissa, joissa kaikki hakijat eivät täytä lakiehdotuksen 8 §:ssä säädettyjä tuen saajaa koskevia edellytyksiä. Tällöin riittäisi, että vähintään kolmasosa mautilasta on sellaisen maatalousyrittäjän hallinnassa, joka täyttää edellä tarkoitettu edellytykset. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tuen myöntäminen erityisesti niissä tilanteissa, joissa maatilaa hallitsee jakamaton kuolinpesä, ja yksi tai useampi osakkaista jatkaa maatalouden harjoittamista.

Erityisen tärkeää on hallinnan pysyvyys sellaisen maatilán osan kohdalla, jota varten haetaan tukea rakentamisinvestointiin tai jolla on olennaista merkitystä tuen kohteena olevan yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta. Tällainen maatilán osa voi olla esimerkiksi maatilán toiminnan kannalta keskeisen tuotantorakennuksen maapohja. Maatilán osaa voidaan hallita omistuksen lisäksi vuokrasopimuksen tai kiinteistön hallinnan jakamista koskevan sopimuksen perusteella. Pykälán 3 momentin mukaan tällaisissa tilanteissa edellytettäisiin, että sopimukseen perustuva oikeus on kirjattu. Vuokraoikeuden tulisi lisäksi olla siirrettävissä kolmannelle

kiinteistön omistajaa kuulematta ja sen voimassaolon tulisi jatkua vähintään 10 vuotta. Tarkoituksena on varmistaa, että tuki tosiasias-
assa kohdistuu hakijan harjoittamaan yritystoimintaan ja lakiehdotuksen 20 §:n mukainen tuen kohteena olevan investoinnin säilyttäminen ja yritystoiminnan jatkaminen voidaan lähtökohtaisesti toteuttaa. Lisäksi säännöksellä on merkitystä lakiehdotuksen 10 §:ään sisältyvää edellytystä sovellettaessa. Tuen kohteena olevan yritystoiminnan kannattavuutta arvioitaessa keskeisten tuotantorakennusten hallinnalla on olennaista merkitystä.

Pykälán 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä maatilán sijaintia ja hallintaa koskevista edellytyksistä. Valtuuden nojalla voitaisiin täsmentää, missä tilanteissa tuen kohteena olevan maatilán katsotaan sijaitsevan Suomessa sekä tilanteita, joissa sopimukseen perustuvan hallintaoikeuden tulee olla kirjattu ja maatilán osan vuokraoikeuden voimassaolon tulee jatkua vähintään 10 vuotta. Maatilán sijainnin kannalta ratkaiseva tekijänä pidettäisiin maatilán tuotantorakennusten sijaintia tai tuotantoon käytettävien alueiden enemmistön sijaintia. Rakentamisinvestoinnin kohteena olevan alueen hallinta tulisi aina perustua oikeuteen, joka on vahvistettu kirjaamisella. Sen sijaan vuokrasopimuksen voimassaoloa koskevan vaatimuksen soveltaminen voitaisiin määrittellä investoinnin kokonaiskustannusten perusteella. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan vaatimusta sovelletaan investointeihin, joiden kustannukset ylittävät 34 000 euroa. Tuen kohteena olevan yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta olennaisena pidettäisiin maatilán tuotantoon käytettävää rakennusta tai rakennettua aluetta. Näissä tapauksissa voitaisiin edellyttää sekä sopimukseen perustuvan oikeuden kirjaamista että vuokrasopimuksen 10 vuoden voimassa oloa.

10 §. *Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva edellytys.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksestä, joka koskee tuen kohteena olevaa yritystoimintaa. Tukea voitaisiin 1 momentin mukaan myöntää sellaista yritystoimintaa varten, jolla on edellytykset jatkuvan kannattavuuteen. Maatalousyrittäjien yhteenliittymän kohdalla kannattavuutta tar-

kasteltaisiin yhteisön jäsenten tai osakkaiden yritystoiminnan näkökulmasta. Nuoren viljelijän aloitustuen osalta tuen kohteena olevan yritystoiminnan edellytyksiä tarkasteltaessa otettaisiin huomioon tuen kohteena olevan yritystoiminnan lisäksi maatilalla harjoitettava muu yritystoiminta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 2 momentin mukaan tarkemmin yritystoiminnan kannattavuutta arvioitaessa käytettävistä perusteista. Edellytyksiä arvioitaessa otettaisiin huomioon tuen kohteena olevan maatalan tuotantoedellytyksiä koskevat seikat, hakijan taloudellinen asema, tuotteiden markkinointimahdollisuudet sekä maatalan investointituen osalta tuettavan toimenpiteen arvioidut vaikutukset.

Maatalan tuotanto-olosuhteilla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu tuotantotoimintaan käytettävästä alasta, tuotantoeläinten lukumäärästä, tuotantorakennuksista ja muista tuotantovälineistä. Tuotanto-olosuhteiden, tuotteiden markkinointimahdollisuuksien sekä muiden yritystoimintaan vaikuttavien tekijöiden vaikutukset kannattavuuteen tulisi esittää laskelmien muodossa. Taloudellisen aseman osalta tarkasteltaisiin erityisesti hakijan maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Investointituen osalta arvioinnissa otettaisiin myös huomioon tuettavan toimenpiteen vaikutukset esimerkiksi tuotantoedellytyksiin, vakavaraisuuteen ja markkinointimahdollisuuksiin. Arviointiperusteiden kannalta merkitykselliset tiedot olisi lakiehdotuksen 11 §:n mukaisesti sisällytettävä yritystoimintaa koskevaan suunnitelmaan.

11 §. Elinkeinosuunnitelma. EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 22 artiklan 1 kohdassa nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytykseksi asetetaan elinkeinosuunnitelman esittäminen. Elinkeinosuunnitelman sisältöä koskevista vähimmäisvaatimuksista säädetään komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 2 kohdassa. Pykälän tarkoituksena on antaa kansalliset säännökset elinkeinosuunnitelman sisällöstä sekä edellyttää elinkeinosuunnitelman esittämistä myös maatalan investointitukea haettaessa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskevan suunnitelman esittämisestä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hakijan on esitettävä

laskelmia, joilla osoitetaan yrityksen elinkeinopoisuus, sekä tähän liittyen kuvaus tilan toiminnasta ja sen kehittämisestä. Yritystoiminnan kokonaisvaltaista suunnittelua ei ole edellytetty. Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan siltä osin kuin elinkeinosuunnitelmassa esitettäisiin keskeisiä tuen myöntämisen edellytyksiä koskevat tiedot eli yrityksen lähtötilannetta koskevat tiedot sekä tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi hakijan olisi tuettavan toimenpiteen laatuun ja laajuuteen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa esitettävä yritystoimintaa koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä suunnittelukaudella. Maatalan investointituen osalta olisi arvioitava tuettavan investoinnin vaikutuksia yritystoimintaan. Näiden tietojen esittämistä hakemusasiakirjoissa edellytetään nykyisinkin. Säännöksen tarkoituksena on edistää yritystoiminnan kehittämisen kokonaisvaltaista suunnittelua sekä antaa tuen myöntävälle viranomaiselle kokonaiskäsitys hakemuksen kohteena olevasta toiminnasta.

Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan lakiehdotuksen 8 §:n 3 momentin mukaan myöntää siinäkin tapauksessa, ettei hakija täytä ammattitaitoa koskevaa vaatimusta, jos tämä sitoutuu täyttämään vaatimuksen 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä. Mahdollisuuden hyödyntämisestä on komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan ilmoitettava elinkeinosuunnitelmassa. Lisäksi sanotun artiklan 3 kohdan mukaan elinkeinosuunnitelman noudattamista on arvioitava viiden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä ja on vahvistettava edellytykset, joiden puitteissa tuki voidaan periä takaisin, jos tuen saaja ei täytä elinkeinosuunnitelman ehtoja arviointihetkellä. Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin erityisesti nuorta viljelijää koskevasta edellytyksestä, jonka mukaan tämän on esitettävä elinkeinosuunnitelmassa ne toimenpiteet, joita tämä aikoo suorittaa ammattitaidon hankkimiseksi. Lakiehdotuksen 46 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta suorittaa takaisinperintä siinä tilanteessa, ettei elinkeinosuunnitelmassa ilmoitettuja toimenpiteitä ole toteutettu.

Tarkemmat säännökset elinkeinosuunnitelman sisällöstä annettaisiin 3 momentin

mukaan valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden nojalla säädettäisiin tarkemmin lakiehdotuksen 8—10 §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä eli yritystoiminnan lähtökohtia sekä tuettavaa toimenpidettä koskevien tietojen esittämisestä. Erityisesti on tarpeen säätää yritystoiminnan tavoitteita ja niiden saavuttamisessa tarpeellisia keinoja sekä tulevaa kehitystä koskevien laskelmien ja selvitysten esittämisestä. Elinkeinosuunnitelmassa olisi erityisesti esitettävä komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti tiedot suunnitelluista investoinneista, koulutuksesta sekä neuvontapalveluiden käyttämisestä. Säännös koskee nuoren viljelijän aloitustukea. Kansallisesti on kuitenkin tarkoitus säätää pääosin samansisältöisesti maatilan investointituen edellytyksenä olevasta elinkeinosuunnitelmasta. Yritystoiminnan suunnittelua koskevaa osio voisi kuitenkin olla aloitustuen ja investointituen osalta erilainen. Suunnitelman laajuutta voitaisiin myös suhteuttaa toimenpiteen laatuun ja laajuuteen nähden. Maaseutuviraston antaisi 29 §:n 2 momentin nojalla tarkempia määräyksiä tukihakemukseen liitettävän suunnitelman esitystavasta sekä käytettävistä lomakkeista.

12 §. Maatilan tuotanto-olosuhteet. Pykälä koskee tuen kohteena olevan maatilan tuotanto-olosuhteita. Sen 1 momentin mukaan tuen kohteena olevalla maatilalla olisi noudatettava asianomaista tuotannon alaa koskevia pakollisia vaatimuksia. Kysymys on voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvista vaatimuksista. Nykyisin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 25 §:ssä säädetään ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevien yhteisön vaatimusten noudattamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön on mainitun säännöksen mukaan pidettävä yllä luetteloa säädöksistä ja määräyksistä, joihin vaatimukset perustuvat. Vaatimukset koskevat ympäristönsuojelua ja ympäristön käytön suunnittelua, elintarvikehygieniaa ja muuta tuotanto-olosuhteisiin liittyvää terveydensuojelua sekä eläinten hyvinvointia. Vaatimusten täyttäminen on tutkittu muun muassa ympäristöluvan ja rakennusluvan esittämisen yhteydessä. Kysymys on yhteisön asetusten ja direktiivien täytäntöönpanoon liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä, jota selvitetään jäljempänä 2 momentin yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan vaatimusten noudattamista koskevasta selvityksestä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin pääsäännöstä, jonka mukaan riittävänä selvityksenä pidettäisiin sellaisen maatalouden suoran tuen maksamista, jonka edellytyksenä on täydentävien ehtojen noudattaminen. Täydentävillä ehdoilla tarkoitetaan yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003, jäljempänä *tilatukiasetus*, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja ehtoja. Tilatukiasetuksen 4 artiklassa säädetään lakisääteisistä hoitovaatimuksista ja 5 artiklassa hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista. Lakisääteisten hoitovaatimusten sisältöä on tarkennettu tilatukiasetuksen liitteessä III. Liitteessä luetaan neuvoston direktiivit ja asetukset, joita on noudatettava täydentävien ehtojen osana.

Kansallisesti täydentävien ehtojen täytäntöönpanosta ympäristöä koskevien vaatimusten osalta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaissa (264/1961), jätelaissa (1072/1993), luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ja metsästyksiläissa (615/1993). Eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä, elintarvikkeiden turvallisuutta, kasvien terveyttä, eläinten hyvinvointia ja terveyttä sekä taudeista ilmoittamista koskevista vaatimuksista säädetään torjunta-ainelaissa (327/1969), rehulaissa (396/1998), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), eläintautilaissa (55/1980) sekä eläinsuojelulaissa (247/1996). Näiden osalta täydentävien ehtojen toimeenpanosta säädetään tarkemmin kansanterveyttä sekä eläinten ja kasvien terveyttä, taudeista ilmoittamista, eläinten hyvinvointia sekä eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä koskevien täydentävien ehtojen valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1452/2006).

Tilatukiasetuksen 5 artiklassa tarkoitetuista hyvää maataloutta ja ympäristöä koskevista vaatimuksista on kansallisesti säädetty suori-

en tukien täydentäviin ehtoihin liittyvistä hyvän maatalouden ja ympäristön vähimmäisvaatimuksista annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (183/2006). Asetus on annettu Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) nojalla.

EY:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen osana otettiin yhteisön suorien tukien myöntämisen edellytykseksi täydentävien ehtojen noudattaminen. Täydentävien ehtojen noudattaminen on vuodesta 2007 myös ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen myöntämisen edellytyksenä. Täydentävien ehtojen sisältö määritellään maatalouden suoria tukia koskevissa hakuoppaissa, joihin sisältyy yksityiskohtainen luettelo yhteisön säädöksistä ja niiden täytäntöönpanoa koskevista kansallisista säädöksistä.

Ympäristöä, hygieniää ja eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten sisältö on varsin pitkälti sama kuin täydentävien ehtojen. Vaatimusten osalta kysymys on voimassa olevasta maatalouden harjoittamista koskevasta lainsäädännöstä. Vaatimuksiin ei kuitenkaan sisälly hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia, jotka ovat osa täydentäviä ehtoja. Toisaalta täydentävien ehtojen ulkopuolelle jäävät maankäyttöä ja rakentamista koskevat pakolliset vaatimukset, jotka tutkitaisiin edelleen lakiehdotuksen 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan esittämisen yhteydessä.

Muutoksen tarkoituksena on yksinkertaistaa tukijärjestelmää. Yhteisön suorien tukien myöntäminen edellyttää maataloilta täydentävien ehtojen noudattamista ja niiden valvomiseksi tarvittavat täytäntöönpanojärjestelmät on luotu. Suoran tuen maksamista pidettäisiin selvityksenä vaatimusten noudattamisesta. Jos tuen kohteena olevan maatalon perusteella on tuen myöntämistä edeltävän 12 kuukauden aikana maksettu sellaista maatalouden suoraa tukea, jonka edellytyksenä on täydentävien ehtojen noudattaminen, hakijan katsottaisiin lähtökohtaisesti noudattavan vaatimuksia. Edellytyksen katsottaisiin täyttyvän myös siinä tilanteessa, että tukea ei ole vielä maksettu, mutta maatilalla on suoritettu tarkastus, jonka tuloksena edellä tarkoitettua tukea voidaan maksaa. Suoran tuen maksamista ja tarkastamista koskeva tieto on

työvoima- ja elinkeinokeskusten käytössä. Näin ollen selvitykseksi riittäisi lähtökohtaisesti hakemukseen otettava maininta suoran tuen maksamisesta.

Siinä tapauksessa, että maatalouden suoraa tukea on alennettu tai tuki on evätty sellaisen laiminlyönnin johdosta, jonka perusteella voidaan todeta, ettei hakija noudata ympäristöä, hygieniää ja eläinten hyvinvointia koskevia pakollisia vaatimuksia, vaatimusten noudattaminen olisi selvitettävä erikseen. Suoraa tukea voidaan alentaa monista hallinnollisista syistä. Jos tuen myöntämistä edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua tukea on alennettu ympäristöä, hygieniää tai eläinten hyvinvointia koskevan laiminlyönnin johdosta tai tuki on evätty mainitusta syystä, voitaisiin hakijalta edellyttää erillistä selvitystä siitä, miten vaatimusten laiminlyönti on korjattu. Maaseutuvirasto voisi lakiehdotuksen 29 §:n 2 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä selvityksen esitystavasta. Erillistä selvitystä edellytettäisiin myös siinä tapauksessa, ettei maatalouden suoraa tukea ole myönnetty. Kysymys olisi erityisesti niistä tilanteista, joissa maatalouden suoraa tukea ei myönnetä asianomaiselle tuotannonalalle. Tällaisia ovat esimerkiksi mehiläis- ja turkistalous.

Jos asianmukaista selvitystä ei ole mahdollista esittää tuen myöntämisen edellytyksen täyttyminen voidaan todeta lakiehdotuksen 31 §:ssä tarkoitetun maatilakäynnin yhteydessä. Käytännössä tällaiseen menettelyyn turvauduttaisiin hyvin harvoin, sillä valtaosa toimivista maataloista käytännössä noudattaa täydentäviä ehtoja suorien tukien saamiseksi. Maatilakäyntiä ei myöskään suoritettaisi niissä tapauksissa, joissa on selvää, etteivät muut tuen myöntämisen edellytykset täyty. Koska kysymys on tuen myöntämisen edellytyksen selvittämisestä, maatilakäynti voitaisiin suorittaa vain hakijan suostumuksella.

13 §. *Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin tuettavaa toimenpidettä koskevista edellytyksistä. Sen 1 momentin mukaan tukea ei myönnettäisi sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tuen myöntämistä. Kysymyksessä on muutos nykytilaan verrattuna. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan tukea ei myönnetä toimenpiteeseen,

jonka toteuttaminen on aloitettu ennen tukihakemuksen vireille tuloa.

Muutoksen tavoitteet liittyvät toisaalta yhteisön uusiin valtioneuvoston tukisääntöihin ja toisaalta rahoitettavien hakemusten valinnassa noudatettavaan menettelyyn. Yhteisön valtioneuvoston tukisäännöt lähtevät siitä, ettei tukea voida myöntää takautuvasti jo aloitettuihin toimenpiteisiin, sillä tällaisella tuella ei katsota oleva niin sanottua kannustinvaikutusta. Tuen ei toisin sanoen katsota edistävän maatalouden rakennekehitystä, jos se kohdistuu toimenpiteeseen, joka toteutettaisiin joka tapauksessa. Asiaa koskevat määräykset sisältyvät maatalousalan suuntaviivojen 15 ja 16 kohtaan sekä maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 18 artiklaan. Tukea voidaan asetuksen 18 artiklan mukaan myöntää sellaista toimintaa varten, joka on toteutettu, tai sellaista palvelua varten, joka on saatu, sen jälkeen kun tukijärjestelmä laadittu ja julkaistu, tukihakemus on jätetty asianmukaisesti ja viranomaisen on hakemuksen hyväksynyt siten, että se velvoittaa viranomaisen myöntämään tuen, ja että tuen määrä tai sen laskentaperusteet on selvästi ilmoitettu. Hakemuksen hyväksyminen edellä tarkoitettulla tavalla voi tapahtua ainoastaan, jos tuen myöntämiseen on käytävissä varoja. Kansallisessa oikeusjärjestelmässä tämä tarkoittaa tukipäätöksen tekemistä.

Maaseudun kehittämislain mukaista tukea voidaan myöntää aloitettuun toimenpiteeseen edellyttäen kuitenkin, että toimenpiteen toteuttamista ei ole aloitettu ennen tukihakemuksen vireille tuloa. Syynä erilaiseen käytäntöön ovat valtioneuvoston tukisäännöt. Maaseudun kehittämislain perusteella myönnettävään tukeen voidaan soveltaa yleisiä valtioneuvoston tukisääntöjä kuten pk-ryhmäpoikkeusasetusta ja de minimis-asetusta. Edellä mainittuihin asetuksiin ei toistaiseksi sisälly vastaavaa rajoitusta.

Rahoitettavien hakemusten valinnassa noudatettavaa menettelyä ehdotetaan muutettavaksi. Nykyisin hakemuksia on voinut jättää jatkuvasti ja useista tekijöistä johtuen hakemusten käsittelyajat ovat vuosien mittaan pidentyneet. Hakija on voinut aloittaa omalla riskillä, eikä toimenpiteen tukikelpoisuutta ole arvioitu etukäteen. Tämä on eräissä tilanteissa ja erityisesti rakentamisinvestoinneissa

osoittautunut ongelmalliseksi menettelyksi. Jatkossa jatkuvasta hausta luovuttaisiin ja järjestettäisiin vuosittain yksi tai useampia hakuja. Hakemukset käsiteltäisiin hakujan päätyttyä, ja tuki myönnettäisiin valintamenettelyn perusteella kohtuullisen ajan kuluessa haun avaamisesta. Näin ollen hakemusten käsittelyajat lyhenisivät nykyisestä ja hakija voisi ennakoida hetken, jolloin tuen myöntämistä koskeva ratkaisu tehdään. Lähtökohteisesti investointituen myöntäminen ja siten tuettavan investoinnin aloittaminen tapahtuisi nykyistä lyhyemmän käsittelyajan jälkeen.

Nuoren viljelijän aloitustuen osalta on tarpeen säätää poikkeuksesta. Usein sukupolvenvaihdoksen toteuttamiseen vaikuttavat monet hakijasta riippumattomat seikat kuten maatilalan luovuttajan henkilökohtainen tilanne ja erityisesti luopumistukijärjestelmään osallistumiselle säädettyjen määräaikojen täyttäminen. Lisäksi tuen myöntäminen tilanteissa, joissa tilanpito on aloitettu, on yhteisön lainsäädännön mukaan sallittua. Komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 4 kohdan mukaan päätös aloitustuen myöntämisestä on kuitenkin tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Tilanpidon aloittaminen määritellään mainitun säännöksen mukaan kansallisessa lainsäädännössä. Näin ollen pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää aloitustukea enintään 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella hetkestä, jolloin tilanpidon aloittamisen katsotaan tapahtuneen. Toiminnasta, jota pidetään tilanpidon aloittamisena, säädettäisiin tarkemmin lakiehdotuksen 6 §:ään otettavan valtuuden nojalla, sillä kysymys on nuoren viljelijän aloitustuen kohteena olevan toiminnan määrittelystä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuettavan toimenpiteen luvanvaraisuutta koskevista edellytyksistä sekä rakentamista koskevan suunnitelman esittämisestä. Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä olisi luvan esittäminen. Lupa olisi oltava hakemuksen vireille tuloa hetkellä, ja se olisi liitettävä hakemukseen. Kysymys on osaltaan 12 §:ssä tarkoitettujen pakollisten vaatimusten noudattamisen tutkimisesta. Näin varmis-

tetaan tuettavien toimenpiteiden yhteensopivuus erityisesti maankäyttöä ja rakentamista sekä ympäristön suojelua koskevassa lainsäädännössä edellytettyjen lupien ehtoihin ja menettelyihin. Yleisimmin toimenpiteeseen on hankittava maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukainen rakennuslupa tai toimenpidelupa sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) mukainen ympäristölupa. Jos toimenpide edellyttää molempien lupien hankkimista, rakennuslupaa koskevan asian käsittely voidaan lykätä, kunnes ympäristölupaa koskeva päätös on tehty. Toimenpiteen toteuttaminen voidaan aloittaa ennen kuin rakennuslupapäätös on saanut lainvoiman, jos lupaviranomainen tämän sallii. Rakennusta ei kuitenkaan saa hyväksyä käyttöön otettavaksi ennen kuin ympäristölupaa koskeva päätös on saanut lainvoiman. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen on johdonmukaista edellyttää luvan olemassaoloa tuen myöntämisen hetkellä. Viranomaisella tulisi olla hakemuksia arvioidessaan vertailukelpoiset tiedot niistä toimenpiteistä, joihin tukea on haettu. Tähän liittyy mahdollisuus arvioida toimenpiteiden toteutumisen edellytyksiä lupapäätöksen ehdot ja tuettavaa toimenpidettä koskevat suunnitelmat huomioon ottaen. Luvan lainvoimaisuutta ei edellytettäisi, vaan lainvoimaisen luvan esittämisestä säädettäisiin lakiehdotuksen 33 §:n 3 momentissa.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan olisi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma. Tarkoituksena on varmistua siitä, että tuen myöntävällä viranomaisella on käytössään riittävät tiedot tuettavan rakentamisen teknisistä yksityiskohdista, jotta varmistetaan rakentamisinvestoinnin toimivuus ja tarkoituksenmukaisuus tuella edistettävien tavoitteiden kannalta sekä ympäristöön sopivuus.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 3 momentin mukaan tarkemmin tilanteista, joissa toimenpide katsotaan aloitetuksi. Valtuuden nojalla määriteltäisiin erikseen ne toimenpiteet, joiden toteuttamisen jälkeen uudisrakentaminen, korjausinvestointi tai omaisuuden hankinta taikka tilanpito katsotaan aloitetuksi. Rakentamisen osalta tällaisena toimenpiteenä pidettäisiin tarvittavien raivaustöiden tai perustuksen tekemisen aloittamista. Omaisuuden hankinnan aloitta-

misena pidettäisiin sellaisen sopimuksen tekemistä, jonka perusteella omistusoikeus siirtyy, tai kauppahinnan tai sen osan maksamista. Tilanpidon aloittamisen katsottaisiin tapahtuneen sinä hetkenä, jolloin nuori viljelijä on allekirjoittanut luovutus sopimuksen tai vuokrasopimuksen, jonka perusteella hän hallitsee tuen kohteena olevaa maatilaa. Lisäksi valtuuden nojalla säädettäisiin tarkemmin rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Tarkoituksena on säätää rakentamisinvestoinnin toimivuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja ympäristöön sopivuuden osoittamisesta muun muassa rakennuksen ja sen ympäristön järjestelyjä, rakennuksen rakenteita, LVIS-töitä ja muita vastaavia järjestelmiä koskevien erikoissuunnitelmien ja selvitysten avulla.

Pykälän 3 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista. Kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman (VNp 30.1.2003) mukaan julkisen sektorin tulee toimia esikuvana rakentamisen laadun kaikinpuolisessa edistämässä (seurantaryhmän väliraportti YM 151, s.21). Julkisista varoista myönnettävän tuen avulla suoritettavalle rakentamiselle tulee asettaa tavanomaista rakentamista tiukemmat laatuvaatimukset, jotka koskevat taloudellisuutta, toiminnallisuutta, turvallisuutta ja ympäristöä. Rakennusalaalla tapahtuvan nopean tuote- ja teknisen kehityksen vuoksi näistä seikoista ja niiden kohdentamisesta tukikohteittain olisi tarkoituksenmukaista säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Tällaisia olisivat esimerkiksi suunnittelua, rakentamisinvestoinnin energiaratkaisuja rakennusmateriaaleja sekä tilojen mitoittamista ja varustelua koskevat vaatimukset.

14 §. Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset. Lakiehdotukseen sisältyvät tuet olisivat harkinnanvaraisia etuuksia. Pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että tarvittava rahoitus on osoitettu valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa. Tuki voitaisiin lähtökohtaisesti rahoittaa joko valtio talousarvioon tai maatilatalouden kehittämisrahastoon otetuista Euroo-

pan yhteisön varoista, niitä vastaavista kansallisista varoista tai kokonaan kansallisista varoista. Maaseuturahaston varojen tulouttamisesta säädetään hallinnointilain 13 §:ssä. Maatalouden rakennetuen osalta valtion talousarvion varoista on rahoitettu kokonaan kansallisista varoista myönnettävät korkotuet ja maatilatalouden kehittämisrahaston varoista osarahoitteiset ja kokonaan kansalliset avustukset. Valtion talousarviosta rahoitus osoitetaan korkotukilainojen myöntämisvaltuutena ja maatilatalouden kehittämisrahastosta määrärahana. Lisäksi maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösunnitelmassa määritellään sellaisten lainojen pääoman enimmäismäärä, joihin voidaan myöntää valtiontakaus. Varojen kohdentamisesta tukitoimenpiteisiin ja niiden osoittamisesta työvoima- ja elinkeinokeskuksille säädetäisiin lakiehdotuksen 64 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea ei myönnettäisi siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Kysymys on tuen määrään vaikuttavasta edellytyksestä. Tuen määrää vähentävänä tekijänä tulisi huomioida Euroopan yhteisön, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämä rahoitus tai rahamääräinen etuus, joka kohdistuu tuettavan toimenpiteen hyväksyttäviin kustannuksiin. Käytännössä kysymys voi olla esimerkiksi verovapaudesta tai takauksesta. Etuuteen sisältyvän tuen määrä olisi otettava huomioon avustuksena tai korkotukena myönnetyn tuen määrässä, jos tuen määrä yhteensä ylittäisi yhteisön lainsäädännössä säädetyn tuen enimmäismäärän. Nykyisin valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrä on vähennetty avustuksesta tai korkotuesta. Muun julkisen rahoituksen sekä takauksena myönnetyn tuen arvon huomioon ottamisesta on säädetty kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 9 §:ssä ja 82 a §:ssä. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukea myönnettäessä olisi varmistettava, ettei tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ylitä ohjelmassa määritellyn julkisen tuen enimmäismäärää. Ohjelmassa määritellyn, tukikelpoisiin kustannuksiin kohdistuvan julkisen rahoituksen kokonaismäärän perusteella määräytyy yhteisön

rahoitusosuus. Jos ohjelmassa määritellyn julkisen rahoituksen osuus ylittyy, ylimenevään osuuteen ei saada yhteisön rahoitusta ja osarahoitussuhteet vääristyvät. Säännöksen tavoitteena on varmistaa osarahoitteista tukea sekä valtioneuvoston tuen enimmäismäärien noudattaminen. Julkisen tuen ja rahoituksen enimmäismäärän huomioon ottamisesta säädetään aloitustuen ja investointituen enimmäismäärää koskevan valtuuden nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävää yksityistä rahoitusta koskevan selvityksen edellyttämisestä. Hakemukseen kuuluu olennaisena osan tuettavan toimenpiteen hyväksyttävien kustannusten ja toteutettavuuden selvittäminen. Tukitaso määräytyy prosentuaalisena osuutena hyväksyttävistä kustannuksista. Tukitason ja tuen määrän määrittelyssä tarvitaan tietoa toimenpiteen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Yksityisen rahoituksen ilmoittaminen tarkoittaa selvitystä siitä osasta kokonaiskustannuksista, jonka hakija ilmoittaa rahoittavansa muuten kuin julkisella tuella. Tukitason määrittelyn lisäksi tietoa tarvitaan 2 momentissa tarkoitetun julkisen rahoituksen määrän toteuttamiseen ja osarahoitussuhteiden noudattamiseen. Säännöksen mukaan hakijan tulisi esittää selvitys tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävästä yksityisestä rahoituksesta. Käytännössä tällä tarkoitetaan tuen kohteena olevaa lainaa, muuta lainaa tai tuen saajan käytettävissä olevaa muuta rahoitusta. Rahamääräisen suorituksen lisäksi yksityisenä rahoituksena voitaisiin hyväksyä vastikkeetta tehty työ tai tuotantopanoksen kuten puutavaran tai maanaineksen luovutus.

Pykälän 4 momentissa säädetäisiin tuen vähimmäismäärästä. Säännöksen tarkoituksena on rajata tuen ulkopuolelle sellaiset toimenpiteet, joihin myönnettävän tuen määrä on tuen toimeenpanoon liittyviä hallinnollisia kustannuksia pienempi ja jonka vaikutukset tuen kohteena olevan yritystoiminnan kannalta ovat kokonaisuuteen nähden vähäisiä. Tukea rakentamisinvestointia varten ei myönnettäisi, jos hakemuksen perusteella tuen määrä olisi enintään 5 000 euroa. Muiden toimenpiteiden osalta tukea ei myönnettäisi,

jos tuen määrä hakemuksen perusteella olisi enintään 2 000 euroa.

Pykälän 5 momenttiin otettaisiin valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella vastikkeetta tehdyn työn tai tuotantopanoksen luovutuksen käyttämisestä yksityisenä rahoituksena. Yksityisenä rahoitusosuutena hyväksyttävien luontoissuoritusten hyväksymisen edellytyksistä säädetään osarahoitteen tuen osalta komission toimeenpanoasetuksen 54 artiklassa, jonka mukaan rahoitusosuus voi muodostua maan tai kiinteistön, välineiden ja laitteiden tai raaka-aineiden tarjonnasta tai palkattomasta vapaaehtoistyöstä. Osuuksien arvo tulee voida osoittaa.

15 §. Tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestys. Tuen hakemisessa ja myöntämisessä noudatettavaa menettelyä ehdotetaan lakiehdotuksen myötä muutettavaksi. Maatilan investointitukea ei enää voisi hakea jatkuvasti, vaan vuosittain järjestettäisiin hakukierrokia. Haun avaamisesta tiedotettaisiin tarkoituksenmukaisessa laajuudessa ja hakemuksen jättämiselle asetettaisiin määräaika. Hakuajan päätyttyä tutkittaisiin tuen myöntämisen edellytysten täyttyminen jokaisen määrääjässä saapuneen hakemuksen osalta. Edellytykset täyttävät hakemukset osallistuisivat valintamenettelyyn, jossa valittaisiin rahoitettavat kohteet.

Pykälässä säädettäisiin rahoitettavien hakemusten valinnassa sovellettavasta tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksestä. Tukea voidaan lakiehdotuksen 14 §:n 1 momentin nojalla myöntää ainoastaan, jos tarkoitusta varten on osoitettu valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käytösuunnitelmassa myöntämisvaltuus tai määräraha. Pykälän 1 momentin mukaan tukea myönnettäisiin ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät lakiehdotuksen 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita, ja jos tuki sisältyy ohjelmaan, ohjelmassa määriteltyjä tavoitteita. Lähtökohtaisesti lakiehdotukseen sisältyvien tukien sekä niiden myöntämisen edellytysten ja ehtojen taustalla ovat mainitut tavoitteet. Tavoitteet ovat kuitenkin siten yleisellä tasolla, ettei niitä voida yksinomaan käyttää perusteena tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksestä päätettäessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seikoista, jotka voidaan ottaa huomioon arvioitaessa, onko jokin toimenpide lakiehdotuksen tai ohjelman tavoitteiden kannalta merkittävämpi kuin toinen. Säännös koskee maatilan investointitukea. Momentin 1 kohdan mukaan etusijajärjestystä arvioitaessa otettaisiin huomioon tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavat tekijät. Lakiehdotuksen 10 §:n mukaan tukea voidaan myöntää hakijalle, jolla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Näitä edellytyksiä arvioitaessa otettaisiin huomioon tuen kohteena olevan maatilan tuotantoedellytyksiä koskevat seikat, hakijan taloudellinen asema, tuotteiden markkinointimahdollisuudet sekä investointituen osalta tuettavan investoinnin vaikutukset. Kannattavan toiminnan edellytysten olemassaolo olisi siten tuen myöntämisen edellytys. Tällöin tarkasteltaisiin yritystoiminnan perusedellytyksiä. Myös tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksestä arvioitaessa huomiota kiinnitettäisiin erityisesti tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisiin edellytyksiin, jossa keskeistä on toiminnan kannattavuus ja vakaus. Kannattavuuden vertailussa voidaan käyttää useita eri apuvälineitä kuten kannattavuuskerrointa, joka on todettu käytännölliseksi välineeksi eri tuotannonaloilla toimivien erikokoisten yritysten välisessä vertailussa. Taloudellisia edellytyksiä koskeva kokonaisarviointi tehtäisiin elinkeinosuunnitelmassa esitettyjen tietojen perusteella. Lisäksi voitaisiin suorittaa lakiehdotuksen 31 §:ssä tarkoitettu maatilakäynti.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan tavoitteena on maatalouden kilpailukyvyyn edistäminen. Tavoitteena on kestävän, tuloksellisen yritystoiminnan tukeminen. Näin ollen tukea myönnettäisiin ensisijaisesti yrityksille, jotka menestyvät taloudellisia edellytyksiä koskevassa vertailussa. Näitä ovat laskelmien muodossa esitettävien yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä kuvaavien tekijöiden lisäksi hakijan yrittäjäominaisuudet kuten osaaminen ja ammattitaito, jotka näkyvät esimerkiksi yritystoiminnan ja sen käytännön toteutuksen organisoimisessa sekä toiminnan suunnitelmallisena kehittämisena. Näitä seikkoja arvioitaisiin elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tietojen sekä maatilakäynnin pe-

rusteella. Arviointiperustetta sovellettaisiin asetettaessa maatalon investointitukea koskevia hakemuksia etusijajärjestykseen. Perustetta sovellettaisiin 4 momentin mukaan myös nuoren viljelijän aloitustukeen.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan etusijajärjestyksen arvioimisessa voitaisiin huomioida toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yritystoiminnan talouteen. Kriteeri liittyy läheisesti tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisia edellytyksiä koskevaan perusteeseen, jonka avulla tarkastellaan tuen kohteena olevaa yritystoimintaa kokonaisuutena. Tuettavan toimenpiteen taloudellisia vaikutuksia koskeva peruste kuitenkin sallii tuettavan toimenpiteen toteutettavuuden ja tarkoituksenmukaisuuden tarkastelun yrityksen sisäisistä lähtökohdista käsin. Perustetta sovellettaisiin maatalon investointitukeen. Kysymys on maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyyn kehittämistä tukemalla tehokasta maataloustuotantoa.

Momentin 3 kohdan mukaan voitaisiin ottaa huomioon tuettavan toimenpiteen vaikutukset maatalon tuotanto-olosuhteisiin työympäristön, luonnonvarojen kestävä käytön tai eläinten hyvinvoinnin kannalta. Etusijajärjestyksestä arvioitaessa voitaisiin näin ollen huomioida toimenpiteen vaikutukset maatalon tuotanto-olosuhteisiin myös muun kuin yrityksen tulonmuodostuksen kannalta. Ehdotetun perusteen soveltamisessa on aina kyse toimenpiteen vaikutuksista, jotka saadaan 12 §:ssä tarkoitetut lakisääteiset pakolliset vaatimukset ylittävistä ratkaisuksista. Kysymys olisi esimerkiksi tilanteista, joissa toimenpide edistää työturvallisuutta tai työssä jaksamista. Luonnonvarojen kestävä käyttöä edistävät erityisesti ratkaisut, jotka lisäävät uusiutuvan energian hyödyntämistä hakijan tai muiden harjoittamassa tuotantotoiminnassa, säästävät energiaa, tehostavat maatalouden sivutuotteiden käsittelyä tai edistävät muutoin ympäristön suojelua tuotantotoiminnassa. Eläinten hyvinvoinnin kannalta huomioon voidaan esimerkiksi ottaa sellaiset tuotantoeläinten pitoon tarkoitettuun rakennukseen liittyvät ratkaisut, jotka edistävät eläinten mahdollisuuksia lajille ominaiseen käyttäytymiseen tai parantavat muutoin niiden elinolosuhteita. Näitä tavoitteita edistetään jatkossa myös Manner-Suomen maaseudun ke-

hittämishjelmaan sisältyvän eläinten hyvinvoinnin edistämisen tuen avulla. Tavoitteena on edistää tuotannon eettistä laatua.

Pykälän 3 momentissa selkeytettäisiin perusteiden soveltamista myönnettäessä tukea maatalousyrittäjien yhteenliittymälle. Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, tuen kohteena on yhteisön osakkaiden tai jäsenten harjoittama yritystoiminta. Näin ollen 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkasteltaisiin yhteisön osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa.

Nuoren viljelijän aloitustukea myönnettäessä tarkasteltaisiin 4 momentin mukaan tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisia edellytyksiä.

Pykälän 5 momentissa valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksestä arvioitaessa käytettävistä perusteista. Pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen perusteiden osalta kysymys on osittain samoista seikoista, joita tarkastellaan arvioitaessa 10 §:n mukaisesti hakijan edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan yritystoimintaan. Tässä yhteydessä painottuisi kuitenkin yritystoiminnan kannattavuutta kuvaavien tunnuslukujen lisäksi koko taloudellisen kokonaisuuden tarkastelu. Lisäksi voitaisiin säätää tarkemmin tuettavan toimenpiteen vaikutusten arvioinnista suhteessa hakijan maatalon tuotanto-olosuhteisiin. Arviointiin vaikuttavia seikkoja on selvitetty edellä 2 momentin yhteydessä. Lisäksi perusteiden keskinäisistä suhteista on tarpeen säätää asetuksella.

4 luku **Lainaan liittyvän tuen myöntämisen erityiset edellytykset**

16 §. Luotonantaja. Pykälässä säädettäisiin lainaan liittyvää tukea koskevasta edellytyksestä, jonka mukaan tukea voitaisiin myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää Maa-seutuviraston hyväksymä luotonantaja. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että tuen kohteena olevan lainan myöntää sellainen luottolaitos, jolla on tuen hallinnoimisessa tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset. Näin on tarpeen menetellä sen vuoksi, että korkotukena tai valtiontakauksena myönnettävän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen sekä korkotuen osalta maksamisen

edellytysten kannalta tarpeellisten tietojen saaminen luottolaitoksen tietojärjestelmästä on tarpeen tuen seurannan asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Korkotuen osalta tuen maksu suoritetaan keskusrahallaitoksen välityksellä luotonantajalle, joka huolehtii myös korkotuen maksun hakemisesta tuen saajan puolesta. Tältäkin osin on tarpeen varmistaa asianmukaisten hallinnollisten ja teknisten edellytysten olemassa olo. Luotonantajan hyväksymisestä säädettäisiin lakiehdotuksen 52 §:ssä, jonka yhteydessä luotonantajan hyväksymisen edellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi nykyisestä.

17 §. Korkotuen myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädettäisiin korkotuen myöntämisen edellytyksistä. Sen 1 momentin mukaan korkotukea voitaisiin myöntää sellaista luottoa varten, jonka laina-aika on enintään 30 vuotta ja jonka määrä ei kokonaan kata tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Korkotukilainasta perittävä kokonaiskorko voisi olla enintään sellaisen koron suuruinen, jota luotonantaja perii samanlaisiin tarkoituksiin myönnettävistä normaaliehtoista lainoista ja johon on lisätty korkotukilainojen myöntämisestä ja hoitamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset. Korkotukea voitaisiin myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämismäärän rajoissa. Laina-aikaa koskeva edellytys vastaa rahoituslain 30 §:ssä säädettyä enimmäislaina-aikaa. Tuen kohteena olevan lainan määrä ei saisi kattaa tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Myös tältä osin säännös vastaa nykytilaa. Kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 67 §:n 1 momentin mukaan lakiehdotuksessa tarkoitettujen tukien osalta tuen kohteena olevan lainan määrä voi olla enintään 90 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Lainan enimmäismäärää koskevan säännöksen tarkoituksena on kohdistaa korkotuki sellaisiin toimenpiteisiin, joita ei toteuteta kokonaisuudessaan lainavaroin. Lainan enimmäismäärästä säädettäisiin 3 momentin nojalla tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korkotuen määräytymisestä. Korkotuen määrä olisi neljä prosenttiyksikköä edellyttäen, että lainan saaja maksaa vähintään yhden prosentin

vuotuista korkoa. Kysymyksessä on muutos nykytilaan nähden. Rahoituslain 29 §:n mukaan korkotuki voi olla neljä prosenttiyksikköä. Sen mukaan lainan saajan on kuitenkin maksettava vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa. Edellä mainitut seikat ovat johdaneet siihen, että tuen saaja on voinut saada täysimääräisen korkotuen kuuden prosentin kokonaiskorolla. Näin ollen tuen saajan kannalta ei ole ollut merkitystä sillä, onko kokonaiskorko kaksi vai kuusi prosenttiyksikköä, eikä järjestelmä ole kannustanut vertailemaan eri luotonantajien tarjoamia vaihtoehtoja. Jotta tuen saajia kannustettaisiin vertailemaan luotonantajien tarjoamia vaihtoehtoja, lainan saajan maksamaa minimikorkoa ehdotetaan alennettavaksi yhteen prosenttiyksikköön. Toinen peruste muutokselle on se, että nykyisessä järjestelmässä korkotason ollessa alhainen korkotukena myönnetyn tuen määrä ei toteudu kuin varsin pitkällä laina-ajalla. Näin korkotukena myönnetyn tuen määrää vastaavat varat sidotaan tukipäätöksellä, mutta tuen määrä ei toteudu laina-ajan puitteissa. Korkotukea ei myönnettäisi kustannuksiin, jotka aiheutuvat ulkomaan valuutan määrällisen luoton valuuttakurssin muutoksesta.

Korkotuen myöntämisen edellytyksenä olisi 3 momentin mukaan, että luotonantaja on hyväksynyt tukihakemukseen sisältyvät korkotukilainan määrän ja ehdot. Hakijan tulisi kirjallisen luottolupauksen avulla osoittaa, että luotonantaja on hyväksynyt tukihakemukseen sisältyvät korkotukilainan määrän ja lainaehdot kuten laina-aikaa ja lyhennysohjelmaa koskevat tiedot.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin lainan enimmäismäärää koskevasta edellytyksestä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin myös korkotukeen sisältyvän tuen määrittelystä. Tukea myönnettäessä korkotukena myönnettävä euromääräinen tuki lasketaan lainan oletetun lyhenystahdin perusteella. Valtuuden nojalla säädettäisiin korkotukena myönnettävän tuen määrän määrittelystä, millä tarkoitetaan 2 momentissa säädetyn prosenttiosuuden perusteella kultakin korkojaksolta laskettujen tukierien yhteenlaskettua määrää. Tätä määrää on verrattava 6 ja 7 §:n mukaisesti säädettyyn tuen enimmäismäärään sekä, jos tuki

myönnetään prosentuaalisena osuutena hyväksyttävistä kustannuksista, investoinnin hyväksyttäviin kustannuksiin ja säädettyyn tukitasoon. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin luotonantajan hyväksynnän esittämisestä kirjallisen luottolupauksen avulla. Luottolupaus sitoisi luotonantajaa vastaavilla edellytyksillä kuin tavanomaisin ehdoin myönnettävää lainaa koskeva luottotarjous. Tarkoituksena on tältä osin säilyttää nykyinen käytäntö.

18 §. *Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtiontakauksen myöntämistä koskevista rajoituksista. Valtiontakaus voitaisiin myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Lisäksi olisi otettava huomioon rajoitus, joka koskee kaikkien sellaisten valtiontakausten kohteena olevien lainojen määrä, joihin liittyvät takaussaatavat suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Tällaisia valtiontakauksia on myönnetty rahoituslain sekä sitä edeltävän maaseutuelinkeinolain (1295/1990) perusteella. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Vastaavasta rajoituksesta on säädetty rahoituslain 32 §:n 1 momentissa.

Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin ne lainaan liittyvät suoritukset, joiden vakuudeksi voidaan antaa valtion puolesta takaus. Valtiontakaus voitaisiin myöntää korkotukilainan tai muun normaaliehtoisen lainan pääoman, koron sekä muiden luottoehtojen mukaisten maksujen suoritusten vakuudeksi. Valtiontakaus voitaisiin tukimuotona yhdistää korkotukeen tai se voidaan myöntää normaaliehtoiseen lainaan liittyvien suoritusten vakuudeksi. Lisäksi säädettäisiin yksittäisen valtiontakauksen määrää koskevasta rajoituksesta. Takauksen määrä ei saisi ylittää tuettavan investoinnin arvioituja kokonaiskustannuksia. Tarkoituksena on varmistaa, että takauksen muodossa myönnettävä tuki kohdistuu ainoastaan tuettavaan toimenpiteeseen.

Valtiontakauksen myöntämiseen liittyy tarveharkintaa. Takaus voitaisiin 3 momentin mukaan myöntää sellaiselle hakijalle, jolla ei ole maatilalan hallintaan, sijaintiin tai muihin

vastaaviin syihin liittyen lainan saamiseksi riittäviä vakuuksia. Tällainen tilanne syntyy esimerkiksi silloin, kun tuotantotoimintaa harjoitetaan vuokramaalla, tilan sijainnista johtuen sen käypä arvo on vähäinen tai tuotantorakennusten- ja rakenteiden kuten kasvihuoneiden tai eläinsuojien taloudellinen arvo yhdessä maapohjan kanssa ei tarjoa riittävä vakuutta. Valtiontakausta ei myönnettäisi niissä tilanteissa, joissa hakijalla on muuta omaisuutta, jota voidaan käyttää vakuutena. Momentissa ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

Lisäksi 4 momentin mukaan edellytetään, ettei tuen myöntämisen hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella valtiontakauksen myöntämiseen liity merkittäviä riskejä. Tällä tarkoitetaan sitä, että valtiontakauksena myönnettävän tuen kohteena olevan yritystoiminta tulisi olla taloudellisesti ja toiminnallisesti vakaata. Lisäksi edellytyksenä on, että takaukselle asetetaan vastavakuus, jonka ei tarvitse olla turvaava. Vastavakuudeksi on käytännössä hyväksytty kiinteistökiinnitys ja lisävakuutena yritysikiinnitys. Vastavakuuden ei näin ollen tarvitsisi vastata arvoltaan valtiontakauksen määrää eikä vastavakuutena olevalta kiinteistökiinnitykseltä edellytetä, että sillä on muita luottoja parempi etusija. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan. Edellytyksenä olisi lisäksi, että hakija esittää luotonantajan kirjallisen lausunnon, joka koskee tuen kohteena olevan lainan määrää ja ehtoja sekä haetun takauksen määrää. Käytännössä lausunto annetaan merkinällä, jonka luotonantaja tekee tukihakemukseen. Tältäkin osin pykälässä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin valtiontakauksen enimmäismäärästä, valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrittelystä, vastavakuudesta sekä valtiontakauksen myöntämiseen liittyvien riskien arvioinnista. Valtiontakauksen enimmäismäärä määriteltäisiin prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen arvioituista kokonaiskustannuksista sekä toisaalta hyväksyttävistä kustannuksista, jos kokonaiskustannukset ylittävät toimenpiteen 7 §:n mukaisesti määräytyvät hyväksyttävät kustannukset. Tällöin valtiontakauksen määrästä pää-

tettäessä olisi varmistettava, ettei valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrä yhdessä muun tuen kanssa ylitä hyväksyttävien kustannusten perusteella määräytyvää tuen sallitua enimmäismäärää. Valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrittelystä säädetään nykyisin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 77 §:n 4 momentissa, jonka mukaan tuen euromääräinen arvo on 0,45 prosenttia takauksen määrästä. Jos takaus on myönnetty koko lainamäärälle, arvo on kuitenkin yksi prosentti takauksen määrästä. Momenttiin ehdotetun valtuuden nojalla säädettäisiin vastavan laskennallisen perusteen soveltamisesta.

Valtuuden nojalla säädettäisiin myös hyväksyttävästä vastavakuudesta. Vastavakuutena hyväksyttäisiin lähtökohtaisesti kiinteistökiinnitys yhdistettynä yritysikiinnitykseen. Lisäksi säädettäisiin niistä vaatimuksista, jotka asetetaan vastavakuudeksi vahvistettavan kiinnityksen etusijalle. Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskevan vaatimuksen osalta säädettäisiin takauksen myöntämiseen liittyvien riskien arvioimisesta tuen saajan vakavaraisuus ja muut toimintaedellytykset huomioon ottaen.

5 luku Tuen ehdot

19 §. Toimenpiteen toteutusaika. Pykälässä säädettäisiin tuettavan toimenpiteen toteutusaikaa koskevasta rakennetuen ehdosta. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että varojen käyttöä halutaan tehostaa. Tarkoituksena on, että tuen saaja toteuttaisi tuettavan toimenpiteen suunnitelmallisesti sekä toimenpiteen laajuuden ja luonteen kannalta kohtuullisessa ajassa. Näin saadaan tukipäätöksellä sidotut varat maksettua viipymättä ja sidonnoista vapautuneet varat takaisin käyttöön. Säännös vastaa pääpiirteissään muun yritystoiminnan tukeen sovellettavaa ehtoa, josta on säädetty maaseudun kehittämislain 23 §:ssä. Siinä ei myöskään ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan.

Pykälän 1 momentin mukaan tuettava toimenpide olisi kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Toimenpiteen toteuttamiselle voitaisiin kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, milloin tämä on sen toteutustavan tai toiminnan luonteen

kannalta perusteltua. Kahden vuoden toteutusaika tai erikseen asetettava määräaika voi olla ongelmallinen, jos irtaimiston hankintaan haetaan tukea rakentamisinvestointituen yhteydessä. Tällöin irtaimiston hankinta voi olla riippuvainen rakennuksen, rakenteen tai rakennelman valmistumisesta. Näitä tilanteita varten säädettäisiin poikkeuksesta, jonka mukaan kahden vuoden toteutusaika tai erikseen asetettava määräaika laskettaisiin rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan työvoima- ja elinkeinokeskus voisi pidentää kahden vuoden toteutusaikaa tai erikseen asetettua määräaikaa hakemuksesta. Hakemus tulisi tehdä ennen asetetun määräajan päättymistä, ja se olisi perusteltava. Pidentämisen edellytyksenä olisi, että toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu alkuperäisessä määräajassa ja että pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voitaisiin pidentää kahdesti enintään vuodella kerrallaan.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 3 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta. Esimerkiksi irtaimiston hankinnalle tai pienimuotoiselle rakentamisinvestoinnille voitaisiin asettaa kahta vuotta lyhyempi toteutusaika. Tilanpidon aloittamisen osalta säädettäisiin vuoden määräajasta. Tuen myöntämiseen käytettävissä olevat varat halutaan suunnata ensisijaisesti sellaisille hakijoille, joilla on valmiudet ryhtyä harjoittamaan yritystoimintaa kohtuullisen ajan kuluessa tukipäätöksen tekemisestä.

20 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot. Pykälässä säädettäisiin tuen käyttöä koskevista ehdoista. Säännös vastaa maaseudun kehittämislain 24 §:ssä säädettyjä ehtoja, joita sovelletaan myönnettäessä tukea maaseudun muuhun yritystoimintaan. Tuen käytön tulee olla julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaista. Vaatimus sisältyy pykälän 1 momenttiin, jonka mukaan tuen käyttämisestä tavara- tai palveluhankintoihin sekä urakalla teettämiseen on voimassa, mitä niistä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Mainitun lain 6 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti kilpailutamisvelvollisuus koskee mitä tahansa hankinnan tekijää, joka on saanut hankinnan tekemistä varten julkista rahoitusta yli puolet

hankinnan arvosta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös tuen saajan velvollisuudesta esittää selvitys hankintalainsäädännön noudattamisesta.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saisi 2 momentin mukaan pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos kyse on lainaan liittyvästä tuesta, tuen kohteena olevan lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta tai tuen kohteena olevan lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta, tuen saajan olisi ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Lupa voitaisiin myöntää, jos luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu. Säännöksessä ei ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan. Jatkossa ehto rajoittaisi investoinnin kohteen luovuttamisen lisäksi käyttöä hakijan muuhun yritystoimintaan. Lisäksi luovutusta koskevan luvan osalta edellytettäisiin, ettei tuen kohteena olevan investoinnin luonne olennaisesti muutu.

Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, ettei esimerkiksi kotieläintuotantoa varten rakennettua rakennusta siirretä välittömästi sen valmistumisen jälkeen muuhun yritystoimintaan tai sellaiselle taholle, joka ei täytä tuen myöntämisen edellytyksiä. Toimenpiteen suoritus aika voi 19 §:n mukaan olla enimmillään neljä vuotta. Jos tuetun investoinnin kohteen voisi rajoituksetta luovuttaa viiden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä, tuetun investoinnin kohteen voisi luovuttaa ja sen käyttötarkoitusta muuttaa jopa vuoden kuluttua kohteen valmistumisesta. Maatilan investointituen taso voi olla merkittävästi korkeampi kuin muuhun yritystoimintaan myönnettävän tuen taso. Säännöksellä halutaan varmistaa tuen kohdentuminen maatalouden alkutuotantoon ja sitä koskevan rakennekehityksen edistämiseen sekä sellaisille tahoille, jotka täyttävät tuen myöntämisen edellytykset.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuen kohteena olevan yritystoiminnan jatkamista koskevasta ehdosta. Sen mukaan yritystoimintaa ei saisi lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos kysymys on lainaan liittyvästä tuesta, tuen kohteena olevan lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan olisi ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Säännöksessä ei ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan. Jatkossa tuen kohteena olevan yritystoiminnan luovuttamiseen ennen viiden vuoden määräajan päättymistä voisi kuitenkin hakea lupaa. Lupa voitaisiin myöntää samoin edellytyksin kuin tuetun investoinnin kohteen luovuttamiseen. Säännöksen tavoitteet vastaavat edellä 2 momentin kohdalla esitettyä.

Pykälän 2 ja 3 momentin tarkoituksena on osarahoitteisen tuen osalta täyttää EY:n maaseutuasetuksen 72 artiklan 1 kohdassa säädetty velvoitteet. Mainitun säännöksen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimi saa maaseuturahaston tukea ainoastaan, jos kyseiseen toimeen ei kohdistu viiden vuoden kuluessa tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä sellaisia huomattavia muutoksia, jotka vaikuttaisivat sen luonteeseen tai täytäntöönpanoedellytyksiin tai hyödyttäisivät aiheettomasti jotakin yritystä tai julkista toimijaa tai jotka johtuisivat perusrakenteen jonkin osan omistussuhteissa tapahtuneista muutoksista, tuotantotoiminnan lopettamisesta tai sijainnin muuttamisesta. Säännöksellä on liityntä lakiehdotuksen 46 §:n 1 momenttiin, jossa säädettäisiin tuen maksamisen keskeyttämisestä tai takaisinperinnästä niissä tilanteissa, joissa tuetun investoinnin kohteen tai yritystoiminnan luovutukseen on ryhdytty ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta luovutusta koskevaan rajoitukseen. Sen mukaan tuetun investoinnin kohteen tai yritystoiminnan luovutuksena ei pidettäisi näiden siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kaut-

ta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen. Sukupolvenvaihdosta koskevan poikkeuksen tavoitteena on sallia tuetun investoinnin tai yritystoiminnan siirtyminen rajoituksetta ainoastaan niissä tapauksissa, joissa luovutus edistää maatalouden rakennekehitystä ja tähän tarkoitukseen on myönnetty tukea julkisista varoista.

21 §. Kirjanpitovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin tuen saajan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidolle asetettavista edellytyksistä sekä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä. Pykälän tavoitteena on taata tuen saajan kirjanpidon hoitaminen ja kirjanpitoaineiston säilyttäminen siten, että tuettavan toimenpiteen menot, sellaisina kuin ne on sisällytettävä maksuhakemukseen, ovat tosiasiallisia ja todennettavissa maksuhakemuksen käsittelyn ja tarkastuksen yhteydessä. Säännös vastaa pääosin maaseudun kehittämislain 25 §:ssä säädettyä ehtoa.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajan olisi pidettävä tuettavasta toimenpiteestä kirjanpitoa. Kirjanpito olisi lähtökohtaisesti järjestettävä osaksi tuen saajan kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa siten, että tuettavan toimenpiteen kirjanpito voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta kirjanpidosta. Maatalouden rakennetuen saajat ovat yritystoiminnastaan kirjanpitovelvollisia tai heitä koskee erityinen verotuksen toimitamiseen liittyvä muistiinpanovelvollisuus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kirjanpidon järjestämisestä niissä tilanteissa, joissa tuen saajaa verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaisesti. Tällöin tuettavan toimenpiteen riittävänä kirjanpitoa pidettäisiin 2 momentin mukaan sellaisia muistiinpanoja, joita tuen saajan muulta tilinpidolta verotuksen toimittamiseksi edellytetään. Verotuksen toimittamista varten laadittavista muistiinpanoista on määrätty verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) nojalla muistiinpanovelvollisuudesta ja muistiinpanoista annetulla verohallituksen päätöksellä (1807/1995). Näissäkin tilanteissa tilinpito olisi järjestettävä siten, että tuettavan toimenpiteen kustannukset voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta tilinpidosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kirjanpitoaineiston säilyttämisestä. Säännös on tärkeä erityisesti Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn yhteisön varoja koskevien maksujen todennettavuuden kannalta. Tuen saajan olisi säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Kirjanpitolain 10 §:n mukainen säilyttämisaika on kirjanpitokirjojen ja tililuettelon osalta 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Muu kirjanpitoaineisto on sanotun säännöksen mukaan säilytettävä kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jona tilikausi on päättynyt. Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan perustuvien tukien osalta on tarpeen säätää erityisestä säilyttämisvelvoitteesta, jolla taataan menojen todennettavuus riittävän kauan yhteisön toimielinten suorittamia tarkastuksia varten. Jos tuki sisältyy Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan, kirjanpitoon liittyvä aineisto olisi säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan yhteisöjen komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

22 §. Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin tuen saajan tiedonantovelvollisuudesta sekä avustamisvelvollisuudesta tarkastuksen yhteydessä. Säännös vastaa sisällöltään maaseudun kehittämislain 26 §:ää. Tuen saaja olisi pykälän 1 momentin mukaan velvollinen antamaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot. Säännöksen on tarkoitus täydentää sitä, mitä muualla lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi erityisistä selvityksistä ja tiedoista, jotka ovat tuen myöntämisen tai maksamisen edellytyksiä. Säännöksellä on liityntä 46 §:n takaisinperintää koskeviin säännöksiin, jonka mukaisesti tuen myöntävän viranomaisen on perittävä takaisin virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki, jos tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen maksamiseen.

Tuen saajan olisi lisäksi 2 momentin mukaan viivytyksettä ilmoitettava sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai joka voi johtaa tuen takaisinperintään.

Ilmoitus olisi tehtävä työvoima- ja elinkeino-keskukselle. Tarkoituksena on antaa tuen saajalle ja viranomaiselle mahdollisuus selvittää olennaisista tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen vaikuttavista muutoksista aiheutuvat seuraukset ennen maksuhakemuksen jättämistä tai ennen kuin asiaa käsitellään takaisinperinnän yhteydessä.

Pykälän 3 momentin mukaan tuen saaja olisi velvollinen avustamaan tarkastuksen suorittajaa antamalla korvaukset tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä esittelemällä tuen kohdetta. Säännöksellä rajattaisiin tuen saajan avustamisvelvollisuus tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömiin tietoihin ja selvityksiin. Lisäksi säädettäisiin avustamisesta tuen kohdetta esittelemällä. Jos tarkastuksen kohteena on tuella hankittu laite, tulisi tuen saajan tarvittaessa esitellä laitteen toimintaa tuettavan toimenpiteen kannalta.

6 luku **Lainaan liittyvää tukea koskevat erityiset ehdot**

23 §. Korkotukilainan myöntäminen. Pykälässä säädettäisiin korkotukilainan myöntämisestä tukipäätöksen ehtojen mukaisena. Luotonantaja voisi myöntää korkotukilainan ja sitä koskeva velkakirja voitaisiin allekirjoittaa sen jälkeen kun tukipäätös on tehty. Korkotuen ehtona olisi lisäksi laina myöntäminen tukipäätöksen mukaisin ehdoin. Velkakirjaan olisi otettava ehto, jonka mukaan tukipäätöksen mukaiset lainaehdot ovat ensisijaisia velkakirjan ehtoihin nähden. Näin varmistetaan, että tuen kohteena oleva laina vastaa ehdoiltaan tuen myöntämisen edellytyksiä sekä lainan nostamista, lyhentämistä ja koron maksua koskevia ehtoja. Tukipäätös olisi liitettävä velkakirjaan. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

24 §. Korkotukilainan nostaminen. Pykälässä säädettäisiin korkotukilainan nostamista koskevista ehdoista. Pykälän 1 momentin mukaan korkotukilainan voisi nostaa ennen kuin tukipäätös on saanut lainvoiman. Jos tukipäätös valituksen johdosta muuttuu, tukipäätökseen sisältyviä lainan ehtoja ja lainamäärää ei kuitenkaan saisi lakiehdotuksen 33 §:n mukaan muuttaa ilman luotonantajan

suostumusta. Korkotukilainan saisi nostaa enintään kahdessa erässä. Pääsääntö koskisi lähinnä kiinteän tai irtaimen omaisuuden hankintaan taikka tilanpidon aloittamiseen myönnettyä lainaa. Jos korkotukea on myönnetty rakentamisinvestointia varten, korkotukilainan saisi kuitenkin nostaa enintään viidessä erässä. Näin on tarpeen menetellä sen vuoksi, että rakentamisen osalta kustannuksia syntyy kausiluontoisesti pitkän ajanjakson kuluessa. Tältä osin säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

Pykälän 2 momentti koskisi lainan nostamiselle asetettavaa määräaika. Säännöksessä ehdotetaan muutoksia nykytilaan verrattuna. Maaseudun kehittämislainoja koskevan asetuksen 7—9 §:ssä säädetään lainan tai sen ensimmäisen erän nostamiselle asetettavasta määräajasta. Maanhankintaan tai rakentamiseen myönnetyn lainan ensimmäinen erä on nostettava vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Irtaimiston hankintaan myönnetty laina on sen sijaan kokonaisuudessaan nostettava vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Jos irtaimiston hankintaan myönnettävän lainan nostaminen riippuu tuetun rakentamisinvestoinnin toteutumisesta, määräaika on sidottu rakentamisinvestointiin myönnettyä tukea koskeviin määräaikoihin siten, että irtaimistolaina on tullut nostaa kolmen kuukauden kuluessa edellä mainittujen määräaikojen päättymisestä. Maanostolainan viimeinen erä on nostettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä ja rakentamiseen myönnetyn lainan viimeinen erä kolmen kuukauden kuluessa työn valmistumisesta tai sen suorittamiselle asetetun määräajan päättymisestä.

Jatkossa lainan nostamiselle asetettavat määräajat sidottaisiin lakiehdotuksen 19 §:ssä tarkoitettuun tuettavan toimenpiteen toteutusaikaan. Tällä tarkoitetaan mainitussa pykälän 1 momentissa säädettyä kahden vuoden toteutusaikaa, sen mukaisesti asetettua lyhyempää määräaika tai pykälän 2 momentissa tarkoitettulla tavalla pidennettyä määräaika. Korkotukilaina tai sen ensimmäinen erä olisi nostettava mainitussa pykälässä tarkoitettuna määräajan kuluessa. Jos korkotukilainaa nostetaan kahdessa erässä, korkotukilainan viimeisen erän voisi nostaa toteuttamiselle asetetun määräajan jälkeen, kuitenkin kolmen kuukauden kuluessa

määräajan päättymisestä. Niissä tapauksissa, joissa korkotukea on myönnetty rakentamisinvestointia varten, korkotukilainan viimeistä erää ei kuitenkaan saisi nostaa ennen kuin rakentaminen on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Tällöinkin viimeinen erä olisi kuitenkin nostettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa rakennusinvestoinnin toteuttamiselle asetetun määräajan päättymisestä.

Pykälän 3 momentti koskee nostolupaa. Korkotukilainan tai sen erän nostamista varten tuen saajan olisi hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Lupa olisi esitettävä luotonantajalle ennen lainan tai sen erän nostamista. Nostoluvan hankkimisesta säädettäisiin lakiehdotuksen 38 §:ssä.

Korkotukilainan erien nostamisesta voitaisiin säätää tarkemmin 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Sen nojalla säädettäisiin kerrallaan nostettavien erien suuruudesta.

25 §. Korkotukilainan lyhentäminen ja koron suorittaminen. Pykälässä säädettäisiin korkotukilainan lyhentämistä ja koron suorittamista koskevista ehdoista. Korkotukilainaa olisi lyhennettävä puolivuositain tai neljännesvuositain yhtä suurina maksuerinä.

Ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyisi säännöksen mukaan suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluessa lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkea olisi suoritettava lainamäärän tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

Rakentamisen osalta on kuitenkin tarpeen säätää poikkeuksesta. Verrattuna irtaimistohankintoihin rakentamisen kustannukset ovat erittäin merkittäviä ja niitä syntyy yleensä koko 19 §:ssä tarkoitettun toteutusajan. Lisäksi on otettava huomioon, ettei rakentamisinvestointi välittömästi toteutumisenensa jälkeen lisää tuottavuutta tulojen lisääntymisen muodossa. Tarkoituksena on antaa rakentamisinvestoinnin toteuttajalle mahdollisuus suorittaa rakentamisen kustannuksista ennen lainan lyhennyksiä. Näin ollen on tarpeen mahdollistaa järjestely, jossa lainan ensimmäinen lyhennysmaksu suoritettaisiin vasta sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden

kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta.

Edellä tarkoitettujen ehtojen rajoissa luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia lainan lyhennysohjelmasta. Pykälän 1 momenttiin sisältyvän ehdon tarkoituksena on edistää korkotukeen sisältyvän tuen kertymistä kohtuullisessa ajassa lainan nostamisesta sekä korkomenojen säilymistä kohtuullisena. Tasalyhenteisessä lainassa jäävät todelliset korkokustannukset koko laina-ajalta todennäköisesti pienemmiksi kuin annuiteetilainassa, jossa lainan pääomaa lyhennetään hitaammin. Tasalyhenteiseen lainaan liittyy etuja myös valtiontakauksen näkökulmasta. Jos korkotukilainaan on myönnetty valtiontakaus, annuiteetilainan pääoman lyhentyessä hitaammin myös valtiontakaukseen liittyvät vuotuiset kustannukset ovat tuen saajalle suuremmat kuin tasalyhenteisessä lainassa.

Tarkoituksena ei kuitenkaan ole rajoittaa tuen saajan mahdollisuutta lyhentää lainaa 1 momentissa tarkoitettujen säännöllisten maksuerien lisäksi. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luotonantajan ja tuen saajan mahdollisuudesta sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennaikaisesta takaisinmaksusta.

Pykälän 3 momentin mukaan luotonantaja voisi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäyksen myöntäminen olisi luotonantajan harkinnassa. Lykkäyksen myöntämisen perusteisiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Sen sijaan lykkäyksen enimmäisaikoja ja siihen liittyviä menettelyjä ehdotetaan muutettavaksi. Nykyisin korkotukilainan lyhennysmaksuille myönnettävästä lykkäyksestä säädetään maaseudun kehittämislainoja koskevan asetuksen 17 §:ssä. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan lykkäystä on voitu myöntää enintään kaksi vuotta kerrallaan ja yhteensä enintään viisi vuotta. Näitä aikoja ehdotetaan säännöksessä muutettavaksi siten, että lykkäystä voisi myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Tavoitteena on vaikuttaa korkotuen kulumiseen. Lykkäys ei vaikuta korkotuen määrään, mutta se vaikuttaa siihen, miten nopeasti korkotuki kuluu. Velan pääoman säilyminen ennal-

laan vaikuttaa siihen, kuinka nopeasti korkotukena myönnetyn tuen määrä kuluu. Jossain tilanteissa tämä saattaa olla ongelmallista tuen vaikuttavuuden kannalta, kun koronmaksuvelvollisuus toteutuu täysimääräisenä korkotuen maksamisen päätyttyä ennen kuin tuetun investoinnin vaikutukset ovat toteutuneet tai aloitustuen saajan toiminta vakiintunut.

Nykyisin lykkäyksen myöntäminen on maaseudun kehittämislainoja koskevan asetuksen 17 §:n 3 momentin mukaan edellyttänyt eräissä tilanteissa asian saattamista keskusrahailaitoksen ratkaistavaksi tai viranomaisten hyväksyntää. Lisäksi luottolaitos on voinut asettaa lykkäyksen myöntämiselle ehtoja tai peruuttaa lykkäyksen myöntämisen perustellusta syystä tai työvoima- ja elinkeinokeskus on voinut päättää lykkäyksen peruuttamisesta. Mainitut säännökset koskivat myös valtionlainoja, joiden osalta maksuhelpotuksilla on vaikutusta tuen määrään. Vastaavia säännöksiä ei ehdoteta jatkossa otettavaksi lakiin. Korkotukilainan lyhentäminen ja sitä koskeva maksuohjelma ovat luotonantajan ja tuen saajan sovittavissa, jollei tuen ehdoista muuta johdu. Lykkäyksen kohteena olevien maksuerien suorittaminen voitaisiin 2 momentin mukaan toteuttaa pidentämällä laina-aikaa 17 §:n 1 momentissa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai korottamalla jäljellä olevia lyhennysmaksuja. Säännöksen tarkoituksena asettaa ne rajat, joiden puitteissa tukipäätöksen mukaisesta laina-ajasta ja 1 momentissa säädetystä lyhennysmaksuja koskevasta ehdosta voidaan poiketa.

26 §. Valtiontakauksen ehdot. Pykälän 1 momentin mukaan valtiontakaus myönnetään täytetakauksena. Tältä osin ei ehdoteta muutosta nykytilaan. Takauksen kohteena olevan lainan tai sen erän nostaminen edellyttäisi jatkossa työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa. Säännös on uusi, ja sen tarkoituksena on varmistaa takauksen muodossa myönnettävän tuen kohdistuminen tuettavan toimenpiteeseen. Lisäksi kustannusten tukikelpoisuus tutkitaan nostoluvan myöntämisen yhteydessä.

Valtiontakaus tulisi 2 momentin mukaan voimaan sen jälkeen, kun tuen kohteena oleva laina tai sen ensimmäinen erä on nostettu, 55 §:n 1 momentissa tarkoitettu kertamaksu

on suoritettu ja vastavakuus on asetettu. Näin varmistetaan, että valtiontakauksen myöntämisen edellytykset, jotka on otettu tukipäätöksen ehdoiksi, toteutuvat ja takaukseen liittyvä maksu suoritetaan. Takaussitoumus ei sitoisi valtiota, jos edellä toimenpiteitä ei ole toteutettu kahden vuoden kuluessa valtiontakauksen myöntämisestä tai lakiehdotuksen 27 §:ssä säädettyjä tuen kohteena olevan lainan siirtämistä ja ehtojen muuttamista koskevia ehtoja ei noudateta. Kysymys on säännöksestä, jolla turvataan valtion etu takaajana. Jos takauksen kohteena olevaa lainaa ei nosteta kahden vuoden kuluessa, on mahdollista, että tuen saajan taloudellinen tilanne on muuttunut merkittävästi siitä, millainen se oli takaukseen liittyviä riskejä arvioitaessa ja että tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen ei ryhdytä. Lakiehdotuksen 19 §:n mukaan toimenpiteen suoritus aika on kaksi vuotta, johon voidaan hakemuksesta myöntää lisäaikaa edellyttäen, että toimenpiteen toteuttamiseen on ryhdytty. Takaukseen liittyvien riskien arvioinnin kannalta on myös tarpeen varmistaa, ettei lainan ehtoja muuteta tai lainaa siirretä tavalla, joka vaikuttaa valtion asemaan takaajana.

Lisäksi 3 momentin mukaan valtiontakauksen ehtoina sovellettaisiin, mitä takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetussa laissa (361/1999), jäljempänä takauslaki, takauksesta säädetään. Sen säännökset täydentäisivät lakiehdotukseen otettavia valtiontakausta koskevia säännöksiä. Valtiontakauksen kohteena olevista maksuista eli takausvastuun sisällöstä säädettäisiin lakiehdotuksen 18 §:ssä. Valtiontakauksen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle tai tuen saajalle ja lainaehtojen muuttamisesta säädettäisiin lakiehdotuksen 27 §:ssä. Takaajan vastuun vähentymiseen ja lakkaamiseen, päävelan perimiseen ja takautumisoikeuteen tulisivat sovellettaviksi takauslain säännökset.

Takauslain 15 §:n mukaan takaajan vastuu lakkaa, kun päävelka on suoritettu tai se on muuten lakannut. Lain 16 §:ssä säädetään takaajan vastuun lakkaamisesta niissä tilanteissa, joissa luotonantaja on laiminlyönyt saatavan valvonnan velallista koskevassa maksukyvyttömyysmenettelyssä. Lisäksi laissa säädetään myös muista perusteista, joilla takaa-

jan vastuu voi lakata. Valtion vastuu takaajana vanhentuisi 19 §:n mukaisesti kolmen vuoden kuluttua päävelan erääntymisestä, jollei vanhentumista ole katkaistu. Mainitun pykälän 3 momenttia ei kuitenkaan sovellettaisi. Sen mukaan takaussitoumus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua sitoumuksen antamisesta, jollei vanhentumista ole katkaistu. Tuen kohteena olevat lainat myönnetään pääsääntöisesti yli kymmenen vuoden lainaajalla.

Valtiontakaus myönnetään täytetakauksena. Takauslain 23 §:ssä säädetään täytetakauksen erääntymisestä. Jotta luotonantaja voi kohdistaa vaatimuksensa valtioon, päävelan erääntymisen lisäksi edellytyksenä on pääsääntöisesti, että lainan vakuutena oleva omaisuus on myyty tai ulosotossa on todettu, että myynnille on este. Lain 24 §:ssä säädetään tilanteista, joissa takaajan vastuun toteuttaminen edellyttää velan eräännyttämis-toimenpiteiden kohdistamista takaajaan. Takautumisoikeudesta säädetään takauslain 6 luvussa. Valtiontakauksen perusteella velkojalle suoritettu määrä voidaan vaatia lain 28 §:n mukaisesti tuen saajalta. Valtion takausvastuun toteutumiseen ja takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta säädetäisiin lakiehdotuksen 56 §:ssä.

27 §. Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen. Pykälässä säädetäisiin tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä sekä lainaehtojen muuttamisesta. Tuen kohteena oleva laina saataisiin 1 momentin mukaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Tuen kohteena olevan lainan siirtäminen edellyttää aina myös tukipäätöksen siirtämistä. Näin ollen tuen kohteena oleva laina saataisiin siirtää toiselle tuen saajalle vain siinä tapauksessa, että työvoima- ja elinkeinokeskus tämän hyväksyy tukipäätöksen siirtämisen yhteydessä.

Pykälän 2 momentin mukaan lainan ehtoja saataisiin muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen kannalta. Toisin sanoen lainan ehtoja voi muuttaa siten, ettei korkotukipäätöksen mukaisista ehdoista poiketa, laina-aikaa pidennetä yli 30 vuoden, kokonaiskorkoa muuteta 17 §:n 1 momentin vastaisesti tai korkotukilainan lyhennysohjelmaa muuteta tuen ehtojen vastaisesti. Takauksen kohteena ole-

van lainan osalta ehtona olisi lisäksi, ettei muutos vaikuta valtion asemaan takaajana. Siinä tapauksessa, että kyse ei ole edellä tarkoitettusta sallitusta muutoksesta, lainaehtojen muuttamiseen olisi hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Lupaa ei kuitenkaan myönnettäisi siinä tapauksessa, että ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytyksiin. Näin ollen esimerkiksi korkotukilainan laina-aika ei voisi luvanvaraistakaan ylittää 30 vuotta, eikä valtiontakauksen kohteena olevan lainan ehtoja saa muuttaa siten, että valtiontakaukseen liittyvä taloudellinen riski muuttuu merkittäväksi.

Korkotuen maksun päättymisen jälkeen lainan saajan ja luotonantaja voisivat sopia lainan ehtojen muuttamisesta tai lainan siirtämisestä rajoituksesta. Näin kuitenkin vain siinä tapauksessa, ettei lainaan kohdistu valtiontakausta. Rajoituksesta säädetäisiin 3 momentissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin 4 momentin mukaan tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista. Valtuuden nojalla määriteltäisiin sellaiset valtiontakauksen kohteena olevan lainan ehtojen muutokset, jotka vaikuttavat valtion asemaan takaajana. Korkotukilainan osalta säädetäisiin luvan hankkimisesta lainan lyhentämiseen ja koron maksuun liittyviin muutoksiin. Asetuksella säädetäisiin luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Lupa olisi hankittava ennen kuin lyhennyksen tai koron suoritusvelvollisuus on tuen ehtojen mukaan syntynyt ja, jos kysymys on takauksen kohteena olevasta lainasta, ennen kuin lykkäyksen kohteena oleva lyhennys on erääntynyt. Maaseutuvirasto antaisi tarkemmat määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

7 luku **Tuen hakeminen ja myöntäminen**

28 §. Hakumahdollisuudesta tiedottaminen. Pykälä koskee hakumahdollisuudesta tiedottamista. Jatkossa maatalouden rakennetuen hakeminen tapahtuisi vuosittain järjestettävien hakukierrosten yhteydessä. Tuen hakemiselle asetettaisiin määräaika, jonka kuluessa saapuneet hakemukset osallistuisivat arviointimenettelyyn. Mahdollisimman vertailukel-

poisten hakemusten saamiseksi tuen hakeminen tapahtuisi vakiomuotoisilla lomakkeilla. Lisäksi on tärkeää, että hakumahdollisuudesta tiedotetaan mahdollisimman kattavasti. Tiedottamisvelvollisuus koskisi hakumahdollisuuden lisäksi haku-aikaa, hakumenettelyä ja tuen myöntämisen edellytyksiä sekä ehtoja. Tiedottamisesta vastaisi Maaseutuvirasto ja sen laajuus olisi riippuvainen tukijärjestelmän alueellisesta soveltamisesta. Jos alueellista soveltamista ei ole rajoitettu, hausta tiedotettaisiin koko Manner-Suomen alueella.

29 §. Tukihakemus. Pykälässä säädettäisiin tukihakemuksen muotovaatimuksista. Tukihakemus olisi pykälän 1 momentin mukaan tehtävä kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus olisi allekirjoitettava, ja siihen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset sekä suunnitelmat. Selvityksillä tarkoitetaan erityisesti maatalouden rakennetuen myöntämisen edellytyksiä koskevia selvityksiä ja niiden tueksi esitettäviä asiakirjoja. Suunnitelmalla puolestaan tarkoitetaan elinkeinosuunnitelmaa sekä rakentamista koskevaa suunnitelmaa.

Maaseutuvirasto antaisi 2 momentin mukaan tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä suunnitelman ja selvitysten esitystavasta. Valtuuden nojalla Maaseutuvirasto vahvistaisi tuen hakulomakkeet ja selvitysten laatimisessa käytettävät lomakkeet. Lisäksi Maaseutuvirasto voisi 2 momentin mukaan antaa tarkemmat määräykset erilaisista teknisluonteisista asiakirjoista, jotka koskisivat esimerkiksi tuen saajan oikeudellista muotoa, määräysvallan jakautumista, hakemuksen allekirjoittajan nimenkirjoitusoikeutta sekä hakemuksen jättämisestä tehtyä päätöstä, jos kyseessä on oikeushenkilö. Asiakirjoilla tarkoitetaan tällöin esimerkiksi rekisteriotetta tai yhtiöjärjestystä.

Elinkeinosuunnitelman ja rakentamista koskevan suunnitelman osalta Maaseutuvirasto antaisi määräykset suunnitelman esitystavasta. Suunnitelmien sisällöstä säädettäisiin tarkemmin 11 §:n 3 momentin ja 13 §:n 3 momentin nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Selvitysten osalta määräyksiä annettaisiin esimerkiksi tutkintotodistuksen tai verotusta koskevan lomakkeen

esittämisestä tukihakemuksen yhteydessä. Koska selvitysten ja suunnitelman esitystavassa on kysymys hakumenettelyä koskevista seikasta, on näitä koskeva määräystenantovaltuus poikkeuksellisesti sijoitettu tukihakemusta koskevan säännöksen yhteyteen.

30 §. Tuen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa tuen hakemiselle määräaika. Tavoitteena on tukihakemusten käsittelyn tehostaminen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksella tulee tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksen arvioimiseksi olla käytettävissään vertailukelpoisia hakemuksia. Hakuajan päätyttyä työvoima- ja elinkeinokeskus pyytäisi hallintolain (434/2003) 22 §:n 1 momentin mukaisesti hakijoita tarvittaessa määräajassa täydentämään hakemustaan, minkä jälkeen se voisi suorittaa arvioinnin keskitetysti. Tällöin myös tukipäätökset voidaan tehdä kohtuullisessa ajassa tukihakemusten saapumisen jälkeen. Menettely antaisi myös hakijalle mahdollisuuden ennakoida tukihakemuksen käsittelyn kestoa, mikä on erityisen tärkeää silloin, kun tuettavaa toimenpidettä ei voida aloittaa ennen tukipäätöksen tekemistä.

Tukihakemus olisi toimitettava toimivaltaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Toimivaltainen olisi 1 momentin mukaan se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka toimialueella maatalan talouskeskus sijaitsee. Jos maatalan talouskeskus sijaitsee useamman kuin yhden työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueella, toimivaltainen olisi se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka toimialueella pääosa maatalan tuotantorakennuksista sijaitsee.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta voitaisiin 3 momentin mukaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tuen kohdentaminen sekä tukien rahoituksen tarvittavien varojen osoittaminen työvoima- ja elinkeinokeskuksille 64 §:ssä tarkoitettulla tavalla haku varten on sidottu talousarvion tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelman vahvistamiseen. Lisäksi aloitustuen osalta on olemassa erityinen 18 kuukauden määräaika, josta säädettäisiin lakiehdotuksen 13 ja 33 §:ssä. Tältä osin viranomaisten on tarpeen varmistaa, että nuoren viljelijän aloitustukea koskevat hakemukset toimitetaan siten, että hakemukseen voidaan

antaa päätös mainitun määräajan kuluessa. Näin ollen olisi oltava mahdollista säätää tuen hakemista koskevasta kiinteästä määräajasta sekä nuoren viljelijän aloitustukea koskevan hakemuksen jättämiselle asetettava määräajasta.

31 §. Tukihakemuksen arviointi. Pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä, joita voidaan käyttää apuna tukihakemuksen arvioinnissa. Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä työvoima- ja elinkeinokeskus voisi 1 momentin mukaan pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa. Joskus tuettava toimenpide koskee niin läheisesti toisen hallinnonalan viranomaisten toimintaa ja erityisasiantuntemusta, että lausunnon pyytäminen näiltä on välttämätöntä tuettavan toimenpiteen sisällön arvioimiseksi. Vastaavasti työvoima- ja elinkeinokeskus voisi pyytää Maaseutuviraston lausuntoa niissä tilanteissa, joissa lausunto on välttämätön tuen myöntämisen edellytysten yhdenmukaisen valtakunnallisen soveltamisen kannalta. Maaseutuviraston tai muun viranomaisen lausunto ei ole työvoima- ja elinkeinokeskusta sitova.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toisesta tuettavan toimenpiteen sisällön arviointia varten tehtävästä toimenpiteestä. Työvoima- ja elinkeinokeskus voisi ennen rakennetun myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Erityisesti maatilakäynnillä hankittaisiin tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestyksen määrittämisessä tarvittavaa tietoa tuen kohteena olevasta yritystoiminnasta. Vastaava säännös sisältyy maaseudun kehittämislain 31 §:n 2 momenttiin. Maatilakäynti suoritettaisiin ainoastaan tuen saajan suostumuksella ja tälle sopivassa laajuudessa. Maatilakäynnin suorittamiseen sovellettaisiin hallintolain 38 §:ssä säädettyä menettelyä. Mainittuun säännökseen sisältyy rajoitus, jonka mukaan katselmusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Hallintolaisissa säädetään viranomaisessa noudatettavasta hallintomenettelystä. Se ei perusta viranomaiselle toimivaltaa katselmuksen suorittamiseen. Näin ollen maatila-

käyntiä koskeva erityissäännös on tarpeen sisällyttävä lakiehdotukseen.

32 §. Tuen myöntämisen keskeyttäminen. Pykälässä säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön oikeudesta keskeyttää tuen myöntäminen valtakunnallisesti tai alueellisesti, jos Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää. Näin olisi meneteltävä esimerkiksi silloin, jos yhteisön lainsäädännössä säädetään kiello tukea tietyllä tuotannonalalla toimivia yrityksiä tai tiettyjen tuotteiden tuotantoa taikka jos käy ilmi, että tuki uhkaa muodostua Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan perusteella kielletyksi valtiontueksi. Tällöin on tarpeen keskeyttää tuen myöntäminen välittömästi hakijoille aiheutuvien ylimääräisten kustannusten ja kielletyn valtiontuen tapauksessa oikeuden menetysten välttämiseksi.

Tuen myöntämisen keskeyttäminen voitaisiin 2 momentin mukaan tehdä määräajaksi tai toistaiseksi, jos tilanteen korjaantumiseen kuluva aika ei voida ennakoita. Tuen myöntämisen keskeyttämisestä olisi neuvoteltava etukäteen niiden tuottaja- ja elinkeinonjärjestöjen kanssa, joita asia koskee. Keskeytyksestä olisi tiedotettava asianmukaisesti laajuudessa, ja ilmoitus siitä olisi julkaisettava Virallisessa lehdessä.

33 §. Tukipäätös. Pykälässä säädettäisiin tukipäätökseen otettavista ehdoista. Pykälän 1 momentin mukaan näitä olisivat myönnetyn tuen määrä, lakiehdotukseen sisältyvät tuen ehdot sekä tuen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset. Päätökseen tulisi lisäksi ottaa Euroopan yhteisön lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Tukipäätöksellä hyväksyttäisiin rakentamista koskeva suunnitelma.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi erityinen lainaan liittyvää tukea koskeva säännös. Sen mukaan tukipäätöksellä hyväksytään korkotuen tai valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot. Sekä korkotukena että valtiontakauksena myönnettävän tuen edellytyksenä on luotonantajan kirjallinen tahdonilmaisu, jonka perusteella tämän katsotaan hyväksyneen lakiehdotukseen sisältyvät tukea koskevat ehdot sekä hakemuksessa esitetyt lainaa koskevat tiedot. Jos tukipäätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja lainaehto- ja muut-

taminen edellyttäisi luotonantajan suostumusta. Säännöksen tarkoituksena on suojata luotonantajaa niissä tilanteissa, joissa lopullisen tukipäätöksen mukaiset lainaehdot poikkeavat luottolupauksen perusteena olleista lainaehdoista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin erityisestä ehdosta, jotka liittyvät tukipäätöksen voimassaoloon. Säännös on tarpeen sen vuoksi, ettei maatalouden rakennetukiin käytettävissä olevia varoja jätetä sidotuksi rakentamisinvestointiin, joka ei toteudu tukipäätöksen mukaisena sen vuoksi, että siihen tarvittava lupa tai sen ehdot muuttuvat valituksen johdosta. Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekohetken mennessä esittänyt lainvoimasta lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä asetetussa määräajassa selaista lainvoimasta lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

Nuoren viljelijän aloitustukea koskeva päätös olisi 4 momentin mukaan tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta. Säännös perustuu komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 4 kohtaan.

34 §. *Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen.* Pykälässä säädettäisiin tukipäätöksen siirtämisestä. Sen mukaan tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan olisi haettava päätöksen siirtämistä 30 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtämisestä päättäisi työvoima- ja elinkeinokeskus. Tämä tulee kysymykseen lähinnä niissä tilanteissa, joissa tuen kohteena oleva maatila, sen tuen kohteena oleva osa tai muu tuella hankittu omaisuus siirtyy uudelle omistajalle ja siirtymistä ei ole lakiehdotuksen 20 §:n 3 momentin mukaan pidettävä luovutuksena tai siihen on myönnetty työvoima- ja elinkeinokeskuksen mainitussa pykälässä tarkoitettu lupa.

8 luku Tuen maksaminen

35 §. *Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen.* Nuoren viljelijän aloitustuki voi-

daan myöntää avustuksena tai korkotukena. Avustusmuotoinen nuoren viljelijän aloitustuki maksettaisiin pykälän 1 momentin mukaan ilman erillistä hakemusta. Avustuksena myönnettävä aloitustuki myönnetään tilanpidon aloittamisesta aiheutuviin kustannuksiin, eikä sen osalta edellytetä tosiasiallisten toteutuneiden kustannusten esittämistä tuen maksamista varten. Avustuksen maksu suoritetaan kahtena vuotuisena eränä. Näin ollen maksueriä olisi yksi vähemmän kuin nykyisessä tukijärjestelmässä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin avustuksen maksamista koskevista edellytyksistä. Jos aloitustuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä olisi selvitys tilanpidon aloittamisesta. Jos tukea on myönnetty sitoumuksen perusteella, jonka hakija on antanut ammattitaitoa koskevan vaatimuksen täyttämiseksi, avustuksen toisen erän maksamiseksi tuen saajan olisi esitettävä selvitys elinkeinosuunnitelmassa esitettyjen, sitoumuksen täyttämiseksi tehtyjen toimenpiteiden toteuttamisesta. Toista erää ei maksettaisi, jos selvitystä tilanpidon aloittamisesta ei ole toimitettu.

Tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä maksamisen edellytyksenä olevien selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annettaisiin 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on säätää kahdesta vuotuisesta kalenteripäivästä, jolloin tuen maksu voidaan tuen myöntämisen ajankohdasta riippuen suorittaa, sekä avustuksen jakautumisesta erien välillä. Lisäksi säädettäisiin siitä, mihin mennessä selvitykset on toimitettava, jotta maksu voi tapahtua. Vastavat säännökset sisältyvät kansallisen maaseudun kehittämisasiasetuksen 87 §:ään. Maaseutuvirasto antaisi tarkemmat määräykset tilanpidon aloittamista sekä koulutustoimenpiteitä koskevista selvityksistä. Käytännössä tarkoitetaan esimerkiksi kauppakirjan tai todistuksen toimittamista.

36 §. *Avustusmuotoisen investointituen maksaminen.* Investointituki voidaan myöntää avustuksena, korkotukena tai valtioneuvoston asetuksena. Pykälässä säädettäisiin avustuksen maksamisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajan olisi haettava

avustuksen maksua kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Maksuhakemus olisi allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voitaisiin asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus olisi toimitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan. Maksuhakemuksen toimittamiseen ja hakemuksen täydentämiseen sekä vireille tuloon tulisivat sovellettavaksi hallintolain säännökset.

Määräajan asettaminen maksuhakemuksen jättämiselle on perusteltua erityisesti yhteisön varoista osarahoitettavan tuen osalta. Uuden rahoitusasetuksen 29 artiklassa säädetään maaseuturahastoa koskevien yhteisön talousarviositoumusten vapauttamisesta siinä tapauksessa, ettei jäsenvaltio ole toimittanut komissiolle maksajaviraston tosiasiallisesti suoritettavia menoja sisältävää menoilmoitusta talousarviositoumuksen tekemistä seuraavan toisen vuoden loppuun mennessä. Näin ollen tuen maksaminen on järjestettävä kansallisesti siten, että tuettavan toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuneita menoja koskevat maksuhakemukset toimitetaan kohtuullisessa ajassa tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä ja toisaalta tuettavan toimenpiteen päättymisestä. Määräajan asettaminen on perusteltua myös kokonaan kansallisista varoista rahoitettavan tuen osalta sen vuoksi, että tukipäätöksellä tehty määrärahojen sidonta tuettavan toimenpiteen rahoitusta varten on vapautettavissa muiden toimenpiteiden rahoitukseen ainoastaan siinä tapauksessa, että tuen viimeisen erän maksaminen on tehty.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin avustuksen maksueristä ja erän määräytymisestä. Avustus voitaisiin maksaa enintään viidessä erässä. Irtaimiston hankintaa varten myönnetty avustus on voitu maksaa enintään kahdessa erässä ja rakentamiseen myönnetty avustus enintään viidessä erässä. Avustusta maksettaisiin enintään tukitasoa sekä myönnetyn tuen määrää vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Jos myönnetyn tuen määrä on perustunut yksikkökustannuksiin, tämä tar-

koittaa sitä, että riippumatta yksikkökustannusten tasosta, tukea maksetaan enintään toteutuneiden kustannusten mukaan. Tuen saajan olisi tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta. Erillistä selvitystä ei tarvittaisi, jos yksityinen rahoitus muodostuu tuen kohteena olevasta lainasta, jonka nostamisesta työvoima- ja elinkeinokeskuksella on tieto nostolupamenettelyn perusteella.

Rakentamisen osalta säännös merkitsee osittain muutosta nykytilaan nähden. Irtaimiston ja kiinteistön hankinnoissa tuen maksaminen on aina perustunut toteutuneiden kustannusten selvittämiseen. Rakentamiseen myönnettävissä tuissa, jotka rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista, avustuksen maksaminen on kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 88 §:n 1 momentin mukaan sidottu rakennuksen valmiusasteeseen. Osarahoitteisen avustuksen maksamisen edellytyksenä on ollut toteutuneiden kustannusten osoittaminen. Valmiusaste on osoitettava sanotun pykälän 3 momentin mukaan valmiusastetodistuksella, jonka antaa kunnan rakennustarkastaja, työvoima- ja elinkeinokeskuksen rakentamisasiantuntija tai muu henkilö, joka on hyväksytty suorittamaan rakennusvalvonnan. Valmiusastetodistuksen hankkiminen on tapahtunut hakijan kustannuksella.

Jatkossa rakentamisen osalta myös kansallisista varoista myönnetty avustus maksettaisiin toteutuneiden kustannusten perusteella. Muutoksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa maksamisen edellytyksiä. Osarahoitteisen tuen myöntäminen koko maassa merkitsee toteutuneiden kustannusten osoittamiseen perustuvaa maksatusta kaikissa työvoima- ja elinkeinokeskuksissa. Toteutuneiden kustannusten osoittamisessa noudatettava käytäntö voisi kokonaan kansallisista varoista rahoitetun toimenpiteen kohdalla poiketa yhteisön osaksi rahoittamia toimenpiteitä koskevista menettelyistä. Näitä menettelyjä selvitetään tarkemmin jäljempänä.

Pykälän 3 momentin mukaan avustuksen maksamisen edellytyksenä olisi, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Maksamisen edellytyksenä olisi lisäksi tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen

tuettavaan toimenpiteeseen. Tukea ei maksettaisi sellaisten menojen perusteella, joita ei ole tosiasiallisesti syntynyt, jotka eivät ole tuen saajan lopullisia menoja, joita ei voida todentaa tai jotka eivät ole aiheutuneet tuettavasta toimenpiteestä. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, olisi viimeisen erän maksamisen edellytyksenä, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen olisi liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

Kysymys on erityisesti sellaisista Euroopan yhteisön varoista myönnetyn tuen maksamiselle asetettavista edellytyksistä, joiden täyttämistä Maaseutuviraston on varmistuttava ennen maksun suorittamista. Näistä seikoista säädetään komission valvonta-asetuksen 26 artiklan 3 kohdassa, jossa säädetään maksuhakemuksille suoritettavista hallinnollisista tarkastuksista. Näitä seikkoja ovat ilmoitettujen menojen todenperäisyys, hankittujen tavaroitten ja palveluiden toteutuminen sekä tuettavan toimenpiteen toteutuminen tukipäätöksen mukaisena. Lisäksi tuen saajan on mainitun artiklan 5 kohdan mukaan esitettävä maksuhakemukseen sisältyviä menoja koskevat asiakirjat eli laskut ja kuitit. Jos tämä ei ole mahdollista, ne voidaan korvata vastaavilla todistusvoimaisilla kirjanpitoasiakirjoilla.

Edellä kuvattua menettelyä olisi sovellettava myös silloin, jos kansallisista varoista myönnetty tuki kohdistuu samaan toimenpiteeseen kuin osarahoitettu tuki. Jos kysymys on kokonaan kansallisista varoista rahoitettavasta toimenpiteestä, toteutuneiden kustannusten osoittaminen voisi maksatusvaiheessa tapahtua esimerkiksi kirjanpitoraportin tai muun kustannuksia koskevan yhteenvedon avulla. Rakentamisinvestoinnin osalta valmiusastetodistukseen perustuvan maksatuksen korvaisi tällöin selvitys toteutuneista kustannuksista. Nykyisinkin tuen saajan on tullut säilyttää tositteet tarkastusta varten. Lisäksi valmiusastetodistuksen hankkiminen on voinut aiheuttaa lisäkustannuksia todistuksen antajan soveltamista käytännöistä riippuen. Tuen saajan kannalta ehdotettu muutos edistää rakennuskustannusten seuranta ja siten myös investoinnin toteutumisen arviointia ja

suunnitelmien mahdollista tarkistamista rakennusvaiheen aikana. Vasta viimeisen erän maksamisen edellytyksenä olisi selvitys investoinnin toteutumisesta tukipäätöksen mukaisena. Tämä tapahtuisi esimerkiksi esittämällä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tekemän loppukatselmuksen pöytäkirja. Lisäksi työvoima- ja elinkeinokeskus voisi tarvittaessa suorittaa maksamisen edellytysten toteamiseksi 44 §:ssä tarkoitettua tarkastuksen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista. Tosiasiallisuuden, todennettavuuden ja lopullisuuden osalta säädettäisiin siitä, että meno on koitunut tuen saajan kustannukseksi, kun siitä on olemassa tosite, jonka osoittama meno on viety kirjanpitoon, ja menoa vastaava tavara tai palvelu on saatu eikä tuen saajalla ole ollut mahdollisuutta saada menosta hyvitystä tai vähentää sitä verotuksessa. Kysymys ei ole maksamisen edellytyksiä koskevasta selvityksestä, vaan perusteista, joilla edellytysten täyttymistä arvioidaan. Tarkemmat määräykset maksamisen edellytyksiä koskevista asiakirjoista ja selvityksistä antaisi Maaseutuvirasto. Näiden määräysten sisältöä selvitetään jäljempänä.

Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voitaisiin 4 momentin mukaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden nojalla voitaisiin säätää rakentamiseen tai irtaimiston hankintaan myönnetyn avustuksen maksueristä sekä avustuksen jakautumisesta erien välillä. Vastaava säännös sisältyy nykyisin rakentamisen osalta kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 88 §:n 2 momenttiin ja irtaimiston hankinnan osalta menettelytapasetuksen 50 §:ään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Maaseutuviraston toimivallasta antaa tarkempia määräyksiä menon tosiasiallisuutta, lopullisuutta, todennettavuutta ja kohdentumista koskevista selvityksistä ja tilinpitoasiakirjoista. Menojen tukikelpoisuuden varmistaminen on tehtävä, jonka hoitamisesta Maaseutuvirasto hallinnointilain 15 §:ssä tarkoitettuna

maksajavirastona vastaa yhteisön lainsäädännön perusteella. Maaseutuvirastolle kuuluu erityisesti edellä mainituista seikoista varmistuminen yhteisölle toimitettavaan menoilmoitukseen otettavien maksujen osalta. Valtuuden nojalla annettaisiin määräykset menojen tosiasiallisuuden ja todennettavuuden osoittamisesta tositteiden, kirjanpitoraportin tai muun toteutuneita kustannuksia koskevan yhteenvedon avulla. Menon lopullisuuden osalta Maaseutuvirasto antaisi määräykset selvityksestä, joka koskee tuen saajan mahdollisuutta vähentää maksamansa arvonnäkövero tai tuen saajan saamaa muuta hyvitystä, joka vähentää tosiasiaassa kirjanpitoon vietyä ja alkuperäiseen tositteeseen perustuvaa menon määrää. Menojen kohdentamisessa on kysymys menon ja tuettavan toimenpiteen välisen yhteyden selvittämisestä. Määräyksiä voitaisiin antaa tilinpitoasiakirjoihin tehtävistä merkinnöistä, joilla menon kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen selvitetään. Lisäksi Maaseutuvirasto vahvistaisi maksun hakemisessa käytettävät lomakkeet.

37 §. Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen. Pykälässä säädettäisiin avustuksen maksun suorittamisesta. Säännös koskee sekä avustuksena myönnettyä aloitustukea että investointitukea. Tuen maksamisesta päätäisi työvoima- ja elinkeinokeskus. Tältä osin työvoima- ja elinkeinokeskukset hoitaisivat osarahoitteisen tuen osalta uuden rahoitusasetuksen 6 artiklan mukaisesti maksajaviraston vastuulle kuuluvaa tehtävää. Maksajaviraston vastuulla olisi maksupäätöksen asianmukainen valmistelu ja laatiminen. Maksupäätös laadittaisiin Maaseutuviraston vahvistaman kaavan mukaisesti. Momentissa säädettäisiin maksuja koskevien tietojen toimittamisesta Maaseutuvirastolle maksun suorittamista varten. Työvoima- ja elinkeinokeskukset kokoaisivat myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaisivat ne maksusanomien muodossa Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaisi maksusanomiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §. Nostolupa. Pykälässä säädettäisiin lainan tai sen erän nostamiseen tarvittavan luvan hankkimisesta. Kysymys on vaiheesta, jossa varmistetaan tuen kohteena olevan lai-

nan kohdistuminen tuettavan toimenpiteen hyväksyttäviin kustannuksiin sekä kustannusten tukikelpoisuus. Korkotuen maksaminen suoritetaan lakiehdotuksen 39 §:n mukaisesti luotonantajalle keskusrahallaitoksen välityksellä.

Pykälän 1 momentin mukaan lupaa olisi haettava työvoima- ja elinkeinokeskukselta. Luvan hakemiselle voitaisiin asettaa määräaika. Tämä koskee lähinnä korkotukilainaa. Määräajan tarkoituksena on varmistaa, että hakemus toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle riittävän hyvissä ajoin ennen lakiehdotuksen 24 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan päättymistä. Hakemukseen olisi liitettävä tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin ehdosta, jonka mukaan lainaa saadaan nostaa enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Kysymyksessä olisi osittain muutos nykytilaan verrattuna. Maanhankinnan ja irtaimiston osalta lainan nostamisen edellytyksenä on maaseudun kehittämislainoja koskevan asetuksen mukaan toteutuneiden kustannusten osoittaminen. Tositteet on esitetty kokonaan kansallisissa toimenpiteissä luotonantajalle ja osarahoitteisissa nostoluvan yhteydessä työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Rakentamista varten myönnettyjen lainojen kohdalla lainaerien nostaminen on sidottu edellä mainitun asetuksen 8 §:n mukaisesti rakennuksen valmiusasteeseen. Toteutuneiden kustannusten osoittamista on kuitenkin asetuksen 10 §:n 1 momentin mukaan edellytetty myös rakentamiseen myönnetyn lainan nostamiseksi kaikissa niissä tilanteissa, joissa on kysymys osarahoitteisesta tuesta tai kansallisesta tuesta, joka kohdistuu samaan toimenpiteeseen kuin osarahoitteinen tuki. Tällöin lainan nostamisen edellytyksenä on ollut työvoima- ja elinkeinokeskuksen myöntämä nostolupa, jonka hakemisen yhteydessä toteutuneiden kustannusten määrä on selvitetty. Käytäntöä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että toteutuneiden kustannusten osoittaminen olisi aina lainan nostamisen edellytys. Toteutuneiden kustannusten esittäminen tapahtuisi myös kansallisista varoista rahoitettavissa toimenpiteissä hakemalla nostolupaa työvoima- ja elinkeinokeskukselta. Aikaisemmin vastaavat selvitykset toimitettiin

luotonantajalle. Rakentamiseen myönnetyn lainan osalta tämä merkitsisi erityisesti valmiusastetodistuksista luopumista. Vastaavasti kuin rakentamiseen myönnetyn avustuksen maksamisen yhteydessä jatkossa ei edellytetäisi rakennustyön etenemisen selvittämistä muutoin kuin viimeisen erän nostamisen yhteydessä, jolloin tuen saajan on osoitettava rakentamisinvestoinnin valmistuminen tukipäätöksen mukaisena. Tämä tapahtuisi vastaavalla tavalla kuin lakiehdotuksen 36 §:n kohdalla on avustuksen maksamisen osalta esitetty. Toteutuneiden kustannusten esittämisessä käytettäviä vaihtoehtoja sekä ehdotetun muutoksen tavoitteita on myös selvitetty edellä 36 §:n kohdalla.

Pykälän 2 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että tuen ehtoja on noudatettu. Täten edellytyksenä olisi muun muassa, että korkotukilainan nostoerien lukumäärää, toteutuneita kustannuksia ja määräaikoja koskevat ehdot täyttyvät. Lisäksi tuen saajalle aiheutuneen menon tulisi olla lopullinen ja todennettavissa sekä sen tulee kohdentua tuettavaan toimenpiteeseen. Säännöksellä varmistettaisiin korkotuen kohdentuminen tukipäätöksen mukaisiin hyväksyttäviin kustannuksiin. Vastaavat seikat tarkistettaisiin lakiehdotuksen 36 §:n mukaan avustusmuotoisen tuen maksuhakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 4 momentin mukaan säätää tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Luvan hankkimiselle on tarpeen säätää määräaika, jotta hakemus saadaan käsiteltäväksi hyvissä ajoin ennen 24 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korkotukilainan nostamiselle asetettujen määräaikojen päättymistä. Hakemuksen jättämiselle asetettua määräaika voitaisiin pidentää kerran. Määräajan pidentämiseen tulisi olla hyväksyttävä syy. Tosiasiallisuuden, todennettavuuden ja lopullisuuden osalta säädettäisiin vastaavista seikoista kuin lakiehdotuksen 36 §:n yhteydessä on esitetty. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä tilinpitoasiakirjojen ja selvitysten teknisestä esitystavasta antaisi Maaseutuvirasto. Vastaavaa valtuutta esitetään

avustusmuotoisen investointituen maksamista koskevaan lakiehdotuksen 36 §:ään. Valtuuden nojalla annettaisiin määräykset menon tosiasiallisuuden ja todennettavuuden osoittamisesta tositteiden, kirjanpitoraportin tai muun kustannuksia koskevan yhteenvedon avulla. Lisäksi Maaseutuvirasto vahvistaisi nostoluvan hakemisessa käytettävät lomakkeet.

39 §. Korkotuen maksaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maksettavan korkotuen määrästä. Sen mukaan korkotukea maksetaan 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua määrää vastaava osuus kullakin korkojaksolla voimassa olevasta korkotukilainan kokonaiskorosta. Näin ollen korkotukea maksettaisiin 4 prosentin osuus kokonaiskorosta, kuitenkin siten että lainan saajan maksettavaksi jäisi vähintään yhden prosentin vuotuisen korko. Korkotukea myönnettäessä korkotuen määrä lasketaan lainan lyhennysten suorittamista koskevien oletusten perusteella. Koronmaksueriin kohdistuvan korkotuen nimellisarvoinen määrä diskontataan myöntöhetken arvoon, jolloin korkotuella lasketaan myöntöhetken arvo. Säännöksen mukaan korkotukea maksettaisiin kuitenkin yhteensä enintään myönnetyn tuen nimellisarvoista määrää vastaava osuus. Näin ollen korkotukea maksetaan siihen saakka, kunnes tuen nimellisarvoinen määrä on tullut suoritetuksi.

Pykälän 2 momentin mukaan korkotuen maksaminen lakkaa korkotukilainan tultua kokonaan maksetuksi. Lisäksi säädettäisiin lainapääoman erääntymisen vaikutuksista korkotuen maksuun. Korkotukea ei maksettaisi erääntyneen lainapääoman osalta, jollei kysymys ole yrityssaneerausmenettelystä tai yksityishenkilön velkajärjestelystä. Kokonaiskoron alentaminen edellä tarkoitettussa menettelyssä tai niihin rinnastuvassa menettelyssä vaikuttaisi siten, että tuen saajan maksamaa yhden prosentin korkoa koskevista vaatimuksista luovuttaisiin. Korkotukea maksettaisiin kuitenkin enintään kokonaiskoron määrä.

Pykälän 3 momentin mukaan luotonantajan olisi haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Korkotuen hakeminen on näin ollen luotonantajalle kuuluva tehtävä. Hakemus toimitettaisiin keskusrahallituksen

välityksellä Maaseutuvirastolle. Maksu suoritettaisiin keskusrahallaitokselle, joka puolestaan välittäisi korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset maksun hakemisessa ja välittämisessä noudatettavan menettelyn teknisistä yksityiskohdista antaisi 4 momentin mukaan Maaseutuvirasto. Maaseutuvirasto antaisi määräykset hakemukset toimittamisen teknisestä muodosta, hakemukseen sisällytettävistä tiedoista sekä maksuja koskevien tietojen tallentamisesta.

9 luku Tuen seuranta

40 §. Elinkeinosuunnitelman seuranta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen saajan velvollisuudesta toimittaa elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan elinkeinosuunnitelman noudattamista on arvioitava viiden vuoden kuluessa aloitustuen myöntämisestä. Jäsenvaltion on mainitun kohdan mukaan määriteltävä ne edellytykset, joilla takaisinperintään voidaan ryhtyä, jos elinkeinosuunnitelman ehtoja ei noudateta. Tältä osin takaisinperintä perusteesta säädetään lakiehdotuksen 46 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Vastaavasti tuki voitaisiin periä takaisin mainitun momentin 2 kohdan perusteella, jos tuen saaja on elinkeinosuunnitelmassa antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen. Myös investointituen myöntämisen perusteena käytetään elinkeinosuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita sekä laskelmia ja arviota, jotka koskevat tuen kohteena olevan yritystoiminnan kannattavuutta investoinnin toteutumisen jälkeen. Näin ollen elinkeinosuunnitelman toteutumista koskeva seuranta on tarpeen järjestää myös investointituen osalta.

Tarkempia säännöksiä tuettavan elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevien selvitysten sisällöstä ehdotetaan 2 momentin mukaan annettavaksi valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden nojalla säädettäisiin tavasta, jolla elinkeinosuunnitelman toteutumista on kuvattava lähtien elinkeinosuunnitelmassa

esitettyistä toiminnan tavoitteista sekä niiden saavuttamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Maaseutuvirasto antaisi tarkempia määräyksiä selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Määräyksiä annettaisiin siitä, missä vaiheessa selvitykset on toimitettava. Selvitysten toimittaminen voisi tapahtua lomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla sähköisesti tai kirjallisesti.

41 §. Tuen kohteena olevan lainan seuranta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luotonantajan velvollisuudesta seurata lainan hoitamista ja korkotuen kulumista. Kysymys on luottolaitoksen omiin tietojärjestelmiin sisältyvistä tiedoista. Tähän liittyisi lisäksi velvollisuus seurata tukipäätöksen mukaisen nimellisarvoisen korkotuen kulumista. Luotonantajan olisi toimitettava määräajoin Maaseutuvirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä ja koron suorittamista koskevat tiedot. Luotonantajan olisi viivytyksettä huolehdittava tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 2 momentin mukaan niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle. Kysymys on lainan yksilöintiä koskevista tiedoista, lainan myöntämistä, nostamista ja lyhentämistä sekä koron suorittamista koskevien ehtojen seurannassa sekä korkotuen maksamiseksi tarvittavista tiedoista, joita Maaseutuvirasto vertaa lakiehdotuksen 42 §:ssä tarkoitettuun seurantajärjestelmään. Maaseutuvirasto antaisi tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisessa noudatettavasta menettelystä. Tietojen esitystavan osalta Maaseutuvirasto antaisi määräyksiä sille toimitettavien tietueiden tietosisällöstä, muodosta sekä laskentatavasta. Lisäksi määräyksiä annettaisiin tietueiden toimittamisen määräajoista sekä teknisestä toteutustavasta.

42 §. Seurannan tietojärjestelmä. Pykälän 1 momentissa säädetään seurannan tietojärjestelmän perustamisesta sekä siihen kuuluvista rekistereistä. Maatalouden rakennetukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seuranta varten perustettaisiin seurannan tietojärjestelmä. Tietojärjestelmä

koostuisi yhdestä tai useammasta edellä mainittuja tarkoituksia varten perustetuista rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädettäisiin asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevassa lainsäädännössä. Edellä mainittu laki korvaisi maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain (1515/1994). Tätä koskeva esitys on tarkoitus saattaa eduskunnan käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2007. Rekistereiden ylläpitoa ja käyttöä koskevat säännökset koskevat useita maaseutuelinkeinohallinnon tukijärjestelmiä. Sen sijaan rekistereiden tietosisältö ja tietojen säilyttämistä koskevat säännökset ovat sidoksissa tukijärjestelmien sisältöön ja niitä koskeviin Euroopan yhteisön ja kansallisiin säännöksiin. Näin ollen on pidetty perusteltuna sisällyttää seurannan tietojärjestelmän tietosisältöä koskevat säännökset tukijärjestelmää koskevaan lakiin.

Seurannan tietojärjestelmään voitaisiin 2 momentin mukaan tallentaa sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tuettavaa toimintaa sekä tuen käyttöä koskevia tietoja, jotka ovat henkilötietoja. Tietojärjestelmään tallennettaisiin hakijan ja tämän yhteys henkilön nimi- ja yhteystiedot sekä hakijana olevan luonnollisen henkilön osalta henkilötunnus ja muun hakijan osalta yritys- tai yhteisötunnus. Tietojärjestelmään tallennettaisiin elinkeinosuunnitelmaan sekä rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot. Jos kyseessä on ohjelmaan sisältyvä tuki, otettaisiin tietojärjestelmään tieto rahoitukseen osallistuvasta ohjelmasta. Keskeisiä olisivat lisäksi tuki- tai maksuhakemusta ja sen ratkaisemista koskevat tiedot sekä tukea koskevat yksilöintitiedot. Hakemuksen osalta järjestelmään tallennettaisiin tieto hakemuksen vastaanottamisesta sekä siitä, mitä tukea on haettu. Lisäksi järjestelmään tallennettaisiin tieto tukipäätöksen tekemisestä. Tietojärjestelmään tallennettaisiin tiedot tuen saajalle myönnettyistä ja maksetuista tuista, valtiontakauksesta sekä tuettavaan toimenpiteeseen kohdistuvan julkisen tuen määrästä. Tiedot tarkastuksesta ja siinä tehdyistä havainnoista olisivat keskeinen osa tietojärjestelmään tallennettavaa tietoa, jota Euroopan yhteisön toimielimet edellyttävät yhteisön varoista myönnetyn tuen

käyttöä tarkastaessaan. Vastaavasti olisi tallennettava tieto tuen saajalta takaisinperittävistä tuista sekä takaisinperinnän toteutumisesta. Lisäksi voitaisiin tallentaa muita hakemuksen käsittelyssä kertyneitä välttämättömiä tietoja. Tällaisia olisivat muun muassa tuen kohteena olevaa lainaa ja maksuhakemuksen osalta investoinnin toteutuneita hyväksyttäviä kustannuksia koskevat tiedot.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin rekisteröidyn tarkastusoikeudesta. Rekisteröidyn oikeuteen tarkistaa häntä koskevat seurannan tietojärjestelmään sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovellettaisiin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) niistä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 4 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista rekisteriin tallennettavista tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja. Tällaisia tietoja ovat muun muassa viranomaisen käyttöön osoitettuja varoja ja niiden jakautumista koskevat tiedot sekä varojen kokonaiskäytön seurannassa tarvittavat tiedot.

43 §. Tietojen säilyttäminen. Seurannan tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytettäisiin pykälän mukaan kymmenen vuotta tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Määräaika koskee lähinnä kielteisiä päätöksiä ja niihin liittyviä tietoja. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytettäisiin kuitenkin kymmenen vuotta tuen viimeisen erän maksamisesta tai korkotukilainan viimeisen erän nostamisesta. Tietoja on tarpeen säilyttää niin kauan kuin kansallisella viranomaisella tai komissiolla valtiontukisääntöjen vastaisen valtion tuen osalta on mahdollisuus ryhtyä tuen takaisinperintään. Kansallisesta takaisinperinnän määräajasta säädettäisiin 50 §:ssä. Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvän tuen osalta tietoja säilytettäisiin viisi vuotta siitä, kun Euroopan yhteisöjen komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun. Määräaika poikkeaa kirjanpitoaineiston säilytysvelvollisuuden osalta säädetyistä määräajasta, sillä kansallisella viranomaisella on oltava käytössään tiedot niin kauan kuin tukiin liittyvät takaisinperinnät voivat jatkaa ohjelman sulkemisen jälkeen. Valtiontakautta koskevia tietoja olisi lisäksi aina säilytett-

tävä takauksen voimassa olon ajan tai jos valtion takaajan vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumissaatavaa voidaan periä. Takautumissaatavan vanhentumisesta säädetään takauslain 33 §:ssä, jonka mukaan takautumissaatava vanhentuu aikaisintaan kolmen vuoden kuluessa siitä, kun takaaja sai oikeuden periä takautumissaatavaa velallisel-tä.

10 luku Tarkastus

44 §. Tarkastusoikeus. Pykälässä säädettäisiin viranomaisten tarkastusoikeudesta. Maa- ja metsätalousministeriön tarkastusoikeus liittyisi erityisesti sille hallinnointilain 14 §:n perusteella kuuluvien hallintoviranomaisteh-tävien hoitamiseen. Hallintoviranomainen vastaa maaseutuasetuksen 75 artiklan mu-kaan ohjelman tehokkaasta hallinnosta ja täy-täntöönpanosta. Ministeriön tarkastusoikeus ulottuisi tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi työvoima- ja elinkeinokeskuksiin, luotonantajiin, keskus-rahallaitoksiin sekä tuen saajiin. Vastaava tarkastusoikeus olisi Maaseutuvirastolla, jonka suorittamat tarkastukset liittyisivät erityisesti sen tehtäviin uuden rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona. Mak-sajaviraston on varmistettava muun muassa tuen myöntämisessä ja maksamisessa noudat-tettavien menettelyiden yhteisön lainsäädän-nön mukaisuus, yhteisölle toimitettavaan menoilmoitukseen sisältyvien kustannusten tukikelpoisuus sekä kirjanpidon ja asiakirjo-jen moitteettomuus ja saatavuus.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen suorit-tamat tarkastukset liittyisivät sen tehtäviin tuen myöntävänä viranomaisena. Tarkastus-oikeus kohdistuisi tuen saajiin tuen myöntä-miseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen val-vomiseksi.

45 §. Tarkastuksen suorittaminen. Tarkas-tus voisi 1 momentin mukaan koskea valvon-tatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuetta-van toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja.

Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa koti-rauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ulko-puolisen tilintarkastajan käyttämisestä apuna tarkastustehtävän suorittamisessa. Ulkopuo-linen tilintarkastaja voitaisiin valtuuttaa suo-rittamaan tarkastus, jos tämä on tarpeen tarkastustehtävän asianmukaiseksi suorittami-seksi. Tilintarkastajan tulisi olla tilintarkas-tuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilin-tarkastusyhteisö. Edellytyksenä olisi, että ti-lintarkastusyhteisö nimeää tilintarkastuksesta vastuullisen tilintarkastajan. Kysymyksessä on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettun julkisen hallintotehtävän siirtämisestä muulle kuin vi-ranomaiselle. Tämän johdosta 2 momentissa säädettäisiin edellä mainitun säännöksen va-kiintuneen tulkinnan mukaisista oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeista. Tarkastustehtä-vää suoritettaessa olisi sovellettava hallinto-lakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä vi-ranomaisten toiminnan julkisuudesta annet-tua lakia. Lisäksi säädettäisiin tarkastustehtä-vää suorittavan tilintarkastajan virkavastuus-ta. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkas-tajaan sovellettaisiin rikosoikeudellista vir-kavastuuta koskevia säännöksiä. Virkarikok-sista säädetään rikoslain 40 luvussa. Vahin-gonkorvausvastuun osalta säädettäisiin vah-tingonkorvauslain soveltamisesta tarkastus-tehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahin-koon.

Tarkastuksesta olisi 3 momentin mukaan laadittava tarkastuskertomus, joka tulisi vii-pymättä toimittaa asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle sekä Maaseutuviras-tolle. Muutoin tarkastuksen suorittamisessa noudatettaisiin hallintolain 39 §:ssä säädettyä menettelyä.

Pykälän 4 momentin mukaan tarkastusta suorittavalla olisi oikeus ottaa haltuunsa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä ai-neisto, jos tarkastuksen päämäärän saavutta-minen tätä edellyttää. Asiakirjat ja aineisto tulisi palauttaa viipymättä sen jälkeen kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa. Säännös on uusi ja vas-taa asiallisesti sitä, mitä aineiston haltuun ot-tamisesta yritystukea koskevan tarkastuksen yhteydessä on säädetty valtionavustuksesta

yritystoiminnan kehittämisestä annetun lain (1336/2006) 21 §:n 2 momentissa. Säännöksen lisäämistä tukijärjestelmää koskeviin erityislakeihin on esitetty valtionvarain valvonnasta vastaavan viranomaisen lausunnossa. Tarkoituksena on turvata kirjanpitoaineiston tai vastaavan muistiinpanovelvollisuuden piiriin kuuluvan aineiston säilyminen niissä tilanteissa, joissa aineiston hukkaamisen vaara on ilmeinen.

Pykälän 5 momenttiin otettaisiin säännös 44 §:ssä tarkoitetun viranomaisen oikeudesta saada korvaukset virka-apua poliisilta tarkastuksen suorittamiseen. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 44 §:n 5 momenttiin.

11 luku **Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä**

46 §. *Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin tuen takaisinperinnästä. Lakiehdotukseen on otettu tuen myöntämisen ja maksamisen keskeytykset ja tuen ehdot. Näin ollen takaisinperinnän perusteet määriteltäisiin näiden edellytysten ja ehtojen kannalta. Työvoima- ja elinkeinokeskus olisi 1 momentin mukaan velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja ryhtymään virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen takaisinperintään, jos tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet. Lisäksi toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jos tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen. Tällöin tiedolla on ollut vaikutusta esimerkiksi tuen myönnetyn tai maksetun määrään. Näistä takaisinperintäperusteista säädettäisiin pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa. Momentin 3 kohdan mukaan tuen maksaminen olisi keskeytettävä ja takaisinperintään ryhdyttävä, jos tuen ehtoja ei ole noudatettu. Tällä tarkoitetaan erityisesti tuettavan toimenpiteen suoritusaikaa, julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön noudattamista ja lainaan liittyvää tukea koskevia ehtoja.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi erityisestä takaisinperintäperusteesta, joka koskee nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytyksenä ole-

vaa ammattitaitoa ja sen hankkimiseksi toteutettavia toimenpiteitä, joihin hakija sitoutuu elinkeinosuunnitelmassa. Taustalla on komission toimeenpanoasetuksen 13 artiklan 3 kohta, jonka mukaan jäsenvaltion on määriteltävä edellytykset maksetun tuen takaisinperimiselle, jos nuori viljelijä ei täytä elinkeinosuunnitelman ehtoja. Ehtojen noudattamista on mainitun säännöksen mukaan arvioitava viiden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä.

Lisäksi pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin tuen takaisinperinnästä niissä tilanteissa, joissa tuen saaja on ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta tai, jos kyse on lainaan liittyvästä tuesta, tuen kohteena olevan lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Kysymys on tällöin lakiehdotuksen 20 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyt tuen ehdon noudattamatta jättämisestä. Osarahoitteisen rakennetuen osalta erityinen velvollisuus takaisinperintään seuraa EY:n maaseutuasetuksen 72 artiklan 2 kohdasta. Maksaminen olisi keskeytettävä ja tuen takaisinperintään ryhdyttävä momentin 6 kohdan mukaan, jos tuen saaja kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa.

Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaa tukea tai valtiontukea koskeva lainsäädäntö voi edellyttää yhteisön säädösten vastaisesti maksetun tuen takaisinperintää myös niissä tapauksissa, joissa takaisinperintäperuste ei ole johtunut tuen saajan toiminnasta tai muista edellä tarkoitetuista tapauksista. Tätä tilannetta koskevasta takaisinperintäperusteesta säädettäisiin momentin 7 kohdassa.

Osarahoitteista tukea koskevasta takaisinperintävelvoitteesta on säädetty uudessa rahoitusasetuksessa. Asetuksen 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on annettava yhteisen maatalouspolitiikan yhteydessä kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet yhteisön taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi ja erityisesti muun muassa väärinkäytösten tai laiminlyöntien vuoksi menetettyjen varojen takaisinperimiseksi. Vastavasti EY:n maaseutuasetuksen 74 artiklan

mukaan jäsenvaltioiden on saatettava voimaan kaikki lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, varmistaakseen, että yhteisön taloudelliset edut suojataan tehokkaasti. Uuden rahoitusasetuksen 33 artiklan 2 kohdan mukaan tuensaajalle maksetut varat on perittävä takaisin kansallisia takaisinperintämenettelyjä noudattaen, ja ne on käytettävä uudelleen samaan maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyviin toimenpiteisiin. Sanotun artiklan 5 kohdan mukaan komissio voi veloittaa takaisinperimättä olevat määrät jäsenvaltiolta, jos jäsenvaltio ei ole takaisinperintää koskeva päätöksen tekemistä seuraavan vuoden kuluessa aloittanut kaikkia kansallisia ja yhteisön lainsäädännössä säädettyjä hallinnollisia tai oikeudellisia menettelyjä takaisinperinnän toteuttamiseksi.

Takaisinperinnästä voidaan luopua ainoastaan maaseudun kehittämisohjelman sulkeamisen jälkeen. Uuden rahoitusasetuksen 33 artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltio voi päättää takaisinperintämenettelyn maaseudun kehittämisohjelman päättämisen jälkeen, jos takaisinperinnästä aiheutuneet ja ennakoitavat kustannukset ovat yhteensä suuremmat kuin takaisinperittävä määrä tai jos takaisinperintä käy mahdottomaksi velallisen tai väärinkäytöksestä oikeudellisesti vastuussa olevien henkilöiden maksukyvyttömyyden vuoksi. Maksukyvyttömyyden tulee tällöin olla todettu ja hyväksytty kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Pääsääntönä on näin ollen sääntöjenvastaisesti myönnetyn tai maksetun tuen takaisinperintä, johon jäsenvaltion on aina ryhdyttävä. Aloitetusta takaisinperintämenettelystä voidaan tietysin edellytyksin luopua vasta ohjelman sulkemisen jälkeen.

Komission toimeenpanoasetuksen 47 artiklassa säädetään mahdollisista ylivoimaisista esteistä, joiden perusteella jäsenvaltio voi jättää tuen kokonaan tai osittain perimättä takaisin. Tällaisia esteitä ovat muun muassa tuen saajan kuolema, tilaa kohdannut eläintauti tai luonnonkatastrofi tai tuen saajan pitkäaikainen työkyvyttömyys. Ylivoimaisena esteenä pidetään yleensä tuen saajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa, yllättävää tapahtumaa, joka on ilmennyt tuen myöntämisen jälkeen. Jos kysymys ei ole edellä mainitun kaltaisesta ylivoimaisesta es-

teestä, on takaisinperintä suoritettava uuden rahoitusasetuksen 33 artiklassa säädetyllä tavalla.

Esityksen perusteella voitaisiin ottaa käyttöön myös kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia tukia. Jos tukijärjestelmään sisältyvä tuki täyttää perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtion tunnusmerkit, tukijärjestelmä on lähtökohtaisesti ilmoitettava komissiolle. Jos komissio päättää hyväksyä tukijärjestelmän, kyseisen järjestelmän ja siihen sisältyvän yksittäisen tuen on täytettävä komission päätöksessä asetetut ehdot. Jos kysymys on tuesta, joka on Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 994/98 mukaisesti vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta, tuen tulee täyttää mainitun asetuksen nojalla annetuissa komission asetuksissa säädetyt edellytykset. Käytännössä kysymys on maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisten edellytysten täyttämisestä.

Sääntöjenvastaisesti myönnetyn valtion tuen takaisinperinnästä säädetään menettelytapa-asetuksessa. Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuen saajalta. Takaisinperimistä ei kuitenkaan saa vaatia, jos tämä olisi yhteisön jonkin yleisen periaatteen vastaista. Mainitun artiklan 3 kohdan mukaan takaisinperintä on toteutettava viipymättä ja asianomaisen kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon.

Jos jäsenvaltio ei toteuta komission päätöksessä edellytetyjä toimenpiteitä, komissio voi perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaan saattaa asian suoraan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoa mahdollinen peruste, johon jäsenvaltio voi tällaisessa tapauksessa vedota, on täydellinen mahdottomuus panna komission päätös asianmukaisesti täytäntöön. Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin on myös vahvistanut vakiintuneen tulkintansa

siitä, ettei jäsenvaltio voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut yhteisön oikeudesta aiheutuvia velvoitteitaan.

Edellä tarkoitettua lainsäädäntöä koskevaa oikeuskäytäntöä takaisinperintään ryhtymisen ja takaisinperinnän kohtuullistamisen kannalta on selvitetty tarkemmin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (14/2006 vp.), joka koskee maaseudun kehittämislakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaisinperinnän alarajasta. Perimättä voitaisiin jättää enintään 100 euroa. Määrään ei lasketa korkoja. Kyseessä on sellainen vähäinen määrä, joka alittaa takaisinperinnän suorittamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset.

Pykälän 3 momentin mukaan tuen saajat vastaisivat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuisi siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 51 §:ään.

47 §. Takaisinmaksettavan määrän korko. Pykälässä säädettäisiin takaisinperittävälle määrälle laskettavasta korosta. Pykälässä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan. Tuen saajan olisi maksettava takaisinperittävälle määrälle korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa olisi suoritettava tuen maksupäivästä takaisinperintäpäätöksessä asetettuun eräpäivään saakka. Käytännössä tuen saaja voi ilmoittaa haluavansa palauttaa takaisinperittävän määrän ennen eräpäivää, jolloin korko lasketaan takaisinmaksupäivään saakka. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

48 §. Viivästyskorko. Pykälässä säädettäisiin viivästyskorosta. Pykälässä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan. Sen mukaan vuotuista viivästyskorkoa olisi maksettava korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan, jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään 50 §:n 1 momentissa tarkoitettussa päätöksessä asetettuna eräpäivänä. Viivästyskorko olisi näin ollen seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin kor-

kolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Säännöksessä ei ehdoteta muutoksia nykytilaan.

49 §. Takaisinperinnän kohtuullistaminen. Pykälässä säädettäisiin takaisinperinnän kohtuullistamisesta. Vastaava takaisinperinnän kohtuullistamista koskeva säännös sisältyy maaseudun kehittämislain 48 §:ään. Säännös merkitsee osittain muutosta nykytilaan. Rahoituslain 52 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto on voinut erityisestä syystä kohtuullistaa takaisinperittävälle määrälle suoritettavaa korkoa ja viivästyskorkoa, jollei yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

Ehdotetun säännöksen mukaan työvoimaja elinkeinokeskus voisi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Kohtuullistamisessa arvioitaisiin siis tuen saajan olosuhteita ja toimintaa. Kohtuullistamiseen voitaisiin ryhtyä, jos takaisinperintäperuste on aiheutunut tuen saajan vaikutuspiiriin ulkopuolella olevasta seikasta. Lisäksi kohtuullistaminen tulee kysymykseen esimerkiksi silloin kun tuen kohteena olevan yritystoiminnan lopettaminen on aiheutunut pitkäaikaisen työkyvyttömyyden tai tuotantorakennuksiin kohdistuneen onnettomuuden johdosta.

Ylivoimaisena esteenä pidetyt tilanteet tunnetaan myös yhteisön lainsäädännössä. Komission toimeenpanoasetuksen 47 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot luopua osarahoitteisen tuen takaisinperinnästä kokonaan tai osittain esimerkiksi tuen saajan kuoleman johdosta tai tilanteessa, jossa tuen saaja on pitkäaikaisesti estynyt harjoittamasta ammattiaan, maatilán kotieläintuotantoon tarkoitettujen rakennukset ovat tuhoutuneet onnettomuudessa tai karjassa todetaan eläintauti. Tuen saajan tai hänen oikeudenhaltijansa on artiklan 2 kohdan mukaan ilmoitettava viranomaiselle ylivoimaisesta esteestä kymmenen työpäivän kuluessa.

Takaisinperintä ja korkojen periminen olisi kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää. Sään-

nös rajoittaa työvoima- ja elinkeinokeskusten harkintaa takaisinperinnän kohtuullistamisessa, ja se on välttämätön yhteisön lainsäädännössä asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi. Tältä osin yhteisön lainsäädännöstä ja sitä koskevasta oikeuskäytännöstä seuraavia velvoitteita on käsitelty edellä 46 §:n yhteydessä sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (14/2006 vp.).

50 §. *Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös.* Tuen myöntävän viranomaisen olisi 1 momentin mukaan tehtävä päätös tuen takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä. Jos takaisinperintää kohtuullistetaan 49 §:n perusteella on päätökseen sisällyttävä myös tätä koskeva ratkaisu. Päätöksellä vahvistettaisiin takaisinperittävä määrä, 47 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaisinperintäpäätöksen määräajasta. Takaisinperintää koskeva päätös olisi tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun tuen myöntänyt viranomainen sai tiedon 46 §:ssä säädetystä perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Määräaika vastaa rahoituslain 46 §:ssä säädettyä takaisinperinnän määräaika.

51 §. *Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano.* Pykälässä säädettäisiin takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperinnän suorittamisesta vastaisi Maaseutuvirasto. Takaisinperintä voitaisiin 1 momentin mukaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Kuittaukseen voitaisiin ryhtyä sen jälkeen kun takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman eli takaisinperintäsaatavan määrä on vahvistunut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädettyssä järjestyksessä. Mainittu laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan saatava saataisiin periä ulosotossa, vaikkei saatavan määrääminen ole tullut lainvoimaiseksi. Takaisinperinnän osalta säädettäisiin kuitenkin päätöksen lainvoimaa koskevasta edellytyksestä. Saatavan vanhen-

tumiseen sovellettaisiin edellä mainitun lain 20 §:ää. Saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, kun saatava on määrätty eli takaisinperintäpäätös on tehty. Säännös vastaa tältä osin rahoituslain 54 §:n säännöstä. Rahoituslain mukaisen takaisinperintäsaatavien täytäntöönpanossa on sovellettu verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annettua lakia (367/1961).

12 luku **Lainaan liittyvää tukea koskevat menettelyt**

52 §. *Luottolaitoksen hyväksyminen.* Pykälässä säädettäisiin luottolaitoksen hyväksymisestä toimimaan keskusrahalaityksena tai luotonantajana. Lakiehdotuksen 16 §:n mukaan tukea voidaan myöntää vain sellaista lainaa varten, jonka myöntää hyväksytty luotonantaja. Vastaavasti korkotuen maksun hakemisen ja maksaminen suoritetaan luotonantajalle hyväksytyt keskusrahalaityksen välityksellä. Tuen kohteena olevan lainan seurannasta säädettäisiin lakiehdotuksen 41 §:ssä. Korkotukeen liittyvän seurannan järjestäminen ja tuen maksun sekä takausmaksun välittäjänä toimiminen on julkisen hallintotehtävän hoitamista perustuslain 124 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Näin ollen hyväksyntämenettelyn tarkoituksena on osaltaan turvata oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeiden toteutuminen edellä mainittuja tehtäviä hoidettaessa. Toisaalta on tarpeen varmistaa, että luotonantajan ja keskusrahalaityksen käytössä on sellaiset menettelyt ja tietojärjestelmät, jotka mahdollistavat seuranta-tehtävän ja maksujen välittäjänä toimimisen asianmukaisen hoitamisen. Valtiontakauksena myönnettävän tuen osalta säännöksen tarkoituksena on lisäksi varmistaa, että takaus myönnetään ainoastaan sellaisen luotonantajan myöntämään lainaan, joka noudattaa luottolaitostoiminnasta annettua lainsäädäntöä ja toimii asianomaisten viranomaisten valvonnan alaisena.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luottolaitoksen hyväksymisestä toimimaan luotonantajana. Luotonantajaksi voitaisiin hyväksyä luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007), jäljempänä luottolaitoslaki,

8 §:ssä tarkoitettu luottolaitos. Näitä voivat olla talletuspankki, luottoyhteisö tai maksuliikkeyhteisö, joilla on toimilupa luottolaitostoimintaan. Luotonantajaksi voitaisiin hyväksyä käytännössä vain talletuspankki tai luottoyhteisö, sillä maksuliikkeyhteisö ei voi luottolaitoslain mukaan tarjota omaan lukuunsa tuottoja tai muuta rahoitusta. Luottolaitoksen toimiluvan myöntää luottolaitoslain 22 §:n 1 momentin mukaan Rahoitustarkastus. Luottolaitosten valvonnasta säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003). Säästöpankkeja valvoo lisäksi säästöpankkitarkastus ja osuuspankkien yhteenliittymään kuuluvia osuuspankkeja yhteenliittymän keskusyhteisö. Pykälän 2 momentin mukaan keskusrahallaitokseksi voitaisiin hyväksyä 1 momentissa tarkoitettu luotonantaja taikka luottolaitos tai muu vastaava yhteisö, jonka luotonantajat ovat valtuuttaneet puolestaan hoitamaan keskusrahallaitokselle tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Keskusrahallaitokseksi hakeutuvalla luottolaitoksella tulee olla tehtävien hoitamiseksi tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset.

Voimassa olevassa lainsäädännössä luottolaitoksen ja keskusrahallaitoksen hyväksyminen on hyvin yksityiskohtaisesti säännelty. Asiasta säädetään rahoituslain 3 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdan nojalla maaseutuelinkeinojen rahoituslaissa tarkoitetuista luottolaitoksista ja keskusrahallaitoksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (947/2000). Mainituissa säännöksissä luettelaa yhteisöt, jotka voivat toimia luottolaitoksina tai keskusrahallaitoksina. Lisäksi edellä mainitussa asetuksessa säädetään tilinpito- ja tietojärjestelmille asetettavista vaatimuksista, laina-asiakirjojen säilyttämisestä sekä tietojen luovuttamisesta maa- ja metsätalousministeriölle. Jatkossa ei pidetä tarpeellisenä yhtä yksityiskohtaista sääntelyä, sillä korkotukilainat toisin kuin valtionlainat myönnetään luottolaitoksen varoista. On kuitenkin tarpeen säätää niistä luottolaitoksen toiminnalle ja teknisille edellytyksille asetettavista vähimmäisvaatimuksista, joita tarvitaan valtiontakausta ja korkotukea koskevien tehtävien hoitamiseen. Näin ollen 1 ja 2 momentissa edellytettäisiin, että luottolaitoksella tai muulla yhteisöllä on luotonantajalle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoita-

misessa tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset.

Pykälän 3 momentin mukaan luotonantajan tai keskusrahallaitoksen hyväksymisestä päätäisi Maaseutuvirasto. Päätös tehtäisiin hakemuksesta, josta käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Hyväksyntä voitaisiin peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty.

Tarkemmat säännökset luotonantajan ja keskusrahallaitoksen hyväksymisen edellytyksistä annettaisiin 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on säätää korkotuen seurannassa sekä maksujen välittämisessä käytettävää tietojärjestelmän ja tilinpitojärjestelmään koskevista vaatimuksista. Seurantatehtävän piiriin kuuluvista tiedoista säädetäisiin lakiehdotuksen 41 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi säädettäisiin hyväksynnän hakemisessa noudatettavasta menettelystä. Luotonantajan hyväksyntää koskevan hakemuksen voisi tehdä keskusrahallaitokseksi hakeutuva taho sellaisten luotonantajien puolesta, jotka ovat valtuuttaneet sen hoitamaan keskusrahallaitoksen tehtäviä. Jos luottolaitos toimii luotonantajana ja samalla keskusrahallaitoksena, se hyväksytään samalla hakemuksella toimimaan näissä tehtävissä.

Maaseutuvirasto vahvistaisi hyväksynnän hakemisessa käytettävät lomakkeet. Maaseutuvirasto antaisi myös määräykset edellä tarkoitettujen hyväksymisen edellytyksenä olevan tietojärjestelmän ja tilinpitojärjestelmän teknisistä yksityiskohdista, joilla varmistetaan Maaseutuviraston ja luottolaitoksen käytössä olevien järjestelmien yhteensopivuus, jotta pankkisanomiin sisältyvä tieto voidaan vastaanottaa ja hyödyntää.

53 §. *Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tehtävien hoitaminen.* Pykälässä säädetäisiin luotonantajan tai keskusrahallaitoksen tehtävien hoitamiseen liittyvästä vastuusta. Säännös ei sisällä muutosta nykytilaan. Sen tarkoituksena on säätää perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuista oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeista julkisen hallintotehtävän siirtämisen yhteydessä.

Luotonantajan tai keskusrahallaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä tämän hoitaessa tässä laissa sää-

dettyjä tehtäviä. Rikoslain 40 luvun 11 §:n 5 kohdassa määritellään julkista valtaa käyttävä henkilö. Tuen kohteena olevan lainan seurannassa, tuen maksun hakemisessa ja välittämisessä, tietojen antamisessa sekä valtiotakauksesta perittävän maksun välittämisessä on kysymys tosiasiallisesta hallintotoiminnasta, johon ei liity varsinaista päätöksentekoa. Tehtävien hoitamiseen kuuluu tietojen ja varojen siirtämistä luotonantajan, keskusrahallaitoksen ja viranomaisen välillä. Muilta osin on kysymys luotonantajan yksityisestä toiminnasta. Kysymys on edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettua tosiasiallisesta puuttumisesta toisen etuun tai oikeuteen, jota pidetään julkisen vallan käytönä. Julkista valtaa käyttävään henkilöön sovelletaan rikoslain 40 luvun 12 §:n mukaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Luotonantajalle tai keskusrahallaitokselle säädettyjä tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovellettaisiin, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

54 §. Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälässä säädetäisiin luotonantajan erityisistä avustamis- ja tiedonantovelvollisuuksista. Sen 1 momentin mukaan luotonantajan olisi ilmoitettava työvoima- ja elinkeinokeskukselle lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista lainaehdotusten muutoksista, jotka eivät lakiehdotuksen 27 §:n mukaan edellytä työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa. Kysymys on tällöin mainitun pykälän 2 momentin mukaan sallituista lainaehdotusten muutoksista.

Pykälän 2 momentti koskee valtiotakautta. Sen mukaan luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Tämän on lisäksi ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa, tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin luotonantajan ja keskusrahallaitoksen velvollisuudesta luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytys-

ten ja tuen ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 42 §:ään. Säännöksessä on kysymys lainaan liittyvän tuen valvomiseksi välttämättömistä tiedoista, jotka ovat pääasiassa ainoastaan luotonantajan tai keskusrahallaitoksen hallussa. Pykälässä säädetty tietojenantovelvollisuus koskisi myös salassa pidettäviä tietoja. Tietoja ei saisi käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

55 §. Valtiontakauksesta perittävät maksut. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin takauksesta perittävien maksujen määräytymisperusteista. Kysymyksessä julkisoikeudellinen maksu, jonka suuruuden yleisistä perusteista on perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan säädetävä lailla. Säännöksessä ei ehdoteta merkittäviä muutoksia nykytilaan. Valtiontakauksesta perittävistä maksuista säädetään kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 77 §:n 5 ja 6 momentissa.

Valtiontakauksesta perittäisiin tuen saajalta kertamaksu, joka määritellään prosentuaalisena osuutena takauksen kohteena olevan lainan määrästä. Kertamaksun suuruus on enintään 200 euroa. Lisäksi perittäisiin puolen vuoden välein maksu, joka määräytyy prosentuaalisena osuutena takauksen kohteena olevan lainan jäljellä olevasta määrästä. Kertamaksut ja kahdesti vuodessa suoritettavat maksut tuloutettaisiin maatilatalouden kehittämisrahastoon.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin maksun perimisessä noudatettavasta menettelystä. Sekä takauspäätöksen yhteydessä perittävän maksun että puolivuositain perittävän maksun välittäisi valtiolle luotonantaja. Tämä vastaa nykytilaa. Voimassa olevan lainasäädännön mukaan kahdesti vuodessa perittävän maksun välittämisestä on voitu sopia valtion ja keskusrahallaitoksen välillä. Ehdotetun säännöksen mukaan tämä kuuluisi luotonantajan tehtäviin. Maaseutuvirasto suorittaisi luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Korvaus perustuisi maksun välittämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tältä osin kysymyksessä on muutos nykytilaan nähden. Nykyisin luotonantaja on voinut jättää tulouttamatta osan kahdesti vuodessa perustuvan maksun määrästä. Maksun määrä on määri-

tely kaavamaisesti. Takauksesta perittävien maksujen suuruus on kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen mukaan 0,75 prosenttia takauksen määrästä. Luotonantajan korvauksena pidättämä määrä on ollut 0,2 prosenttia takauksen jäljellä olevasta määrästä.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 3 momentin mukaan tarkemmin takauksesta perittävien maksujen määrästä sekä luotonantajan saaman korvauksen määrästä. Valtuuden nojalla määriteltäisiin takausmaksun 1 momentissa säädettyissä rajoissa sekä luotonantajalle maksettavan korvauksen määrä. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä. Määräykset kohdistuisivat luotonantajiin, ja niiden tarkoituksena olisi varmistaa, että välityksen teknisessä toteutuksessa käytetään yhdenmukaisia menettelyjä.

56 §. *Valtion takaajan vastuun toteutuminen.* Pykälässä säädettäisiin menettelyistä, joita tarvitaan valtion takaajan vastuun toteutuessa. Maaseutuvirastosta annetun lain 2 §:n 6 kohdan mukaan Maaseutuvirastolle kuuluvat valtioneuvoston takauksiin liittyvät valtion edunvalvontatehtävät siten kuin muualla laissa säädetään. Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta lakiehdotuksessa tarkoitettujen tukien osalta vastaisi pykälän 1 momentin mukaan Maaseutuvirasto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takautumisvaatimuksesta luopumisesta. Sen mukaan Maaseutuvirasto voisi jättää perimättä valtion takautumissaatavan sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella. Tällainen muu syy voisi olla tuen saajan kuolema tai maatilaan kohdistuva vakava onnettomuus. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 34 §:ään.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritettaisiin 3 momentin mukaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Vastaavasti takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitettäisiin rahastoon. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 32 §:n 3 momenttiin.

13 luku **Rakentamiseen liittyvää tukea koskevat erityiset menettelyt**

57 §. *Rakennustuotteen ennakkohyväksyntä.* Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää ennakkohyväksyntä maatalousrakentamisessa käytettävälle rakennustuotteelle. Menettely ei korvaa rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettuun neuvoston direktiiviin 89/106/ETY, jäljempänä rakennustuotedirektiivi, perustuvia rakennustuotteille asetettujen vaatimustenmukaisuuden toteamiseen tarkoitettuja menettelyjä tai maankäyttö- ja rakennuslain 148 §:n mukaista tyyppihyväksyntää. Näistä menettelyistä säädetään rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa laissa (230/2003), jäljempänä rakennustuotelaki. Rakennustuotteen yleisten vaatimustenmukaisuuden toteamisesta ja siihen liittyvästä hyväksynnästä vastaa ympäristöministeriö tai sen hyväksymä tai valtuuttama toimielin.

Nykyisin maa- ja metsätalousministeriön ennakkohyväksyntämenettelystä on säädetty rahoituslain nojalla tuettavaa rakentamista koskevista rakentamismääräyksistä ja suosituksista annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (100/01). Ennakkohyväksyntämenettely koskee maa- ja metsäministeriön hallinnonalalla tuettavaa rakentamista. Menettely eroaa vastaavasta ympäristöministeriön tyyppihyväksynnästä siten, että ennakkohyväksynnän edellytyksenä on rakenteellisen turvallisuuden lisäksi kustannustehokkuus. Vuonna 2007 on voimassa 17 hyväksyntäpäätöstä ja yksi hakemus on vireillä.

Maa- ja metsätalousministeriön ennakkohyväksynnän piirissä olevia tuotteita käytetään rakentamisessa lukumääräisesti paljon. Niiden erikoispiirteinä on usein kuuluminen sellaiseen tuoteryhmään, jolta ei yleensä edellytetä varsinaista rakennuslupaa, esimerkiksi lantalarakenteet ja säilörehulaa-kasiilot. Ennakkohyväksyntämenettelyn piiriin kuuluu myös tiettyjä rakennusosia, joita ei muussa kansallisessa rakentamisessa ole käytössä, kuten lantakourut ja lantaloiden kattamisjärjestelmät. Rakentamisen turvallisuuden vuoksi on pidetty tarpeellisena luoda vapaaehtoinen hyväksyntämenettely myös tämän kaltaisille erikoistuotteille.

Maatalousrakentamisen erityisluonteesta johtuen tiettyjen rakennustuotteiden hyväksyntä hoidettaisiin jatkossakin maa- ja metsätalousministeriön toimesta. Hyväksyntämenettelyn tarkoituksena on edistää taloudellisten sekä tuotantotoiminnan ja ympäristön kannalta laadukkaiden rakennustuotteiden käyttöä tuen kohteena olevissa maatalousrakennuksissa. Ympäristöministeriö on rakennustuotelain mukaisesti valtuuttanut Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen myöntämään muun muassa tyyppihyväksyntöjä. Myös maa- ja metsätalousministeriö voisi valtuuttaa toimielimen myöntämään hyväksynnän. Ennakkohyväksynnän myöntämisestä säädettäisiin pykälän 1 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan ennakkohyväksynnän hankkiminen olisi vapaaehtoista. Rakennusvalvontaviranomainen tai tuen myöntävä viranomainen ei voi edellyttää, että maatalousrakentamisessa käytettäisiin ennakkohyväksynnän saanutta rakennustuotetta. Hyväksyntää voisi hakea rakennuksen tyyppisuunnitelmalle, rakennejärjestelmille, rakenteille, rakennusosille ja -tarvikkeille sekä rakennusaineille. Hyväksyntä myönnettäisiin määräajaksi. Tämä on tarpeen alalla tapahtuvan teknisen kehityksen sekä rakentamista koskevien yleisten vaatimusten muuttumisen huomioon ottamiseksi. Hyväksynnän määräaika olisi enintään viisi vuotta. Hyväksynnälle voitaisiin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on tarpeen tuotteen käyttöön liittyvien kokemusperäisten selvitysten hankkimiseksi. Määräaikaa voitaisiin pidentää enintään viisi vuotta, jos ennakkohyväksynnän edellytykset täyttyvät. Määräajan pidentämistä koskeva hakemus olisi tehtävä ennen määräajan päättymistä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennakkohyväksyntä tulisi peruttaa, jos siihen rakennustuotteen valmistuksen tai laadunvalvonnan epäkohtien johdosta havaitaan olevan aiheutta. Säännöstä sovellettaisiin esimerkiksi tilanteissa, joissa tuotteen käytössä on havaittu sen puutteellinen laatu. Peruuttaminen seuraisi myös tuotteen laadunvalvonnan keskeyttämisen taikka tuotteen paloturvallisuutta tai rakenteellista kestävyyttä koskevien yleisten vaatimusten muuttumisen johdosta. Säännös vastaa maankäyttö- ja rakennuslain 148 §:n säännöstä tyyppihyväksynnän pe-

ruuttamisesta. Hyväksynnän peruuttamisesta päättäisi maa- ja metsätalousministeriö tai toimielin, joka on myöntänyt hyväksynnän.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää ennakkohyväksynnän kohteena olevista rakennustuotteista tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Hyväksynnän kohteena olevia rakennustuotteita on käsitelty edellä 2 momentin kohdalla.

58 §. Ennakkohyväksynnän edellytykset. Pykälässä säädettäisiin ennakkohyväksynnän edellytyksistä. Hyväksyntä voitaisiin myöntää maatalousrakentamisessa käytettävälle rakennustuotteelle, joka täyttää maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset sekä lakiehdotuksen 13 §:n 4 momentissa tarkoitetut rakentamiselle asetetut vaatimukset. Tuotteen tulisi näin ollen aina täyttää esimerkiksi paloturvallisuutta, rakenteellista kestävyyttä ja energiataloutta koskevat Suomen rakentamismääräskokoelmaan sisältyvät vaatimukset sekä näitä täydentävät maatalousrakentamista koskevat määräykset. Lisäksi tarkastellaan rakennustuotteen taloudellisia, toiminnallisia ja ympäristöön liittyviä ominaisuuksia erityisesti maatalousrakentamisen näkökulmasta.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää asetuksella tarkemmin rakennustuotteen ominaisuuksia koskevista edellytyksistä. Kysymys on teknisistä yksityiskohdista, joten säännökset ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

59 §. Ennakkohyväksynnän myöntävä toimielin. Maa- ja metsätalousministeriö voisi valtuuttaa toimielimen myöntämään ennakkohyväksynnän. Valtuutus voitaisiin 1 momentin mukaan tehdä määräajaksi tai toistaiseksi. Toimielin voisi olla yhteisö, jolla on edellytykset hoitaa tehtävä asiantuntevasti, luotettavasti, vakavaraisesti ja riippumattomasti. Vaatimuksia tarkasteltaisiin samoilla perusteilla kuin rakennustuotelain 20 ja 22 §:ssä on säädetty tyyppihyväksyntöjä myöntävän toimielimen osalta. Näin ollen edellytettäisiin teknisesti pätevää ja ammatillisesti rehellistä henkilöstöä, asianmukaista laitteistoa sekä taloudellisia edellytyksiä tehtävän hoitamiseen. Henkilökunnan tulisi olla tehtävää hoitaessaan riippumattomia kaikista rakennusalan tuotteiden kanssa toimivista.

Asiantuntemusta tarkasteltaisiin henkilöstön koulutuksen, kokemuksen sekä muun osoitetun pätevyyden kautta. Lisäksi rakennustuotelain 22 §:ssä säädetään luotettavuutta koskevasta olettamasta siinä tapauksessa, että toimielimen päätöksentekoon osallistuvaa tai muuten johtavassa asemassa olevaa henkilöä ei ole tuomittu rangaistukseen, asetettu konkurssiin tai liiketoimintakieltoon. Riippumattomuuden osalta tarkastellaan toimielimen liityntöjä tahoihin, jotka harjoittavat rakennustuotteiden valmistusta, maahantuontia tai muuta vastaavaa taloudellista toimintaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuuttamisessa noudatettavasta menettelystä. Maa- ja metsätalousministeriö päättäisi valtuuttamisesta toimielimen hakemuksesta. Hakemukseen olisi liitettävä selvitys asiantuntemusta, luotettavuutta, vakavaraisuutta ja riippumattomuutta koskevien edellytysten täyttymisestä. Valtuutus voitaisiin rajata hakemuksessa esitettyä toimintaa suppeammaksi. Valtuuttamista koskevaan päätökseen olisi voitava liittää toiminnan harjoittamisen ja sen valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista, jotka liittyvät julkisen hallintotehtävän siirtämiseen muulle kuin viranomaiselle. Tältäkin osin varmistettaisiin yhteys rakennustuotelain toimielimen tehtäviä koskevaan sääntelyyn. Tehtäviä suoritettavaan henkilöön sovellettaisiin hallintolain esteellisyysäännöksiä sekä salassapitovelvollisuutta. Tehtävää suorittavaa henkilöä koskevasta rikosoikeudellisesta virkavastuusta sekä vahingonkorvausvastuusta säädettäisiin vastaavasti kuin muualla lakiehdotuksessa julkisen hallintotehtävän siirtämisen yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö valvoisi tehtävien hoitamista. Toimielimen valtuutus tulisi peruuttaa, jos jokin rakennustuotelain 24 §:n 2—4 momentissa ja 25 §:ssä säädettyistä perusteista täyttyy. Maa- ja metsätalousministeriön olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin muun muassa silloin, jos toimielin lopettaa säännöllisen toiminnan, se asetetaan konkurssiin tai se ei täytä valtuutuksen edellytyksiä.

Valtuutuksen hakemisesta voitaisiin 4 momentin mukaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Tarkoituksena on säätää tarkemmin seikoista,

joita toimielimen hakemuksesta tulisi käydä erityisesti maatalousrakentamista koskevan asiantuntemuksen, riippumattomuuden ja vakavaraisuuden osoittamiseksi.

60 §. Ennakkohyväksyntämenettely. Pykälässä säädettäisiin ennakkohyväksyntämenettelystä. Hyväksyntää koskevaan hakemuksen olisi pykälän 1 momentin mukaan liitettävä rakennustuotteen teknisiä ominaisuuksia, laadunvalvontaa ja käyttöä koskevat tiedot sekä muut tuotteen ennakkohyväksynnän edellytyksiä koskevat selvitykset. Uuden rakennustuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen tapahtuisi koekäyttöä ja muita tutkimuksia koskevien selvitysten perusteella. Laadunvalvonnan osoittaminen perustuisi selvitykseen, jonka mukaan tuotanto tapahtuu jonkin yleisesti tunnustetun laadunvalvontajärjestelmän mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriö ei suorita itse tuotetta koskevia tutkimuksia, vaan vaatimustenmukaisuuden arviointi perustuu hakemusasiakirjoihin. Maa- ja metsätalousministeriö ei myöskään jatkossa itse tekisi tuotteelta edellytettäviin ominaisuuksiin liittyviä kokeita. Jos koekäyttöön, testaukseen tai muihin tutkimuksiin perustuvaa selvitystä ja laadunvalvontajärjestelmää koskevaa selvitystä ei esitetä, valtuutettu toimielin sen sijaan voisi hakijan pyynnöstä ja tämän kustannuksella varmentaa tuotteen vaatimusten mukaisuuden.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta ottaa ennakkohyväksyntää koskevaan päätökseen ennakkohyväksynnän asianmukaiseksi hyödyntämiseksi tarpeellisia ehtoja. Tällaisia ehtoja ovat muun muassa asianmukaisen laadunvalvonnan järjestäminen siltä osin kuin tuotteen teknisten ominaisuuksien esittämisen yhteydessä ei ole esitetty tuotantoa koskevaa laadunvalvontaa sekä ennakkohyväksynnän osoittaminen tuoteselosteeseen liitettävällä merkinnällä.

Tarkempia säännöksiä ennakkohyväksynnän hakemisesta annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Tarkoituksena on säätää yksityiskohtaisesti tuotteen teknisten ominaisuuksien ja suunnitellun käyttötaroituksen selvittämisestä piirustusten, laskelmien, ja suunnitelmien sekä asennus- ja käyttöohjeiden avulla. Lisäksi säädettäisiin asianmukaisen tuotannon laadunvalvonnan

osoittamisesta sovellettavien laatustandardien, testien sekä laadunvalvontaorganisaation toiminnan kautta. Ennakkohyväksynnän myöntämisen osalta säädettäisiin hakemusasiakirjojen teknisen tason arvioimisesta, ennakkohyväksyntäpäätöksen sisällöstä sekä hyväksytyyn rakennustuotteen lisäämisestä ennakkohyväksytyjä tuotteita koskevaan luetteloon.

14 luku Erinäiset säännökset

61 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Yleissäännös viranomaisen oikeudesta antaa tietoja toiselle viranomaiselle salassapitosäännösten estämättä sisältyy julkisuuslain 29 §:ään, jonka 1 momentin mukaan viranomaisella voi antaa salassa pidettävän tiedon, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on säädetty laissa. Pykälässä säädettäisiin tukien toimeenpanotehtäviä hoitavien viranomaisten tietojensaantioikeudesta ja oikeudesta luovuttaa tietoja. Säännös vastaa asiallisesti rahoituslain 45 §:n säännöksiä. Vastaava säännös sisältyy maaseudun kehittämislakiin.

Pykälän 1 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriöllä olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi. Tietojensaantioikeus on välttämätön ministeriölle hallintoviranomaisena, joka vastaa ohjelman toimeenpanosta Euroopan yhteisön toimielimiin nähden. Vastaava oikeus olisi Maaseutuvirastolla, joka vastaisi ohjelman toimeenpanosta vastaavana keskushallinnon viranomaisena ja maksajavirastona muun muassa varojen asianmukaisen käytön valvonnasta. Tietojensaantioikeus olisi myös työvoima- ja elinkeinokeskuksilla tuen myöntävän viranomaisen roolissa. Tietojensaantioikeus olisi rajattu sellaisiin tietoihin, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian ratkaisemiseksi. Tällaisia ovat tapauskohtaisesti muun muassa tuen saajan taloudellisen tilanteen tai tuen saajaa koskevien

tarkastushavaintojen taikka samaan toimenpiteeseen saadun rahoituksen selvittäminen tuen myöntämisen edellytysten tutkimiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta luovuttaa tietoja. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksella olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan yhteisön toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu. Tietojen luovuttaminen tulisi näin ollen 2 momentin mukaan kysymykseen vain, jos tieto on tarpeen viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi. Lisäksi tieto voitaisiin luovuttaa sen valvomiseksi, että yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu. Kaikki yhteisön toimielinten suorittama valvonta ei tapahdu tarkastusten muodossa, vaan hallintoviranomaiselta, maksajavirastolta tai tuen myöntävältä viranomaiselta voidaan edellyttää yksittäistapauksia koskevia selvityksiä tai tietoja kansallisten viranomaisten suorittamista tarkastuksista.

Pykälän 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saisi 3 momentin mukaan käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty. Rajoitus koskisi siis sekä tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitavien viranomaisten tietojensaantioikeutta että muulle viranomaiselle luovutettuja tietoja.

62 §. Päätöksen tiedoksianto. Pykälässä säädetään päätöksen tiedoksiannossa noudatettavasta menettelystä. Sen mukaan päätös voitaisiin antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla tavallisena kirjeenä, jolloin vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä. Työvoima- ja elinkeinokeskus voisi harkintansa mukaan käyttää myös todisteellista tiedoksiantoa, jos tämä on asian luonteesta johtuen tarpeen.

63 §. Päätöksen maksullisuus. Viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992). Sanotun lain 4 §:n 3 kohdan mukaan viranomais-

ten päätökset, jotka on tehty hakemuksesta, ovat maksullisia. Pykälässä säädettäisiin lakiehdotuksessa tarkoitetun päätöksen maksuttomuudesta. Tuen myöntämistä, maksamista ja takaisinperintää koskevan päätöksen lisäksi maksuttomia olisivat lakiehdotuksessa tarkoitetut lupapäätökset. Maa- ja metsätalousministeriön 57 §:ssä tarkoitetusta päätöksestä perittäisiin kuitenkin maksuperustelaisa tarkoitettu maksu.

Valtiontakauksesta perittävissä maksuissa ei ole kysymys hallintopäätöksen maksullisuudesta, vaan tarkoituksena on periä korvaus julkisesta suoritteesta, johon liittyy valtion taloudellinen riski. Näistä maksuista säädettäisiin lakiehdotuksen 55 §:ssä.

64 §. Varojen alueellinen kohdentaminen. Pykälässä säädettäisiin varojen alueellisesta kohdentamisesta. Sen mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaisi valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitusta varten osoitettujen varojen suuntaamisesta lakiehdotuksessa tarkoitettuihin tukiin ja päättäisi niiden osoittamisesta työvoima- ja elinkeinokeskusten käyttöön.

65 §. Tekninen apu. Lakiehdotuksen perusteella on tarkoitus toimeenpanna erityisesti Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan perustuvia tukia. Pykälässä säädettäisiin teknisen avun osalta viittaus maaseudun kehittämislakiin, jonka 54 §:ssä säädetään teknisestä avun käyttämisestä muun muassa ohjelman laatimiseen ja toimeenpanoon liittyviin tehtäviin. Teknisen avun käyttämisestä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan liittyviin tehtäviin on säädetty mainitun pykälän nojalla maaseudun kehittämissuunnitelman teknisestä avusta annetulla valtioneuvoston asetuksella (25/2007).

66 §. Valituskielto. Pykälässä säädettäisiin 19 §:n 2 momentissa, 20 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua lupaa koskevasta valituskiellosta. Lakiehdotuksen 20 §:n 2 ja 3 momentin mukaan tuen saajalle voitaisiin tietyin edellytyksin myöntää lupa luovuttaa tuetun investoinnin kohde tai tuen kohteena oleva yritystoiminta. Luovutusta koskevan luvan epääminen ei ole lopullinen tuen saajan oikeutta ja velvollisuutta koskeva asiaratkaisu, jonka vaikutukset toteutuvat välittömästi. Jos luovutukseen ryh-

dytään kielteisestä lupapäätöksestä huolimatta päätöksen vaikutukset toteutuvat tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää koskevan päätöksen yhteydessä. Lainaehtojen muuttamiseen olisi hankittava 27 §:n 2 momentin mukaan lupa. Myös sen osalta laiminlyönnin vaikutukset toteutuvat edellä kuvatulla tavalla. Sama koskee lakiehdotuksen 19 §:ssä tarkoitettua määräajan pidentämisestä annettavaa päätöstä. Näitä päätöksiä koskevasta valitusoikeudesta säädettäisiin lakiehdotuksen 67 §:ssä.

67 §. Muutoksenhaku. Hallituksen esityksen antamisen hetkellä on vireillä maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan tehtävien siirtäminen hallinto-oikeuksille. Tähän liittyviä muutoksia ei kuitenkaan ole tarkoitus toteuttaa vuoden 2008 alusta, jolloin lakiehdotuksen on tarkoitus tulla voimaan. Maaseutuviraston 52 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen ja työvoima- ja elinkeinokeskusten lakiehdotuksessa tarkoitettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan valituskirjelmä voitaisiin toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen olisi toimitettava valituskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle. Kysymys on maatalouden tukia koskevassa muutoksenhaussa vakiintuneesta menettelystä, josta säädetään rahoituslain 60 §:ssä.

Valituslautakunnan päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saisi 3 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

68 §. Rakennustuotteen ennakkohyväksyntää koskeva muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin rakennustuotteen ennakkohyväksyntää koskevasta muutoksenhausta. Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, joka koskee rakennustuotteen ennakkohyväksyntää tai toimielimen

valtuuttamista, haettaisiin muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Toimielimen valtuuttamista koskevalla päätöksellä tarkoitetaan tässä yhteydessä toimielimen valtuuttamista tai valtuutuksen peruuttamista. Muutoksenhakumenettely vastaisi rakennustuotelain 33 §:ää, jossa säädetään muutoksenhausta tyyppihyväksynnän myöntämistä tai toimielimen valtuuttamista koskevaan ympäristöministeriön päätökseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuutetun toimielimen päätöstä koskevasta muutoksenhausta. Valtuutetun toimielimen päätökseen, joka koskee rakennustuotteen enakkohyväksyntää, ei saisi hakea muutosta valittamalla. Päätökseen haettaisiin muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus valtuutetulle toimielimelle 30 päivän kuluessa siitä päivästä, kun muutoksenhakija on saanut tiedon päätöksestä. Momentissa säädettäisiin erikseen hallintolain soveltamisesta oikaisuvaatimuksen käsittelyssä. Oikaisuvaatimusta koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Säännös vastaa sisällöltään rakennustuotelain 32 §:ää, jossa säädetään muutoksenhausta tyyppihyväksyntöjä myöntävän toimielimen päätökseen.

15 luku Voimaantulosäännökset

69 §. Voimaantulo. Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Näin voidaan menetellä edellyttäen, että lain perusteella käyttöön otettavan tukijärjestelmän käyttöön ottamisesta voidaan säätää lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella. Näin on tarpeen menetellä sen vuoksi, että lain perusteella voidaan ottaa käyttöön kansallisia tukijärjestelmiä, jotka edellyttävät komission hyväksyntää. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

70 §. Seurannan tietojärjestelmää koskeva siirtymäsäännös. Pykälässä säädettäisiin seurannan tietojärjestelmää koskevasta siirtymäjärjestelystä. Lakiehdotuksen 43 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekisterien ylläpitoon, käyttämiseen se-

kä niihin sisältyvien tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovellettaisiin asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevaa lainsäädäntöä. Ennen mainitun lainsäädännön voimaantuloa, sovellettaisiin rekisterien käyttämiseen ja ylläpitoon sekä tietosisällön julkisuuteen kuitenkin, mitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa säädetään.

1.2 Laki valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain soveltamisesta avustukseen, joka myönnetään valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen ja tutkimukseen tai maa- ja elintarviketalouden tutkimukseen. Valtakunnallista maaseudun kehittämishankkeista on säädetty rahoituslain 16 §:ssä, jonka mukaan kansallisista varoista voidaan myöntää tukea Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyviä kehittämistoimenpiteitä vastaaviin toimiin. Valtakunnallisista maaseudun kehittämis- ja tutkimushankkeista säädetään tarkemmin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 53 §:ssä. Rahoituslain 65 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan tukea voidaan myöntää maatilatalouteen ja maaseudun pienyritystoimintaan liittyvään tutkimustoimintaan ja niitä koskevien selvitysten tekemiseen. Maatalouden tutkimukseen myönnettävästä tuesta säädetään tarkemmin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 65 ja 66 §:ssä. Rahoituksen kohteena olevaa tutkimustoimintaa on vakiintuneesti kutsuttu maa- ja elintarviketalouden tutkimukseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalaa koskevasta rajoituksesta. Maaseudun kehittämislain soveltamisalaan kuuluvat hallinnointilain 7 §:ssä tarkoitettuun maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvät valtakunnalliset kehittämishankkeet. Maaseudun kehittämislain 2 §:n 2 momentin mukaan lakia ei sen sijaan sovellettaisi sellaisiin valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, jotka rahoitetaan kokonaan kansallisista varoista ja jotka eivät perustu ohjelmaan. Ehdotettua lakia sovellettaisiin näihin hankkeisiin. Näin ollen 2 momen-

tissa viitattaisiin maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvästä hanketuen osalta maaseudun kehittämislakiin. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen tutkimukseen myönnettävästä tuesta säädetään jatkossakin erikseen porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa.

2 §. Rahoitus. Pykälässä säädettäisiin valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen ja tutkimukseen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimukseen käytettävistä varoista. Sen mukaan avustusta voitaisiin myöntää valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitusta varten osoitetuista varoista. Käytännössä valtakunnalliset maaseudun kehittämis- ja kehittämishankkeet on rahoitettu valtion talousarvion otetuista varoista sekä maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Maa- ja elintarviketalouden tutkimushankkeet on rahoitettu maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

3 §. Avustuksen saaja. Pykälässä säädettäisiin avustuksen saajasta. Avustusta voitaisiin myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle, jolla on riittävät edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa hankkeen laajuuteen ja kohteeseen nähden tarvittavia hallinnollisia ja taloudellisia edellytyksiä sekä asiasisältöön liittyvää pätevyyttä. Pykälässä ei tältä osin ehdoteta muutoksia nykytilaan.

4 §. Avustettava toiminta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avustuksen myöntämisestä valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Avustusta voitaisiin myöntää sellaiseen tutkimus- tai kehittämistoimintaan, joka valtakunnallisesti merkittävällä tavalla edistää maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikan tavoitteiden toteutumista. Maaseutupolitiikan tavoitteet määritellään alueiden kehittämisestä annetun lain (60272002) 14 §:ssä tarkoitettussa maaseutupoliittisessa erityisohjelmassa. Maaseutupoliittisen erityisohjelman tavoitteena on uudistaa ja monipuolistaa elinkeinoja sekä turvata ja kehittää palveluja maaseudulla soveltamalla yhteen eri hallinnonaloilla toteutettavia maaseutua koskevia toimenpiteitä. Viimeisin maaseutupoliittinen erityisohjelma on vahvistettu helmikuussa 2007, ja se sisältää valtioneuvoston maaseutupolitiikkaa koskevat

linjaukset sekä kehittämistoimenpiteet vuosiksi 2007—2010.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen tukemisesta. Avustusta voitaisiin myöntää maa- ja elintarviketaloutta laaja-alaisesti hyödyttävään tutkimustoimintaan. Maatalous- ja elintarviketutkimuksen avulla tuotetaan tietoa, joka on hyödynnettävissä maatalous- ja elintarviketuotannon kilpailukyvyyn edistämiseksi. Tuettavaa tutkimustoimintaa on muun muassa elintarviketurvallisuuteen, ympäristön suojeleluun ja taloudellisiin toimintaedellytyksiin liittyvää tieteellistä tutkimusta. Tukea on myönnetty myös maatilatalouteen liittyvään koerakentamiseen.

Avustusta voitaisiin 3 momentin mukaan myöntää valtakunnallisista tutkimus- ja kehittämishankkeesta sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksesta aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Avustusta ei myönnettäisi kustannuksiin, jotka ylittävät tavanomaiset vastaavasta kehittämis- tai tutkimustyöstä aiheutuvat kohtuulliset ja tarpeelliset palkkaus-, materiaali- ja muut kustannukset. Lisäksi tukea voitaisiin myöntää toimintaan liittyviin yleiskustannuksiin, jos nämä ovat selkeästi erotettavissa hakijan muusta toiminnasta ja kohdennettavissa hankkeeseen.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 4 momentin mukaan säätää tarkemmin avustettavasta toiminnasta ja avustuksen hyväksyttävistä kustannuksista. Tarkoituksena on tarvittaessa säätää tarkemmin tuen kohteena olevasta kehittämistyöstä siten kuin 1 ja 2 momentin kohdalla on esitetty. Hyväksyttävien kustannusten osalta voitaisiin 3 momentin yhteydessä selvitettyllä tavalla tarkemmin määritellä kohtuullisina ja tarpeellisina pidettävät kustannukset. Hyväksyttävistä kustannuksista säädettäessä valtuuden käyttöä rajoittavat yhteisön valtioneuvoston perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuiksi valtioneuvostoksi.

5 §. Valtioneuvoston asetuksen soveltaminen. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuna valtioneuvostoksi myönnettävään avustukseen sovellettaisiin Euroopan yhteis-

sön lainsäädännössä valtion tuen myöntämiseen säädettyjä edellytyksiä ja rajoituksia. Maatalousalan suuntaviivojen 148 kohdan mukaan tutkimus- ja kehittämistyöhön myönnettyä maatalousalan tukea tarkastellaan t&k-puitteissa vahvistettujen periaatteiden mukaan. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007 mennessä toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että aikaisemmin voimassa olleiden valtiontukisääntöjen mukaisesti hyväksytyt tukijärjestelmät täyttävät uusien maatalousalan suuntaviivojen mukaiset edellytykset. Jos tuki koskee maataloustuotteen ensiasteen jalostusta ja kaupan pitämistä, tukijärjestelmä ei edellytä erillistä hyväksyntää, jos se täyttää esimerkiksi pk-ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetty vaatimukset.

Muuta yritystoimintaa kuin maatalouden alkutuotantoa koskevat yleiset valtiontukisäännöt, ja niihin sisältyvät tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat säännökset ja määräykset. Erityisesti näitä ovat t&k-puitteet, pk-ryhmäpoikkeusasetus sekä de minimis-asetus. Muuta yritystoimintaa koskevan t&k- toimintaan myönnettävän valtiontuen osalta olisi säädettävä edellä tarkoitettua asetuksen tai puitteiden soveltamisesta tukijärjestelmään. Lähtökohtaisesti valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin ei kuitenkaan sisältyisi valtiontukea pidettävää toimintaa, vaan kysymys on muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävästä tuesta. Tämä vaikuttaa 4 §:n 4 momentin mukaisen valtuuden käyttöön avustettavasta toiminnasta säädettäessä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella mahdollisesta valtiontukisääntöjen soveltamisesta lakiehdotuksessa tarkoitettuun avustukseen edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

6 §. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän roolista valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen ja tutkimukseen osoitettujen varojen kohdentamisessa. Yhteistyöryhmästä ja sen maaseutupolitiikan erityisohjelman valmisteluun, yhteensovittamiseen ja arviointiin liittyvistä tehtävistä säädetään alueiden kehittämislain (602/2002) 17 §:ssä. Ehdotetussa säännök-

sessä säädettäisiin erikseen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen rahoitukseen liittyvistä tehtävistä. Yhteistyöryhmä osallistuisi lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua avustuksen myöntämiseen antamalla 2 §:ssä tarkoitettujen varojen jakamista koskevan lausunnon. Vastaava säännös sisältyy nykyisin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 100 §:ään.

Yhteistyöryhmän tehtävää hoidettaessa sovellettaisiin 2 momentin mukaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Yhteistyöryhmän jäsenen sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Varojen jakoon liittyvää tehtävää hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovellettaisiin, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Maaseutupolitiikan erityisohjelman valmisteluun, yhteensovittamiseen ja arviointiin liittyvien tehtävien osalta yhteistyöryhmän jäsenten virkavastuusta sekä yleishallinto-oikeudellisten säädösten soveltamisesta on säädetty alueiden kehittämislain 17 §:n 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa määritellään yhteistyöryhmän hallinnollinen asema. Sen mukaan yhteistyöryhmän asettaa valtioneuvosto, ja se toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyisi yhteistyöryhmän ohjesäännön. Vastaavasti yhteistyöryhmän asemasta säädetään kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 100 §:n 1 ja 3 momentissa.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän toiminnasta sekä sen rahoituksesta. Pykälän 4 momenttiin ehdotettua valtuuden nojalla säädettäisiin yhteistyöryhmän 1 momentissa tarkoitettua tehtävän järjestämisestä. Työ toteutettaisiin osittain virkatyönä. Lisäksi säädettäisiin yhteistyöryhmän toiminnassa tarvittavien varojen osoittamisesta yhteistyöryhmän käyttöön sekä kustannuksista, joihin varoja voidaan käyttää. Samoin säädettäisiin varojen käyttöön ja toimintaan liittyvistä selvityksistä ja kertomuksista.

7 §. Valtionavustuslain soveltaminen. Lakiehdotuksessa tarkoitettuun avustukseen sovellettaisiin lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö toimisi mainitussa laissa tarkoitet-

tuna valtionapuviranomaisena. Valtionavustuslakisäädöksiä ei sovelleta toiselle valtion tilivirastolle myönnettävään rahoitukseen. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että lakiehdotuksessa tarkoitettuun avustukseen sovelletaan yhtenäisiä ehtoja ja menettelyjä riippumatta siitä, onko avustuksen saaja yliopisto, maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, kunnan viranomainen tai yksityinen tutkimuslaitos. Näin ollen lakiehdotuksessa säädettäisiin valtionavustuslain soveltamisesta. Avustusta myönnettäessä tulisivat sovellettaviksi mainitun lain avustuksen määrää ja sen myöntämisen yleisiä edellytyksiä koskevat säännökset. Avustuksen hakemiseen, myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja takaisinperintään, avustuksen vaikutusten arviointiin sekä muutoksenhakuun sovellettaisiin valtionavustuslain säännöksiä.

8 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Voimaantulo on sidottu rahoituslain muuttamista koskevan lain voimaantuloon. Muutoksen yhteydessä rahoituslaista kumotaan sen 16 § ja muutetaan 65 §:n 1 momenttia, jotka ovat lakiehdotukseen sisältyvää avustusta koskevat laintasoiset säännökset.

1.3 Laki maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta

4 §. Määritelmät. Pykälän 5 kohtaan sisältyvää maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin määritelmää sekä 9 kohtaan sisältyvää investoinnin määritelmää ehdotetaan muutettavaksi. Maataloustuotteella tarkoitetaan 4 kohdan mukaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettua tuotetta kalastustuotteita lukuun ottamatta. Valtiontukisääntöjä on uudistettu kuluva ohjelmakautta varten. Niihin sisältyvää maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin määritelmää on muutettu. Markkinoinnin sijaan käytetään ilmaisua kaupan pitäminen. Lisäksi maataloustuotteen ensiasteen jalostuksena ei jatkossa pidetä sellaisia maatilalla tapahtuvia toimia, jotka ovat tarpeen tuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten. Nämä toimenpiteet luetaan maataloudeksi siltä osin kuin kysymys on tuotteen puhdistamisesta ja pakkaamisesta

ensimyyntiä varten. Maataloustuotteen kaupan pitämisenä ei pidetä tuottajan suorittamaa tuotteen ensimyyntiä, jollei tätä harjoiteta erillisissä kyseistä tarkoitusta varten varatuissa tiloissa.

Kysymys on maatalouden alkutuotannon ja maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja kaupan pitämisen välisestä rajanvedosta. Maatalouden alkutuotantoon myönnettävään valtioneuvoston tukien sovelletaan lähtökohtaisesti maatalouden ryhmäpoikkeusasetusta sekä maatalouden suuntaviivoja. Maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen myönnettyyn valtioneuvoston tukien soveltaa vuodesta 2007 lähtien muuta yritystoimintaa kuin maatalouden alkutuotantoa koskevia valtioneuvoston tukisääntöjä. Näistä voidaan mainita erityisesti edellä mainitut pk-ryhmäpoikkeusasetus ja de minimis-asetus. Jos tukijärjestelmä ei täytä edellä mainituissa asetuksissa säädettyjä edellytyksiä maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen myönnettävää investointitukea tai tutkimus- ja kehitystoiminnan tukea hyväksyttäessä sovelletaan maatalousalan suuntaviivoissa määriteltyjä periaatteita.

Pykälän 5 kohdan mukaan maataloustuotteen ensiasteen jalostuksella ja kaupan pitämällä tarkoitettaisiin maataloustuotteen selkeää käsittelyä, jonka tuloksena saatava tuote on edelleen maataloustuote, sekä tuotteen kaupan pitämistä tai muuta markkinoille saattamista. Edellä tarkoitettuna toimintana ei kuitenkaan pidettäisi sellaisia maatilalla tapahtuvia toimia, jotka ovat tarpeen tuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten, eikä tuottajan suorittamaa tuotteen ensimyyntiä, jollei tätä harjoiteta erillisissä kyseistä tarkoitusta varten varatuissa tiloissa.

Määritelmällä on merkitystä myös yritystoimintaan myönnettäviä tukia koskevien lakien soveltamisalan kannalta. Maatalouden alkutuotantoon myönnettävistä investointituista ja nuoren viljelijän aloitustuesta säädettäisiin maatalouden rakennetukia koskevassa lainsäädännössä. Maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja kaupan pitämisen tuista säädetään muutettavassa laissa. Viime kädessä näiden kahden yritystoiminnan välinen yksityiskohtainen rajanveto tapahtuu valtioneuvoston asetuksella, joilla säädetään

edellä mainittujen lakien perusteella tuettava toiminnasta.

Pykälän 9 kohtaan sisältyvää investoinnin määritelmää täsmennettäisiin siten, että investoinnilla tarkoitettaisiin rakennuksen tai rakenteen rakentamisen, laajentamisen, korjaamisen ja hankkimisen lisäksi vastaavia rakennelmaa koskevia toimenpiteitä. Määritelmän tarkoituksena on säätää kohteista, joihin investointitukea voidaan myöntää. Yleiskielessä rakennukseksi tai rakenteeksi ei katsottaisi esimerkiksi kioskia, katosta, lavaa, kiinteitä opasteita tai muita vastaavia kevytrakenteisia ja kooltaan vähäisiä rakennustöitä. Näin ollen on tarpeen täsmentää mainittujen rakennelmana pidettävien kohteiden kuumainen investointituen piiriin. Kysymys on investointituen käyttöalan laajentamisesta. Investointituen hyväksyttävistä kustannuksista säädetään lain 13 ja 19 §:ssä.

10 §. Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi. Säännökseen on sisällynyt julkista rahoitusta koskeva rajoitus. Momentin mukaan tukea ei myönnettäisi siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Julkisella tuella tarkoitetaan tällöin Euroopan yhteisön, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä. Kysymys on tuen määrään vaikuttavasta edellytyksestä. Tuen määrää vähentävänä tekijänä tulisi huomioda julkisen rahoituksen lisäksi sellainen rahamääräinen etuus, joka kohdistuu tuettavan toimenpiteen hyväksyttäviin kustannuksiin. Kysymys voi olla esimerkiksi verovapaudesta tai takauksesta. Etuuteen sisältyvän tuen määrä olisi otettava huomioon tukea myönnettäessä, jos tuen määrä yhteensä ylittäisi yhteisön lainsäädännössä säädetyn tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukea myönnettäessä olisi varmistettava, ettei tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ylitä ohjelmassa määritellyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää. Ohjelmassa määritellyn, tukikelpoisiin kustannuksiin kohdistuvan julkisen rahoituksen kokonaismäärän perusteella määräytyy yhteisön rahoitusosuus. Jos ohjelmassa mää-

ritellyn julkisen rahoituksen osuus ylittyy, ylimenevään osuuteen ei saada yhteisön rahoitusta ja osarahoitussuhteet vääristyvät. Säännöksen tavoitteena on varmistaa osarahoitteista tukea sekä valtiontukea koskevien tuen enimmäismäärien noudattaminen.

11 §. Yritystuen saaja. Lain 11 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan 11 §:n 1 momenttia. Voimassa olevan 11 §:n 2—4 momenttiin sisältyvät yritystuen saajan koskevat edellytykset sisällytettäisiin uuteen 11 a §:ään. Kysymys on tältä osin teknisestä muutoksesta, joka johtuu siitä, että yritystuen käyttöalaa ehdotetaan laajennettavaksi.

Uuden 11 §:n 2 momentin mukaan yritystukea voitaisiin myöntää sellaiselle yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jonka tehtäviin tai toiminta-ajatukseseen kuuluu palveluiden tuottaminen yrityksille. Tällaista yhteisöä kutsuttaisiin laissa kehittämisyhteisöksi. Kehittämisyhteisölle voitaisiin myöntää tukea yrityksen toiminnan kehittämiseksi tarpeellisten palvelujen tuottamiseen sellaisille yrityksille, jotka voivat saada 14 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuun toimintaan tukea. Yrityksen kehittämistuen kohteena olisi tuen saajaa koskevat edellytykset täyttävän maatalousyrityksen, mikroyrityksen tai pk-yrityksen toiminnan kehittäminen, vaikka tuki myönnettään kehittämisyhteisölle.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin valtuus säätää yrityksen kokoa arvioitaessa käytettävistä perusteista tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Vastaava valtuus sisältyy voimassa olevan 11 §:n 5 momenttiin.

11 a §. Yritystuen saajaa koskevat edellytykset. Pykälä on uusi. Sen 1—3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan 11 §:n 2—4 momenttiin sisältyvät säännökset. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin yritystuen saajaa koskevista edellytyksistä, joita sovelletaan myönnettäessä tukea kehittämisyhteisölle.

Kehittämisyhteisöllä tulisi olla riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Vastaava edellytys on säädetty hanketuen saajan osalta 21 §:n 1 momentissa. Kehittämisyhteisölle myönnettävä tuki olisi varsin samankaltaista kuin 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuki

elinkeinotoiminnan kehittämishankkeeseen. Erona näissä olisi kuitenkin se, että elinkeinotoiminnan kehittämishankkeeseen myönnettävä tuki ei koske sopimukseen perustuvaa, yrityskohtaisiin tarpeisiin räätälöityjen tutkimus- ja kehittämispalvelujen tarjoamista yrityksille.

Tuettavan toimenpiteen kohteena olevan yrityksen tulisi täyttää ne edellytykset, joita sovelletaan, jos tuki myönnetään yritykselle 6 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Kysymys on edellytyksistä, joilla yritys voi tulla maaseudun yritystoiminnan tuen piiriin. Yrityksen olisi kokoluokasta riippumatta aina täytettävä sijaintia ja taloudellista asemaa koskevat edellytykset. Maatalousyritykselle ei ole asetettu kokorajaa, mutta käytännössä kysymys on yleensä mikroyrityksistä. Maatalousyrityksen määritelmällä on merkitystä lähinnä määriteltäessä sitä, milloin kysymyksessä on hakija, jonka katsotaan laajentavan toimintaansa maatalouden ulkopuolelle. Mikroyrityksen olisi täytettävä tuen saajan ikää ja ammattitaitoa koskevat edellytykset tai näiltä osin määräysvaltaa koskevat edellytykset. Maatalousyrityksen olisi edellä mainittujen edellytysten lisäksi täytettävä maatalouden harjoittamista koskeva edellytys tai näiltä osin määräysvaltaa koskeva edellytys. Sellainen yritys, joka on suurempi kuin mikroyritys, mutta täyttää pk-yrityksen kokoa koskevat vaatimukset voisi olla tuen kohteena, jos tuettava toimenpide kohdistuu sen harjoittamaan maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja kaupan pitämisen yritystoimintaan. Jos kyseessä on edellä tarkoitettua pk-yrityksen muu yritystoiminta, kuuluu tämän tukeminen kauppa- ja teollisuusministeriön tukijärjestelmän piiriin.

Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kehittämissyhteisö varmistaa tuen kohteena olevan yrityksen kanssa laadittavien sopimuksien tuen myöntämisen edellytysten täyttämisen ja tuen ehtojen noudattamisen. Kysymys ei ole 9 §:ssä tarkoitettua tuen siirtämistä koskevasta sopimuksesta. Lain 9 §:ssä säädetty tuen siirtäminen tarkoittaa tuettavan toimenpiteen toteuttamista yhteistyössä useamman toimijan kesken siten, että yksi yhteistyötahoista hakee tuen muiden puolesta ja siirtää tukea rahoituksena tai muuna etuutena toisille yhteistyökumppa-

neille, joille on syntynyt tukikelpoisia kustannuksia tuettavan toimenpiteen toteuttamisesta. Tuen siirtämisessä ei ole kyse tilanteesta, jossa hakijana toimiva yritys toimii puhtaasti toimenpidettä hallinnoivana tahona siirtäen tuesta saatavan hyödyn muille yrityksille. Tuen myöntämisessä kehittämissyhteisölle on kysymys siitä, että hakija saa tukea toimenpiteeseen, jonka hakija itse toteuttaa ja josta koituva hyöty kohdistuu muun kuin hakijan yritystoimintaan.

Pykälän 5 momenttiin otettaisiin voimassa olevan 11 §:n 5 momenttia vastaava valtuussäännös. Yrityksen kokoa koskevasta edellytyksestä säädettäisiin kuitenkin muutettavan 11 §:n 3 momentin nojalla.

13 §. Yrityksen investointituki. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi 4 §:n 5 kohtaan sisältyvän maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin määritelmän muuttamisesta aiheutuva muutos. Pykälän 2 momenttiin tehtäviin 4 §:n 9 kohtaan sisältyvän investoinnin määritelmän muuttamisesta aiheutuvat tarkistukset. Samalla yrityksen investointituen käyttöalaa laajennetaan kattamaan rakennukseen kohdistuvien rakentamis- ja muutostöiden lisäksi rakennetta ja rakennelmaa koskevat rakentamis- ja muutostyöt. Myös momentin rakennetta muutetaan vastaamaan yrityksen kehittämistuen osalta säädettyä muotoilua. Tukea voitaisiin myöntää investoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Säännökseen sisällytettäisiin kuitenkin vastaavat hyväksyttävät kustannuksia koskevat rajoitukset kuin voimassa olevassa säännöksessä. Tukea suunnittelukustannuksiin voitaisiin myöntää ainoastaan rakentamisinvestoinnin yhteydessä. Maanhankintaa voitaisiin edelleen tukea ainoastaan rakennuksen ja sen maapohjan hankinnan yhteydessä.

14 §. Yrityksen kehittämistuki. Yrityksen kehittämistukea on voitu myöntää maatalousyritykselle toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle sekä mikroyritykselle toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen. Lisäksi tuella on edistetty mikroyritysten sekä maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja kaupan pitämisen alalla toimivien pk-yritysten kilpailukykyä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, joka koskee tuen myöntämistä kehittämissyhteisöl-

le. Lisäksi 1 momentin 3 kohtaan tehtäisiin maataloustuotteen ensiasteen jalostuksen ja markkinoinnin määritelmän muuttamisesta sekä uuden 4 kohdan lisäämisestä aiheutuvat tekniset muutokset.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan tukea kehittämisyhteisölle voitaisiin myöntää momentin 1-3 kohdassa tarkoitetun toiminnan kannalta tarpeellisten palveluiden tuottamiseen yrityksille. Kysymys on sellaisen tutkimus- tai kehittämispalvelun tuottamisesta, jonka kohteena on lain perusteella tukikelpoisen yrityksen toiminnan kehittäminen. Näin ollen tukea voitaisiin myöntää esimerkiksi konsulttipalveluiden tuottamiseen maatalousyritykselle sen toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle, mikroyritykselle toiminnan aloittamiseen taikka pk-yrityksille niiden välisen yhteistyön kehittämiseen. Kehittämisyhteisö voisi saada tukea sellaisen tutkimuspalvelun tuottamiseen, jonka tarkoituksena on maaseudun mikroyrityksen kilpailukyvyyn edistäminen tuotekehityksen avulla. Maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen liittyvän toimenpiteen kohteena voisi olla pk-yritys. Kysymys on aina toiminnasta, jonka lopullinen hyödynsaaja on tukikelpoinen yritys.

16 §. Valtiontukisääntöjen soveltaminen. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen johdosta, että yritystukea voitaisiin jatkossa myöntää kehittämisyhteisölle sellaisen kehittämistyöhön, jonka kohteena on muun kuin hakijan oma yritystoiminta. Tuen lopullisia hyödynsaajia ovat tällöin yritykset ja kysymys on perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetusta valtiontuesta. Tuki myönnettäisiin sellaisin edellytyksin ja ehdoin, joiden perusteella tukijärjestelmä täyttää valtiontukisäännöissä säädetyt edellytykset. Maataloustuotteen ensiasteen jalostusta ja kaupan pitämistä sekä muuta yritystoimintaa kuin maatalouden alkutuotantoa koskevat yleiset valtiontukisäännöt, ja niihin sisältyvät tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat määräykset. Erityisesti näitä ovat t&k-puitteet, pk-ryhmäpoikkeusasetus sekä vähämerkityksistä tukea koskeva de minimis-asetus. Jos edellä tarkoitetun ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset edellytykset eivät täyty, maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja kaupan pitämiseen myönnettävää tut-

kimus- ja kehitystukea tarkastellaan maatalousalan suuntaviivojen perusteella.

Pykälän 2 momentti koskee vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksiä. Momentin toisen virkkeen mukaan vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että hakija esittää selvityksen jokaisen tuen kohteena olevan yrityksen saamasta vähämerkityksisestä tuesta. Vastaavasti kuin voimassa olevassa 2 momentissa on säädetty lain 9 §:ssä tarkoitetun tuen siirtämisen osalta tuen määrä ei saisi yhdenkään tuen kohteena olevan yrityksen osalta ylittää vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Vähämerkityksistä tukea koskevasta selvityksestä ja tuen enimmäismäärästä säädetään de minimis-asetuksessa.

Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin täsmennys, joka liittyy 17—20 §:ään ehdotettuihin muutoksiin. Mainittuihin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka tarkoituksena on mahdollistaa hanketuen myöntäminen yrityksille ja valtiontukena. Lain 21 §:ssä viitattaisiin valtiontukena myönnettävän hanketuen osalta 16 §:n säännöksiin. Näin ollen 3 momentissa säädettäisiin valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta tässä laissa tarkoitettuun tukeen sekä vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Säännös on perusteltua säilyttää edelleen yritystukia koskevassa luvussa, sillä pääasiassa valtiontukena pidettävä toiminta tuettaisiin edelleen yritystuella. Valtuuden nojalla on säädetty yritystukeen ja valtiontukena myönnettyyn koulutushanketukseen sovellettavista valtiontukisäännöistä.

17 §. Kehittämishanke. Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että kehittämishanketukea voitaisiin myöntää yritykselle. Tukea voitaisiin myös jatkossa myöntää sellaiseen toimintaan, jota on pidettävä perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena. Tarkoituksen on mahdollistaa kehittämishanketuen myöntäminen esimerkiksi maataloutta harjoittaville suunnattujen neuvonta- ja kehittämispalveluiden tarjoamiseen. Tällaisia palveluja tarjoavat myös yritystoimintaa harjoittavat yhteisöt. Kysymys on maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 15 artiklassa tarkoitetusta teknisestä avusta. Tällainen tuki on myönnettävä

luontoissuorituksena tuettujen palveluiden muodossa, eikä siihen saa liittyä tuottajille maksettavia suoria tukia.

18 §. Koulutushanke. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Säännös koskee valtiontukisääntöjen soveltamista koulutus-hanketukeen. Vastaava säännös, joka koskee kaikkea hanketukea, ehdotetaan otettavaksi 21 §:n 3 momenttiin.

19 §. Yleishyödyllinen investointihanke. Yleishyödylliseen investointihankkeeseen myönnettävän tuen avulla edistetään kyläyhteisön yhteisessä käytössä olevien tilojen tai alueiden perustamista, kunnostamista tai laajentamista. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava muutos kuin 17 §:n 1 momentin kohdalla on esitetty. Hajasuttujen alueiden vesihuoltohankkeita toteuttavat vesiosuuskunnat. Vesiosuuskunnat ovat yrityksiä, joita omistavat ja hallitsevat vesiosuuskunnan jäsenet. Lisäksi poistettaisiin valtiontukea koskeva rajoitus.

Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaavat investointituen hyväksyttäviä kustannuksia koskevat muutokset kuin yrityksen investointituen yhteydessä. Tukea on kuitenkin jo voimassa olevan säännöksen mukaan voitu myöntää rakenteen rakentamiseen. Jatkossa tuen piiriin kuuluisivat myös rakennelmat.

20 §. Koordinointihanke. Tukea koordinoitihankkeeseen myönnetään paikalliselle toimintayhmälle, joka kokoaa avoimen valintamenettelyn kautta yhteen alueellaan toteutettavia kehittämis- ja investointihankkeita sekä sovittaa yhteen niiden toteuttamisen. Kehittämishanketuen ja investointihanketuen myöntäminen yritykselle mahdollistettaisiin jatkossa. Näin ollen johdonmukaista poistaa 1 momentin viimeiseen virkkeeseen sisältyvä rajoitus, jonka mukaan tukea ei voisi koordinoitihankkeen yhteydessä siirtää yritykselle.

21 §. Hanketuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Hanketuen myöntämisen edellytyksenä olisi edelleen, että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä. Lisäksi säädettäisiin edellytyksestä, jonka tuen muodostuessa perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi, on tukea myönnettäessä sovellettava, mitä 16 §:ssä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja ra-

joituksista säädetään. Hanketukea myönnettäessä sovellettavia valtiontukisääntöjä voisi-
vat olla erityisesti de minimis-asetus, maatalouden ryhmäpoikkeusasetus sekä t&k-puitteet.

23 §. Toimenpiteen toteutusajaksi. Pykälässä säädetään yritystuella tuettavan toimenpiteen suoritusajasta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös hanketuella tuettavan toimenpiteen suoritusajaksi. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti.

Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevaa 1 momenttia. Hanketuella tuettavan toimenpiteen toteutusajasta säädettäisiin 2 momentissa. Säännös on uusi. Hankkeen kestosta säädetään 21 §:n 2 momentissa, jonka mukaan kesto voi olla enintään kolme vuotta tai erityisestä syystä viisi vuotta. Hakija esittää hankkeen toteutusajaksi koskevan arvion hankesuunnitelmassa. Toteutusajaksi otetaan kantaa tukipäätöksessä, jolla hyväksytään hankesuunnitelma. Hankkeen toteutusajan suhteen viranomaisen käyttää harkintaa edellä tarkoitetuissa rajoissa ja ottaen huomioon osarahoitteiseen ohjelmaan sisältyvän tuen osalta ohjelman perusteella tapahtuville maksuille asetetun määräajan. Hanketuella tuettavan toimenpiteen suoritusajaksi ei laskettaisi tukipäätöksen tekemisestä. Hanketuella tuettava toimenpide olisi kokonaisuudessaan toteutettava 21 §:n 2 momentin mukaisesti asetetun määräajan kuluessa. On kuitenkin käynyt ilmi, että hankkeen määräaikaa tulee voida pidentää. Jos hankkeen kestoksi on tukipäätöksellä hyväksytty viisi vuotta, hankkeen kesto ei voisi 21 §:n 2 momentti huomioon ottaen pidentää. Näin ollen olisi säädettävä mahdollisuudesta pidentää määräaikaa näissäkin tilanteissa.

Voimassa olevan 2 momentin mukaan työvoima- ja elinkeinokeskus voi pidentää yritystuella tuettavan toimenpiteen suoritusajaksi hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy, ja se voidaan tehdä kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Vastaava säännös otettaisiin pykälän 3 momenttiin. Säännös koskisi myös hankkeelle asetettua määräaikaa. Hanketuella tuettavan toimenpiteen toteutusajaksi voisi kuitenkin olla enintään kuusi vuotta.

Voimassa olevaan 3 momenttiin sisältyvä valtuus otettaisiin sellaisenaan uudeksi 4 momentiksi.

28 §. Tukihakemus. Pykälässä säädetään tukihakemusta koskevista muotovaatimuksista. Sen 2 momentissa on säädetty tuen siirtämistä koskevien sopimusten esittämisestä hakemusasiakirjojen yhteydessä. Momenttiin tehtäisiin muutos, joka liittyy yritystuen myöntämiseen kehittämissyhteisölle. Jos hakija on kehittämissyhteisö, hakemukseen olisi liitettävä kehittämissyhteisön ja tuen kohteena olevan yrityksen välinen sopimus.

38 §. Maksettavan tuen määrä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kehittämissyhteisölle myönnettävään yritystukeen liittyvä muutos. Voimassa olevan säännöksen mukaan hanketuki maksetaan tukipäätöksellä hyväksytyjen rahoitusosuuksien mukaisessa suhteessa. Vastaavaa rajoitusta ei ole ollut yritystuen osalta, sillä niissä tilanteissa, joissa tuki myönnetään sen omaan toiminnan kehittämiseen, yksityinen rahoitusosuus tulee yritykseltä. Jos yritystukea myönnettäisiin kehittämissyhteisölle, tilanne muuttuisi. Riippuen kehittämistyön luonteesta toimenpiteen toteuttamiseen voidaan käyttää valtion ja yhteisön rahoituksen sekä yksityisen rahoituksen lisäksi muuta julkista rahoitusta, jollei tuki kata kokonaan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Näin ollen 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että hanketuki ja 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tuki maksetaan tukipäätöksellä hyväksytyjen rahoitusosuuksien mukaisessa suhteessa.

41 §. Seurannan tietojärjestelmä. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin muutos, joka liittyy maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain uudistamiseen. Seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekistereiden käytöstä ja ylläpidosta säädettäisiin jatkossa asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevassa lainsäädännössä.

Pykälän 2 momentissa säädetään seurannan tietojärjestelmään tallennettavista henkilötiedoista. Momentin 3 kohtaan ehdotetaan tehtäväksi muutos, joka liittyy kehittämissyhteisölle myönnettävään tukeen. Sen mukaan tietojärjestelmään voitaisiin tallentaa myös kehittämissyhteisölle myönnettävän tuen koh-

teena olevien yritysten nimi- ja yhteystiedot sekä yritys tai yhteisötunnus.

43 §. Tarkastusoikeus. Pykälässä säädetään tarkastusoikeudesta. Sen mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksilla. Voimassa olevan pykälän mukaan tarkastus voidaan kohdistaa tuen saajan lisäksi tahoon, jolle on 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty tukea. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutos, joka mahdollistaa tuen myöntämisen edellytysten valvonnan myös niiden yritysten osalta 13 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tuen kohteena. Viranomaisille olisi oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Kysymys on tällöin kehittämissyhteisölle myönnetyn tuen edellytysten ja ehtojen valvomiseksi välttämättömistä tarkastuksista.

44 §. Tarkastuksen suorittaminen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, joka johtuu uuden tilintarkastuslain antamisesta. Viittaus tilintarkastusta koskevaan lainsäädäntöön muutettaisiin viittaukseksi mainittuun lakiin ja julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annettuun lakiin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan tarkastusta suoritettavalla olisi oikeus ottaa haltuunsa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja aineisto tulisi palauttaa viipymättä sen jälkeen kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa. Säännös on uusi ja vastaa asiallisesti sitä, mitä aineiston haltuun ottamisesta yritystukea koskevan tarkastuksen yhteydessä on säädetty valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämisestä annetun lain (1336/2006) 21 §:n 2 momentissa. Säännöksen lisäämistä tukijärjestelmää koskeviin erityislakeihin on esitetty valtionvarain valvonnasta vastaavan viranomaisen lausunnossa. Tarkoituksena on turvata kirjanpitoaineiston tai vastaavan muistiinpanovelvollisuuden piiriin kuuluvan

aineiston säilyminen niissä tilanteissa, joissa aineiston hukkaamisen vaara on ilmeinen. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin 43 §:ssä tarkoitettun viranomaisen oikeudesta saada korvauksetta virka-apua poliisilta tarkastuksen suorittamiseen. Virka-apua koskeva säännös sisältyy yleislakina sovellettavaan valtionavustuslakiin. Lain 18 §:ssä säädetään valtionavustaviranomaisen oikeudesta saada poliisi-, tulli-, vero- ja ulosottoviranomaiselta virka-apua tarkastustehtävien hoitamiseen. Selvyyden vuoksi poliisilta saatavasta virka-avusta säädettäisiin tukijärjestelmää koskevassa laissa. Vastaava säännös sisältyy rahoituslain 44 §:n 5 momenttiin.

45 §. *Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia, joilla säännös saatetaan sanamuodoltaan vastaamaan maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 46 §:ää. Lisäksi lisätään uusi säännös takaisinperinnän yhteisvastuullisuudesta, joka vastaa nykyisin takaisinperintään sovellettavaa valtionavustuslain 27 §:ää.

50 §. *Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia, joilla säännös saatetaan sanamuodoltaan vastaamaan maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 51 §:ää. Pykälän 2 momentissa säädetään takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Sen mukaan takaisinperintäpäätös voidaan ulosottoin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Säännöksen ehdotetaan otettavaksi viittaus verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettuun lakiin, jota sovelletaan valtionavustuslain 35 §:n mukaan avustuksen takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanoon. Tarkoituksena on selkiyttää täytäntöönpanoa koskevien säännösten soveltamista. Samasta syystä voimassa oleva 3 momentti, joka koskee saatavan vanhentumisaikaa, ehdotetaan poistettavaksi. Vanhentumisajasta säädettäisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

56 §. *Valituskielto.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutos, joka liittyy toimenpiteen toteutusaikaa koskevaan 23 §:ään. Mainittua säännöstä sovellettaisiin lakiehdotuksen mukaan jatkossa myös hanketuen kohteena ole-

van toimenpiteen toteutusaikaan ja sen pidentämiseen. Voimassa olevan 56 §:n mukaan toteutusajan pidentämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Päätöksen vaikutukset toteutuvat tuen takaisinperintää tai maksamisen keskeyttämistä koskevan päätöksen yhteydessä, jota koskevasta muutoksenhausta on säädetty lain 57 §:ssä. Lakiehdotuksessa 23 §:ään ehdotetusta muutoksesta johtuen työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätöksestä, joka koskee toteutusajan pidentämistä, säädettäisiin 23 §:n 3 momenttissa.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lisäksi säädettäisiin seurannan tietojärjestelmää koskevasta siirtymäjärjestelystä, jonka mukaan tietojärjestelmään sisältyvien rekisterien ylläpitoon ja käyttämiseen sovellettaisiin maaseutuelinkeinorekisteristä annettua lakia siihen saakka, kunnes asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan. Säännöksellä on liityntä lakiehdotuksen 41 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan rekistereiden käyttämiseen ja ylläpitoon sovellettaisiin mainittua lainsäädäntöä.

1.4 Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta

1 §. *Lain tavoitteet.* Pykälä muutettaisiin vastaamaan rahoituslain soveltamisalaan kuuluvilla tuilla edistettäviä tavoitteita. Tavoitteena on kehittää maaseutua edistämällä erityisesti vesivarojen kestävää käyttöä, maataloutta harjoittavien asunto-oloja sekä maaseudun kulttuuriperinnön säilyttämistä.

2 §. *Lain soveltamisala.* Laista ehdotetaan poistettavaksi maaseudun kehittämisen yritys- ja hanketukia, maatalouden ympäristötukea ja luonnonhaittakorvausta sekä maatalon investointitukia ja nuoren viljelijän aloitustukea koskevat säännökset. Ohjelmakaudella 2007—2013 myönnettäviä maaseudun kehittämisen yritys- ja hanketukia koskevat säännökset sisältyvät maaseudun kehittämislakiin. Maatalouden ympäristötuesta ja luonnonhaittakorvauksesta puolestaan säädetään ympäristötukilaissa. Maatalon investointitukea ja nuoren viljelijän aloitustukea koskevat säännökset sisältyisivät maatalouden raken-

netukia koskevaan lakiin. Myös maanoston tukeminen olisi mahdollista maatalan investointituen yhteydessä, eikä erillistä maanostolainoituksen kaltaista erillistä tukimuotoa esitetä käyttöön otettavaksi. Laista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi valtakunnallisen maa-seudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden rahoitusta koskevat säännökset, jotka sisältyisivät jatkossa erilliseen lakiin, jota koskeva lakiehdotus sisältyy hallituksen esitykseen.

Hedelmän- ja vihannesten tuottajaorganisaatioille myönnettävät tuet siirrettäisiin Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain alaisuuteen. Kysymys on hedelmän- ja vihannesalan yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan yhteisön sääntelyyn perustuvasta yhteisön kokonaan rahoittamasta tuesta. Yhteisössä käsitellään parhaillaan hedelmä- ja vihannesalan erityissäännöistä ja eräiden asetusten muuttamisesta annettavaa neuvoston asetusta (KOM(2007)17 lopullinen), jonka yhteydessä tuottajaorganisaatioille myönnettäviä yhteisön tukijärjestelmää uudistetaan. Neuvoston asetuksen nojalla komissio antaa yksityiskohtaiset säännökset tuottajaorganisaatioiden hyväksymisestä sekä tuesta. Tukijärjestelmä uudistetaan vuoden 2008 alusta alkaen.

Rahoituslakiin jätettäisiin toistaiseksi maatalan perinneympäristön parantamista sekä asuntorahoitusta koskevat säännökset. Tarkoituksena on jatkossa selvittää mainittujen tukijärjestelmien ja säännösten uudistamista. Kysymys on investointituista, joiden kohteena ei ole maatalouden tuotantotoiminta. Näiden tukien myöntämisen edellytyksiin ei ehdoteta tässä vaiheessa tehtäväksi merkittäviä muutoksia. Rahoituslakiin sisältyisivät erityiset tuen myöntämisen edellytykset, jotka poikkeavat maatalan investointitukia koskevista edellytyksistä. Muutoin tukiin tulisivat sovellettaviksi maatalouden rakennetuista koskevan lakiehdotuksen tuen myöntämistä, maksamista, seurantaa, tarkastusta ja takaisinperintää koskevia säännöksiä.

Lisäksi lakiin sisältyisivät edelleen vesistötoimenpiteiden tukemista koskevat säännökset. Kysymys on tulvista tai muista luonnonolosuhteista aiheutuvan vaaran, haitan tai vahingon vähentämiseksi tarvista töistä, joihin

tuki voidaan myöntää avustuksena tai toteuttamalla hanke valtion työnä. Vesistötoimenpiteitä koskevia tukia on tarkoitus tarkastella peruskuivatustoiminnan tukemista koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä.

Lakiin jätettäisiin lisäksi vapaaehtoista velkajärjestelyä koskevat 5 luvun säännökset. Niiden perusteella voidaan myöntää valtionlainan tai valtion myyntihintasaamisen velkajärjestelyyn liittyvää tukea. Korkotukilainan velkajärjestely voidaan suorittaa luottolaitoksen suostumuksella. Velkajärjestelyä koskevia säännöksiä ei ole saatettu voimaan, sillä komissio ei ole hyväksynyt velkajärjestelyyn sisältyvää valtiontukea. Parhailaan ollaan selvittämässä edellytyksiä, joiden täyttyessä tukijärjestelmä voitaisiin hyväksyä. Tämän selvityksen tuloksena myös tukijärjestelmää koskevia säännöksiä joudutaan mahdollisesti tarkistamaan. Näin ollen velkajärjestelyä koskeviin säännöksiin ei tässä vaiheessa ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovellettaisiin tukeen, joka myönnetään vesistötoimenpiteeseen taikka maatalan asuinrakennusta tai perinneympäristön säilyttämistä koskevaan investointiin. Lisäksi tätä lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä maatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyyn valtionlainaan, luottolaitoksen varoista myönnetyn korkotukilainaan tai valtion myyntihintasaamiseen liittyvänä tukena.

Pykälän 2 momentin mukaan lain 6 lukua ei kuitenkaan sovellettaisi tukeen, joka myönnetään maatalan asunto-olojen ja asuin ympäristön parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämistä varten. Näihin tukiin ehdotetaan sovellettavaksi maatalouden rakennetukia koskevaa lakia, jollei rahoituslain tuen myöntämisen edellytysten osalta toisin säädetä.

Pykälän 3 momentin mukaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaista elinkeinotoimintaa harjoittavalle maatalan asuinrakennusta tai perinneympäristön säilyttämistä varten taikka vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä myönnettävään tukeen sovellettaisiin jatkossakin, mitä niistä mainituissa laeissa säädetään.

3 §. Määritelmät. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälään sisältyvät määritelmät

koskevat ohjelmakaudella 2000—2006 toteutettuja ohjelmia ja käyttöön otettuja tukijärjestelmiä.

4 §. Tuen enimmäismäärä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Kysymys on teknisestä muutoksesta. Säännös vastaisi asiallisesti maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 14 §:n 2 momenttiin sisältyvää rajoitusta. Sen mukaan tuki ei saisi yhdessä muun samaan toimenpiteeseen myönnetyn julkisen tuen kanssa ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä tuen enimmäismäärää. Euroopan yhteisön lainsäädännöllä tarkoitetaan tässäkin yhteydessä sekä yhteisön asetuksissa että komission tuen hyväksymistä koskevissa päätöksissä säädettyjä enimmäismääriä.

5 §. Tuen saaja. Pykälä ehdotetaan muuttavaksi lain soveltamisalan muutoksista johtuen. Voimassa olevassa pykälässä on säädetty tuen saajaa koskevista yleisistä edellytyksistä sekä maaseutuyritystä koskevista edellytyksistä. Maatila koskevan investoinnin tukemisen edellytyksistä säädettäisiin erikseen lakiehdotuksen 10 §:ssä. Pykälään jätettäisiin kuitenkin tuen saajaa koskeva säännös, jonka mukaan tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jollei toisin säädetä. Säännös tulisi sovellettavaksi lähinnä vesistötoimenpiteisiin.

6 §. Tuen myöntämisen tarkemmat perusteet. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Maatilan perinneympäristön säilyttämiseen ja asunto-olojen parantamiseen myönnettävien tukien muodosta, tasosta ja enimmäismäärästä säädettäisiin 10 §:n 4 momentin nojalla.

7 §. Varojen ohjaus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälästä poistettaisiin valtuus säätää varojen alueittaisesta, toimialoitaisesta ja kohderyhmittäisestä kohdentamisesta. Lakiehdotukseen sisältyvien tukien kohteena ei ole maatalouden tuotantotoiminta. Sen sijaan pykälässä säädettäisiin tuen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen ohjaamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö vastaisi lain tarkoituksiin käytettävissä olevien varojen osoittamisesta tuen toimeenpanosta vastaavien viranomaisten käyttöön. Kysymys on valtion talousarviossa tai maatilata-

louden käyttösuunnitelmassa osoitetun myöntämisvaltuuden tai määrärahan ohjaamisesta tuen myöntävän viranomaisen käyttöön. Vesistötoimenpiteiden osalta näitä ovat alueelliset ympäristökeskukset ja maatilalla toteutettavien investointien osalta työvoima- ja elinkeinokeskukset. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö huolehtisi varojen ohjaamisesta antamalla Euroopan yhteisön säännöksiä, lakia, valtioneuvoston päätöstä ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä niiden käytöstä. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että ministeriöllä tulee olla mahdollisuus ohjata varojen käyttöä osoittaessaan niitä toisen hallinnonalan viranomaisen käyttöön.

Pykälästä poistettaisiin myös säännös, joka koskee maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttämistä maaseudun kehittämistä koskevien tutkimusten ja selvitysten tekemiseen. Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttöä koskeva säännös sisältyisi lain 65 §:ään. Pykälästä poistettaisiin myös valtuus antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säännöksiä rakentamiseen liittyvistä yksityiskohdista sekä yksikkökustannuksista. Maatilan perinneympäristön säilyttämiseen ja asunto-olojen parantamiseen myönnettäviä investointitukia tulisivat tältä osin koskemaan maatalouden rakennetukia koskevat säännökset. Yksikkökustannusten käyttämisestä hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärän määrittämisessä säädettäisiin lakiehdotuksen 10 §:ssä.

8 ja 8 a §. Euroopan yhteisön rahoitus. Ohjelmatyö. Euroopan yhteisön osaksi rahoitamiin ohjelmiin liittyvien maaseuturahaston varojen hallinnoinnista säädetään ohjelmakaudella 2007—2013 hallinnointilaissa. Ohjelmien laatimisesta, toteuttamisesta ja seurannasta säädetään hallinnointilaissa. Pykälät ehdotetaan kumottaviksi. Pykälässä tarkoitettujen ohjelmien ja varojen hallinnointia koskeva siirtymäsäännös otettaisiin esitykseen sisältyvän voimaantulon 2 §:ään.

2 luku **Rahoitustuet**

Luvun otsikko. Lain 2 luvun otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan luvun sisältöä. Laissa tarkoitettuja tukia ei rahoiteta yhteisön varoista.

9 §. Yleistä. Pykälässä säädetään ohjelma-kauden 2000—2006 osarahoitteista tukea koskevien säännösten soveltamisesta. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

10 §. Maatilaan koskevan investoinnin tukemisen edellytykset. Voimassa olevan 10 §:n 1 momentissa säädetään ohjelmakaudella 2000—2006 EY:n maaseudun kehittämisasetuksen mukaisesta maatalouden investointien, maaseudun yritystoiminnan ja maaseudun elinkeinotoiminnan kehittämishankkeiden tuesta sekä nuoren viljelijän aloitustuesta. Pykälän 2 momentissa säädetään tuottajaorganisaatioille ja niiden ryhmille myönnettävästä tuesta. Leader-yhteisöaloiteohjelmaan sisältyvistä tuista säädetään 3 momentissa. Pykälän 4 momentissa säädetään maanostolainaan liittyvää varainsiirtovapautta koskevien säännösten soveltamisesta nuoren viljelijän aloitustukeen.

Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin maatilan perinneympäristön säilyttämiseen tai asunto-olojen parantamiseen liittyvän investoinnin tukemisen edellytyksistä. Sen 1 momentissa säädettäisiin maatalouden rakennetukia koskevan lain soveltamisesta investointitukeen. Investointituki voitaisiin lakiehdotuksen 11 ja 12 §:n mukaan myöntää avustuksena tai korkotukena. Tukeen sovellettaisiin maatalouden rakennetukia koskevaa lakia, jollei 10—12 §:n säännöksistä muuta johdu. Tuen myöntämisen edellytyksiin ei ehdoteta tehtäväksi merkittäviä muutoksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen saajasta. Vastaavasti kuin maatilan investointituen saajasta säädettäisiin maatalouden rakennetukia koskevassa laissa, tuen saajan tulisi olla sellainen luonnollinen henkilö tai yksityisoikeudellinen yhteisö, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta. Tätä kutsuttaisiin maatalousyrittäjäksi. Tuen saajan ikää koskevasta vaatimuksesta säädettäisiin maatilan investointitukea koskevasta edellytyksistä poiketen.

Luonnollisen henkilön tulisi olla 18 vuotta täyttänyt. Alle 18-vuotiaalle voitaisiin kuitenkin myöntää tukea, jos tämä on solminut avioliiton, tämä harjoittaa maataloutta yhdessä vanhempiensa kanssa tai ikää koskevasta vaatimuksesta poikkeamiseen on muita eri-

tyisiä syitä. Säännös vastaa kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 64 §:ssä asuntorahoituksen osalta säädettyä edellytystä. Vastaavaa edellytystä sovellettaisiin jatkossa myös maatilan perinneympäristön säilyttämiseen myönnettävään tukeen. Jos maatalousyrittäjä on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulisi olla yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää edellä tarkoitetun ikää koskevan vaatimuksen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi 3 momentin mukaan lisäksi tuen kohteena olevan maatilan taloudellisen elinkelpoisuuden osoittaminen. Vaikka tuen kohteena ei ole hakijan yritystoiminta, investointituella tavoitellaan kestäviä vaikutuksia. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan taloudellisen elinkelpoisuuden osoittamiseen riittää hakijan maksuvalmiuden osoittaminen. Tuettavien toimenpiteiden valinnassa kiinnitettäisiin huomiota toimenpiteiden taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä ympäristö- ja kulttuurinäkökohtiin. Näin ollen kohteita valittaessa painotettaisiin ympäristöön sopivia ja energian kulutuksen kannalta taloudellisia ratkaisuja sekä tuen saajan elatusvelvollisuuteen ja tuen kohteena olevan rakennuksen käyttötarkoitukseen liittyviä näkökohtia. Tukea myönnettäessä ei sovellettaisi maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen lain 2 lukua, 8 §:ssä säädettyjä maatalousyrittäjän ikää ja ammattitaitoa koskevia edellytyksiä eikä yritystoiminnan kannattavuutta tai elinkeinosuunnitelmaa koskevia edellytyksiä. Lakiehdotukseen sisältyviä investointitukia myönnettäessä ei myöskään sovellettaisi maatilan investointituella tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestystä koskevaa säännöstä.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä maatilan taloudellisen elinkelpoisuuden arvioinnissa ja tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista sekä määräysvaltaa koskevasta edellytyksestä. Valtuutta käytettäisiin edellä 3 momentin kohdalla esitettyjen perusteiden mukaan. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin maatilan perinneympäristön säilyttämiseen sekä asunto-olojen parantamiseen myönnettävien tukien muodosta ja tasosta sekä enimmäismäärästä. Valtuutta käyt-

tettäisiin 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen varojen ja Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Maatilan perinneympäristön säilyttämiseen myönnettävästä tuesta säädetään maatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksessa. Jos ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetyt edellytykset eivät täyty, sovelletaan tukijärjestelmän hyväksymisen edellytyksiin maatalousalan suuntaviivoja. Lisäksi säädetäisiin valtuudesta antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säännöksiä hyväksyttävien yksikkökustannusten määrittelystä. Vastaava säännös sisältyi aikaisemmin rahoituslain 7 §:n 3 momenttiin. Maatilan investointituen hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetäisiin maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 7 §:n 3 momentin nojalla.

11 §. *Tuki maatilan perinneympäristön säilyttämiseen.* Voimassa olevassa pykälässä säädetään luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä pellon metsitystuesta. Jälkimmäinen tuki ei ole ollut ohjelmakaudella 2000—2006 käytössä. Sen sijaan edellisen ohjelmakauden osarahoitteista pellonmetsitystukea koskevia sitoumuksia tehtiin vuoteen 2002 saakka. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi koskemaan maatilan perinneympäristön säilyttämiseen myönnettävää tukea.

Pykälän 1 momentin mukaan tukea maatilan perinneympäristön säilyttämiseen voitaisiin myöntää maatalousyrittäjälle sellaiseen investointiin, joka liittyy perinteisen maiseman tai rakennuksen säilyttämiseen maatilalla. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti on tuettu esimerkiksi tuuli- ja koskimyllyjen sekä aittojen korjausta. Tukea on myönnetty maatilan investointitukena kun taas rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden asuinrakennusten korjaamista on tuettu asuntorahoituksena. Jatkossa tuki maatilan perinneympäristön säilyttämiseen erotettaisiin maatilan investoinneista. Tuen kohteena ei ole maatalouden tuotantotoiminta, vaan maaseudun kulttuuriympäristöön kuuluvien luonnonarvojen ja rakennusten säilyttäminen. Myös kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden asuinrakennusten korjaaminen toteutettaisiin maatilan perinneympäristön parantamiseen myönnettävällä investointituella.

Tuki voitaisiin myöntää avustuksena tai korkotukena taikka näiden yhdistelmänä investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohutuullisiin kustannuksiin. Tuki myönnettäisiin prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voitaisiin määritellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voitaisiin edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon. Säännös vastaa tavoitteiltaan ja sisällöltään, mitä maatalouden rakennetuen yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi maatilan investointituen hyväksyttävistä kustannuksista. Koska maatilan perinneympäristön säilyttämisenä tuettavasta toiminnasta säädetäisiin lakiehdotuksessa, otettaisiin momenttiin myös säännös hyväksyttävistä kustannuksista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin 3 momentin mukaan tarkemmin tuettavasta toiminnasta sekä hyväksyttävistä kustannuksista edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

12 §. *Asuntorahoitus.* Asuntorahoitusta koskeva pykälä ehdotetaan lisättäväksi kumotun 12 §:n tilalle. Sen mukaan tukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjänä toimivalle luonnolliselle henkilölle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on maatilan asunto-olojen parantaminen. Asunto-olojen parantamisella tarkoitetaan asuinrakennuksen uudisrakentamista, laajentamista tai peruskorjaamista sekä asuinympäristön parantamista. Tuki voitaisiin myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle. Jos maataloutta harjoitetaan yhteisön osakkaana tai jäsenenä, tukea voitaisiin myöntää sellaiselle henkilölle, jonka määräysvallan perusteella yhteisön katsotaan täyttävän tuen saajaa koskevat edellytykset. Tukea ei myönnettäisi, jos tarkoitukseen voidaan myöntää muuta tukea julkisista varoista. Asuntorahoituksella on tarkoitus täydentää ympäristöministeriön hallinnonalalla toteutettavaa omistusasumisen tukijärjestelmää, jota koskevat säännökset vastaavasti sulkevat pois rahoituslain piirissä olevat tuensaajat. Asuntorahoitus myönnettäisiin korkotukilainaan liittyvänä korkotukena. Ympäristöministeriön vastaavasta tukijärjestelmästä säädetään omistusasuntolaino-

jen korkotuesta annetussa laissa (1204/1993). Tukijärjestelmiin liittyviä edellytysten ja ehtojen yhdenmukaistamista on tarkoitus selvittää ja uudistaa asuntorahoitusta koskevia säännöksiä tämän kokonaistarkastelun tuloksena.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asuntorahoituksen myöntämistä koskevista erityisistä edellytyksistä. Tuen kohteena olevaa asuntoa olisi käytettävä hakijan, tämän perheenjäsenten tai maatilalla työskentelevien maatalouslomittajien taikka maatilalla sukupolvenvaihdoksen yhteydessä tilanpidosta luopuvan vakinaisena asuntona. Tuki myönnettäisiin aina maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 10 §:n mukaan maatilalla haltijalle. Asunnon tulisi olla kooltaan ja varustelultaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa edellä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen. Edellytyksestä on säädetty kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 60 §:n 2 ja 3 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hakijan enimmäistuloa koskevasta edellytyksestä. Tuen myöntämisen tulisi olla hakijan taloudelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Tällöin hakijan kokonaistulot eivät saisi ylittää valtioneuvoston asetuksella säädettyä enimmäismäärää. Edellytyksestä säädetään nykyisin kansallisen maaseudun kehittämisasetuksen 62 ja 63 §:ssä. Kokonaistuloilla tarkoitetaan edellä mainitun asetuksen 63 §:n 1 momentin mukaan hakijan nettotuloja. Hakijan kokonaistulojen enimmäismäärä on asetuksen 62 §:n 1 momentin mukaan 31 600 euroa. Lisäksi asetuksessa säädetään enimmäismäärästä, joita noudatetaan, jos hakijoita on useampia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin investoinnin hyväksyttävistä kustannuksista vastaavasti kuin edellä on maatilalla perinneympäristön säilyttämiseen myönnettävän tuen osalta esitetty. Asuntorahoitus myönnettäisiin aina korkotukilainaan liittyvänä korkotukena. Myös asuntorahoitustuki myönnettäisiin prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tältäkin osin ei esitetä muutoksia nykytilaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin 5 momentin mukaan tarkemmin tuettavasta toiminnasta, tuen kohteena olevan asunnon kokoa ja käyttötarkoitusta koskevista edelly-

tyksistä sekä investoinnin hyväksyttävistä kustannuksista. Valtuutta käytettäisiin vastaavasti kuin näistä seikoista on säädetty kansallisessa maaseudun kehittämisasetuksessa.

13 ja 14 §. *Yleiset kehittämishankkeet. Paikalliset toimintaryhmät.* Pykälät ehdotetaan kumottaviksi lain soveltamisalaan ehdotettujen muutosten johdosta. Yleisiin kehittämishankkeisiin myönnettävistä tuista säädetään maaseudun kehittämislaissa. Paikallisten toimintaryhmien roolista ohjelman laatimisessa ja toteuttamisessa kuluvalle ohjelmakaudella säädetään hallinnointilaissa. Toimintaryhmien osallistumisesta tuen myöntämiseen säädetään maaseudun kehittämislaissa.

15 §. *Vesistötoimenpiteet.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi eräitä lainsäädännön uudistamisesta aiheutuvia muutoksia. Voimassa olevaan vesivarahankkeita koskevaan säännökseen sisältyvistä vesihuoltotoimenpiteistä säädetään vesihuollon tukemisesta annetussa laissa (686/2004). Näin ollen pykälässä säädettäisiin ainoastaan vesistötoimenpiteisiin myönnettävästä tuesta. Vesistötoimenpiteiden tukea myönnetään erityisesti tulvasuojeluhankkeisiin sekä vesistöjen kunnostushankkeisiin. Tuki myönnetään avustuksena tai toteuttamalla hanke valtiontyönä. Pykälän 1 momentti säilytettäisiin tältä osin ennallaan. Siihen ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi avustuksen myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän osalta viittaus valtiovastuslakiin. Valtiovastuslain säännökset soveltuvat näihin avustuksiin paremmin kuin voimassa olevan rahoituslain 6 luvun säännökset.

Vesistötoimenpiteitä koskevasta toimivaltaasta säädettäisiin lakiehdotuksen 55 §:ssä. Peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetun lain (947/1997) uudistamisen yhteydessä tarkasteltaisiin myös vesistötoimenpiteitä koskevia säännöksiä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä 1 momentin kohdalla esitettyä vastaava tekninen muutos.

3 luku **Kansallisesti rahoitettavat tuet**

Luku ehdotetaan kokonaisuudessaan kumottavaksi lain soveltamisalaan ehdotetuista muutoksista johtuen. Lukuun sisältyvät 18—20 § on kumottu aikaisemmin.

16 §. Yleistä. Pykälän mukaan voimassa olevassa 2 luvussa tarkoitettua osarahoitteista tukea vastaavaa tukea on voitu myöntää kansallista varoista osana kansallisten ohjelmia sekä muutoin kuin ohjelmaperusteisesti. Kokonaan kansallisesti rahoitettavista yritys- ja hanketuista säädetään maaseudun kehittämissä. Lisäksi valtakunnallisista maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen rahoituksesta ehdotetaan säädettäväksi erillinen laki. Kokonaan kansallisesta maatilalla toteutettavaa investointia koskevasta tuesta säädettäisiin maatalouden rakennetukia koskevassa laissa ja osaksi tämän lain 1 ja 2 luvussa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

17 §. Korotetut rahoitustuet. Pykälä koskee liittymissopimuksen 141 ja 142 artiklan perusteella korotetuina tukitasoin myönnettäviä investointitukia. Jatkossa liittymissopimukseen perustuvat rakennetuet myönnettäisiin maatalouden rakennetukia koskevan lain perusteella.

21 §. Maanostolainoitus. Pykälässä säädetään maanostolainasta. Maanhankintaa olisi jatkossa mahdollista tukea maatalouden rakennetukia koskevan lain periaatteiden mukaisesti. Uusien valtioneuvoston päätösten mukaan maanhankinnan tuki on rajoitettua.

22 §. Asuntorahoitus. Pykälään sisältyvistä tuista säädettäisiin jatkossa 10-12 §:ssä. Säännös ehdotetaan näin ollen kumottavaksi. Pykälän 1 momentissa tarkoitettua asunto-tilan hankinnan tukea ei ole vuodesta 2004 myönnetty.

4 luku **Rahoitusjärjestelmät**

Lainamuotoista tukea koskeva 4 luku ehdotetaan kumottavaksi. Lainamuotoista tukea koskevista erityisistä edellytyksistä ja ehdoista sekä menettelyistä säädettäisiin jatkossa maatalouden rakennetukea koskevassa laissa.

23—25 §. Toiminnan rahoitus ja tukimuodot. Vakuudet. Valtionlainan korko. Pykälät ehdotetaan kumottavaksi lain soveltamisalaan ehdotettujen muutosten johdosta. Tuen myöntämisestä valtionlainaan liittyvänä tukena on luovuttu vuodesta 2004 alkaen. Lisäksi vakuuksien vaatimisesta hanketuen saajalta on luovuttu.

26 ja 27 §. Valtionvastuu. Valtionlainoista maksettavat hyvitykset. Pykälissä säädetään

valtion vastuusta, joka toteutuu luottolaitoksille valtionlainojen pääoman ja koron lopullisista menetyksistä aiheutuneiden tappioiden johdosta maksettavien hyvitysten kautta. Pykälät ehdotetaan kumottavaksi valtionlainoihin liittyvästä tuesta luopumisen johdosta.

28 §. Valtionlainojen tilittäminen. Pykälässä säädetään luottolaitoksen velvollisuudesta suorittaa erääntyneet valtionlainan lyhennykset ja korot valtiolle. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi vastaavilla perusteilla kuin edellä on esitetty. Lainan lyhennysten ja korkojen tilittämiseen liittyvät menettelyt huomioidaan siirtymäsäännösten yhteydessä.

29 §. Korkotukilainojen korko. Pykälässä säädetään korkotuen myöntämisen edellytyksistä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Vastaavat säännökset sisältyisivät jatkossa maatalouden rakennetukia koskevaan lakiin. Muutoksia on selvitetty mainitun lakiehdotuksen yhteydessä.

30 ja 31 §. Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä. Valtionlainojen ja korkotukilainojen rahaliike. Pykälissä säädetään valtionlainaan liittyvän tuen ja korkotuen myöntämisen edellytyksistä sekä lainoihin liittyvien maksujen suorittamisesta keskusrahallaitoksen välityksellä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi vastaavilla perusteilla kuin edellä on valtionlainaa ja korkotukilainaa koskevien säännösten yhteydessä esitetty. Tarve säätää lainojen rahaliikkeeseen sekä luottolaitosten ja keskusrahallaitosten muuttamiseen liittyvistä menettelyistä on huomioitu siirtymäsäännösten yhteydessä.

32—34 §. Valtiontakaus. Takauksen ehdot. Takautumisvaatimuksesta luopuminen. Valtiontakauksen käyttämisestä tukimuotona säädettäisiin jatkossa maatalouden investointitukia koskevassa laissa. Valtiontakauksella on voimassa olevan lainsäädännön mukaan käytetty nimenomaan maatalouden investointituen muotona. Pykälät ehdotetaan kumottaviksi.

35 §. Luottolaitoksen kulujen korvaaminen. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi vastaavilla perusteilla kuin edellä on valtionlainaa koskevien säännösten kohdella esitetty. Hoitokulujen korvaamista koskevat siirtymäjärjestelyt toteutettaisiin voimaanpanolain 4 §:n mukaisesti.

41—43 §. Valvonta. Rakentamisen valvonta. Luottolaitoksissa suoritettava valvonta.

Lain 41 §:ssä säädetään varojen käytön valvonnasta. Vastaavat kuluva ohjelmakautta koskevat säännökset sisältyvät ohjelmaan sisältyvien tukien osalta hallinnointilakiin. Asianomaiseen tukeen liittyvästä tarkastusoikeudesta säädetään maaseudun kehittämissä sekä luonnonhaittakorvausta ja ympäristötukea koskevassa laissa. Maatilalla toteutettaviin investointeihin myönnettävien tukien sekä nuoren viljelijän aloitustuen osalta säännöksen sisältäisivät maatalouden rakennetukia koskevaan lakiin. Rakentamisen valvonnasta ei säädettäisi erikseen. Kysymys olisi tuen myöntämisen edellytyksiin ja ehtoihin liittyvästä tarkastustoiminnasta, jonka suorittaa tuen myöntänyt viranomainen, Maaseutuvirasto tai maa- ja metsätalousministeriö. Myöskään luottolaitoksen suorittamasta valvonnasta ei säädettäisi jatkossa. Korkotukilainat myönnetään luottolaitoksen varoista. Vastuu korkotuen ehtojen noudattamisesta olisi pääsääntöisesti tuen saajalla. Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiin ehdotetaan kuitenkin otettavaksi luottolaitoksen avustamis- ja tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset. Pykälät ehdotetaan kumottaviksi. Lisäksi lain 45 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös luottolaitoksen tiedonantovelvollisuudesta, joka sisältyy kumottavaksi ehdotetun 43 §:n 2 momenttiin ja joka on tarpeen 5 luvussa säädettyyn velkajärjestelyyn liittyvien tietojen saamiseksi.

44 §. Tarkastusoikeus. Pykälää sovellettaisiin 5 luvussa tarkoitettuun velkajärjestelyyn liittyvän tuen myöntämisen edellytyksiä ja ehtojen noudattamista koskeviin tarkastuksiin. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti. Sen mukaan tarkastuksia saisivat suorittaa Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset, joille kuuluu velkajärjestelyä koskeva päätöksenteko. Lisäksi tarkastusoikeus olisi maa- ja metsätalousministeriöllä.

45 §. Tietojensaanti. Pykälässä säädettäisiin lain 5 luvussa tarkoitettuun tukeen liittyvästä tietojen saannista, luovuttamisesta ja salassapidosta. Pykälän 1 momenttiin ei tältä osin ehdoteta muutoksia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi lain soveltamisalaa vastaavalla tavalla. Säännöksestä poistettaisiin viittaukset edellisellä ohjelmakaudella lain täytäntöön-

panoon liittyviä tehtäviä hoitaneiden viranomaisten oikeuteen saada tietoja muilta viranomaisilta tai luovuttaa niitä. Lisäksi täsmennettäisiin, että tiedonsaantioikeus rajautuu tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiin tietoihin.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa oleva säännös koskee oikeutta luovuttaa osarahoitukseen tukeen liittyviä tietoja Euroopan yhteisön toimielimille. Uuteen 3 momenttiin otettaisiin voimassa olevan 43 §:n 2 momenttia vastaava säännös. Sen mukaan lainan myöntänyt luottolaitos olisi velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Luottolaitos olisi myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehjoja tai asianomaisia Euroopan yhteisön säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koski myös salassa pidettäviä tietoja.

46—52 ja 54 §. Tuen ja valtionlainan takaisinperiminen tuen saajalta. Vastuu varojen palauttamisesta eräissä tapauksissa. Pinta-ala- ja kotieläinperusteisen tuen sekä metsätaloustuen takaisinperiminen. Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto. Takaisinperimisen ja irtisanomisen seuraukset. Takaisinmaksuvelvollisuuden yhteisvastuullisuus. Takaisin maksettavan määrän korko ja viivästyskorko. Saamisten periminen. Pykälät ehdotetaan kumottavaksi lain soveltamisalaa ehdotettujen muutosten johdosta. Lain 46 §:ssä on säädetty tuen ja valtionlainan maksamisen lakkauttamisen sekä takaisinperinnän perusteista. Sen säännöksiä sovellettaisiin jatkossakin lain perusteella myönnettyjen 10 §:ssä tarkoitettujen maaseudun yritystoiminnan tukien, 10 ja 13 §:ssä tarkoitettujen maaseudun kehittämishankkeisiin myönnettyjen tukien sekä 16 §:ssä tarkoitettujen vastaavien kokonaan kansallisista varoista rahoitettujen tukien takaisinperintään. Säännösten piiriin kuuluvat myös maatilatalouden kehittämisrahastonvaroista myönnettyt tutkimushankkeiden tuet, joista

on säädetty 65 §:n 1 momentissa, sekä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tuottajaorganisaatioille myönnettävät tuet. Lisäksi säännöksiä sovellettaisiin 10 ja 16 §:ssä tarkoitettuun nuoren viljelijän aloitustukeen sekä maatalainvestointien tukeen, 17 §:ssä tarkoitettuun korotettuun investointitukeen, 21 §:ssä tarkoitettuun maanostolainoitukseen sekä 22 §:ssä tarkoitettuun asuntorahoitukseen. Edellä tarkoitettuja tukia on myönnetty avustuksena sekä valtiontakaukseen, korkotukilainaan tai valtionlainaan liittyvänä tukena. Pykälässä on säädetty lainaan liittyvää tukea koskevista erityisistä takaisinperintäperusteista. Luonnonhaittakorvauksen ja ympäristötuen takaisinperinnästä on säädetty erikseen 48 §:ssä.

53 §. Tukipäätöksen ehdot. Säännös ehdotetaan kumottavaksi. Velkajärjestelyyn liittyvästä tuesta tehtäisiin sopimus, eikä tukeen liity takaisinperintää, vaan velkajärjestelyn raukeaminen, josta säädetään 40 §:ssä. Vesistötoimenpiteisiin myönnettävästä tuesta tehdään tuen muodosta riippuen valtionavustuksissa tarkoitettu avustuspäätös tai sopimus, jos tuki myönnetään toteuttamalla hanke valtion työnä.

55 §. Viranomaiset. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Sitä sovellettaisiin 5 luvussa tarkoitettuun tukeen sekä vesistötoimenpiteisiin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velkajärjestelyyn liittyvästä täytäntöönpanosta. Sen mukaan täytäntöönpanosta huolehtisivat maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset.

Pykälän 2 momentin mukaan vesistötoimenpiteeseen myönnettävästä tuesta päättäisi asianomainen alueellinen ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön sille tätä varten osoittamien määrärahojen rajoissa.

56 §. Korvaukset. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Laissa ei säädettäisi sellaisista tuista, joiden täytäntöönpanoon kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset osallistuvat.

57 §. Viittaussäännös. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä on viitattu eräisiin maaseutuelinkeinon tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain (1336/1992) säännöksiin, jotka koskevat Ahvenmaalla tehtäviä hoitavia viranomaisia, tukipäätöksen oikaisua sekä verotietoja koskevaa tiedonsaantioikeutta. Viittaus ei ole

tarpeen vapaaehtoista velkajärjestelyä koskevien säännösten eikä vesistötoimenpiteeseen myönnettävän tuen täytäntöönpanossa.

58 §. Muutoksenhaku. Pykälään ehdotetaan säädettäväksi 5 luvussa tarkoitettuun velkajärjestelyä koskevaan päätökseen liittyvästä muutoksenhausta. Velkajärjestelyä koskevan hakemuksen ratkaisee työvoima- ja elinkeinokeskus tai 37 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa Maaseutuvirasto. Velkajärjestelyn raukeamisesta päättää työvoima- ja elinkeinokeskus. Maaseutuviraston ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen päätökseen voisi hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhakumenettelystä säädetään 60 §:ssä.

61 §. Muutoksenhaku maaseutuelinkeinon valituslautakunnan päätökseen. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Pykälässä säädettäisiin edelleen muutoksenhausta maaseutuelinkeinon valituslautakunnan päätökseen. Valitusluvan myöntämisen perusteista säädetään hallintolainkäyttölaissa. Näin ollen erityislaissa on tarpeen säätää erikseen tilanteista, joissa maaseutuelinkeinon valituslautakunnan päätökseen voidaan suoraan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valituslautakunnan päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoin päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §. Käsittelymaksun periminen. Pykälää muutettaisiin lain soveltamisalaa vastaavasti. Maaseutuviraston ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen velkajärjestelyä koskevat päätökset olisivat maksuttomia. Velkajärjestelyä ja muita luottojen maksuhelpotuksia koskevat päätökset olisivat maksuttomat myös maaseutuelinkeinon valituslautakunnassa. Näiltä osin säännöksen sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

64 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälään ehdotetaan muutettavaksi ottamisen huomioon, mitä edellä on esitetty lain soveltamisesta vesistötoimenpiteisiin sekä vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn liittyvään tu-

keen. Vesistötoimenpiteiden tukeen sovellettaisiin avustuksen osalta valtionavustuslain säännöksiä. Pykälään ei ehdoteta tehtäväksi muita kuin teknisiä muutoksia, jotka johtuvat avustuksena, valtionlainaan liittyvänä tukena tai korkotukena myönnetyn tuen poistumisesta aiheutuvat muutokset. Pykälän 1 momentissa säädettyä valtuutta käytettäisiin edelleen tarkempien säännösten antamiseen velkajärjestelyyn liittyvän tuen sekä vesistötoimenpiteeseen myönnettävän tuen osalta. Sen mukaan valtioneuvosto voisi tarvittaessa antaa tätä lakia tarkemmat säännökset Euroopan yhteisön lainsäädännössä jäsenvaltion päätettäväksi jätetyistä seikoista. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi säätää menettelyä, jota noudatetaan tuen hakemisessa ja myöntämisessä. Valtuuden nojalla säädettäisiin velkajärjestelyä koskevasta hakumenettelystä, korkotukilainan osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksen suostumuksesta, velkajärjestelyä koskevan päätöksen tekemisestä sekä vastaavista menettelyistä, joita noudatetaan velkakirjajärjestelyä koskevien säännösten soveltamisessa aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyihin lainoihin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan jätettäväksi velkajärjestelyä koskevat määräystenantovaltuudet. Momentin mukaan Maaseutuvirasto antaisi lakia ja asetusta tarkemmat määräykset hakijan omakustannusosuudesta, velkajärjestelysuunnitelmasta ja velkajärjestelyyn liittyvien kustannusten korvaamiseen liittyvistä menettelytavoista sekä velkajärjestelysopimusten laatimistavasta. Kysymys on teknisluonteisista määräyksistä, jotka koskevat hakijan osuutta velkajärjestelysuunnitelman laatimiskustannuksista, suunnitelman sisältöä sekä luottolaitoksille ja hakijalle aiheutuvien kustannusten korvaamisessa noudatettavasta menettelystä. Lisäksi Maaseutuvirasto antaisi määräykset hakemus-, sopimus- ja päätöskäavoista.

65 §. Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö. Pykälässä säädetään maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käytöstä. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat maatilatalouden kehittämisrahastosta rahoitettavia tukia koskevien säännösten muuttamisesta. Tuista säädettäisiin maatalouden rakennetukia koskevassa laissa, valtakunnallisen maaseudun

kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskevassa laissa sekä edellä 11 §:ssä. Myös maaseudun kehittämislain mukaisia tukia voitaisiin rahoittaa rahaston varoista. Tällä hetkellä mainitussa tarkoitettut yritys- ja hanke- tuet rahoitetaan valtion talousarvion varoista.

Näin ollen pykälän 1 momentin johtolauseetta muutettaisiin siten, että säännöksellä täydennettäisiin muihin säädöksiin sisältyviä rahaston käyttöä koskevia säännöksiä. Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voitaisiin sen lisäksi, mitä niiden käyttämisestä on muualla laissa säädetty, käyttää maan ja omaisuuden hankkimiseen, hankitun omaisuuden hoitamiseen ja kunnostamiseen sekä viranomaisten hallinnassa olevan pellon metsittämiseen ja niiden hallinnassa olevilla metsämailla tarpeellisiin metsänhoito- ja metsänparannustöihin.

Lisäksi momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahaston varoja voitaisiin käyttää lainoituksesta aiheutuvien hoitomenojen ohella maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä valtionlainoista aiheutuviin luottolaitokselle maksettaviin hyvityksiin ja korvauksiin sekä valtion takaukseen liittyvien maksujen välittämisestä maksettaviin korvauksiin ja valtion takausvastuun toteutumisesta aiheutuviin menoihin. Säännös koskisi voimassa olevan lain perusteella myönnettyä valtionlainaa tai valtion takausta, johon liittyvän takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot katetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista sekä vastaavaa aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnettyä valtionlainaa tai valtiontakauksista. Valtiontakauksesta perittävän maksun välittämiseen liittyvistä korvauksista sekä valtion takausvastuun perusteella suoritettavien saatavien kattamisesta säädettäisiin jatkossa maatalouden rakennetukia koskevassa laissa. Momentin 4 kohdassa viitattaisiin maatalouden perinneympäristön säilyttämiseen myönnettäviin avustuksiin, jotka rahoitettaisiin maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Pykälän 5 kohta kumottaisiin.

Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädettäisiin lailla. Voimaanpanolakiin otettaisiin siirtymäsäännökset lakiehdotuksen perusteella kumottavien ohjelmia, tukia ja lainoja

koskevien säännösten soveltamisesta. Muutettavan lain perusteella on myönnetty valtiolainoista sekä valtiontakausta ja korkotukea luottoihin, joiden laina-aika voi olla enimmillään 30 vuotta. Tämä merkitsee sitä, että valtiolainoista on hallinnoitava luottolaitoksissa sekä Maaseutuvirastossa ja työvoima- ja elinkeinokeskuksissa ainakin 2030-luvulle. Tämänkin jälkeen voivat jatkaa lainaan liittyvien saatavien perintätoimet. Sama koskee osaksi korkotukilainoista, joissa seurantavelvoitteet jatkuvat korkotuen maksun ajan ja, jos lainaan on myönnetty valtiontakausta, takauksen voimassa olon ajan. Lisäksi muutettavan lain perusteella on myönnetty tukea monivuotisiin ympäristötukisitoumuksiin, jotka voivat jatkaa vuoteen 2011 saakka. Voimaanpanolakiin sisältyisi tältä osin valtuus säätää vuosittain uusien alojen liittämistä sopimukseen. Menettely perustuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisiin monivuotisiin sopimuksiin sovellettaviin ehtoihin. Lakiehdotuksen voimaantulo on sidoksissa maatalouden rakennetukia koskevan lain voimaantuloon.

1.5 Laki maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimanpanosta

1 §. *Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulo.* Pykälässä säädettäisiin maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen voimaantulosta. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lakia kutsuttaisiin muutoslaiksi erotuksena sen voimaan tullessa voimassa olevaan lakiin, jota kutsuttaisiin rahoituslaiksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoslain voimaantulon vaikutuksista rahoituslain perusteella syntyneisiin saataviin. Ennen muutoslain voimaan tuloa syntyneeseen valtion ja luottolaitoksen saatavaan sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, määräyksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja. Rahoituslain perusteella myönnettyyn lainaan tai tukeen liittyviin takaisinperintäsaataviin, valtiontakausta koskeviin takausmaksuihin ja takautumisoikeuteen perustuviin saataviin, valtionvastuun perusteella suoritettavaan hyvitykseen ja lainan

hoitomenoihin liittyviin saataviin sovelletaan lain muutoksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, määräyksiä ja sopimusehtoja. Muutoslain voimaantulon jälkeen syntyvään, rahoituslain mukaiseen valtion ja luottolaitoksen saatavaan sovellettaisiin niin ikään rahoituslain mukaisia säännöksiä, määräyksiä ja sopimusehtoja. Tältä osin on tarkoituksena huomioida sellainen mahdollinen tilanne, että saatavan perusteena olevaa lainaa tai tukea koskevaa päätöstä ei ole lain muutoksen voimaan tullessa tehty tai päätöstä koskeva valitus on vireillä muutoksenhakuviranomaisessa. Muutoslain voimaantullessa voimassa olleista säännöksistä ja määräyksistä voitaisiin kuitenkin poiketa saatavaan sovellettavien menettelyjen osalta. Lakiin ehdotetaan otettavaksi valtuussäännöksiä sellaisia tilanteita varten, joissa menettelyjä on muutettava.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin pääsääntö, jonka mukaan ennen rahoitustukilain voimaan tuloa vireille tullee asiaan sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei voimaanpanolakiin ehdotetuista muista siirtymäsäännöksistä muuta johdu.

2 §. *Ohjelmakautta 2000—2006 koskevien säännösten soveltaminen.* Ohjelmakaudella 2000—2006 maaseudun kehittämistoimenpiteisiin sovellettavaan yhteisön lainsäädäntöön vaikutti toisaalta toimenpiteen rahoituslähde ja toisaalta ohjelma, johon toimenpide sisältyi. Rahoituslain perusteella toteutettiin pääasiassa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta rahoitettuja toimenpiteitä. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosasto oli yksi neljästä rakennerahastosta. Sen varoista rahoitettiin Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmiin sekä Leader-yhteisöaloiteohjelmaan sisältyviä maaseudun kehittämistoimenpiteitä. EMOTR:n ohjausosaston varojen hallinnoinnista säädettiin EY:n rakennerahastolainsäädännössä. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta, rahoitettiin kehittämistoimenpiteitä tavoite 1 -alueiden ulkopuolella. Ne sisältyivät Manner-Suomessa alueelliseen maaseudun kehittämisohjelmaan. Lisäksi horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman puitteissa rahoitettiin luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki.

EMOTR:n tukiosaston varojen käyttöön liittyvistä menettelyistä ja viranomaistehtävistä säädettiin EY:n rahoitusasetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa. Edellä mainittujen ohjelmien hallinnoinnista ja kehittämistoimenpiteiden sisällöstä säädettiin EY:n maaseudun kehittämisasetuksessa.

Edellisen ohjelmakauden päättyessä edellä mainitut säännökset kumottiin uutta ohjelmakautta koskevilla asetuksilla. Tukiin liittyviä maksuja suoritetaan tukijärjestelmästä riippuen vielä vuonna 2008 ja monivuotisiin sitoumuksiin perustuvien tukien osalta sitoumuskauden keston ajan. Kumoamiseen liittyvien siirtymäsäännösten mukaan ohjelmien ja varojen hallinnointiin sovelletaan pääsääntöisesti edellisen ohjelmakauden säännöksiä. Eräitä poikkeuksia kuitenkin liittyvien varojen hallinnointiin. Kysymys on tiettyjen edelliseen ohjelmakauteen liittyvien menojen siirtymisestä uuteen rahastoon ja uusien maksajavirastosääntöjen soveltamisesta. Näin ollen on tarpeen säätää edellistä ohjelmakautta koskevien säännösten soveltamisesta, jollei yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu. Edellisellä ohjelmakaudella toteutettuun ohjelmaan ja vastaavaan kansalliseen ohjelmaan sekä tukijärjestelmään, joka on toimeenpantu rahoitustukilain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla, sekä näihin sisältyvän tuen maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovellettaisiin mainittua yhteisön lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanosta annettua kansallista lainsäädäntöä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

3 §. Monivuotisen sopimuksen perusteella myönnetty tuki. Mahdollisuudesta liittää maatalouden ympäristötuen erityistukisopimukseen uusia aloja on säädetty vuosittain maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Kysymys on tuen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen kohdentamisesta. Sopimuksia on voimassa vuoteen 2011 saakka. Näin ollen siirtymäsäännökseen ehdotetaan otettavaksi valtuus säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella varojen vuosittaisesta kohdentamisesta sellaiseen tukeen, joka on myönnetty rahoituslain 11 §:n sanamuodossa tarkoitettuun ympäristötukitoimenpiteeseen.

4 §. Luottolaitokselle maksettavat hyvitykset ja korvaukset. Pykälän 1 momentin mu-

kaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää rahoituslain 27 ja 32 §:ssä tarkoitetun tuen saajan maksukyvyttömyyden ja lopullisen menetyksen toteamiseen liittyvistä menettelyistä. Rahoituslain 27 §:n mukaan valtionlainoista maksettavan hyvityksen vahvistamiseksi Maaseutuviraston on selvitettävä, että velallisen tai takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole voitu kattaa vakuuden realisoinnista saaduilla varoilla. Lain 32 §:ssä säädetään valtion takaajan vastuun toteutumisesta. Valtuuden nojalla ei puututa 1 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla niihin perusteisiin, joilla luottolaitokselle valti-onvastuun tai valtion takaajan vastuun perusteella syntynyt saaminen vahvistetaan. Asetuksella säädettäisiin yksinomaan menettelyä koskevista seikoista, jotka liittyvät maksukyvyttömyyden ja valtiolle aiheutuneen menetyksen selvittämiseen. Valtionlainojen pitki-en laina-aikojen vuoksi lainojen takaisinmaksu kestää vielä usean vuosikymmenen ajan. Asetuksella voitaisiin joustavasti ottaa huomioon muutostarpeet, joita voi aiheutua maksukyvyttömyyttä ja velkajärjestelyjä koskevien säännösten muutoksista sekä kulloinkin tarkoituksenmukaisimmaksi katsottujen selvitysten tekemistä, niiden käsittelyä ja viranomaisten välistä yhteistoimintaa koskevien menettelyjen muutoksista. Myös näiden selvitysten tekemisessä tavoitteena on hallinnon kustannustehokkuus.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan säädettäväksi tarvittaessa menettelyistä, joita sovelletaan lainaan liittyvien hoitomenojen korvaamisessa, valtioneuvoksesta perittävien maksujen välittämistä luottolaitokselle aiheutuvien menojen korvaamisessa sekä menettelyistä, jota noudatetaan hyvityksen hakemisessa, maksamisessa ja takaisinperinnässä rahoituslain sekä aikaisemman lainsäädännön perusteella maatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn valti-onlainan osalta. Valtuuden nojalla ei puututa luottolaitokselle syntyneen saatavan perusteisiin. Sen nojalla säädettäisiin menettelyistä, joita olisi oltava mahdollista muuttaa luottolaitosten tai tehtäviä hoitavien viranomaisten toiminnan muuttuessa sekä takaus- tai lainapäätösten vähentyessä. Tällä tarkoitetaan maaseudun kehittämislainoja koskevan ase-

tuksen 21 §:n 1 momenttiin sisältyvää korvauksen hakumenettelyä sekä maaseudun kehittämisasetuksen 77 §:n 6 momentissa tarkoitettua korvauksen perimisessä noudatettavaa menettelyä. Hyvityksen hakemisessa, maksamisessa ja takaisinperimisessä noudatettava menettelystä säädetään maaseudun kehittämislainojen koskevan asetuksen 23 ja 24 §:ssä sekä maaseutuelinkeinojen rahoituslaissa tarkoitetuista luottolaitoksista ja keskusrahalaiteksista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (947/2000), jäljempänä luottolaitosasetus, 10 §:ssä. Asetukset on annettu näiltä osin rahoituslain 64 §:n nojalla.

5 §. *Lainaan liittyvää tukea koskeva rahoiliikenne.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta säätää valtiontakauksesta perittävien takausmaksujen tilittämisessä noudatettavasta menettelystä valtioneuvoston asetuksella. Voimassa olevat säännökset sisältyvät maaseudun kehittämisasetuksen 77 §:ään. Lisäksi asetuksella voitaisiin säätää rahoituslain sekä aikaisemman lainsäädännön perusteella maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn valtionlainan lyhennysten ja korkojen tilittämisessä noudatettavasta menettelystä sekä mainitun lainsäädännön perusteella myönnetyn korkotuen maksun välittämisessä noudatettavasta menettelystä. Vastaavista seikoista on säädetty rahoituslain 31 §:ssä, jota sovelletaan 71 §:n 2 momentin mukaan myös aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnettyihin lainoihin. Tarkemmat säännökset ovat sisältyneet maaseudun kehittämislainojen koskevaan asetukseen sekä luottolaitosasetukseen. Asetuksen antovaltuuden nojalla voitaisiin tarvittaessa ottaa huomioon muun muassa tilitysaikoja, -tapaa, ja -erittelyjä, tilityksen vastaanottajaa, liikaa maksettuja tilityksiä, tilitysselvityksiä ja vastaavia seikkoja koskevia muutostarpeita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luottolaitoksen tai keskusrahalaiteksen hyväksymisessä niissä tilanteissa, joissa rahoituslain 3 §:ssä tarkoitettu luottolaitos taikka luottolaitosasetuksessa säädetty luottolaitos tai keskusrahalaite vaihtuu omistussuhteissa tai toiminnassa tapahtuvien muutosten johdosta. Tällöin sovellettaisiin sijaan tulevan luottolaitoksen tai muun yhteisön hyväksymiseen

maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen 52 §:ssä säädettyä menettelyä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakijalla on rahoituslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset. Näistä edellytyksistä säädetään luottolaitosasetuksessa.

6 §. *Tarkemmat määräykset.* Pykälässä säädettäisiin Maaseutuviraston mahdollisuudesta antaa määräyksiä tukien ja lainojen hallintointiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Tarkoituksena on turvata jatkossakin yhtenäinen menettely niissä tilanteissa, joissa luottolaitosten ja viranomaisten toiminnassa tapahtuu muutoksia, jotka liittyvät tukien ja lainojen seurannan ja valvonnan tietojärjestelmiin, maksukyvyttömyyden toteamiseen ja vakuuden realisointiin liittyvissä menettelyissä.

Rahoituslain perusteella myönnettyjä lainoja ja niihin liittyviä tukia hallinnoidaan vielä vuosikymmenien ajan. Vuoden 2007 loppuun mennessä vireille tulleet hakemukset käsiteltäisiin rahoituslain säännöksiä soveltaen seuraavina vuosina. Lisäksi tukea koskevat hallinnolliset toimenpiteet jatkuvat vuosia tuen myöntämisen jälkeen. Käytössä olevia tietojärjestelmiä, päätöskaavoja ja lomakkeita joudutaan uudistamaan monista syistä. Näillä toimenpiteillä ei puututa tuen myöntämisen edellytyksiin tai ehtoihin eikä lainaehtoihin.

Luottolaitokselta edellytettävien tietojen tulee edelleenkin saapua viranomaisille sellaisessa muodossa, että lainaa ja tukea koskevat asiat voidaan todentaa. Tällaisia tietoja ovat erityisesti lainan lyhennyksiä ja korkoja koskevat sekä lainan siirtämiseen ja lainaehtoien muuttamiseen liittyvät tiedot. Tukea ja lainaa koskevien asioiden käsittelyyn liittyviä hakemus-, sopimus- ja päätöskaavoja voidaan joutua teknisistä syistä uudistamaan sekä varmistamaan luottolaitosten ja viranomaisten tallennus-, seuranta- ja valvontajärjestelmien yhteensopivuus.

7 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

1.6 Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta

2 §. Pykälässä säädetään maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Euroopan yhteis-

sön varojen tulouttamisesta maatilatalouden kehittämisrahastoon säädetään rahoituslain sijaan hallinnointilain 13 §:ssä. Mainitun säännöksen mukaan yhteisön rahoitusosuus tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon siltä osin kuin osarahoitteisen ohjelman kansallinen rahoitusosuus myönnetään maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Viittaus rahoituslakiin sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin korvattaisiin näin ollen viittauksella hallinnointilain 13 §:ään.

3 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevassa säännöksessä määritellään ne lait, joiden mukaisia tavoitteita olisi erityisesti edistettävä rahaston varoja käytettäessä. Muutettavaksi ehdotetun rahoituslain 1 §:ssä säädetty tavoitteet sisältyvät jatkossa maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen, maaseudun kehittämislakiin ja rahoituslain 1 §:ään. Näin ollen olisi viitattava porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain ohella mainittuihin lakeihin.

3 a §. Pykälässä säädetään rahaston varoihin kuuluvan kiinteän omaisuuden luovuttamisesta. Omaisuutta luovutetaan erityisesti maatilataloutta harjoittaville. Luovutukseen liittyvistä tehtävistä vastaavat pykälän 3 momentin mukaan valtion puolesta työvoima- ja elinkeinokeskukset. Säännöksessä on viitattu maaseutuelinkeinojen rahoituslain tarkoituksiin. Viittaus ehdotetaan korvattavaksi viittauksella tarkoituksiin, joihin lain 3 §:n 1 momentin mukaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää.

4 §. Pykälän 1 momentti koskee rahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistamista. Sen mukaan käyttösuunnitelmassa on myös eriteltävä ne sijoitus- ja kulutusmenot, joihin Euroopan yhteisön rakennerahaston varoista on mahdollista saada osarahoitusta. Ohjelmakaudella 2007—2013 maatilatalouden kehittämisrahastosta ei myönnetä tukea sellaiseen toimenpiteeseen, joka sisältyy rakennerahasto-ohjelmaan. Näin ollen viittaus rakennerahaston varoihin ehdotetaan poistettavaksi.

Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Voimaantulo on sidoksissa maatalouden raken-

netukia koskevan lakiehdotuksen voimaantuloon.

1.7 Laki varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta

14 §. *Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset.* Maatalousyrittäjälle kiinteistön tai sen osan hankkimista varten myönnettävästä, lainaan liittyvästä tuesta säädettäisiin 1 päivänä tammikuuta 2008 alkaen maatalouden rakennetuista annettavassa laissa, jota koskeva lakiehdotus sisältyy esitykseen. Rahoituslakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, ettei sen perusteella jatkossa tuettaisi kiinteistön hankintaa.

Maatalouden rakennetukia koskevassa laissa säädettäisiin nuoren viljelijän aloitustuesta. Tuki voitaisiin myöntää korkotukena maatilalla tai sen osan hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi säädettäisiin maatilalla investointituesta, joka voitaisiin myöntää avustuksena, korkotukena tai valtiontakaukseen liittyvänä tukena. Tuettavasta toiminnasta säädettäisiin lakiehdotuksen mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tässä yhteydessä tulisi määritetyksi mahdollinen investointituki kiinteän omaisuuden hankintaan.

Näin ollen varainsiirtoverolain 1 momentin 2 kohdan säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että varainsiirtoverovapaus voitaisiin myöntää maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaisten lainojen lisäksi maatalouden rakennetukia koskevan lain mukaisen korkotukilainan perusteella.

Voimaantulo. Lain voimaan tulosta ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Maatalousyrittäjälle myönnettävä varainsiirtoverovapaus muodostuu valtion tueksi. Voimassa oleva järjestelmä on hyväksytty valtiontuki-ilmoituksen perusteella. Muutokset tukijärjestelmän rahoitukseen ja perusteisiin on lähtökohtaisesti ilmoitettava. Ehdotettu laki voitaisiin saattaa voimaan sen jälkeen kun komissio on tukijärjestelmän hyväksynyt.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi eräistä siirtymäjärjestelyistä, jotka johtuvat rahoituslain

lainaan liittyvää tukea koskevien säännösten kumoamisesta sekä maatalouden rakennetukia koskevan lain voimaantulosta. Kysymys on kahteen eri tukijärjestelmään liittyvistä siirtymäjärjestelyistä. Lakiehdotuksen tarkoituksena on mahdollisimman pitkälle voimassa olevan kiinteistön tai sen osan hankinnan verovapautta koskevan järjestelmän jatkaminen tilanteessa, jossa verovapauden edellytyksiin vaikuttava tukijärjestelmä ja sitä koskeva lainsäädäntö muuttuu. Tukijärjestelmiä koskevan lainsäädännön eriaikainen voimaan tulo ei saisi johtaa luovutuksen saajien eriarvoiseen kohteluun sellaisen etuuden suhteen, joka on lain nojalla kuulunut jokaiselle maatalouden rakennetukilainsäädännön mukaisen kiinteistön hankintaan myönnetyn lainan saajalle.

Ennen ehdotetun lain voimaantuloa tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tähän pääsääntöön ehdotetaan pykälän 3 ja 4 momentissa eräitä poikkeuksia, joilla varmistetaan asianmukaiset siirtymäjärjestelyt niihin luovutuksiin nähden, jotka tehdään maatalouden rakennetukia ja rahoituslain muuttamista koskevien lakien voimaan tulon jälkeen ja ennen lakiehdotuksen voimaan tuloa.

Lakia ehdotetaan sovellettavaksi sellaiseen ennen ehdotetun lain voimaan tuloa, mutta kuitenkin aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2008 tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan, johon on myönnetty maatalouden rakennetukia koskevan lain mukainen korkotukilaina. Lakiehdotuksen mukainen tukijärjestelmä voidaan saattaa voimaan sen jälkeen, kun komissio on sen hyväksynyt. Kuitenkin maatalouden rakennetukia koskevan lain perusteella korkotukilainaan liittyvää tukea voitaisiin myöntää lähtökohtaisesti mainitun lain voimaan tulon jälkeen edellyttäen, että tukijärjestelmä on yhteisön valtioneuvoston perusteella hyväksyttävä ja valtioneuvoston asetuksella on säädetty järjestelmän käyttöönottamisesta. Samalla on otettava huomioon, ettei 1 päivänä tammikuuta 2008 jälkeen tehtyihin luovutuksiin voi hakea rahoituslain mukaista lainaa. Ilman siirtymäsäännöstä ennen ehdotetun lain voimaan tuloa toteutetut luovutukset, joihin uuden rakennetukijärjes-

telmän mukaista korkotukilainaa on myönnetty, olisivat verovapauden ulkopuolella.

Verovapautteen, joka koskee sellaista kiinteistön tai sen osan hankintaa, johon on myönnetty rahoituslain mukainen laina, sovellettaisiin ehdotetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Rahoituslain mukaiseen tukijärjestelmään sisältyviä tukia, joita koskeva hakemus on tullut vireille viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007, myönnetään vielä seuraavina vuosina. Siirrettävien lainojen perusteella voisi edelleenkin saada verovapauden, jos sen sijaan, että luovuttajalle uuden maatalouden rakennetukia koskevan lain tai sitä vastaavan aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnetty laina on siirretty, ostajalle olisi voitu myöntää laina maanhankintaan maatalouden rakennetukia koskevan lain nojalla. Jos siirto on toteutettu ennen kuin maatalouden rakennetukia koskeva laki on tullut voimaan eli viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007, verovapauden edellytyksenä olisi, että laina maan hankintaan olisi voitu myöntää maaseutuelinkeinojen rahoituslain nojalla. Tällöin sovelletaan lakia sellaisena kuin se on voimassa maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annettavan lain voimaantullessa. Jos sen sijaan lainat siirretään 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen, mutta ennen kuin ehdotettu laki tulee voimaan, verovapauden edellytyksenä olisi, että luovutuksensaaja täyttää uuden maatalouden rakennetukia koskevan lain mukaisen kiinteistön tai sen osan hankintaan myönnettävän lainan saamisen edellytykset. Jos siirto toteutetaan sellaisessa vaiheessa, jossa ei ole vielä varmuutta siitä, täyttääkö uusi maatalouden rakennetukijärjestelmä yhteisön lainsäädännön mukaiset edellytykset, todistusta siitä, että kyseinen laina olisi voitu myöntää, ei voitaisi antaa, ennen kuin tukijärjestelmän yhteensopivuus yhteisön lainsäädännön kanssa on varmistettu. Verovapaus taas voisi seurata luovutusta vasta sen jälkeen, kun myös ehdotettu laki on tullut voimaan. Siirtymäsäännöksellä ei puututtaisi mahdollisuuden saada verovapaus siirretyn lainan perusteella, jos siirron saajalle olisi voitu myöntää porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukainen laina.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy useita valtuussäännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin nuoren viljelijän aloitustuen ja maatilan investointituen myöntämisen edellytyksistä sekä tuen ehdoista. Näiltä osin perussäännökset sisältyvät lakiin. Valtuussäännösten käyttöä rajoittaisi perustuslain 80 §:n 1 momenttiin sisältyvä laissa säätämisen vaatimus. Lisäksi valtuuksien käyttöä rajoittaisivat Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaa tukea sekä valtiontukea koskeva lainsäädäntö. Lakiin perustuvan tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtuuden käyttöä rajoittaisivat edellä mainitun yhteisön lainsäädännön lisäksi tukijärjestelmän rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin erityisesti rakentamiseen myönnettävää tukea koskevista yksityiskohdista kuten yksikkökustannuksista, rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista sekä rakennustuotteen ennakkohyväksyntään liittyvästä menettelystä.

Tuen hakemiseen, myöntämiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä, tuen maksun ja lainan nostoluvan edellytyksistä, valtiontakauksesta perittävästä maksusta sekä luottolaitoksen hyväksymisestä säädettäisiin laissa. Tuen hakuajasta, tuen maksun ja nostoluvan hakemisen määräajoista sekä tuen maksamisen ja nostoluvan edellytyksiin, valtiontakauksesta perittävään maksuun ja luottolaitokselle suoritettavaan korvaukseen liittyvistä tarkemmista perusteista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin luottolaitoksen hyväksymisen perusteista ja hakemiseen liittyvästä menettelystä. Maaseutuvirasto voisi antaa määräyksiä tuen, sen maksun ja lainan nostoluvan hakemiseen, luottolaitoksen hyväksymiseen sekä korkotuen ja takausmaksun välittämiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

Esitykseen sisältyy rahoituslain muuttamista koskeva ehdotus. Siihen sisältyisivät jatkossakin maatilan perinneympäristön säilyt-

tämiseen ja asunto-olojen parantamiseen liittyvät investointituet. Lakiin ehdotetaan otettavaksi perussäännökset tukien myöntämisen erityisistä edellytyksistä, tuettavasta toiminnasta, tuen muodosta ja hyväksyttävistä kustannuksista. Lakiin otettaisiin valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä edellä mainituista seikoista sekä tuen tasosta ja enimmäismäärästä. Valtuuksia voitaisiin käyttää Euroopan yhteisön valtion tukea koskevan lainsäädännön ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen sekä niiden käyttöä koskevien eduskunnan päätösten asettamissa rajoissa. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Siltä osin kuin lakiehdotukseen ei sisälly maatalouden rakennetukia koskevasta lakiehdotuksesta poikkeavia säännöksiä, tuen myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovellettaisiin viimeksi mainittua lakia.

Rahoituslain voimaannpanosta säädettäisiin lailla. Voimaannpanoa koskevaan lakiehdotukseen sisältyy valtuussäännöksiä, joiden nojalla säädettäisiin rahoituslain mukaisiin monivuotisiin sitoumuksiin, lainoihin ja tukiin liittyvistä menettelyistä. Säännöksillä ei puututtaisi rahoituslain perusteella hakijalle, tuen saajalle, luottolaitokselle tai valtiolle syntyneiden oikeuksien tai velvollisuuksien perusteisiin. Kysymys on sellaisista menettelyistä koskevista säännöksistä, joita on voitava antaa, jotta lainojen ja tukien rahaliikenteeseen liittyvät järjestelyt voidaan hoitaa tulevien vuosikymmenien aikana. Maaseutuvirasto antaisi teknisluonteisia menettelyä koskevia määräyksiä, jotka koskevat lainojen ja tukien rahaliikenteen tekniseen toteutukseen ja seurantaan liittyviä järjestelmiä sekä asiakirjakaavoja.

Maaseudun kehittämislain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa ei ehdoteta merkittäviä muutoksia valtuussäännöksiin. Yritys- ja hanketuella tuettavasta toiminnasta säädettäisiin edelleen tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiltä osin merkittävin muutos liittyy kehittämisyhteisölle myönnettävään yrityksen kehittämistukeen. Valtuuden käyttöä rajaisivat tältä osin lakiin sisältyvät tuen hyödynsaajina olevien yritysten tukikelpoisuutta koskevat säännökset sekä

muut yritystuella tuettavaa toimintaa koskevat säännökset.

Valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskevaan lakiehdotukseen sisältyisi valtuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä avustettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, valtiontukisääntöjen soveltamisesta avustukseen sekä maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän toiminnasta ja rahoituksesta. Valtuuksien käyttöä rajaisivat valtionavustuslakiin ja ehdotettuun lakiin sisältyvien säännösten sekä perustuslain 80 §:n 1 momenttiin sisältyvän laissa säätämisen vaatimuksen lisäksi avustuksen rahoitukseen käytettävissä olevat varat, valtion talousarviossa määritelty käyttö, maatilatalouden kehittämisrahaston varoille säädetyt käyttötarkoitukset sekä yhteisön valtioneuvoston säännöt.

3 Voimaantulo

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Niistä valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta sekä maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain ja rahoituslain muuttamista koskevien lakiehdotusten voimaantulo on sidoksissa maatalouden rakennetukia koskevan lakiehdotuksen voimaan tuloon. Viimeksi mainittu lakiehdotus voitaisiin saattaa voimaan vuoden 2008 alusta edellyttäen, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää lain mukaisten tukijärjestelmien käyttöönottamisesta. Varainsiirtoverolain muuttamista koskevan lain voimaantulosta säädettäisiin kuitenkin valtioneuvoston asetuksella.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen tarkoituksena on maatalouden rakennetukia koskevan lainsäädännön uudistaminen. Esitykseen sisältyviä valtuussäännöksiä ja niiden käyttöä rajoittavia tekijöitä on selvitetty edellä esityksessä. Viime kädessä valtuuksien käyttöä rajoittaa perustuslain 80 §:n 1 momenttiin sisältyvä laissa säätämisen vaatimus. Esitykseen sisältyvässä maata-

louden rakennetukia koskevassa lakiehdotuksessa on nostettu lain tasolle sellaisia tukijärjestelmän perusteita koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät nykyisin lakia alemmanasteisiin säädöksiin. Lakiehdotukseen sisältyy edelleen useita valtuussäännöksiä, joita käytettäisiin säädettäessä tarkemmin tukien myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä, tuen ehdoista ja tuen toimeenpanossa käytettävistä menettelyistä.

Maatalouden rakennetukia koskevan lain soveltamisalaan kuuluisi sekä yhteisön varoista osaksi rahoitettavia että kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia tukia. Perustuslakivaliokunnan lausuntopöytäkirjassa (PeVL 47/2001 vp. ja PeVL 25/2005 vp.) on kiinnitetty huomiota siihen, että tukijärjestelmiin liittyvien valtuuksien käyttöä rajaavat käytännössä yhteisön varoista osaksi rahoitettavia tukia ja valtiontukia koskeva yhteisön lainsäädäntö sekä eduskunnan päätökset talousarvioon otettavista määrärahoista, niiden käyttötarkoituksista sekä muista talousarvion perusteluista. Säädettäessä tarkemmin maatalouden rakennetukea koskevaan lakiehdotukseen sisältyvän osarahoitteisen tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksistä sekä noudatettavista menettelyistä, valtuuden käyttöä rajaisivat merkittävässä määrin EY:n osarahoitteista tukea koskevat säännökset, jotka ovat edelliseen ohjelmakauteen verrattuna entistä yksityiskohtaisempia. Vastaavasti perustamissopimuksen 87–89 artiklan määräykset, liittymissopimuksen määräykset ja niiden perusteella annetut yhteisön säädökset määrittäisivät valtuuden käyttöä pitkälti kansallisista tuista säädettäessä.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen perustuvien tukijärjestelmien käyttöön ottaminen ja tukijärjestelmään sisältyvän tuen myöntäminen olisi mahdollista edellä tarkoitettujen yhteisön lainsäädännön rajoissa ainoastaan, jos tukea varten on valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettu tarvittava myöntämisvaltuus tai määräraha. Tuen muodosta, sen tasosta ja enimmäismäärästä säädettäessä valtuuksien käyttöä rajoittaisivat niin ikään yhteisön lainsäädäntö, käytettävissä olevat varat ja se tapa, jolla niiden käyttö on valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitel-

massa määritelty. Korkotukea ja valtiontakausta voitaisiin myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että tarkoitusta varten on osoitettu myöntämisvaltuus, jolla rajataan tuen kohteena olevien lainojen pääoman enimmäismäärä.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, joissa ehdotetaan annettavaksi Maaseutuvirastolle määräystenantovaltaa. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomaisena kuin tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräydistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteen kannalta erityisiä syitä, eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädettäisiin lailla tai asetuksella. Valtuuden tulee tällöin olla täsmällisesti rajattu. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 35/2005 vp. ja PeVL 48/2005 vp.) on määräystenantovaltan osalta kiinnitetty huomiota määräysten kohderyhmään sekä sisältöön. Erityinen syy säätää määräystenantovallasta on ollut lähinnä teknisen ja vähäisiä yksityiskohtia sisältävän sääntelyn yhteydessä, jos määräystenantoon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Toisaalta määräysten kohdistuminen tietyn alan tehtäviin hoitamaan ammattiryhmään on vaikuttanut määräystenantovaltan arviointiin.

Maaseutuviraston määräystenantovalta on esityksessä rajoitettu koskemaan tuen toimeenpanossa sovellettavan menettelyn yksityiskohtia siltä osin kuin niistä ei ole lakiehdotuksen mukaan säädettävä valtioneuvoston asetuksella tai rakentamisen teknisluonteisten seikkojen osalta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Määräystenantovalta liittyy erityisesti Maaseutuviraston tehtäviin yhteisön osaksi rahoittamien tukien maksajavirastona ja tukien toimeenpanosta vastaavana keskushallinnon viranomaisena. Tukien maksutehtäviin liittyvä määräystenantovalta on välttämätön yhteisön lainsäädännössä maksajavirastolle säädettyjen tehtävien ja vastuun hoitamiseksi. Maaseutuvirasto antaisi tarkempia määräyksiä muun muassa tukien hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä tukihakemuksen ja maksuhakemuksen yhteydessä esitettävien selvitysten muodosta. Lomakkeiden sisältö, asiakirjojen luonne sekä selvi-

tysten asiasisältö määräytyy pitkälti yhteisön lainsäädännön, ehdotetun lain ja sen nojalla annettavien valtioneuvoston asetusten perusteella.

Osittain Maaseutuviraston määräykset kohdistuisivat luottolaitoksiin. Sekä maatalouden rakennetukia koskevassa lakiehdotuksessa että rahoituslain muutoksen voimaansaantoon koskevassa lakiehdotuksessa Maaseutuvirastolle esitetään annettavaksi valtuus antaa tarkempia määräyksiä korkotuen maksun hakemiseen, tuen kohteena olevan lainan hoitamiseen ja korkotuen kulumiseen liittyvään seurantaan sekä valtiontakauksesta perittävien maksujen välittämiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista. Voimaansaantoon koskevaan lakiehdotukseen sisältyisivät valtuudet antaa määräyksiä teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luottolaitoksen menettelyyn rahoituslain perusteella myönnetyn valtionlainan vakuutena olevan omaisuuden realisoinnin yhteydessä sekä luottolaitosten tietojärjestelmiin sisältyvien tietojen toimittamisessa.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy tuen saajan tiedonantovelvollisuutta koskeva säännös, jonka mukaan tuen saajan olisi viivytyksettä ilmoitettava sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai joka voi johtaa tuen takaisinperintään. Tuen saajan tietojenantovelvollisuus on näin ollen rajattu tuen maksamisen ja takaisinperinnän kannalta merkityksellisiin seikkoihin. Ottaen huomioon lakiehdotukseen sisältyvät tuen maksamisen ja takaisinperinnän edellytyksiä sekä näiden kannalta merkityksellisiä tuen myöntämisen edellytyksiä ja tuen ehtoja koskevat varsin yksityiskohtaiset säännökset tuen saajan on mahdollista arvioida perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 15/2002 vp.) edellytetyllä tavalla ilmoitusvelvollisuutensa laajuutta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta (PeVL 25/2005 vp. ja PeVL 30/2005 vp.) on pitänyt tässä yhteydessä tärkeänä, että henkilötietoja sisältävien rekisterien osalta säädetään rekisterin tietosisällöstä, niiden sallitusta käyttötarkoi-

tuksesta ja luovuttamisesta sekä tietojen säilytysajasta sekä rekisteröidyn oikeusturvasta. Näiden seikkojen sääntelyn tulee olla lain tasolla kattavaa ja yksityiskohtaista. Esitykseen sisältyy ehdotus seurannan tietojärjestelmää koskevasta säännöksestä. Siinä säädettäisiin tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta. Tietojärjestelmä koostuisi useammasta tarkoitusta varten perustettavasta rekisteristä. Rekisterit olisivat maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa tarkoitettuja maaseutuelinkeinorekisterin osarekistereitä. Mainitussa laissa säädetään rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä. Käyttämällä tarkoitetaan teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvaa tietojen selaamista. Seurannan tietojärjestelmä sisältäisi henkilötietoja, jotka yksilöitäisiin tietojärjestelmää koskevassa säännöksessä. Näin sen menetettäisiin vuoksi, että tietojärjestelmän sisältö määräytyy tukijärjestelmän sisällön perusteella. Lakiehdotukseen sisältyy myös säännökset rekisteröidyn tarkastusoikeudesta ja tietojen säilytysajasta sekä niiden korjaamisesta ja poistamisesta. Myös tietojen säilytysaikaa koskevien säännösten sisältö määräytyy tukijärjestelmän sisällön ja siihen sovellettavan yhteisön lainsäädännön perusteella.

Sen sijaan maatalouden rakennetuen seurannan tietojärjestelmään sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädettäisiin maaseutuelinkeinorekisterijä koskevassa lainsäädännössä. Näin on tarpeen menetellä sen vuoksi, että rekistereihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta muiden maatalouden tukien osalta säädetään mainitussa laissa. Kysymys on samoja maatalousyrittäjiä ja maatiloja koskevista tuista. Maaseutuelinkeinorekisterilain uudistusta koskeva hallituksen esitys on tarkoitettu antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2008. Tämä on huomioitu esityksessä. Tässä yhteydessä esitetään uudistettavaksi rekistereihin sisältyvien tietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Näin ollen maatalouden rakennetukia koskevaan rekistereihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta olisi voimassa, mitä maaseutuelinkeinorekisterijä koskevassa lainsäädännössä.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy säännös maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä

työvoima- ja elinkeinokeskusten oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot. Tällaisia tietoja olisivat esityksen mukaan hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevat tiedot. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä (PeVL 30/2005 vp. ja PeVL 37/2005 vp.) on katsottu, ettei edellä mainitun kaltainen säännös ole perustuslain näkökulmasta ongelmallinen, jos tietojensaantioikeutta ei tarpeettomasti lavenneta, ja se rajataan koskemaan ainoastaan välttämättömiä tietoja. Lisäksi lakiehdotukseen sisältyy säännös luotonantajan ja keskusrahallaitoksen velvollisuudesta luovuttaa sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi. Kysymys on erityisesti lainan nostamista, lyhentämistä ja lainehtojen muuttamista koskevista tuen ehdoista, joihin liittyvä tieto pääsääntöisesti luottolaitoksilla. Säännös koskee myös salassa pidettäviä tietoja. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 141 §:n 2 momentin mukaan luottolaitoksella on velvollisuus luovuttaa asiakasta koskevia pankkialaisuuden piiriin kuuluvia tietoja viranomaiselle, jos tästä on säädetty laissa. Viranomaisen tiedonsaantioikeus on tältä osin täsmällisesti rajattu, ja se toteutuisi ainoastaan viranomaisen yksilöidystä pyynnöstä. Lakiehdotuksessa säädetään maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen oikeudesta salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan yhteisön toimielimelle lakiehdotuksessa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja, tuen saajaa koskevia tietoja. Tietojenluovutusosoikeus rajattaisiin laissa säädetyn tarkastustehtävän hoitamiseksi tarpeellisiin tietoihin tai sen valvomiseksi, että yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu. Tietoja ei saisi kummassakaan edellä tarkoitettussa tapauksessa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

Perustuslain 124 §:ssä säädetään julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä ei kuitenkaan voida antaa muulle kuin viranomaiselle. Maatalouden rakennetukea koskevaan lakiehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, joissa on kyse edellä tarkoitettusta julkisen hallintotehtävän antamisesta. Luottolaitoksille annettaisiin korkotuen maksun hakemiseen, välittämiseen ja seurantaan sekä valtiotakauksesta perittävien maksujen välittämiseen liittyviä tehtäviä. Näiden tehtävien osalta säädettäisiin rikosoikeudellista virkavastuuta sekä vahingonkorvausvastuuta koskevien säännösten soveltamisesta. Lisäksi tehtävien asianmukaisen hoitamisen varmistamiseksi säädettäisiin luotonantajan ja keskusrahallituksen hyväksymisestä, jonka edellytyksenä olisi luottolaitostoiminnasta annetun lainsäädännön mukaisten, luottolaitosta koskevien edellytysten täytyminen sekä tehtävien hoitamiseksi riittävät hallinnolliset ja tekniset edellytykset. Yleisen hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön soveltamisesta tehtävien hoitamiseen ei ehdoteta säädettäväksi, sillä kysymys on tosiasiallisesta hallintotoiminnasta, johon ei liity hallintopäätöksentekoa suhteessa tuen saajiin. Kysymys on tietojen ja varojen siirtämisestä viranomaisen ja luottolaitoksen välillä. Muilta osin lainan saajan ja luottolaitoksen suhteeseen tulevat sovellettaviksi yleiset luottolaitostoimintaa koskevat säännökset ja määräykset sekä näiden välisen sopimussuhteen ehdot.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy säännös, jonka mukaan tarkastustehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi voitaisiin apuna käyttää ulkopuolista tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä. Ulkopuolisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön rooli on tarkastustehtävän suorittaminen viranomaiselle säädetyn tarkastusoikeuden rajoissa vastuun säilyessä viranomaisella. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä tätä ei ole pidetty ongelmallisena, jos laissa säädetään tilintarkastajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista sekä muista hyvän hallinnon ja oikeusturvan takeista. La-

kiehdotukseen on tältä osin otettu säännökset tilintarkastajalle asetettavista kelpoisuusvaatimuksista, hallintomenettelyä ja viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lainsäädännön soveltamisesta tarkastustehtävää hoidettaessa sekä tarkastustehtävää hoitavan toimimisesta virkavastuulla. Esityksessä säädetään myös viranomaisten tarkastusoikeuden sisällöstä ja laajuudesta. Tarkastusoikeus on rajattu koskemaan tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvontaa. Tarkastuskohteet rajattaisiin siten, että tarkastus voisi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa (PeVL 48/2001 vp.).

Lisäksi lakiehdotukseen sisältyy säännös toimielimen valtuuttamisesta myöntämään maatalousrakentamisessa käytettävälle rakennustuotteelle ennakkohyväksyntä. Ennakkohyväksynnässä on pohjimmiltaan kysymys julkisen palvelun tarjoamisesta. Hyväksynnän hankkiminen on rakennustuotteen valmistajalle tai maahantuojalle vapaaehtoinen ja sen tarjoaminen perustuu kysyntään. Toimivaltainen vastuuviranomainen olisi maa- ja metsäministeriö, joka voisi hakeuksesta valtuuttaa yksityisoikeudellisen tai julkisoikeudellisen yhteisön myöntämään ennakkohyväksynnän. Laissa säädettäisiin täsmällisesti valtuutuksen edellytyksistä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö valvoisi valtuutuksen ehtojen noudattamista. Toimielimelle säädettyjä tehtäviä hoitavaan henkilön sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä ja tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovellettaisiin vahingonkorvauslain säännöksiä. Lisäksi laissa säädettäisiin esteellisyyttä ja salassapitovelvollisuutta koskevien säännösten soveltamisesta tehtäviä hoidettaessa sekä asianosaisen oikeudesta hakea muutosta toimieliimen päätökseen.

Perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan julkisen maksun perusteista on säädettävä lailla. Maatalouden rakennetukea koskevaan lakiehdotukseen sisältyvät säännökset valtiotakauksesta perittävistä maksuista, niiden

määräytymisen perusteista sekä maksun ehdottomasta enimmäismäärästä. Lisäksi lakiehdotuksessa säädettäisiin valtion maksuperustelain soveltamisesta maksuun, joka peritään maatalousrakentamisessa käytettävän rakennustuotteen ennakkohyväksyntää koskevasta päätöksestä.

Maatalouden rakennetukia koskevaan lakiehdotukseen sisältyy valituskieltoa koskeva säännös. Säännös on merkityksellinen perustuslain 21 §:n 1 momentin näkökulmasta. Sanotun säännöksen mukaan jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Perustuslakivaliokunta on valituskieltoa koskevissa kannanotoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että päätöksen lainmukaisuutta voidaan käsitellä toisen lopullista asiaratkaisua koskevan valituksen yhteydessä (PeVL 52/2005 vp.). Lakiehdotuksessa tarkoitetun luvan epääminen tai määräajan pidentämistä koskeva päätös ei ole lopullinen tuen saajan oikeutta ja velvollisuutta koskeva asiaratkaisu, jonka vaikutukset toteutuvat välittömästi. Jos luovutukseen tai lainaehtojen muuttamiseen ryhdytään kielteisestä lupapäätöksestä huolimatta tai määräaika ei piden-

netä, päätöksen vaikutukset toteutuvat tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää koskevan päätöksen yhteydessä. Näitä päätöksiä koskevasta valitusoikeudesta säädettäisiin lakiehdotuksen 67 §:ssä.

Maaseudun kehittämislain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen ei sisälly merkittäviä muutoksia voimassa olevaan lakiin nähden, josta on annettu perustuslakivaliokunnan lausunto (PeVL 41/2006 vp.). Maatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen eikä valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoitusta koskevaan lakiehdotukseen ei myöskään arvioida sisältyvän sääntämisjärjestykseen vaikuttavia seikkoja. Sen sijaan rahoituslain muuttamista ja maatalouden rakennetukia koskevien lakiehdotusten osalta esitykseen sisältyy useita perustuslain tulkinnan kannalta merkityksellisiä säännöksiä. Tästä syystä katsotaan, että sääntämisjärjestyksestä tulisi saada eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**maatalouden rakennetuista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on maatalouden toimintaedellytysten ja kilpailukyvyn kehittäminen edistämällä maataloustuotannon tehokkuutta ja laatua.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan maatalouden rakenteen parantamiseksi myönnettävään tukeen, joka rahoitetaan Euroopan yhteisön ja vastaavista kansallisista varoista tai kokonaan kansallisista varoista.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta tukeen tai korvaukseen, joka myönnetään maataloutta harjoittavalle tuotantotoiminnasta luopumiseen. Lakia ei myöskään sovelleta Euroopan yhteisön rakennerahastojen tai Euroopan kalatalousrahaston varoista rahoitettavaan tukeen.

Maataloustuotteen ensiasteen jalostukseen ja markkinointiin sekä maatilain toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle myönnettävistä tuista on voimassa, mitä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetussa laissa (1443/2006) sääde-

tään. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakenteen parantamiseen myönnettävistä tuista on voimassa, mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000) sekä kolttalaissa (253/1995) säädetään.

3 §

Suhde Euroopan yhteisön lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan Euroopan yhteisön osaksi rahoittamien tukien myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

Tukea myönnettäessä sovelletaan, mitä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista maatalousalalla Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään.

Valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta tämän lain mukaiseen tukijärjestelmään säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tukijärjestelmän käyttöönottamisesta ja kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella Euroopan yhteisön lainsäädännön ja tukijärjestelmän rahoitukseen käytettävissä olevien varojen rajoissa.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maataloudella* peltoviljelyä, karjataloutta tai muuta tuotantoeläinten pitoa, kasvihuone- tuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviljelyä, turkistarhausta, hevostaloutta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

2) *maatilalla* viljelijän johtamaa yhden tai useamman kiinteistön tai kiinteistön osan tai tuotantorakennuksen ja sen maapohjan muodostamaa, maatalouden harjoittamiseen käytettävää toiminnallisesti ja taloudellisesti itsenäistä tuotantoyksikköä, jota hallitaan yhtenä kokonaisuutena omistuksen tai vuokruksen perusteella;

3) *tuettavalla toimenpiteellä* tilanpidon aloittamiseen tai maatalouden harjoittamiseen liittyvää toimintaa, johon tukea on haettu tai johon tuki on myönnetty;

4) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, peruskorjaamista tai hankkimista sekä muuta käyttöajaltaan pitkäaikaisen aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankkimista;

5) *julkisella tuella* Euroopan yhteisön, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä;

6) *tuella* maatalouden rakenteen parantamiseen valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettua rahoitusta, joka myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena, tai valtion puolesta myönnettävää takausta taikka näiden yhdistelmää;

7) *lainaan liittyvällä tuella* tukea, joka myönnetään korkotukilainan korkotukena, valtion puolesta myönnettävänä takauksena tai näiden yhdistelmänä;

8) *hallinnointilaililla* maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annettua lakia (532/2006);

9) *ohjelmalla* hallinnointilain 7 §:n mukaisesti hyväksytyä, Euroopan yhteisön ja kansallisista varoista tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettavaa ohjelmaa.

Maatilan toiminnallista ja taloudellista itsenäisyyttä koskevista tunnusmerkeistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

2 luku

Maatalouden rakennetuet

5 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (*maatalousyrittäjä*). Lisäksi tukea voidaan myöntää yksityisoikeudelliselle yhteisölle, jonka osakkaista tai jäsenistä enemmän kuin puolet on luonnollisia henkilöitä ja jonka tarkoituksena on edistää yhteistoimintaa osakkaiden tai jäsenten harjoittamassa maatalouden tuotanto- toiminnassa (*maatalousyrittäjien yhteenliittymä*).

6 §

Nuoren viljelijän aloitustuki

Tukea tilanpidon aloittamista varten voidaan myöntää maatalousyrittäjälle, joka hakemuksen vireille tullessa on alle 40-vuotias ja joka ensimmäistä kertaa ryhtyy tilanpidosta vastaavaksi elinkeinonharjoittajaksi (*nuori viljelijä*). Jos hakija on yhteisö, tulee määräysvalta yhteisössä olla yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää edellä tarkoitettut edellytykset.

Nuoren viljelijän aloitustuki voidaan myöntää kiinteänä tasamääräisenä tukena tai prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista taikka näiden yhdistelmänä. Tuen muoto, taso ja enimmäismäärä voidaan määrittää kohdealueen, tuotannon alan tai tuen kohderyhmän perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkinatilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Tuki voidaan myöntää avustuksena tai korkotukena taikka näiden yhdistelmänä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin aloitustuella tuettavasta toiminnasta, määräysvaltaa koskevasta edellytyksestä se-

kä tuen muodosta ja enimmäismäärästä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Aloitustuen tasosta ja hyväksyttävistä kustannuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella edellä tarkoitetuissa rajoissa.

7 §

Maatilan investointituki

Tukea maatilan investointeihin voidaan myöntää maatalousyrittäjälle tehokkuuden ja laadun kehittämiseen maatalouden tuotantotoiminnassa sekä maatalousyrittäjien yhteenliittymälle mainittujen tarkoitusten edistämiseen sen osakkaiden tai jäsenen harjoittamassa maatalouden tuotantotoiminnassa.

Tukea voidaan myöntää 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määrittää investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Investointituki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Tukea voidaan kohdentaa sekä tuen muoto, taso ja enimmäismäärä määrittää kohdealueen, tuotannon alan, tuen kohderyhmän tai kohteen perusteella ottaen huomioon 1 §:ssä säädetyt tavoitteet, tuotannonalalla vallitseva markkina-tilanne ja tuen rahoitukseen käytettävissä olevat varat. Tuki voidaan myöntää avustuksena, korkotukena, valtiontakauksena taikka näiden yhdistelmänä.

Investointituella tuettavasta toiminnasta, hyväksyttävistä kustannuksista, investointituen tasosta ja enimmäismäärästä sekä tuen muodosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maan metsätalousministeriön asetuksella.

3 luku

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

8 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Luonnollisen henkilön on oltava hakemuksen vireille tullessa 18 vuotta täyttänyt, mutta alle 63-vuotias.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. Lisäksi edellytyksenä on, että tuen kohteena olevalla yritystoiminnalla on olennaista merkitystä hakijan toimeentulon kannalta. Tällöin tarkastellaan yritystoiminnasta saatavien tulojen osuutta hakijan vuosittaisista kokonaistuloista.

Jos hakija on yhteisömuotoinen maatalousyrittäjä, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että määräysvalta yhteisössä on yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää 1 ja 2 momentissa säädetyt edellytykset. Jos hakija on nuori viljelijä, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tämä sitoutuu täyttämään hakijan ammattitaitoa koskevan edellytyksen tai tältä osin määräysvaltaa koskevan edellytyksen 36 kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä. Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, edellytyksenä on, että kaikki yhteisön osakkaat tai jäsenet täyttävät 1 ja 2 momentissa säädetyt edellytykset tai näiltä osin määräysvaltaa koskevat edellytykset.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin hakijan ammattitaitoa ja toimeentuloa sekä määräysvaltaa koskevista edellytyksistä.

9 §

Maatilan sijaintia ja hallintaa koskevat edellytykset

Tuen kohteena olevan maatilan tulee sijaita Suomessa, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Jos hakija on yhteisö, tämän kotipaikan tulee sijaita Euroopan yhteisön alueella.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija hallitsee tuen kohteena olevaa maatilaa omistuksen tai vuokrasopimuksen perusteella. Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä ja tukea haetaan yhteisön osakkaan tai jäsenen maatilaa varten, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että osakas tai jäsen hallitsee tuen kohteena olevaa maatilaa edellä tarkoitettulla tavalla. Jos maatilan investointituen kohteena olevan maatilan hallinta kuuluu yhteisesti kahdelle tai useammalle taholle, tukea voidaan myöntää, jos nämä hakevat tukea yhdessä ja vähintään kolmasosa maatilasta on sellaisen maatalousyrittäjän hallinnassa, joka täyttää 8 §:ssä säädetty edellytykset.

Jos sellaista maatilan osaa, jota varten haetaan tukea rakentamisinvestointiin tai jolla on olennaista merkitystä tuen kohteena olevan yritystoiminnan jatkuvuuden kannalta, hallitaan vuokrasopimuksen tai kiinteistön hallinnan jakamista koskevan sopimuksen perusteella, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että sopimukseen perustuva oikeus on kirjattu. Vuokraoikeuden tulee lisäksi olla siirrettävissä kolmannelle kiinteistön omistajaa kuulematta, ja sen voimassaolon tulee jatkua vähintään 10 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin maatilan sijaintia ja hallintaa koskevista edellytyksistä.

10 §

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva edellytys

Tuen kohteena olevalla yritystoiminnalla tulee olla edellytykset jatkuvaan kannattavuuteen. Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, edellytyksiä arvioitaessa tarkastellaan yhteisön jäsenten tai osakkaiden yritystoimintaa. Jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, edellytyksiä arvioitaessa otetaan huomioon tuen kohteena olevalla maatilalla harjoitettava muu yritystoiminta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen kohteena olevan yritystoiminnan edellytyksiä arvioitaessa käytettävistä perusteista.

11 §

Elinkeinosuunnitelma

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija esittää tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskevan suunnitelman (*elinkeinosuunnitelma*). Elinkeinosuunnitelmaan on sisällyttävä 8—10 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ja tuettavaa toimenpidettä koskevat tiedot. Lisäksi suunnitelmaan on sisällyttävä toimenpiteeseen nähden tarkoituksenmukaisessa laajuudessa yritystoimintaa koskevat tavoitteet, keinot tavoitteiden saavuttamiseksi sekä arvio toiminnan kehityksestä.

Elinkeinosuunnitelmassa on esitettävä 8 §:n 3 momentissa tarkoitettujen sitoumuksen täyttämiseksi suoritettavat toimenpiteet.

Tarkemmat säännökset elinkeinosuunnitelman sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Maatilan tuotanto-olosuhteet

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen kohteena olevalla maatilalla noudatetaan sellaisia asianomaista tuotannonalaa koskevia pakollisia vaatimuksia, jotka perustuvat ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevaan Euroopan yhteisön ja kansalliseen lainsäädäntöön. Hakijalta voidaan edellyttää selvitystä vaatimusten noudattamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vaatimusten noudattamista koskevasta selvityksestä.

13 §

Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset

Maatilan investointitukea ei myönnetä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Nuoren viljelijän aloitustukea voidaan kuitenkin myöntää enintään 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, tuen myöntämisen edellytyksenä on luvan esittäminen.

Jos tuettavaan toimenpiteeseen sisältyy rakentamisinvestointi, hakijan on lisäksi esitettävä rakentamista koskeva suunnitelma, josta käy ilmi rakentamisinvestoinnin toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja ympäristöön sopivuus.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa toimenpide katsotaan aloitetuksi, sekä rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää rakentamisinvestoinnin teknisistä, taloudellisista, toiminnallisista sekä turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvistä seikoista.

14 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa on osoitettu tarkoitusta varten myöntämisvaltuus tai määräraha.

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määritetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärää.

Hakijan tulee esittää selvitys tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävästä yksityisestä rahoituksesta. Rahamääräisen suorituksen lisäksi yksityisenä rahoituksena voidaan hyväksyä vastikkeetta tehty työ tai tuotantopanoksen luovutus.

Rakentamisinvestointiin ei myönnetä tukea, jos hakemuksen perusteella tuen määrä olisi enintään 5 000 euroa. Muissa toimenpiteissä vastaava määrä on 2 000 euroa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vastikkeetta tehdyn työn tai tuotantopanoksen luovutuksen käyttämisestä yksityisenä rahoituksena.

15 §

Tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestys

Tukea myönnetään 14 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rajoissa ensisijaisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka merkittävästi edistävät 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita ja, jos tuki sisältyy ohjelmaan, ohjelmassa ilmaistuja tavoitteita.

Jos hakemus koskee maatilalan investointitukea, tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestystä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon seuraavat seikat:

- 1) tuen kohteena olevan yritystoiminnan taloudellisiin edellytyksiin vaikuttavat tekijät;
- 2) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan yritystoiminnan talouteen;
- 3) toimenpiteen vaikutukset tuen kohteena olevan maatilalan tuotanto-olosuhteisiin työympäristön, luonnonvarojen kestäväen käytön tai eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Jos hakija on maatalousyrittäjien yhteenliittymä, 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja perusteita arvioitaessa tarkastellaan yhteisön osakkaiden tai jäsenten yritystoimintaa.

Jos hakemus koskee nuoren viljelijän aloitustukea, tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestystä arvioitaessa sovelletaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua perustetta.

Tarkemmat säännökset tuettavien toimenpiteiden etusijajärjestystä arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

4 luku

Lainaan liittyvän tuen myöntämisen erityiset edellytykset

16 §

Luotonantaja

Lainaan liittyvää tukea voidaan myöntää sellaista lainaa varten, jonka myöntää Maa-seutuviraston 52 §:n mukaisesti hyväksymä luotonantaja.

17 §

Korkotuen myöntämisen edellytykset

Korkotukea voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistetun korkotukilainojen myöntämisvaltuuden rajoissa sellaista tuottoa varten, jonka:

- 1) laina-aika on enintään 30 vuotta;
- 2) kokonaiskorko on enintään sellaisen koron suuruinen, joka vastaa luotonantajan samanlaisiin tarkoituksiin myöntämien normaaliehtoisten lainojen korkoa ja johon on lisätty korkotukilainojen myöntämisestä ja hoitamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset; ja

3) lainamäärä ei kokonaan kata tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista (*korkotukilaina*).

Korkotuen määrä on neljä prosenttiyksikköä. Edellytyksenä on kuitenkin, että lainan saaja maksaa lainasta vähintään yhden prosentin vuotuista korkoa. Korkotukea ei myönnetä kustannuksiin, jotka aiheutuvat ulkomaan valuutan määräisen luoton valuuttakurssin muutoksesta.

Korkotuen myöntämisen edellytyksenä on, että luotonantaja on hyväksynyt tukihakemukseen sisältyvät korkotukilainan määrän ja lainaehdot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin korkotukilainan enimmäismäärästä, korkotukeen sisältyvän tuen määrittelystä sekä luotonantajan lainaehdoista koskevasta hyväksynnästä.

18 §

Valtiontakauksen myöntämisen edellytykset

Valtiontakaus voidaan myöntää maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa vuosittain vahvistetun lainojen pääoman enimmäismäärän rajoissa. Valtiontakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 80 miljoonaa euroa. Jäljempänä mainittua määrää laskettaessa otetaan huomioon sellaisten lainojen pääoma, johon kohdistuvan takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat menot ka-

tetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtiontakaus voidaan myöntää korkotukilainan tai muun normaaliehtoisen lainan pääoman, koron sekä muiden luottoehtojen mukaisten maksujen suoritusten vakuudeksi. Valtiontakauksen määrä ei saa ylittää tuettavan toimenpiteen kokonaiskustannuksia.

Valtiontakaus voidaan myöntää sellaiselle hakijalle, jolla ei ole maatilalla hallintaan, sijaintiin tai muihin vastaaviin syihin liittyen lainan saamiseksi riittäviä vakuuksia. Valtiontakauksella ei myönnetä, jos hakijalla on käytettävissään muuta vakuudeksi käypää omaisuutta.

Valtiontakauksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei takauksen myöntämiseen liity merkittäviä riskejä, ja että takaukselle asetetaan vastavakuus. Vastavakuuden ei tarvitse olla turvaava. Lisäksi edellytyksenä on, että luotonantaja antaa tukihakemuksessa esitetyistä lainaa koskevista tiedoista puoltavan lausunnon.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin valtiontakauksen enimmäismäärästä, valtiontakaukseen sisältyvän tuen määrittelystä, vastavakuudesta sekä valtiontakauksen myöntämiseen liittyvien riskien arvioinnista.

5 luku

Tuen ehdot

19 §

Toimenpiteen toteutusaika

Tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai toiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos tukea on myönnetty rakentamisinvestoinnin yhteydessä irtaimiston hankintaan eikä hankintaa voida toteuttaa ennen rakentamisinvestoinnin valmistumista, lasketaan määräaika rakentamisinvestoinnin valmistumisesta.

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hake-

muksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Edellytyksenä on, että tuettavan toimenpiteen toteuttaminen on aloitettu 1 momentissa tarkoitettussa määräajassa ja että määräajan pidentämiseen on hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Tuen käyttöä koskevat ehdot

Tuen käyttämisestä tavaroiden tai palveluiden hankintaan taikka urakalla teettämiseen on voimassa, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankinnan toteuttamisesta mainitussa laissa edellytetyllä tavalla.

Tuetun investoinnin kohdetta ei saa pysyvästi tai merkittävässä määrin käyttää muuhun kuin tuen kohteena olevaan yritystoimintaan ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuetun investoinnin kohteen omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edellytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Tuen kohteena olevaa yritystoimintaa ei saa lopettaa eikä olennaisesti supistaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut avustusmuotoisen tuen viimeisen erän maksamisesta ja, jos tuki on lainaan liittyvää tukea, lainan tai sen viimeisen erän nostamisesta. Jos tuen kohteena olevan yritystoiminnan omistus- tai hallintaoikeus luovutetaan toiselle ennen edellä tarkoitettua määräajan päättymistä, tuen saajan on ennen luovutusta hankittava työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luovutuksen saaja täyttää tuen myöntämisen edel-

lytykset ja että tuen kohteena olevan yritystoiminnan luonne ei olennaisesti muutu.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna luovutuksena ei pidetä tuetun investoinnin kohteen tai tuen kohteena olevan yritystoiminnan siirtymistä perintöoikeudellisen saannon tai sellaisen sukupolvenvaihdoksen kautta, jonka yhteydessä on maksettu tukea maatalouden harjoittamisesta luopumiseen tai myönnetty tukea tilanpidon aloittamiseen.

21 §

Kirjanpitovelvollisuus

Tuen saajan on pidettävä tuettavasta toimenpiteestä kirjaa. Kirjanpito on järjestettävä osaksi tuen saajan kirjanpitolain (1336/1997) mukaista kirjanpitoa siten, että tuettavan toimenpiteen kirjanpito voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta kirjanpidosta.

Jos tuen saaja on henkilö, jota verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaisesti, pidetään tuettavan toimenpiteen riittävänä kirjanpitoa, mitä tuen saajan muulta tilinpidolta verotuksen toimittamiseksi edellytetään. Tällöin on tilinpito järjestettävä siten, että tuettavan toimenpiteen kustannukset voidaan vaikeudetta tunnistaa ja erottaa muusta tilinpidosta.

Tuen saajan on säilytettävä tuettavaa toimenpidettä koskeva kirjanpitoaineisto siten kuin kirjanpitolain 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Jos kysymys on Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, kirjanpitoon liittyvä aineisto on säilytettävä vähintään kolme vuotta siitä, kun Euroopan yhteisöjen komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

22 §

Tiedonanto- ja avustamisvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle tuettavaa toimenpidettä, sen edistymistä sekä tuen käyttöä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Tuen saajan on viivytyksettä ilmoitettava työvoima- ja elinkeinokeskukselle sellaisista asemaansa, toimintaansa tai tuettavaa toimenpidettä koskevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta tuen maksamisen edellytyksiin tai jotka voivat johtaa tuen takaisinperintään.

Tuen saaja on velvollinen avustamaan 44 §:ssä tarkoitetun tarkastuksen suorittajaa antamalla korvauksetta tarkastustehtävän suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja tarkastuksen kohdetta koskevat selvitykset sekä tarvittaessa esittelemällä tuettavaa toimenpidettä.

6 luku

Lainaan liittyvää tukea koskevat erityiset ehdot

23 §

Korkotukilainan myöntäminen

Luotonantaja voi myöntää korkotukilainan ja sitä koskeva velkakirja saadaan allekirjoittaa, kun tukipäätös on tehty. Lainaa ei saada myöntää tukipäätöksestä poikkeavin ehdoin. Velkakirjaan on otettava ehto, jonka mukaan tukipäätöksen mukaiset lainaehdot ovat ensisijaisia velkakirjan ehtoihin nähden. Tukipäätös on liitettävä velkakirjaan.

24 §

Korkotukilainan nostaminen

Korkotukilaina saadaan nostaa ennen kuin tukipäätös on lainvoimainen. Laina saadaan nostaa enintään kahdessa erässä. Jos korkotukea on myönnetty rakentamisinvestointia varten, korkotukilaina saadaan kuitenkin nostaa enintään viidessä erässä.

Korkotukilaina tai sen ensimmäinen erä on nostettava 19 §:ssä tarkoitetun määräajan kuluessa. Jos korkotukea on myönnetty rakentamisinvestointia varten, korkotukilainan viimeistä erää ei saada nostaa ennen kuin rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Korkotukilainan viimeinen erä on nostettava vii-

meistään kolmen kuukauden kuluessa 19 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymisestä.

Korkotukilainan tai sen erän nostamista varten tuen saajan on hankittava 38 §:ssä tarkoitettu lupa. Lupa on esitettävä luotonantajalle ennen nostoa.

Tarkemmat säännökset lainan nostoeristä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Korkotukilainan lyhentäminen ja koron suorittaminen

Korkotukilainaa on lyhennettävä puolivuosittein tai neljännesvuosittein yhtä suurina maksuerinä.

Ensimmäinen lyhennysmaksu erääntyy suoritettavaksi viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Jos korkotukilaina on myönnetty rakentamisinvestointiin, erääntyy ensimmäinen lyhennysmaksu kuitenkin viimeistään sinä eräpäivänä, joka ensiksi seuraa kahden vuoden kuluttua lainan tai sen ensimmäisen erän nostamisesta. Korkoa on suoritettava puolivuosittein tai neljännesvuosittein lainan tai kunkin lainaerän nostopäivästä lukien.

Luotonantaja ja tuen saaja voivat sopia ylimääräisistä lyhennysmaksuista, niiden vaikutuksesta jäljellä oleviin lyhennysmaksuihin sekä koko lainan ennenaikaisesta takaisinmaksusta.

Luotonantaja voi myöntää lyhennysmaksuille lykkäystä, jos tämä on tarpeen tuen saajan tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lykkäystä voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan ja yhteensä enintään viideksi vuodeksi. Lykkäyksen johdosta laina-aikaa voidaan pidentää 17 §:n 1 momentissa säädetyn enimmäisajan rajoissa tai jäljellä olevia lyhennysmaksuja korottaa.

26 §

Valtiontakauksen ehdot

Valtiontakaus myönnetään täytetakauksena. Takauksen kohteena olevan lainan tai sen

erän nostamista varten tuen saajan on hankittava 38 §:ssä tarkoitettu lupa. Lupa on esitettävä luotonantajalle ennen nostoa.

Valtiontakaus tulee voimaan sen jälkeen, kun tuen kohteena oleva laina tai sen ensimmäinen erä on nostettu, 55 §:n 1 momentissa tarkoitettu kertamaksu on suoritettu ja vastavakuus on asetettu. Takaussitoumus ei sido valtiota, jos edellä tarkoitettuja toimenpiteitä ei ole toteutettu kahden vuoden kuluessa valtiontakauksen myöntämisestä tai 27 §:ssä säädettyjä ehtoja ei noudateta.

Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, valtiontakaukseen sovelletaan, mitä takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta annetussa laissa (361/1999) säädetään. Valtiontakauksen vanhentumiseen ei kuitenkaan sovelleta, mitä mainitun lain 19 §:n 3 momentissa säädetään.

27 §

Lainan siirtäminen ja lainaehtojen muuttaminen

Tuen kohteena oleva laina saadaan siirtää toiselle 52 §:n mukaisesti hyväksytylle luotonantajalle. Lainaa saadaan siirtää toiselle tuen saajalle, jos työvoima- ja elinkeinokeskus tämän hyväksyy 34 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tuen kohteena olevan lainan ehtoja saadaan muuttaa edellyttäen, ettei tällä ole vaikutusta tuen myöntämisen edellytysten tai ehtojen täyttämiseen taikka valtion asemaan takaajana. Muussa tapauksessa tuen saajan on hankittava lainan ehtojen muuttamiseen työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupa. Lupaa ei voida myöntää, jos lainan ehtojen muuttaminen vaikuttaa tuen myöntämisen edellytysten täyttämiseen.

Jollei korkotukilainaan kohdistu valtiontakaus, laina saadaan siirtää ja sen ehtoja muuttaa rajoituksetta sen jälkeen, kun korkotuen maksaminen on päättynyt.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tilanteista, joissa lainan ehtojen muuttaminen edellyttää luvan hankkimista, sekä luvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat

määräykset luvan hankkimisessa käytettävistä lomakkeista.

7 luku

Tuen hakeminen ja myöntäminen

28 §

Hakumahdollisuudesta tiedottaminen

Maaseutuviraston tulee tarkoituksenmukaisessa laajuudessa tiedottaa tuen hakumahdollisuudesta, tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta, hakemisessa noudatettavasta menettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista.

29 §

Tukihakemus

Tukihakemus on tehtävä kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulle lomakkeelle. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten arvioinnin kannalta välttämättömät asiakirjat, selvitykset sekä suunnitelmat.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakemukseen liitettävistä asiakirjoista sekä selvitysten ja suunnitelmien esitystavasta.

30 §

Tuen hakeminen

Tuen hakemiselle voidaan asettaa määräaika. Tukihakemus on toimitettava toimivaltaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Toimivaltainen on se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilan talouskeskus sijaitsee useamman kuin yhden työvoima- ja elinkeinokeskuksen toimialueella, toimivaltainen on se työvoima- ja elinkeinokeskus, jonka toimialueella pääosa maatilan tuotantorakennuksista sijaitsee.

Tuen hakemiselle asetettavasta määräajasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Tukihakemuksen arviointi

Ennen tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemistä työvoima- ja elinkeinokeskus voi pyytää muilta viranomaisilta lausunnon tuen saajaan ja tuettavaan toimenpiteeseen liittyvistä seikoista, jos tämä on välttämätöntä tuen myöntämisen edellytysten arvioimisessa.

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi ennen tuen myöntämistä suorittaa tuen myöntämisen edellytysten sekä tuettavan toimenpiteen arvioimiseksi maatilakäynnin. Maatilakäynnin havainnot on kirjattava, ja ne on annettava tiedoksi hakijalle.

32 §

Tuen myöntämisen keskeyttäminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus keskeyttää tuen myöntäminen valtakunnallisesti tai alueellisesti, jos Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Tuen myöntäminen voidaan keskeyttää määräajaksi tai toistaiseksi. Ennen keskeyttämistä asiasta on neuvoteltava niiden tuottaja- ja elinkeinojärjestöjen kanssa, joita asia koskee. Keskeytyksestä on tiedotettava asianmukaisessa laajuudessa, ja ilmoitus siitä on julkaistava Virallisessa lehdessä.

33 §

Tukipäätös

Työvoima- ja elinkeinokeskus päättää tuen myöntämisestä. Tukipäätökseen on otettava myönnetyn tuen määrä, tässä laissa säädetyt tuen ehdot, sen maksamisen ja takaisinperinnän edellytykset sekä takauksen ehdot. Päätökseen tulee lisäksi ottaa Euroopan yhteisön lainsäädännössä asetetut ehdot ja edellytykset. Rakentamisinvestointia koskevalla päätöksellä hyväksytään rakentamista koskeva suunnitelma.

Lainaan liittyvää tukea koskevalla päätöksellä hyväksytään korkotuen tai valtiontakauksen kohteena olevan lainan määrä ja lainaehdot. Jos korkotukea koskeva päätös valituksen johdosta muuttuu, lainan määrän ja ehtojen muuttaminen edellyttää luotonantajan suostumusta.

Jos tuettava toimenpide edellyttää luvan hankkimista ja hakija ei ole tukipäätöksen tekoetkeen mennessä esittänyt lainvoimaista lupaa, tukipäätökseen voidaan ottaa ehto, jonka mukaan päätös raukeaa, jollei hakija esitä määräajassa sellaista lainvoimaista lupaa, joka mahdollistaa toimenpiteen toteuttamisen tukipäätöksen mukaisena.

Nuoren viljelijän aloitustukea koskeva päätös on tehtävä 18 kuukauden kuluessa tilanpidon aloittamisesta.

34 §

Tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtäminen

Tukipäätöksen mukainen oikeus tukeen voidaan siirtää toiselle 5 §:ssä tarkoitetulle taholle, jos kyseisen tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Siirron saajan on haettava päätöksen mukaisen oikeuden siirtämistä 29 §:ssä tarkoitettua menettelyä noudattaen. Tukipäätöksen siirtämisestä päättää työvoima- ja elinkeinokeskus.

8 luku

Tuen maksaminen

35 §

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen

Avustusmuotoinen nuoren viljelijän aloitustuki maksetaan ilman erillistä hakemusta. Avustus maksetaan enintään kahtena vuotuisena eränä.

Jos aloitustuki on myönnetty ennen tilanpidon aloittamista, avustuksen ensimmäisen erän maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittami-

sesta. Jos tukea on myönnetty 8 §:n 3 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, avustuksen toisen erän maksamisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet.

Tarkemmat säännökset avustusmuotoisen aloitustuen maksueristä sekä 2 momentissa tarkoitettujen selvitysten toimittamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset edellä tarkoitetuista selvityksistä.

36 §

Avustusmuotoisen investointituen maksaminen

Maatilan investointituen saajan on haettava avustuksen maksua kirjallisesti tarkoitusta varten vahvistetulla lomakkeella. Maksuhakemus on allekirjoitettava. Hakemuksen jättämiselle voidaan asettaa kohtuullinen määräaika, joka lasketaan tukipäätöksen tekemisestä tai, jos kyse on tuettavan toimenpiteen viimeisestä maksuhakemuksesta, tuettavan toimenpiteen toteutuksen päättymisestä. Hakemus on toimitettava toimivaltaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

Avustus voidaan maksaa enintään viidessä erässä. Avustusta maksetaan enintään tukitasaosuutta vastaava osuus maksuhakemukseen sisältyvistä hyväksyttävistä kustannuksista. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on noudattanut tuen ehtoja. Lisäksi maksamisen edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon tosiasiallisuus, lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Jos avustusta on myönnetty rakentamisinvestointiin, on viimeisen erän maksamisen edellytyksenä, että rakentamisinvestointi on kokonaisuudessaan toteutunut tukipäätöksen mukaisena. Maksuhakemukseen on liitettävä avustuksen maksamisen edellytysten kannalta välttämättömät tilinpitoasiakirjat ja selvitykset.

Tarkemmat säännökset menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Avustusmuotoisen investointituen maksueristä ja maksuhakemuksen jättämiselle asetettavasta määräajasta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tarkemmat määräykset maksun hakemisesta käytettävistä lomakkeista sekä maksuhakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

37 §

Avustusmuotoisen tuen maksun suorittaminen

Avustuksen maksamisesta päättää työvoima- ja elinkeinokeskus. Työvoima- ja elinkeinokeskus kokoaa myöntämiensä tukien maksupäätöksiä koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa maksupäätöksiin sisältyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen teknisestä suorittamisesta.

38 §

Nostolupa

Luvan tuen kohteena olevan lainan tai sen erän nostamiseen myöntää hakemuksesta työvoima- ja elinkeinokeskus. Hakemukseen on liitettävä luvan myöntämiseen tarvittavat tilinpitoasiakirjat ja selvitykset. Nostoluvan hakemiselle voidaan asettaa määräaika, jota voidaan pidentää kerran ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta. Määräajan pidentämiseen tulee olla hyväksyttävä syy.

Tuen kohteena olevaa lainaa voidaan nostaa kerrallaan enintään toteutuneita kustannuksia vastaava osuus. Nostoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että tuen ehtoja on noudatettu. Lisäksi edellytyksenä on tuen saajalle aiheutuneen menon lopullisuus ja todennettavuus sekä kohdentuminen tuettavaan toimenpiteeseen. Tuen saajan on tarvittaessa esitettävä selvitys yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

Jos kyse on nuoren viljelijän aloitustuen kohteena olevasta lainasta ja tuki on myönnetty ennen tilan pidon aloittamista, on nostoluvan myöntämisen edellytyksenä, että tuen saaja esittää selvityksen tilanpidon aloittamisesta. Jos tuki on myönnetty 8 §:n 3 momentissa tarkoitetun sitoumuksen perusteella, on nostoluvan myöntämisen edellytyksenä, että tuen saaja osoittaa toteuttaneensa 11 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet. Jos laina nostetaan kahdessa erässä, on viimeksi mainittu selvitys esitettävä toisen erän nostamista varten.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin menon tosiasiallisuuden, lopullisuuden ja todennettavuuden arvioinnissa käytettävistä perusteista sekä nostoluvan hankkimiselle asetettavasta määräajasta. Tarkemmat määräykset luvan hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä antaa Maaseutuvirasto.

39 §

Korkotuen maksaminen

Korkotukea maksetaan 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua määrää vastaava osuus kullakin korkojaksolla voimassa olevasta korkotukilainan kokonaiskorosta. Korkotukea maksetaan kuitenkin yhteensä enintään myönnetyn tuen nimellisarvoista määrää vastaava osuus.

Jos korkotukilaina maksetaan kokonaan takaisin, korkotuen maksaminen lakkaa lainan takaisinmaksupäivästä lukien. Korkotukea ei makseta erääntyneen lainapäätöksen osalta, jollei kysymys ole yrityssaneerausta tai yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevan menettelyn vireillä olosta. Jos edellä tarkoitettua tai niihin rinnastettavassa järjestelyssä korkotukilainan kokonaiskorkoa alennetaan, korkotukea maksetaan neljää prosenttiyksikköä vastaava osuus kokonaiskorosta, kuitenkin enintään kokonaiskoron määrä.

Luotonantajan on haettava korkotuen maksua kultakin korkojaksolta erikseen, kuitenkin enintään kerran kuukaudessa. Maaseutuviraston hyväksymä keskusrahailaitos välittää hakemuksen Maaseutuvirastolle, joka suorit-

taa maksun keskusrahailaitokselle. Keskusrahailaitos välittää korkotuen luotonantajalle.

Tarkemmat määräykset korkotuen maksun hakemisesta ja välittämisestä noudatettavasta menettelystä antaa Maaseutuvirasto.

9 luku

Tuen seuranta

40 §

Elinkeinosuunnitelman seuranta

Tuen saajan on esitettävä elinkeinosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista koskevat selvitykset työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten sisällöstä. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset selvitysten esitystavasta sekä niiden toimittamisesta työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

41 §

Tuen kohteena olevan lainan seuranta

Luotonantajan on järjestettävä tuen kohteena olevan lainan hoitamista ja korkotuen kulumista koskeva seuranta. Sen on toimitettava määräajoin Maaseutuvirastolle lainan myöntämistä, nostamista, lyhentämistä ja korkotukilainan koron suorittamista koskevat tiedot. Luotonantajan on viivytyksettä huolehdittava tuen kohteena olevaa lainaa koskevien muutosten tekemisestä tietojärjestelmiinsä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä tiedoista, joita luotonantajan on toimitettava Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tietojen esitystavasta sekä niiden toimittamisesta noudatettavasta menettelystä.

42 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä

niiden vaikutusten seuranta varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevassa lainsäädännössä.

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

1) hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus;

2) hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot;

3) elinkeinosuunnitelmaan ja rakentamista koskevaan suunnitelmaan sisältyvät tiedot;

4) tuettavan toimenpiteen rahoitukseen osallistuvaa ohjelmaa koskevat tiedot;

5) tuki- tai maksuhakemusta ja sen ratkaisemista sekä tuen yksilöintiä koskevat tiedot;

6) tiedot tuen saajalle myönnettyistä ja maksetuista tuista sekä valtiontakausta koskevat tiedot;

7) tuettavaan toimenpiteeseen kohdistuvan julkisen tuen määrä;

8) tiedot tarkastuksesta ja siinä tehdyistä havainnoista;

9) tiedot tuen saajalta takaisinperittävästä tuista sekä takaisinperinnän toteutumisesta;

10) edellä 40 §:ssä tarkoitetut seuranta varten kerättävät tiedot;

11) muita hakemuksen käsittelyssä kertyneitä välttämättömiä tietoja.

Rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat seurannan tietojärjestelmään sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset sellaisista rekisteriin tallennettavista tiedoista, jotka eivät ole henkilötietoja.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään kymmenen vuotta tuen myöntämistä

koskevan päätöksen tekemisestä. Jos tukea on myönnetty, tietoja säilytetään kymmenen vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta tai korkotuen kohteena olevan lainan viimeisen erän nostamisesta, kuitenkin niin kauan kuin korkotukea maksetaan. Valtiontakausta koskevia tietoja säilytetään takauksen voimassaolon ajan tai, jos valtion takauksen vastuu on toteutunut, niin kauan kuin takautumisrahaa voidaan periä. Jos kysymys on Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaan ohjelmaan sisältyvästä tuesta, tietoja säilytetään viisi vuotta siitä, kun Euroopan yhteisöjen komissio suorittaa ohjelman viimeisen yhteisön rahoitusosuuden maksun.

10 luku

Tarkastus

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin, välittäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen välittäjien ja saajien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksilla.

45 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastus voi koskea valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tuettavan toimenpiteen ja tuen käytön kannalta merkityksellisiä rakennuksia, toimitiloja, olosuhteita, tietojärjestelmiä ja asiakirjoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999)

tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suorittaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003), sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suorittaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastuksesta on laadittava tarkastuskerromus, joka toimitetaan viipymättä asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle sekä Maaseutuvirastolle.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 44 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvauksetta virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

11 luku

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

46 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työvoima- ja elinkeinokeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 3) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 4) tuen saaja ei ole täyttänyt 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumusta;

5) tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 20 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

6) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

7) Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

47 §

Takaisinmaksettavan määrän korko

Tuen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittävälle määrälle korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava tuen maksupäivästä takaisinperittävän määrän takaisinmaksuun saakka.

48 §

Viivästyskorko

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan.

49 §

Takaisinperinnän kohtuullistaminen

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi jättää virheellisesti tai perusteetta maksetun määrän

tai sille suoritettavan koron kokonaan tai osaksi perimättä, jos perinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena tarkastellen kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maatalouden rakennetukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

50 §

Takaisinperintää ja maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on tehtävä takaisinperinnästä ja tuen maksamisen keskeyttämisestä päätös. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä, 47 §:ssä tarkoitettu korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun työvoima- ja elinkeinokeskus sai tiedon 46 §:ssä säädetyistä perusteista ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta.

51 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Edellytyksenä on tällöin, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

12 luku

Lainaan liittyvää tukea koskevat menettelyt

52 §

Luottolaitoksen hyväksyminen

Luotonantajaksi voidaan hyväksyä luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 8 §:ssä tarkoitettu luottolaitos, jolla on luotonantajalle tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset.

Keskusrahallaitokseksi voidaan hyväksyä 1 momentissa tarkoitettu luotonantaja taikka luottolaitos tai muu vastaava yhteisö, jonka luotonantajat ovat valtuuttaneet puolestaan hoitamaan keskusrahallaitokselle tässä laissa säädettyjä tehtäviä. Edellä tarkoitetuilla tahoilla tulee olla tehtävien hoitamiseksi tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset.

Maaseutuvirasto päättää luottolaitoksen tai yhteisön hyväksymisestä toimimaan luotonantajana tai keskusrahallaitoksena. Päätös tehdään hakemuksesta, josta on käytävä ilmi hyväksymisen edellytysten kannalta tarpeelliset tiedot. Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty.

Tarkemmat säännökset luotonantajan ja keskusrahallaitoksen hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisen hakemisessa noudatettavasta menettelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset hyväksymisen hakemisessa käytettävistä lomakkeista sekä hyväksymisen edellytysten teknisistä yksityiskohdista.

53 §

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tehtävien hoitaminen

Luotonantajan tai keskusrahallaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä tämän hoitaessa 39 §:n 3 momentissa, 41 ja 54 §:ssä sekä 55 §:n 2 momentis-

sa säädettyjä tehtäviä. Edellä tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

54 §

Luotonantajan avustamis- ja tiedonantovelvollisuus

Luotonantajan on ilmoitettava työvoima- ja elinkeinokeskukselle tuen kohteena olevan lainan siirtämisestä toiselle luotonantajalle sekä sellaisista 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua lainan ehtojen muutoksista, jotka eivät edellytä työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa.

Luotonantajan tulee takauksen kohteena olevaa lainaa hoitaessaan ottaa huomioon valtion etu takaajana. Luotonantajan on viivytyksettä ilmoitettava Maaseutuvirastolle sellaisista tuen saajan taloudellista asemaa, tuen kohteena olevaa lainaa tai lainan vakuutena olevan omaisuuden arvoa koskevasta muutoksesta, jolla voi olla vaikutusta valtion asemaan takaajana.

Luotonantajalla ja keskusrahallaitoksella on velvollisuus yksilöidystä pyynnöstä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle sellaisia tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä lainaan liittyvän tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Luotonantajan ja keskusrahallaitoksen tiedonantovelvollisuus koskee myös salassapidettäviä tietoja. Tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on viranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi luovutettu.

55 §

Valtiontakauksesta perittävät maksut

Valtiontakauksesta peritään tuen saajalta maksu, joka määräytyy prosentuaalisena osuutena takauksen kohteena olevan lainan määrästä. Maksu on enintään 200 euroa. Lisäksi peritään kahdesti vuodessa maksu, joka

määräytyy prosentuaalisena osuutena takauksen kohteena olevan lainan jäljellä olevasta määrästä. Maksut tuloutetaan maatilatalouden kehittämisrahastoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun maksun välittää valtiolle luotonantaja. Maaseutuvirasto suorittaa luotonantajalle korvauksen edellä tarkoitettun tehtävän hoitamisesta. Korvaus maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin takauksesta perittävien maksujen määrästä sekä luotonantajalle suoritettavan korvauksen määrästä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä maksujen välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

56 §

Valtion takaajan vastuun toteutuminen

Valtion takaajan vastuuseen sekä takautumisoikeuteen liittyvästä edunvalvonnasta vastaa Maaseutuvirasto.

Maaseutuvirasto voi päättää, että valtion takautumissaatavaa ei peritä sellaiselta tuen saajalta, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksusta pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

Takaajan vastuun toteutumisesta aiheutuvat maksut suoritetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Takautumisoikeuden perusteella saadut korvaukset tilitetään mainittuun rahastoon.

13 luku

Rakentamiseen liittyvää tukea koskevat erityiset menettelyt

57 §

Rakennustuotteen ennakkohyväksyntä

Maa- ja metsätalousministeriö tai 59 §:ssä tarkoitettu toimielin voi hakemuksesta myöntää ennakkohyväksynnän maatalousrakentamisessa käytettävälle rakennustuotteelle.

Yleisten rakennustuotteita koskevien vaatimusten täyttämistä ja niiden perusteella tahtuvasta rakennustuotteen hyväksynnästä on voimassa, mitä muualla laissa säädetään.

Ennakkohyväksynnän hankkiminen on vapaaehtoista. Se myönnetään määräajaksi, joka on enintään viisi vuotta. Hyväksynnälle voidaan asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on tarpeen tuotteen käyttöön liittyvän kokemuksen hankkimiseksi. Määräaika voidaan hakemuksesta pidentää enintään viisi vuotta, jos ennakkohyväksynnän edellytykset täyttyvät. Hakemus on tehtävä ennen määräajan päättymistä.

Ennakkohyväksyntä tulee peruuttaa, jos siihen rakennustuotteen valmistuksen tai laadunvalvonnan epäkohtien johdosta havaitaan olevan aiheutta. Hyväksynnän peruuttaa maa- ja metsätalousministeriö tai toimielin, joka on myöntänyt hyväksynnän.

Ennakkohyväksynnän kohteena olevista rakennustuotteista säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

58 §

Ennakkohyväksynnän edellytykset

Ennakkohyväksyntä voidaan myöntää maatalousrakentamisessa käytettävälle rakennustuotteelle, joka täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiset sekä 13 §:n 4 momentissa tarkoitetut rakentamiselle asetetut vaatimukset. Lisäksi tarkastellaan rakennustuotteen taloudellisia, toiminnallisia ja ympäristöön liittyviä ominaisuuksia.

Tarkemmat säännökset rakennustuotteen ennakkohyväksynnän edellytyksistä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

59 §

Ennakkohyväksynnän myöntävä toimielin

Maa- ja metsätalousministeriö voi määrätä tai toistaiseksi valtuuttaa toimitielimen myöntämään ennakkohyväksynnän. Toimitielimen tulee olla yhteisö, jolla on edellytykset hoitaa tehtävä asiantuntevasti, luotettavasti,

vakavaraisesti ja riippumattomasti. Edellä tarkoitettujen vaatimusten arvioinnissa sovelletaan, mitä rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain (230/2003) 20 ja 22 §:ssä säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää valtuuttamisesta toimitielimen hakemuksesta. Hakemukseen on liitettävä selvitys 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä. Valtuutus voidaan rajata hakemuksessa esitettyä toimintaa suppeammaksi. Valtuuttamista koskevaan päätökseen voidaan liittää toiminnan harjoittamisen ja sen valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Valtuutetun toimitielimen toimintaan sovelletaan, mitä rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain 26—28 §:ssä säädetään. Tehtävää suorittavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö valvoo tehtävien hoitamista. Valvontaan ja toimitielimen valtuutuksen peruuttamiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain 24 §:n 2—4 momentissa ja 25 §:ssä säädetään.

Valtuutuksen hakemisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

60 §

Ennakkohyväksyntämenettely

Ennakkohyväksyntää koskevan hakemuksen tulee sisältää rakennustuotteen teknisiä ominaisuuksia, laadunvalvontaa ja käyttöä koskevat tiedot sekä muut tuotteen ennakkohyväksynnän edellytyksiä koskevat selvitykset.

Ennakkohyväksyntää koskevaan päätökseen voidaan ottaa ennakkohyväksynnän asianmukaiseksi hyödyntämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Tarkemmat säännökset ennakkohyväksyntämenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

14 luku

Erinäiset säännökset

61 §

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle taikka Euroopan yhteisön toimielimelle sellaisia tässä laissa säädettyä tehtävää hoidettaessa saatuja tuen saajaa koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen viranomaiselle tai toimielimelle säädetyn tarkastustehtävän suorittamiseksi tai sen valvomiseksi, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentin perusteella saatuja tietoja ei saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.

62 §

Päätöksen tiedoksianto

Tässä laissa tarkoitettu päätös voidaan antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä säädettyllä tavalla.

63 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettu päätös on hakijalle tai tuen saajalle maksuton. Maa- ja metsäta-

lousministeriön 57 §:ssä tarkoitettu päätöksestä peritään kuitenkin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettu maksu.

64 §

Varojen alueellinen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua myöntämisvaltuuden tai määrärahan suuntaamisesta tässä laissa tarkoitettuihin tukiin ja päättää niiden osoittamisesta työvoima- ja elinkeinokeskusten käyttöön.

65 §

Tekninen apu

Teknisen avun käyttämisestä tässä laissa tarkoitettua tuen toimeenpanoon on voimassa, mitä teknisen avun käyttämisestä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain 54 §:ssä säädetään.

66 §

Valituskielto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen 19 §:n 2 momentissa, 20 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

67 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava vali-

tuskirjelmä sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen asiassa, joka koskee tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

68 §

Rakennustuotteen ennakkohyväksyntää koskeva muutoksenhaku

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, joka koskee rakennustuotteen ennakkohyväksyntää tai toimielimen valtuuttamista, haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valtuutetun toimielimen päätökseen, joka koskee rakennustuotteen ennakkohyväksyntää, ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oikaisuvaatimus valtuutetulle toimieliimelle 30 päivän kuluessa siitä päivästä, kun muutoksenhakija on saanut tiedon päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyssä sovelle-

taan hallintolakia. Oikaisuvaatimusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

15 luku

Voimaantulo

69 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

70 §

Seurannan tietojärjestelmää koskeva siirtymäsäännös

Ennen asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevan lainsäädännön voimaantuloa 43 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekistrien ylläpitoon, käyttämiseen sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) säädetään.

2.

Laki**valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan myönnettäessä avustusta valtakunnalliseen maaseudun kehittämiseen ja tutkimukseen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimukseen.

Maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvästä hanketuesta on voimassa, mitä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetaan laissa (1443/2006) säädetään. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen tutkimukseen myönnettävästä tuesta on voimassa, mitä säädetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000).

2 §

Rahoitus

Avustusta voidaan myöntää valtion talousarviossa tai maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa tarkoitusta varten osoitetuista varoista.

3 §

Avustuksen saaja

Avustusta voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle, jolla on riittävät edellytykset hankkeen toteuttamiseen.

4 §

Avustettava toiminta

Avustusta voidaan myöntää sellaiseen tutkimus- tai kehittämistoimintaan, joka valtakunnallisesti merkittävällä tavalla edistää maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikan tavoitteiden toteutumista.

Avustusta voidaan lisäksi myöntää maa- ja elintarviketaloutta laaja-alaisesti hyödyttävään tutkimustoimintaan.

Avustus myönnetään 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun toimintaan aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin.

Avustettavasta toiminnasta ja hyväksyttävistä kustannuksista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Valtiontukisääntöjen soveltaminen

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena myönnettävään avustukseen sovelletaan Euroopan yhteisön lainsäädännössä valtion tuen myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä ja rajoituksia.

Valtiontukisääntöjen soveltamisesta tässä laissa tarkoitettuun avustukseen voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä

Alueiden kehittämislain (602/2002) 17 §:ssä tarkoitettu maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä osallistuu 4 §:n 1 momentissa

tarkoitettua avustuksen myöntämiseen antamalla avustuksen rahoitukseen käytettävissä olevien varojen jakamista koskevan lausunnon.

Yhteistyöryhmän 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoidettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tehtävää hoitavaan yhteistyöryhmän jäseneseen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tehtävää hoidettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän asettaa valtioneuvosto, ja se toimii maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Ministeriö hyväksyy yhteistyöryhmän ohjesäännön.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän toiminnasta ja toiminnan rahoituksesta.

7 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun avustukseen sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään. Maa- ja metsätalousministeriö toimii mainitussa laissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista 29 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1443/2006) 18 §:n 2 momentti ja 50 §:n 3 momentti,

muutetaan 4 §:n 5 ja 9 kohta, 10 §:n 3 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 14 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 16 §:n 2 ja 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 3 momentti, 23 §, 28 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 momentti, 41 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 kohta, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45, 50 ja 56 § sekä *lisätään* lakiin uusi 11 a §, 14 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta ja 44 §:ään uusi 4 ja 5 momentti seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *maataloustuotteen ensiasteen jalostuksella ja kaupan pitämisellä* maataloustuotteen sellaista käsittelyä, jonka tuloksena saatava tuote on edelleen maataloustuote, sekä tuotteen markkinoille saattamista; edellä tarkoitettuna toimintana ei kuitenkaan pidetä sellaisia maatilalla tapahtuvia toimia, jotka ovat tarpeen tuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten, eikä tuottajan suorittamaa tuotteen ensimyyntiä, jollei tätä harjoiteta erillisissä kyseistä tarkoitusta varten varatuissa tiloissa;

9) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista;

10 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan

yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. Julkisella tuella tarkoitetaan tällöin Euroopan yhteisön, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määriteltäviä julkisen rahoituksen enimmäismääriä.

11 §

Yritystuen saaja

Yritystukea voidaan myöntää:

1) yritykselle, joka osallistuu maatilalla maatalouden harjoittamiseen (*maatalousyritys*);

2) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa (*mikroyritys*); ja

3) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa (*pk-yritys*).

Lisäksi yritystukea voidaan myöntää sellaiselle yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jonka tehtäviin tai toiminta-ajatukseen kuuluu palveluiden tuottaminen yrityksille (*kehittämissyhteisö*).

Tarkemmat säännökset yrityksen kokoa arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 a §

Yritystuen saajaa koskevat edellytykset

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on toimipaikka Suomessa, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Yhteisömuotoisen yrityksen kotipaikan tulee sijaita Euroopan yhteisön alueella.

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja jolla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan sekä riittävästä ammattitaidosta.

Myönnettäessä yritystukea yhteisömuotoiselle maatalousyritykselle tai mikroyritykselle tuen myöntämisen edellytyksenä on, että määräysvalta yhteisössä on yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää tuen saajan ikää ja ammattitaitoa sekä maatalousyrityksen osalta maatalouden harjoittamista koskevat edellytykset.

Yritystukea voidaan myöntää kehittämissyhteisölle, jolla on riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Tällöin tuen kohteena olevan yrityksen tulee täyttää ne edellytykset, joita sovelletaan, jos tuki myönnetään yritykselle 6 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Lisäksi edellytyksenä on, että kehittämissyhteisö varmistaa tuen kohteena olevan yrityksen kanssa laadittavien sopimuksien tuen myöntämisen edellytysten täyttämisen ja tuen ehtojen noudattamisen.

Tarkemmat säännökset riittävää ammattitaitoa, taloudellista asemaa ja määräysvaltaa arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Yrityksen investointituki

Yrityksen investointitukea voidaan myöntää:

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja kaupan pitämisen yritys-toiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen.

Tukea voidaan myöntää investoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Jos kyse on rakentamisinvestoinnista, tukea voidaan myöntää sen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Maanhankintaa voidaan tukea ainoastaan rakennuksen ja sen maapohjan hankinnan yhteydessä.

14 §

Yrityksen kehittämistuki

Yrityksen kehittämistukea voidaan myöntää:

2) mikroyritykselle 6 §:n 2—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan;

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja kaupan pitämisen yritys-toiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen; ja

4) kehittämissyhteisölle 1—3 kohdassa tar-koitetun toiminnan kannalta tarpeellisten palveluiden tuottamiseen yrityksille.

16 §

Valtiontukisääntöjen soveltaminen

Jos yritystuki myönnetään vähämerkityksi-senä tukena, tuen myöntämisen edellytykse-nä on, että hakija antaa tuen myöntävälle vi-ranomaiselle selvityksen hakijalle jo myön-neytystä ja maksetusta vähämerkityksisestä tuesta ja että sanotun tuen määrä ei ylitä Eu-roopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Jos tuen kohteena on muu kuin hakijan yritys-toiminta tai tukea siirretään 9 §:ssä tarkoite-tulla tavalla, on tuen myöntämisen edellytyk-senä, että vastaava selvitys annetaan jokaisen tuen kohteena olevan tai tuettavan toimenpi-

teen toteuttamiseen osallistuvan yrityksen osalta, eikä tuen määrä minkään yrityksen osalta ylitä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää.

Valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta tässä laissa tarkoitettuun tukeen ja vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Kehittämishanke

Kehittämishanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

19 §

Yleishyödyllinen investointihanke

Investointihanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

Tukea voidaan myöntää investoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Jos kyse on rakentamisinvestoinnista, tukea voidaan myöntää sen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Maanhankintaa voidaan tukea ainoastaan rakennuksen ja sen maapohjan hankinnan yhteydessä.

20 §

Koordinointihanke

Tukea koordinointihankkeeseen voidaan myöntää paikalliselle toimintaryhmälle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että paikallinen toimintaryhmä kokoaa avoimen valintamenettelyn kautta yhteen alueellaan toteutettavia, 17 ja 19 §:ssä tarkoitettuja yleishyödyllisiä kehittämis- ja investointihankkeita sekä

sovittaa yhteen niiden toteuttamisen. Sen esittämättä, mitä 9 §:ssä tuen siirtämisen edellytyksistä säädetään, tukea koordinointihankkeeseen voidaan siirtää luonnolliselle henkilölle.

21 §

Hanketuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä. Jos tukea myönnetään sellaiseen toimenpiteeseen, jonka johdosta tuki muodostuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi, on tukea myönnettäessä voimassa, mitä 16 §:ssä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista säädetään.

23 §

Toimenpiteen toteutusaika

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos käynnistystukea haetaan investointituen yhteydessä, lasketaan määräaika investoinnin valmistumisesta tai toteutumisesta.

Hanketuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava 21 §:n 2 momentin mukaisesti asetetun määräajan kuluessa.

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi pidentää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. Edellä 2 momentissa tarkoitettun toimenpiteen toteutusaika voi kuitenkin olla enintään kuusi vuotta.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Tukihakemus

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tästä on ilmoitettava tukihakemuksessa. Hakemuksessa on yksilöitävä ne tahot, joille tukea on tarkoitus siirtää, ja esitettävä 9 §:ssä tarkoitettu sopimus. Jos hakija on kehittämissyhteisö, hakemukseen on liitettävä kehittämissyhteisön ja tuen kohteena olevan yrityksen välinen sopimus.

38 §

Maksettavan tuen määrä

Hanketuki ja 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tuki maksetaan tukipäätöksellä hyväksytyjen rahoitusosuuksien mukaisessa suhteessa. Tuen saajan on toimitettava viranomaiselle selvitys muun julkisen tai yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

41 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaa varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käytämisestä säädetään asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevassa lainsäädännössä. Sen lisäksi, mitä rekistereiden käytöstä mainitussa lainsäädännössä säädetään, on paikallisella toimintaryhmällä sallassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisteristä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuetta-

vaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot sellaisesta tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvasta, jolle siirretään tukea 9 §:n mukaisesti, sekä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tuen kohteena olevasta yrityksestä.

43 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksilla. Jos tukea on 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty muulle taholle tai kysymys on 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tuen kohteena olevasta yrityksestä, on edellä mainituilla viranomaisilla oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

44 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003), sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 43 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virkaapua tarkastustehtävän suorittamisessa.

45 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työvoima- ja elinkeinokeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 24 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

4) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

5) Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta.

50 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Edellytyksenä on tällöin, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanossa sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

56 §

Valituskielto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen 23 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä tai 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua lupaa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevan lainsäädännön voimaantuloa tämän lain 41 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekisterien käyttämiseen ja ylläpitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinorekistereistä annetussa laissa (1515/1994) säädetään.

4.

Laki**maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 3 §, 6 §:n 2 momentti, 8, 8 a, 9, 13 ja 14 §, 3 ja 4 luku, 41—43 §, 46—54 §, 56 ja 57 § sekä 65 §:n 1 momentin 5 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 44/2000, 225/2002 ja 274/2003, 6 §:n 2 momentti mainitussa laissa 274/2003, 8, 8 a ja 13 § mainitussa laissa 44/2000, 9 § viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 225/2002, 14 § mainitussa laissa 44/2000 ja laissa 693/2004, 3 ja 4 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, 41 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 274/2003 ja laissa 425/2007, 42 § osaksi mainitussa laissa 44/2000, 43 ja 52 § osaksi mainitussa laissa 425/2007, 46 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 44/2000, 48 § osaksi mainitussa laissa 274/2003 ja 65 §:n 1 momentin 5 kohta mainitussa laissa 225/2002,

muutetaan 1, 2, 4, 5 ja 7 §, 2 luvun otsikko, 10, 11 ja 15 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 55, 58, 61, 63 ja 64 § sekä 65 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi mainitussa laissa 44/2000, 2, 10, 11 ja 15 § sekä 65 §:n 1 momentin 4 kohta viimeksi mainitussa laissa, 5 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 274/2003, 7 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti ja 63 § mainitussa laissa 425/2007, 55 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000, 274/2003 ja 425/2007, 58 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja 64 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 425/2007, sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 44/2000 kumotun 12 §:n tilalle uusi 12 § seuraavasti:

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on kehittää maaseutua edistämällä erityisesti vesivarojen kestävä käyttöä, maataloutta harjoittavien asunto-oloja sekä maaseudun kulttuuriperinnön säilyttämistä.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vesistötoimenpiteeseen taikka maatalan asunto-olojen parantamista tai perinneympäristön säilyttämistä koskevaan investointiin. Lisäksi lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä maatilatalouden kehittämishaston varoista myönnettyyn valtionlajaan, luottolaitoksen varoista myönnettyyn korkotukilajaan tai valtion myyntihintasaamiseen liittyvänä tukena. Tuki voi olla Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaa tukea tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettavaa tukea.

Tämän lain 6 lukua ei kuitenkaan sovelleta tukeen, joka myönnetään maatalan asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämistä varten.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) tai kolttalain (253/1995) mukaista elinkeinotoimintaa harjoittavalle maatalan asuinrakennusta tai perinneympäristön säilyttämistä varten taikka vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan, mitä mainituissa laeissa säädetään.

4 §

Tuen enimmäismäärä

Tuki ei saa yhdessä muun samaan toimenpiteeseen myönnetyn julkisen tuen kanssa ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä tuen enimmäismäärää.

5 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle sekä yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jollei jäljempänä toisin säädetä.

7 §

Varojen ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa tämän lain tarkoituksiin käytettävissä olevien varojen osoittamisesta tuen toimeenpanosta vastaavien viranomaisten käyttöön sekä huolehtii varojen ohjaamisesta antamalla Euroopan yhteisön säännöksiä, lakia, valtioneuvoston päätöstä ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä niiden käytöstä.

2 luku

Rahoitustuet

10 §

Maatilaan koskevan investoinnin tukemisen edellytykset

Jollei jäljempänä toisin säädetä, maatilan asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämiseen avustuksena tai korotuksena myönnettävän investointituen myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan, mitä maatilan investointituesta säädetään maatalouden rakennetuista annetuissa laissa (/).

Tukea maatilan asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämiseen

voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (*maatalousyrittäjä*). Luonnollisen henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Alle 18-vuotiaalle tukea voidaan myöntää, jos tämä on solminut avioliiton, harjoittaa maataloutta yhdessä vanhempiensa kanssa tai ikää koskevasta vaatimuksesta poikkeamiseen on muita erityisiä syitä. Jos maatalousyrittäjä on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää tuen saajan ikää koskevan vaatimuksen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen kohteena olevan maatilan taloudellinen elinkelpoisuus voidaan osoittaa. Tuettavien toimenpiteiden valinnassa kiinnitetään huomiota toimenpiteiden taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä ympäristö- ja kulttuurinäkökohtiin. Tukea myönnettäessä ei sovelleta maatalouden rakennetuista annetun lain 2 lukua eikä mainitun lain 8 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, lukuunottamatta hakijan toimeentuloa tai tältä osin määräysvaltaa koskevaa edellytystä, eikä lain 10, 11 ja 15 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Tarkemmat säännökset maatilan taloudellisen elinkelpoisuuden arvioinnissa ja tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista sekä määräysvaltaa koskevasta edellytyksestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tuen muodosta, tasosta ja enimmäismäärästä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen varojen sekä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Hyväksyttävistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §

Tuki maatilan perinneympäristön säilyttämiseen

Tukea maatilan perinneympäristön säilyttämiseen voidaan myöntää maatalousyrittäjälle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on perinteisen maiseman tai rakennuksen säilyttäminen maatilalla.

Tuki voidaan myöntää avustuksena tai korkotukena taikka näiden yhdistelmänä 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määrittellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuettavasta toiminnasta sekä hyväksyttävistä kustannuksista.

12 §

Asuntorahoitus

Tukea voidaan myöntää maatalousyrittäjänä toimivalle luonnolliselle henkilölle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on maatilan asunto-olojen parantaminen. Lisäksi tukea voidaan myöntää sellaiselle henkilölle, jonka määräysvallan perusteella maatalousyrittäjänä toimivan yhteisön katsotaan täyttävän tuen saajaa koskevat edellytykset. Tukea ei myönnetä, jos tarkoitukseen voidaan myöntää muuta tukea julkisista varoista.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen kohteena olevaa asuntoa käytetään hakijan, tämän perheenjäsenen tai maatilalla työskentelevien taikka maatilan sukupolvenvaihdoksen yhteydessä tilanpidosta luopuvan vakinaisena asuntona. Asunnon tulee olla kooltaan ja varustelultaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa edellä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen.

Tuen myöntämisen tulee olla hakijan taloudelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Tällöin tarkastellaan hakijan kokonaistuloja.

Tuki myönnetään korkotukena 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määrittellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa

voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuettavasta toiminnasta, tuen kohteena olevan asunnon kokoa ja käyttötarkoitusta sekä hakijan kokonaistuloja koskevista edellytyksistä sekä hyväksyttävistä kustannuksista.

15 §

Vesistötoimenpiteet

Vesistötoimenpiteitä voidaan tukea toteuttamalla hanke valtion työnä tai myöntämällä sen toteuttamiseen avustusta. Valmistunut valtion työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyöosapuolelle. Tällöin on sovittava myös niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Avustuksen myöntämiseen, maksamiseen, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan valtiovastustuslakia (688/2001).

Vesistötoimenpiteitä voidaan tukea valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen edellytyksistä ja tuen enimmäismäärästä.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksilla on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettujen tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarkastuksia.

45 §

Tietojensaanti

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilö-

tietojen suojasta säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevat olisivat muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdot tai asianomaisia Euroopan yhteisön säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset.

Tuen myöntämisestä 15 §:ssä tarkoitettuun vesistötoimenpiteeseen päättää asianomainen alueellinen ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön sille osoittamien määrärahojen rajoissa.

58 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan siten kuin muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

61 §

Muutoksenhaku maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuhun valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §

Käsittelymaksun periminen

Maaseutuviraston sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia. Velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia myös maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa.

64 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tätä lakia tarkemmat säännökset Euroopan yhteisön lainsäädännössä jäsenvaltion päätettäväksi jätetyistä seikoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää menettelystä, jota on noudatettava tuen hakemisessa ja myöntämisessä sekä velkajärjestelyä koskevien säännösten soveltamisessa aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyihin lainoihin.

Maaseutuvirasto antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset hakijan omakustannusosuudesta, velkajärjestelysuunnitelmasta ja velkajärjestelyyn liittyvien kustannusten korvaamiseen liittyvistä menettelytavoista sekä velkajärjestelysopimusten laatimistavast-

ta. Lisäksi Maaseutuvirasto voi antaa määräykset hakemus-, sopimus- ja päätöskäytännöistä.

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä muualla laissa niiden käyttämisestä säädetään, käyttää:

3) maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä lainoista aiheutuviin hyvityksiin, korvauksiin ja hoitomenoihin sekä valtioneuvoston määräämiin korvauksiin ja valtion takausvastuun toteutumisesta aiheutuviin menoihin;

4) 11 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

5.

Laki**maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annetun lain voimaantulo

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta annettu laki (/), jäljempänä *muutoslaki*, tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Jäljempänä tässä laissa *rahoituslailla* tarkoitetaan maaseutuelinkeinojen rahoituslakia (329/1999) sellaisena kuin se oli muutoslain voimaantullessa.

Ennen muutoslain voimaan tuloa syntyneeseen valtioon ja luottolaitoksen saatavaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, määräyksiä ja niiden mukaisia sopimusehtoja. Muutoslain voimaantulon jälkeen syntyvään, rahoituslain mukaiseen valtioon ja luottolaitoksen saatavaan sovelletaan edellä tarkoitettuja säännöksiä, määräyksiä ja sopimusehtoja. Edellä tarkoitetuista säännöksistä ja määräyksistä voidaan kuitenkin saatavaan sovellettavien menettelyjen osalta poiketa siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään.

Ennen muutoslain voimaan tuloa vireille tulleeseen asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

2 §

Ohjelmakautta 2000—2006 koskevien säännösten soveltaminen

Rakenerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999 ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetun

neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 mukaiseen ohjelmaan, vastaavaan kansalliseen ohjelmaan ja tukijärjestelmään, joka on toimeenpantu rahoituslain nojalla, sekä ohjelmaan tai tukijärjestelmään sisältyvän tuen maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan mainittua yhteisön lainsäädäntöä ja sen toimeenpanosta annettua kansallista lainsäädäntöä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

3 §

Monivuotisen sopimuksen perusteella myönnetty tuki

Varojen vuosittaisesta kohdentamisesta tukeen, joka on myönnetty rahoituslain 11 §:n sanamuodossa tarkoitetun monivuotisen sopimuksen perusteella neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/1999 22 artiklassa tarkoitettuun ympäristötoimenpiteeseen, voidaan säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

4 §

Luottolaitokselle maksettavat hyvitykset ja korvaukset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää rahoituslain 27 ja 32 §:ssä tarkoitettujen tuensaajan maksukyvyttömyyden ja lopullisen menetyksen toteamiseen liittyvistä menettelyistä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää menettelyistä, joita sovelletaan lainaan liittyvien hoitomenojen korvaamisessa, valtiontakauksesta perittävien maksujen välittämisestä luottolaitokselle aiheutuvien menojen korvaamisessa sekä hyvityksen

hakemisessa, maksamisessa ja takaisinperinnässä rahoituslain sekä aikaisemman lainsäädännön perusteella maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn valtionlainan osalta.

5 §

Lainaan liittyvää tukea koskeva rahaliikenne

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää rahoituslain 32 §:ssä tarkoitetun takausmaksun sekä rahoituslain ja aikaisemman lainsäädännön perusteella maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnetyn valtionlainan lyhennysten ja korkojen tilittämisessä noudatettavasta menettelystä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää rahoituslain sekä aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnetyn korkotuen maksun välittämisessä noudatettavasta menettelystä.

Jos rahoituslain tai aikaisemman lainsäädännön perusteella myönnettyyn valtionlainaan, valtioneuvoston tai korkotukeen liittyvien tehtävien hoitamisesta vastaavan, rahoituslain 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetun luottolaitoksen tai 8 kohdassa tarkoitetun keskusrahallaitoksen toiminnassa tapahtuu muutoksia, joiden johdosta tehtävistä vastaava taho vaihtuu, sovelletaan sijaan tulevan luottolaitoksen tai muun yhteisön hyväksymiseen, mitä maatalouden rakennetuisista annetun lain (/) 52 §:ssä hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä säädetään.

Hyväksymisen edellytyksenä on, että hakijalla on edellä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat hallinnolliset ja tekniset edellytykset.

6 §

Tarkemmat määräykset

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä sellaisista teknisistä yksityiskohdista, jotka koskevat:

1) menettelyä, jota luottolaitoksen on noudatettava, kun valtionlainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssimenettelyn yhteydessä;

2) menettelyä, jota luottolaitoksen on noudatettava rahoituslain perusteella myönnetyn tuen kohteena olevaa lainaa hoidettaessa, lainaa siirrettäessä ja lainaehtoja muutettaessa; sekä

3) tukea ja lainaa koskevien asioiden käsittelyyn liittyviä hakemus-, sopimus- ja päätöskäyttöjä sekä tallennus-, seuranta- ja valvontajärjestelmiä.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

6.

Laki**maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä joulukuuta 1966 maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §, 3 §:n 3 momentti, 3 a §:n 2 momentti ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 § ja 3 §:n 3 momentti laissa 46/2000, 3 a §:n 2 momentti laissa 330/1999 ja 4 §:n 1 momentti laissa 1307/1994, seuraavasti:

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään sekä maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 13 §:n nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maatalouden rakennetuista annetun lain (/), maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia tavoitteita.

3 a §

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta 3 §:n 1 momentin mukaisiin tarkoi-

tuksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta työvoima- ja elinkeinokeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja työvoima- ja elinkeinokeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräajan kuluessa uhalla, että työvoima- ja elinkeinokeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

4 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Käyttösuunnitelman on sisällettävä arvio rahaston tuloista sekä suunnitelma varojen käytöstä. Suunnitelmassa on erikseen osoitettava varat sijoitus- ja kulutusmenoihin. Suunnitelmassa on myös eriteltävä ne sijoitus- ja kulutusmenot, joihin Euroopan yhteisön varoista on mahdollista saada osarahoitusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä marraskuuta 1996 annetun varainsiirtoverolain (931/1996) 14 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 52/2000, seuraavasti:

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Veroa ei ole suoritettava, jos:

2) luovutuksensaajalle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitetun lain mukainen laina tai maatalouden rakennetuista annetun lain (/) mukainen korkotukilaina kiinteistön tai sen osan hankkimista varten; tai

maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen korkotukilaina.

Verovapautteen, joka koskee sellaista kiinteistön tai sen osan hankintaa, johon on myönnetty maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) mukainen laina, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Jos luovutuksen saajan vastattavaksi on siirretty viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007 mainitun lain, varainsiirtoverolain 14 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankintaan, luovutus on 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla verosta vapaa myös silloin, jos siirron sijasta siirron saajalle olisi voitu myöntää maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukainen laina. Jos luovutuksen saajan vastattavaksi on 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen, kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa, siirretty 14 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankintaan, luovutus on 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla verosta vapaa myös silloin, jos siir-

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen ennen tämän lain voimaan tuloa ja aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2008 tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan, johon on myönnetty

ron saaja täyttää maatalouden rakennetuista annettun lain mukaisen vastaavaan tarkoitukseen myönnettävän lainan saamisen edellytykset.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista 29 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain (1443/2006) 18 §:n 2 momentti ja 50 §:n 3 momentti,

muutetaan 4 §:n 5 ja 9 kohta, 10 §:n 3 momentti, 11 §, 13 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti, 14 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta, 16 §:n 2 ja 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §:n 1 momentti, 21 §:n 3 momentti, 23 §, 28 §:n 2 momentti, 38 §:n 2 momentti, 41 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 kohta, 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45, 50 ja 56 § sekä

lisätään lakiin uusi 11 a §, 14 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta ja 44 §:ään uusi 4 ja 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *maataloustuotteen ensiasteen jalostuksella ja markkinoinnilla* maataloustuotteiden sellaista *lajittelua, pakkaamista, säilyttämistä, jalostamista tai muuta* käsittelyä, jonka jälkeen tuote on edelleen maataloustuote;

5) *maataloustuotteen ensiasteen jalostuksella ja kauppan pitämisellä* maataloustuotteen sellaista käsittelyä, jonka tuloksena saatava tuote on edelleen maataloustuote, sekä tuotteen markkinoille saattamista; edellä tarkoitettuna toimintana ei kuitenkaan pidetä sellaisia maatilalla tapahtuvia toimia, jotka ovat tarpeen tuotteen valmistamiseksi ensimyyntiä varten, eikä tuottajan suorittamaa tuotteen ensimyyntiä, jollei tätä harjoiteta erillisissä kyseistä tarkoitusta varten varatuissa tiloissa;

9) *investoinnilla* rakennuksen tai rakenteen rakentamista, laajentamista, korjaamista ja hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista;

9) *investoinnilla* rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentamista, laajentamista, korjaamista tai hankkimista sekä muuta aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista;

10 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen rahoituksen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen rahoituksen enimmäismäärän, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelmassa määritellyn julkisen rahoituksen enimmäismäärän.

10 §

Tuen rahoitusta ja määrää koskevat edellytykset

Tukea ei voida myöntää siltä osin kuin julkisen tuen osuus tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetyn julkisen tuen enimmäismäärän. *Julkisella tuella tarkoitetaan tällöin Euroopan yhteisön, valtion tai muun julkisyhteisön myöntämää rahoitusta tai muuta etuutta, jonka arvo on rahana määriteltävissä. Jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, tukeen sisältyvän julkisen rahoituksen määrä ei saa ylittää ohjelmassa määriteltäviä julkisen rahoituksen enimmäismääriä.*

11 §

Yritystuen saajaa koskevat edellytykset

Yritystukea voidaan myöntää:

- 1) yritykselle, joka osallistuu maatilalla maatalouden harjoittamiseen (*maatalousyrittäjä*);
- 2) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa (*mikroyrittäjä*); ja
- 3) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa (*pk-yritys*).

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on toimipaikka Suomessa, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Yhteisömuotoisen yrityksen kotipaikan tulee sijaita Euroopan yhteisön alueella.

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja jolla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemas-

11 §

Yritystuen saaja

Yritystukea voidaan myöntää:

- 1) yritykselle, joka osallistuu maatilalla maatalouden harjoittamiseen (*maatalousyrittäjä*);
- 2) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa (*mikroyrittäjä*); ja
- 3) yritykselle, joka työllistää vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa (*pk-yritys*).

Lisäksi yritystukea voidaan myöntää sellaiselle yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jonka tehtäviin tai toiminta-ajatuksen kuuluu palveluiden tuottaminen yrityksille (kehittämisyhteisö).

taan sekä riittävästä ammattitaidosta.

Myönnettäessä yritystukea yhteisömuotoiselle maatalousyritykselle tai mikroyritykselle tuen myöntämisen edellytyksenä on, että määräysvalta yhteisössä on yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää tuen saajan ikää ja ammattitaitoa sekä maatalousyrityksen osalta maatalouden harjoittamista koskevat edellytykset.

Tarkemmat säännökset yrityksen kokoa, riittävää ammattitaitoa, taloudellista asemaa ja määräysvaltaa arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat säännökset yrityksen kokoa arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 a §

Yritystuen saajaa koskevat edellytykset

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on toimipaikka Suomessa, ja jos kysymys on ohjelmaan perustuvasta tuesta, ohjelman soveltamisalueella. Yhteisömuotoisen yrityksen kotipaikan tulee sijaita Euroopan yhteisön alueella.

Yritystukea voidaan myöntää yritykselle, jolla on edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan ja jolla on tuen kohteena olevaa yritystoimintaa koskeva riittävä ammattitaito. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että yritys esittää selvitykset taloudellisesta asemastaan sekä riittävästä ammattitaidosta.

Myönnettäessä yritystukea yhteisömuotoiselle maatalousyritykselle tai mikroyritykselle tuen myöntämisen edellytyksenä on, että määräysvalta yhteisössä on yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää tuen saajan ikää ja ammattitaitoa sekä maatalousyrityksen osalta maatalouden harjoittamista koskevat edellytykset.

Yritystukea voidaan myöntää kehittämissyhteisölle, jolla on riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Tällöin tuen kohteena olevan yrityksen tulee täyttää ne edellytykset, joita sovelletaan, jos tuki myönnetään yritykselle 6 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Lisäksi edellytyksenä on, että kehittämissyhteisö varmistaa tuen kohteena olevan yrityksen kanssa laadittavin sopimuksin tuen myöntämisen edellytysten täyttämisen ja tuen

ehtojen noudattamisen.

Tarkemmat säännökset riittävää ammattitaitoa, taloudellista asemaa ja määräysvaltaa arvioitaessa käytettävistä perusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Yrityksen investointituki

Yrityksen investointitukea voidaan myöntää:

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja markkinoinnin yritystoiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen.

Yrityksen investointitukea voidaan myöntää rakennuksen suunnittelemisesta, rakentamisesta, laajentamisesta, korjaamisesta ja hankkimisesta sekä aineettomien oikeuksien, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea voidaan myöntää rakennuksen hankinnan yhteydessä maapohjan hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin.

13 §

Yrityksen investointituki

Yrityksen investointitukea voidaan myöntää:

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja *kaupan pitämisen* yritystoiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen.

Tukea voidaan myöntää investoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Jos kyse on rakentamisinvestoinnista, tukea voidaan myöntää sen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Maanhankintaa voidaan tukea ainoastaan rakennuksen ja sen maapohjan hankinnan yhteydessä.

14 §

Yrityksen kehittämistuki

Yrityksen kehittämistukea voidaan myöntää:

2) mikroyritykselle 6 §:n 2—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan; ja

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja markkinoinnin yritystoiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen.

14 §

Yrityksen kehittämistuki

Yrityksen kehittämistukea voidaan myöntää:

2) mikroyritykselle 6 §:n 2—4 kohdassa tarkoitettuun toimintaan;

3) pk-yritykselle maataloustuotteen ensias-teen jalostuksen ja *kaupan pitämisen* yritystoiminnan tuottavuuden lisäämiseen, tuotteiden laadun parantamiseen sekä toiminnan kansainvälistämiseen; ja

4) *kehittämissyhteisölle* 1—3 kohdassa tarkoitettun toiminnan kannalta tarpeellisten palveluiden tuottamiseen yrityksille.

16 §

Valtiontukisääntöjen soveltaminen

Jos yritystuki myönnetään vähämerkityksisenä tukena, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija antaa tuen myöntävälle viranomaiselle selvityksen hakijalle jo myönnetystä ja maksetusta vähämerkityksisestä tuesta ja että sanotun tuen määrä ei ylitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Jos yritystukea siirretään 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla, on tuen myöntämisen edellytyksenä, että vastaava selvitys annetaan jokaisen tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvan yrityksen osalta, eikä tuen määrä *ylitä* minkään *osallistuvan* yrityksen osalta vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää.

Valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta tässä luvussa tarkoitettuun yritystukeen ja vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Kehittämishanke

Kehittämishanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. *Tukea ei kuitenkaan myönnetä yritykselle eikä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka seurauksena tuki muodostuisi Euroopan yhteisön perustamisopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiotueksi.*

18 §

Koulutushanke

Jos koulutushanketukea myönnetään sellaisen koulutuksen järjestämiseen, jonka johdos-

16 §

Valtiontukisääntöjen soveltaminen

Jos yritystuki myönnetään vähämerkityksisenä tukena, tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakija antaa tuen myöntävälle viranomaiselle selvityksen hakijalle jo myönnetystä ja maksetusta vähämerkityksisestä tuesta ja että sanotun tuen määrä ei ylitä Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää. Jos *tuen kohteena on muu kuin hakijan yritystoiminta tai tukea siirretään 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla*, on tuen myöntämisen edellytyksenä, että vastaava selvitys annetaan jokaisen *tuen kohteena olevan tai* tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvan yrityksen osalta, eikä tuen määrä minkään yrityksen osalta *ylitä* vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää.

Valtiontukea koskevan Euroopan yhteisön lainsäädännön soveltamisesta tässä *laissa* tarkoitettuun *tukeen* ja vähämerkityksisen tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Kehittämishanke

Kehittämishanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 ja 7 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

18 §

Koulutushanke

(2 mom. kumotaan)

ta tuki muodostuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi, on tukea myönnettäessä voimassa, mitä 16 §:ssä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista säädetään.

19 §

Yleishyödyllinen investointihanke

Investointihanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Tukea ei kuitenkaan myönnetä yritykselle eikä sellaiseen toimenpiteeseen, jonka seurauksena tuki muodostuisi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

Investointihanketukea voidaan myöntää rakennuksen tai rakenteen suunnittelemisesta, rakentamisesta, korjaamisesta, laajentamisesta ja hankkimisesta sekä aineettomien oikeuksien, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea voidaan myöntää rakennuksen hankinnan yhteydessä maapohjan hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin.

20 §

Koordinointihanke

Tukea koordinointihankkeeseen voidaan myöntää paikalliselle toimintaryhmälle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että paikallinen toimintaryhmä kokoaa avoimen valintamenettelyn kautta yhteen alueellaan toteutettavia, 17 ja 19 §:ssä tarkoitettuja yleishyödyllisiä kehittämis- ja investointihankkeita sekä sovittaa yhteen niiden toteuttamisen. Sen estämättä, mitä 9 §:ssä tuen siirtämisen edellytyksistä säädetään, tukea koordinointihankkeeseen voidaan siirtää luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle. Tukea ei kuitenkaan saa siirtää yritykselle.

19 §

Yleishyödyllinen investointihanke

Investointihanketukea voidaan myöntää julkisoikeudelliselle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle taikka säätiölle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

Tukea voidaan myöntää investoinnista aiheutuviin kustannuksiin. Jos kyse on rakentamisinvestoinnista, tukea voidaan myöntää sen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Maanhankintaa voidaan tukea ainoastaan rakennuksen ja sen maapohjan hankinnan yhteydessä.

20 §

Koordinointihanke

Tukea koordinointihankkeeseen voidaan myöntää paikalliselle toimintaryhmälle 6 §:n 6 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että paikallinen toimintaryhmä kokoaa avoimen valintamenettelyn kautta yhteen alueellaan toteutettavia, 17 ja 19 §:ssä tarkoitettuja yleishyödyllisiä kehittämis- ja investointihankkeita sekä sovittaa yhteen niiden toteuttamisen. Sen estämättä, mitä 9 §:ssä tuen siirtämisen edellytyksistä säädetään, tukea koordinointihankkeeseen voidaan siirtää luonnolliselle henkilölle.

Voimassa oleva laki

21 §

Hanketuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

23 §

Toimenpiteen suoritusajaksi yritystuissa

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos käynnistystukea haetaan investointituen yhteydessä, lasketaan määräaika investoinnin valmistumisesta tai toteutumisesta.

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi pidentää 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan.

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Hanketuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

Hanketuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä. *Jos tukea myönnetään sellaiseen toimenpiteeseen, jonka johdosta tuki muodostuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi, on tukea myönnettäessä voimassa, mitä 16 §:ssä valtiontuen myöntämisen edellytyksistä ja rajoituksista säädetään.*

23 §

Toimenpiteen toteutusajaksi

Yritystuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava kahden vuoden kuluessa tuen myöntämisestä. Tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle voidaan kuitenkin asettaa lyhyempi määräaika, jos tämä on toimenpiteen toteutustavan tai yritystoiminnan luonteen kannalta perusteltua. Jos käynnistystukea haetaan investointituen yhteydessä, lasketaan määräaika investoinnin valmistumisesta tai toteutumisesta.

Hanketuella tuettava toimenpide on kokonaisuudessaan toteutettava 21 §:n 2 momentin mukaisesti asetetun määräajan kuluessa.

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi pidentää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa hakemuksesta, joka on tehty ennen määräajan päättymistä. Määräajan pidentämiselle tulee olla hyväksyttävä syy. Määräaikaa voidaan pidentää kahdesti enintään vuodeksi kerrallaan. *Edellä 2 momentissa tarkoitettua toimenpiteen toteutusajaksi voidaan kuitenkin olla enintään kuusi vuotta.*

Tarkemmat säännökset tuettavan toimenpiteen toteuttamiselle asetettavasta määräajasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

28 §

Tukihakemus

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tästä on ilmoitettava tukihakemuksessa. Hakemuksessa on yksilöitävä ne tahot, joille tukea on tarkoitus siirtää, ja esitettävä 9 §:ssä tarkoitettu sopimus.

28 §

Tukihakemus

Jos tukea on tarkoitus siirtää, tästä on ilmoitettava tukihakemuksessa. Hakemuksessa on yksilöitävä ne tahot, joille tukea on tarkoitus siirtää, ja esitettävä 9 §:ssä tarkoitettu sopimus. *Jos hakija on kehittämissyhteisö, hakemukseen on liitettävä kehittämissyhteisön ja tuen kohteena olevan yrityksen välinen sopimus.*

38 §

Maksettavan tuen määrä

Hanketuki maksetaan tukipäätöksellä hyväksytyjen rahoitusosuuksien mukaisessa suhteessa. Hanketuen saajan on toimitettava viranomaiselle selvitys muun julkisen tai yksityisen rahoituksen toteutumisesta.

38 §

Maksettavan tuen määrä

Hanketuki ja 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tuki maksetaan tukipäätöksellä hyväksytyjen rahoitusosuuksien mukaisessa suhteessa. *Tuen saajan on toimitettava viranomaiselle selvitys muun julkisen tai yksityisen rahoituksen toteutumisesta.*

41 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaa varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käyttämisestä säädetään maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994). Sen lisäksi, mitä rekistereiden käytöstä mainitussa laissa säädetään, on paikallisella toimintaryhmällä salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisteristä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot

41 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaa varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käyttämisestä säädetään *asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevassa lainsäädännössä*. Sen lisäksi, mitä rekistereiden käytöstä mainitussa *lainsäädännössä* säädetään, on paikallisella toimintaryhmällä salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisteristä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

Seurannan tietojärjestelmään voidaan tallentaa seuraavat hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot:

3) edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot

sellaisen tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvasta, jolle siirretään tukea 9 §:n mukaisesti;

sellaisesta tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen osallistuvasta, jolle siirretään tukea 9 §:n mukaisesti, *sekä 1 kohdassa tarkoitettut tiedot 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettun tuen kohteena olevasta yrityksestä.*

43 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksilla. Jos tukea on 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty muulle taholle, on edellä mainituilla viranomaisilla oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

43 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto voivat suorittaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta työvoima- ja elinkeinokeskuksilla. Jos tukea on 9 §:ssä tarkoitettulla tavalla siirretty muulle taholle *tai kysymys on 14 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettun tuen kohteena olevasta yrityksestä*, on edellä mainituilla viranomaisilla oikeus tarkastaa myös tämän taloutta ja toimintaa tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

44 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastusta koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

44 §

Tarkastuksen suorittaminen

Tarkastustehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi voidaan ulkopuolinen tilintarkastaja valtuuttaa suorittamaan tarkastuksen. Tilintarkastajan tulee olla *tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999)* tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastuullinen tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakia *(434/2003)*, kielilakia *(423/2003)*, saamen kielilakia *(1086/2003)*, sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun

vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu tuen käyttöön liittyvä aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa.

Edellä 43 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella on oikeus saada poliisilta korvaukset virka-apua tarkastustehtävän suorittamisessa.

45 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työvoima- ja elinkeinokeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen saajalta takaisin virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuetun investoinnin kohteen ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta;

4) tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan ennen kuin viisi vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta;

5) tuen saaja kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa; tai

6) Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka olisi enintään 100 euroa.

45 §

Tuen maksamisen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Työvoima- ja elinkeinokeskus on velvollinen keskeyttämään tuen maksamisen ja perimään tuen takaisin, jos:

1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;

2) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

3) tuen saaja on luovuttanut ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen lupaa tuen kohteena olevan yritystoiminnan tai tuetun investoinnin kohteen ennen 24 §:ssä säädetyn määräajan päättymistä;

4) tuen saaja on kieltäytynyt avustamasta tarkastuksessa; tai

5) Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettuja maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Perimättä voidaan kuitenkin jättää määrä, joka on enintään 100 euroa.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammal-

le, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta.

50 §

Takaisinperinnän suorittaminen

Takaisinperinnän suorittamisesta vastaa Maaseutuvirasto. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Edellytyksenä on tällöin, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäsaatava vanhentuu viiden vuoden kuluessa takaisinperintäpäätöksen tekemisestä, jollei vanhentumista ole tässä ajassa katkaistu. Vanhentumisen katkaisusta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

56 §

Valituskielto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä tai 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua lupaa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

50 §

Takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperintä voidaan suorittaa siten, että takaisinperittävä määrä korkoineen vähennetään muusta tuen saajalle maksettavasta tuesta. Edellytyksenä on tällöin, että takaisinperintäpäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätös voidaan ulosottotoimin panna täytäntöön sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. *Päätöksen täytäntöönpanossa sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.*

(3 mom. kumotaan)

56 §

Valituskielto

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen 23 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräajan pidentämistä tai 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua lupaa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen asiakastietojen käsittelyä maaseutuelinkeinohallinnossa koskevan lainsäädännön voimaantuloa tämän lain 41 §:ssä tarkoitettuun seurannan tietojärjestelmään sisältyvien rekisterien käyttämiseen ja ylläpitoon sovelletaan, mitä maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) säädetään.

4.

Laki**maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä maaliskuuta 1999 annetun maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 3 §, 6 §:n 2 momentti, 8, 8 a, 9, 13 ja 14 §, 3 ja 4 luku, 41—43 §, 46—54 §, 56 ja 57 § sekä 65 §:n 1 momentin 5 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 44/2000, 225/2002 ja 274/2003, 6 §:n 2 momentti mainitussa laissa 274/2003, 8, 8 a ja 13 § mainitussa laissa 44/2000, 9 § viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 225/2002, 14 § mainitussa laissa 44/2000 ja laissa 693/2004, 3 ja 4 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, 41 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 274/2003 ja laissa 425/2007, 42 § osaksi mainitussa laissa 44/2000, 43 ja 52 § osaksi mainitussa laissa 425/2007, 46 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 44/2000, 48 § osaksi mainitussa laissa 274/2003 ja 65 §:n 1 momentin 5 kohta mainitussa laissa 225/2002,

muutetaan 1, 2, 4, 5 ja 7 §, 2 luvun otsikko, 10, 11 ja 15 §, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n otsikko sekä 2 ja 3 momentti, 55, 58, 61, 63 ja 64 § sekä 65 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi mainitussa laissa 44/2000, 2, 10, 11 ja 15 § sekä 65 §:n 1 momentin 4 kohta viimeksi mainitussa laissa, 5 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 274/2003, 7 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 44 §:n 1 momentti, 45 §:n 3 momentti ja 63 § mainitussa laissa 425/2007, 55 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000, 274/2003 ja 425/2007, 58 § osaksi viimeksi mainitussa laissa ja 64 § osaksi mainituissa laeissa 44/2000 ja 425/2007, sekä

lisätään lakiin siitä mainitulla lailla 44/2000 kumotun 12 §:n tilalle uusi 12 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain tavoitteet**Lain tavoitteet*

Tämän lain tavoitteena on kehittää maaseutua, edistää ja monipuolistaa maaseudun elinkeinotoimintaa, edistää uusiutuvien luonnonvarojen kestäväää käyttöä, tukea haja-asutusalueiden ja yhdyskuntien kehittämistä sekä parantaa maatilatalouden rakennetta ja toimintaedellytyksiä. Tämän lain mukaisissa toimenpiteissä tulee ottaa huomioon Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan sekä alue- ja rakennepolitiikan tavoitteet.

Tämän lain mukaisissa toimenpiteissä on kiinnitettävä erityistä huomiota:

1) tuottavuuden ja kilpailukyvyn lisäämiseen, maaseutuyritysten toiminnan monipuolistamiseen ja kehittämiseen taloudellisina kokonaisuuksina sekä yhteistoiminnan edis-

Tämän lain tavoitteena on kehittää maaseutua *edistämällä erityisesti vesivarojen kestäväää käyttöä, maataloutta harjoittavien asunto-oloja sekä maaseudun kulttuuriperinnön säilyttämistä.*

Voimassa oleva laki

tämiseen;

2) tilanpidon ja muun yritystoiminnan aloittamiseen;

3) tuotteiden laadun parantamiseen ja tuotannon uudistamiseen markkinoiden tarpeita vastaavaksi;

4) kestävän kehityksen mukaiseen tuotantoon, ympäristönäkökohtiin, vesivarojen kestävän käytön periaatteisiin ja työympäristön parantamiseen;

5) toteutettavien toimenpiteiden taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin vaikutuksiin sekä tasa-arvo- ja työllisyysvaikutuksiin; sekä

6) asunto-olojen kehittämiseen ja asuinympäristön parantamiseen.

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Euroopan maatalouden ohjauksen ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1257/1999, jäljempänä EY:n maaseudun kehittämissäätös, tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Lisäksi lakia sovelletaan Euroopan yhteisön (EY) markkinajärjestelyasetusten perusteella maksettaviin EU-osarahoitteisiin tukiin ja kansallisiin täydentäviin maaseudun kehittämistoimenpiteisiin. Tämän lain tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan käyttää sekä kansallisia että Euroopan yhteisön rakennerahastoista tai Euroopan unionin (EU) muista varoista osaksi tai kokonaan rahoitettavia tukijärjestelmiä.

Maatalouden varhaiseläketuen osalta on voimassa, mitä säädetään maatalousyrittäjien luopumistuesta annetussa laissa (1293/1994).

Euroopan unionin osaksi rahoittamien pelon metsitystoimenpiteiden ja muiden kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa (1094/1996) tarkoitettujen metsätaloustoimenpiteiden osalta on voimassa, mitä säädetään mainitussa laissa ja kiinteistön yhteisöomistajien osallistumisesta metsätalouden rahoituslainsäädännössä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetussa laissa (1349/1996) avustuksista, jollei tämän lain 7 §:n 1 ja 2 momen-

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vesistötoimenpiteeseen taikka maatalon asunto-olojen parantamista tai perinneympäristön säilyttämistä koskevaan investointiin. Lisäksi lakia sovelletaan tukeen, joka myönnetään vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä maatalotalouden kehittämissäätösvarjoista myönnettyyn valtionlainaan, luottolaitoksen varjoista myönnettyyn korkotukilainaan tai valtion myyntihintasaamiseen liittyvänä tukena. Tuki voi olla Euroopan yhteisön osaksi rahoittamaa tukea tai kokonaan kansallisista varoista rahoitettavaa tukea.

Tämän lain 6 lukua ei kuitenkaan sovelleta tukeen, joka myönnetään maatalon asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämistä varten.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) tai kolttalain (253/1995) mukaista elinkeinotoimintaa harjoittavalle maatalon asuinrakennusta tai perinneympäristön säilyttämistä varten taikka vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan, mitä mainituissa laeissa säädetään.

tista, 8 tai 9 §:stä, 24 §:n 2 momentista, 51 §:stä tai 58 §:n 2 momentista muuta johdu. Lisäksi noudatetaan, mitä tämän lain 4 ja 8 a §:ssä, 11 §:n 1 ja 4 momentissa, 13 §:ssä, 23 §:n 1 momentissa, 41, 44, 45 ja 47 §:ssä, 55 §:n 1 ja 3 momentissa, 57 §:ssä, 64 §:n 1 ja 3 momentissa, 66 §:ssä, 69 §:n 1, 2 ja 4 momentissa sekä 70, 74 ja 75 §:ssä säädetään.

Lisäksi on voimassa, mitä säädetään uusjakojen tukemisesta annetussa laissa (24/1981), yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetussa laissa (56/1980) ja peruskuivatustoiminnan tukemisesta annetussa laissa (947/1997).

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamisesta on voimassa, mitä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaissa (45/2000) säädetään. Tämän lain 11 §:ssä tarkoitettua luonnonhaittakorvausta ja ympäristötukea, 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tukea maaseutualueiden sopeutumisen ja kehittämisen edistämiseksi sekä 13 §:ssä tarkoitettua tukea yleisiin kehittämiss-hankkeisiin voidaan kuitenkin myöntää myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoittamiseen.

Tämän lain 1—4, 6—10, 23, 41, 44—46, 49—56, 58, 63, 64, 67, 69, 74 ja 76 §:ää sovelletaan myös kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan myöntämään EY:n maaseudun kehittämisasetuksen mukaiseen maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tukeen.

Tätä lakia ei sovelleta Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvien toimenpiteiden tukemiseen eikä niihin muihin toimenpiteisiin, joita rahoitetaan kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen kautta.

3 §

(kumotaan)

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) maaseutuyrityksellä yritystä, joka harjoittaa maatilataloutta tai maatilatalouden yhteydessä muuta yritystoimintaa;*
- 2) maatilataloudella maataloutta ja metsätaloutta;*
- 3) maataloudella peltoviljelyä, karjatalout-*

Voimassa oleva laki

ta ja muuta eläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviiljelyä, turkistarhausta, hevostaloutta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta ja sienestystä taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa;

4) muulla yritystoiminnalla sellaista muuta kuin 2 kohdassa tarkoitettua luonnon jatkuvaan tuottokykyyn perustuvaa yritystoimintaa sekä alkutuotannon yhteydessä harjoitettua muuta yritystoimintaa, joka työllistää yrittäjän ja hänen perheenjäsenensä lisäksi muita henkilöitä alkutuotanto mukaan luettuna enintään kolme vuosityöpaikkaa vastaavasti;

5) maataloustuotteiden jalostuksella ja markkinoinnilla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden jalostusta tai markkinoille saattamista;

6) maatilalla yhden tai useamman rekisteri-tilan tai tilanosan muodostamaa maatilataloudellista kokonaisuutta;

7) luottolaitoksella osuuspankkeja, säästöpankkeja ja liikepankkeja sekä niiden kanssa samaan konserniin kuuluvia yhteisöjä, Suomen Hypoteekkiyhdistystä ja sellaista muuta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin määrättävää yhteisöä, jonka toiminta voidaan rinnastaa mainittujen luottolaitosten toimintaan;

8) keskusrahallaitoksella maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin määrättävää luottolaitosta ja muuta yhteisöä, jonka toiminta voidaan rinnastaa luottolaitoksen toimintaan;

9) yhtenäisellä ohjelma-asiakirjalla rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/1999, jäljempänä rakennerahastojen yleisasetus, 19 artiklassa tarkoitettua ohjelma-asiakirjaa, yhteisöaloiteohjelmalla rakennerahastojen yleisasetuksen 21 artiklassa tarkoitettua ohjelma-asiakirjaa sekä maaseutuohjelmalla EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 44 artiklassa tarkoitettua komission hyväksymää maaseudun kehittämistä koskevaa ohjelma-asiakirjaa;

10) paikallisella toimintaryhmällä rekisteröityä yhdistystä, osuuskuntaa tai muuta yksityisoikeudellista yhteisöä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on toteuttaa yhteisöaloiteohjelmaa tai vastaavaa EU-osarahoitteista tai

kansallista maaseudun kehittämisohjelmaa.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun maaseutuyritykseen voidaan rinnastaa sellainen yritys, joka toimii palvelujen tai tuotteiden jalostus-, jakelu- tai myyntiketjun osana, siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu maatilataloudellinen kokonaisuus käsittää.

4 §

Muu julkinen tuki

Tämän lain mukaista yrityskohtaista tukea laskettaessa otetaan vähentävänä huomioon samaan hankkeeseen myönnetty muu julkinen rahoitustuki.

Tuki ei saa ylittää Euroopan yhteisön asetuksissa tai komission päätöksissä säädettyä tai määrättyä enimmäistukea.

5 §

Tuen saamisen yleiset edellytykset

Tukea voidaan myöntää yhdelle tai useammalle luonnolliselle henkilölle, yksityis- tai julkisoikeudelliselle yhteisölle sekä säätiölle, jollei jäljempänä toisin säädetä. Tukea voidaan myöntää myös edellä mainituille yhteisesti.

Tukea voidaan myöntää sellaiselle maaseutuyritykselle, jonka taloudellinen elinkelpoisuus voidaan osoittaa ja joka edistää maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiä ja jonka tukemista voidaan pitää tämän lain tavoitteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena. Tukemisen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa on 10 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa ja 3 luvussa tarkoitettujen tukien sekä 11 §:ssä tarkoitettun luonnonhaittakorvauksen osalta edellytettävä sitä, että tuen saaja asuu maaseutuyrityksen sijaintipaikalla tai sellaisella etäisyydellä siitä, että yritys tulee asianmukaisesti hoidetuksi huomioon ottaen muun muassa eläinsuojelulain (247/1996) säännökset.

Tämän lain mukaista tukea ei myönnetä al-

4 §

Tuen enimmäismäärä

Tuki ei saa yhdessä muun samaan toimenpiteeseen myönnetyn julkisen tuen kanssa ylittää Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädettyä tuen enimmäismäärää.

5 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle sekä yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Voimassa oleva laki

le 18-vuotiaalle eikä 65 vuotta täyttäneelle henkilölle.

Maaseutuyrittäjän muusta ammatista kuin tässä laissa tarkoitetun elinkeinotoiminnan harjoittamisesta saamat tulot eivät saa olla valtioneuvoston asetuksella vahvistettavaa määrää suuremmat.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä tapauksista, joissa voidaan poiketa edellä tässä pykälässä säädetystä edellytyksestä.

Tässä laissa tarkoitettua tukea voidaan lain muiden säännösten estämättä myöntää sellaiselle maatalousyrittäjien eläkelaiassa (467/1969) tarkoitettulla tavalla vakuutetulle maaseutuyrittäjälle, joka harjoittaa maatalouden ohella sivutoimista sisävesikalastusta.

6 §

Tuen myöntämisen tarkemmat perusteet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tukimuodoista, tuen myöntämisen perusteista, tukien enimmäismääristä ja sopimukseen perustuvien tukien yleisistä ehdoista. Tuki voidaan eriyttää alueittain.

7 §

Varojen ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii tämän lain tarkoituksiin käytettävissä olevien varojen ohjaamisesta antamalla Euroopan yhteisön säännöksiä, lakia, valtioneuvoston päätöstä ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä varojen käytöstä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään varojen alueittaisesta, toimialoitaisesta ja kohderyhmittäisestä ohjaamisesta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö antaa määräyksiä varojen määrällisestä ohjaamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää määräämnsä ehdoin varojen käyttämisestä maaseudun kehittämistä koskevien tutkimusten ja selvitysten tekemiseen sen mukaan kuin

6 §

Tuen myöntämisen tarkemmat perusteet

(2 mom. kumotaan)

7 §

Varojen ohjaus

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa tämän lain tarkoituksiin käytettävissä olevien varojen osoittamisesta tuen toimeenpanosta vastaavien viranomaisten käyttöön sekä huolehtii varojen ohjaamisesta antamalla Euroopan yhteisön säännöksiä, lakia, valtioneuvoston päätöstä ja maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmaa tarkempia määräyksiä niiden käytöstä.

valtioneuvoston asetuksella säädetään. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tätä lakia ja sen nojalla annettavaa valtioneuvoston asetusta tarkemmat säännökset tämän lain nojalla tuettavan rakentamisen teknisistä, taloudellisista ja ympäristöllisistä seikoista, hyväksyttävistä yksikkökustannuksista sekä ennakkohyväksyntämenettelyistä.

8 §

(kumotaan)

Euroopan yhteisön rahoitus

Maa- ja metsätalousministeriö toimii EMOTR:n tukiosaston osalta varoista vastaavana ministeriönä ja EMOTR:n ohjausosaston varoista myönnettävien varojen osalta rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1260/1999 tarkoitettuna maksuviranomaisena sekä antaa varoja myös muiden ministeriöiden hallinnonaloille rahaston rahoittamien ohjelmien täytäntöönpanoa varten riippumatta siitä, myönnetäänkö varat edellä mainitusta rahastosta valtiolle vai valtion edelleen välitettäväksi. Maa- ja metsätalousministeriö voi myös ottaa vastaan yhteinäisten ohjelma-asiakirjojen tai yhteisöaloiteohjelman toteuttamiseksi EY:n muiden rakennerahastojen varoja edellä mainitun asetuksen mukaiselta asianomaiselta maksuviranomaiselta käytettäväksi tämän lain mukaisiin tarkoituksiin. Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii myös yhteisön maksuosuuden hakemisesta, varojen tulouttamisesta sekä muusta tilinpidosta ja varojen tilittämisestä komissiolle. Samoin maa- ja metsätalousministeriölle kuuluu tarvittavien selvitysten antaminen ja edustaminen Euroopan yhteisön toimielimissä tässä laissa tarkoitettuja asioita käsiteltäessä.

EU:n varat tuloutetaan valtion talousarvion kautta valtiovarastoon. Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnetyn osarahoituskelpoisen tuen EU:n rahoitusosuus osoitetaan talousarviossa rahastoon.

EMOTR:n tukiosaston varoja hallinnoitaessa noudatetaan, mitä yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1258/1999 ja sen nojalla annetuissa yhteisön säädöksissä ja määräyk-

Voimassa oleva laki

sissä maksajayksiköstä ja varojen hallinnoinnista säädetään. Mitä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1100/1994) ja sen nojalla säädetään, noudatetaan soveltuvin osin toimeenpantaessa tässä laissa tarkoitettuja tukijärjestelmiä.

8 a §

(kumotaan)

Ohjelmatyö

Tavoiteohjelmien 1 ja 2 ohjelmatyössä noudatetaan, mitä rakennerahastojen kansallisesta hallinnoinnista erikseen säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää tarkemmin maakunnan yhteistyöryhmän maaseutujaoston tehtävistä tämän lain mukaisia toimenpiteitä toteutettaessa.

Maaseudun kehittämissuunnitelmien laadimisesta, toteuttamisesta ja seurannasta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Jalostuksen ja markkinoinnin tuen osalta kehittämissuunnitelma laaditaan yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa. Maaseutusuunnitelma tulee laatia yhteistyössä muiden aluehallintoviranomaisten kanssa sekä alueella toimivien ohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Tavoitteen 1 ulkopuoliset alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat on yhteensovittettava maakunnan yhteistyöryhmässä. Maaseutuohjelman muuttamisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä maaseutuohjelman laatimisesta säädetään.

Maaseudun yhteisöaloiteohjelmaa koskeva suunnitelma laaditaan komission antamien yhteisöaloitetta koskevien suuntaviivojen mukaan. Suunnitelmien laatimisesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Suunnitelma laaditaan paikallisten toimintaryhmien kehittämissuunnitelmien perusteella.

2 luku

EU-osarahoitteiset tuet

9 §

Yleistä

Myönnettäessä tukea Euroopan unionin osaksi rahoittamiin maaseudun kehittämistoimenpiteisiin, jäljempänä EU-osarahoitteinen tuki, noudatetaan tämän lain säännöksiä siltä osin kuin asiasta ei säädetä Euroopan yhteisön asetuksissa tai niiden nojalla annetuissa päätöksissä tai määräyksissä. Lakia sovelletaan sekä yhteisön että kansalliseen rahoitusosuuteen. Kansallinen rahoitusosuus voi olla sekä valtion että muun julkisyhteisön myöntämää tukea. Ohjelmiin ja suunnitelmiin voi sisältyä myös kokonaan kansallisista varoista rahoitettavia toimenpiteitä.

Tämän luvun mukaista tukea voidaan myöntää, jos tuettava kehittämistoimenpide on sisällytetty Euroopan yhteisön varoista rahoitettavaan ohjelmaan ja toimenpide täyttää ohjelmassa tai maaseudun kehittämissuunnitelmassa sille asetetut edellytykset. EY:n markkinajärjestelyasetusten perusteella EU-osarahoitteisia tukia voidaan myöntää myös ohjelmien ulkopuolella.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, rakennerahastojen yleisasetuksen 20 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja yhteisöaloiteohjelmia tuettaessa sovelletaan tätä lakia kuitenkin vain kansalliseen rahoitusosuuteen.

10 §

Maatilatalouden ja maaseudun yritystoiminnan tukeminen

EY:n maaseudun kehittämisasetuksessa tarkoitetuista tuista voidaan myöntää:

1) asetuksen 4—7, 30, 33 ja 45 artiklassa tarkoitettulla tavalla tukea maaseutuyritysten tuotannollisiin ja tuotantotoiminnan edellyttämiin ympäristön- ja työsuojelullisiin investointeihin ja investointihankkeiden suunnittelukustannuksiin;

2) asetuksen 8 artiklassa tarkoitettulla tavalla nuorten viljelijöiden aloitustukea;

2 luku

Rahoitustuet

(kumotaan)

10 §

Maatilaa koskevan investoinnin tukemisen edellytykset

Jollei jäljempänä toisin säädetä, maatalan asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämiseen avustuksena tai kotukena myönnettävän investointituen myöntämiseen, maksamiseen, seurantaan, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan, mitä maatalan investointituesta säädetään maatalouden rakennetuista annetuissa laissa (/).

Voimassa oleva laki

3) asetuksen 9, 33 ja 45 artiklassa tarkoitetulla tavalla tukea ammatilliseen lisä- ja täydennyskoulutukseen;

4) asetuksen 25—28 ja 30 artiklassa tarkoitetulla tavalla tukea maa- ja metsätaloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen edellytysten parantamiseen;

5) asetuksen 29, 32, 33 ja 45 artiklassa tarkoitetulla tavalla tukea maaseutualueiden sopeuttamisen ja kehittämisen edistämiseksi muihin kuin edellä 1—4 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Edellä 1 momentissa säädettyjen tukien lisäksi EU-osarahoitteista tukea voidaan myöntää tuottajaorganisaatioiden ja -ryhmittymien toiminnan tukemiseen.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, EU-osarahoitteista tukea voidaan myöntää yhteisöaloiteohjelman mukaisten yrityshankkeiden rahoittamiseen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tuki, joka kohdistuu kiinteistön tai sen osan hankintaan, myönnetään tuen enimmäismäärää lukuun ottamatta muuten samoin ehdoin kuin tämän lain perusteella kiinteistön tai sen osan hankkimista varten myönnettävä laina. Tässä momentissa tarkoitettuun tukeen sovelletaan, mitä varainsiirtoverolain (931/1996) 14 §:ssä säädetään kiinteistön tai sen osan hankkimista varten myönnettävästä lainasta.

Tukea maatilán asunto-olojen parantamiseen tai perinneympäristön säilyttämiseen voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle tai yksityisoikeudelliselle yhteisölle, joka elinkeinonaan harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan maatilalla maataloutta (maatalousyrittäjä). Luonnollisen henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Alle 18-vuotiaalle tukea voidaan myöntää, jos tämä on solminut avioliiton, harjoittaa maataloutta yhdessä vanhempiansa kanssa tai ikää koskevasta vaatimuksesta poikkeamiseen on muita erityisiä syitä. Jos maatalousyrittäjä on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla luonnollisella henkilöllä, joka täyttää tuen saajan ikää koskevan vaatimuksen.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että tuen kohteena olevan maatilán taloudellinen elinkelpoisuus voidaan osoittaa. Tuettavien toimenpiteiden valinnassa kiinnitetään huomiota toimenpiteiden taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä ympäristö- ja kulttuurinäkökohtiin. Tukea myönnettäessä ei sovelleta maatalouden rakennetuista annetun lain 2 lukua eikä mainitun lain 8 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, lukuunottamatta hakijan toimeentuloa tai tältä osin määräysvaltaa koskevaa edellytystä, eikä lain 10, 11 ja 15 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Tarkemmat säännökset maatilán taloudellisen elinkelpoisuuden arvioinnissa ja tuettavien toimenpiteiden valinnassa käytettävistä perusteista sekä määräysvaltaa koskevasta edellytyksestä annetaan valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tuen muodosta, tasosta ja enimmäismäärästä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen varojen sekä Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamissa rajoissa. Hyväksyttävä-

vistä yksikkökustannuksista säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 §

*Luonnonhaittakorvaus, ympäristötuki ja pel-
lonmetsityksen tukeminen*

Maatilatalouden harjoittajalle ja muulle tukeen oikeutetulle voidaan myöntää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen:

1) 14 artiklassa tarkoitettua luonnonhaittakorvausta ja 16 artiklassa tarkoitettua ympäristörajoitteisille alueille myönnettävää korvausta;

2) 22 artiklassa tarkoitettua maatalouden ympäristötukea; sekä

3) 30 ja 31 artiklassa tarkoitettua tukea pel- lon metsitykseen.

Pellonmetsitykseen liittyvän varsinaisen metsitystoimenpiteen osalta tukeen oikeute- tuista säädetään kestävän metsätalouden ra- hoituksesta annetussa laissa.

Luonnonhaittakorvausta ja ympäristörajoit- teisille alueille myönnettävää korvausta kos- kevan tukijärjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Luon- nonhaittakorvauksen ja ympäristörajoittei- sille alueille myönnettävän korvauksen eni- mäismääristä ja muista yleisistä ehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ennen asetuksen antamista on kuultava ympäristö- ministeriötä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset luonnonhaittakorvausta ja ympäristörajoittei- sille alueille myönnettävää korvausta kos- kevan tukijärjestelmän toimeenpanosta.

Maatalouden ympäristötukijärjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalo- usministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee maatalouden ympäristötukijärjes- telmän ja sen toimeenpanon yhteistyössä ym- päristöministeriön kanssa. Maatalouden ym-

11 §

***Tuki maatalan perinneympäristön säilyttä-
miseen***

Tukea maatalan perinneympäristön säilyt- tämiseen voidaan myöntää maatalousyrittä- jälle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituk- sena on perinteisen maiseman tai rakennuk- sen säilyttäminen maatilalla.

Tuki voidaan myöntää avustuksena tai kor- kotukena taikka näiden yhdistelmänä 1 mo- mentissa tarkoitettua investoinnista aiheutu- viin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuk- siin. Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttä- vistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustan- nusten enimmäismäärä voidaan määritellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksik- kökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tar- kemmin tuettavasta toiminnasta sekä hyväk- syttävistä kustannuksista.

Voimassa oleva laki

päristötukien yleisistä ehdoista ja enimmäismääristä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat säännökset maatalouden ympäristötukijärjestelmän toimeenpanosta kuultuaan ympäristöministeriötä.

Pellonmetsitystä koskevan järjestelmän täytäntöönpanosta vastaa maa- ja metsätalousministeriö. Siitä, millä edellytyksillä pelto hyväksytään metsitettäväksi sekä pellon metsitykseen liittyvän metsityksen hoitopalkkion ja tulonmenetyskorvauksen enimmäismääristä sekä yleisistä ehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarvittaessa asetuksella tarkemmat säännökset tukijärjestelmän täytäntöönpanosta kuultuaan ympäristöministeriötä.

12 §

Asuntorahoitus

Tukea voidaan myöntää maatalousyrittäjänä toimivalle luonnolliselle henkilölle sellaiseen investointiin, jonka tarkoituksena on maatilán asunto-olojen parantaminen. Lisäksi tukea voidaan myöntää sellaiselle henkilölle, jonka määräysvallan perusteella maatalousyrittäjänä toimivan yhteisön katsotaan täyttävän tuen saajaa koskevat edellytykset. Tukea ei myönnetä, jos tarkoitukseen voidaan myöntää muuta tukea julkisista varoista.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuen kohteena olevaa asuntoa käytetään hakijan, tämän perheenjäsenten tai maatilalla työskentelevien taikka maatilán sukupolvenvaihdon yhteydessä tilanpidosta luopuvan vakinaisena asuntona. Asunnon tulee olla kooltaan ja varustelultaan tarkoituksenmukaisessa suhteessa edellä tarkoitettuun käyttötarkoitukseen.

Tuen myöntämisen tulee olla hakijan taloudelliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Tällöin tarkastellaan hakijan kokonaistuloja.

Tuki myönnetään korkotukena 1 momentissa tarkoitettusta investoinnista aiheutuviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin.

Tuki myönnetään prosentuaalisena osuutena tuettavan toimenpiteen hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten enimmäismäärä voidaan määritellä investoinnin kohteeseen sovellettavien yksikkökustannusten avulla. Muussa tapauksessa voidaan edellyttää selvitystä kustannusten perustumisesta tavanomaiseen hintatasoon.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuettavasta toiminnasta, tuen kohteena olevan asunnon kokoa ja käyttötarkoitusta sekä hakijan kokonaistuloja koskevista edellytyksistä sekä hyväksyttävistä kustannuksista.

13 §

(kumotaan)

Yleiset kehittämishankkeet

Muuhun kuin maaseutuyritysten 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kehittämiseen voidaan myöntää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 29, 32, 33 ja 45 artiklan nojalla tukea siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

Edellä 1 momentissa samoin kuin 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua tukea voidaan osoittaa myös sellaisiin valtion, kunnan tai kuntayhtymän hankkeisiin, joissa hankkeen kohde jää julkisyhteisön omistukseen eikä kustannusten periminen muilta hyödynsajilta hankkeen luonteen, kustannusten suuruuden tai hyödyn ja kustannusten vaikean kohdentamisen vuoksi ole tarkoituksenmukaista. Tällaisissa hankkeissa tuki voi kattaa kustannukset kokonaankin.

14 §

(kumotaan)

Paikalliset toimintaryhmät

Paikallinen toimintaryhmä osallistuu yhteisöaloiteohjelman laatimiseen ja sen tehtävänä on arvioida ne hankkeet, joiden perusteella yhteisöohjelmaa toteutetaan. Paikallinen toimintaryhmä antaa lausunnon avustettavista hankkeista työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Työvoima- ja elinkeinokeskus päättää avustuksen myöntämisestä toimintaryhmän

Voimassa oleva laki

lausunnon perusteella. Työvoima- ja elinkeinokeskus voi poiketa paikallisen toimintaryhmän lausunnosta vain erittäin perustellusta syystä.

Paikallisen toimintaryhmän hallituksen jäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:ssä säädetään.

Tarkemmat säännökset 1 momentissa mainituista tehtävistä ja muista paikallisen toimintaryhmän tehtävistä sekä paikallisten toimintaryhmien kokoonpanosta ja hyväksymisestä antaa valtioneuvosto.

15 §

Vesivarahankkeet

Sen lisäksi, mitä yhdyskuntien vesihuolto-toimenpiteiden avustamisesta annetussa laissa säädetään, vesihuoltotoimenpiteitä voidaan tukea myös toteuttamalla hanke kokonaan tai osaksi valtion työnä. Vesistötoimenpiteitä voidaan tukea toteuttamalla hanke valtion työnä tai myöntämällä sen toteuttamiseen avustusta. Valmistunut valtion työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyösapuolelle. Tällöin on sovittava myös niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

Vesivarahankkeita voidaan tukea valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen edellytyksistä ja tuen enimmäismäärästä.

3 luku

Kansallisesti rahoitettavat tuet

16 §

Yleistä

Edellä 2 luvussa tarkoitettuja tukia voidaan tarvittaessa myöntää myös kokonaan kansallisista varoista. Tukea voidaan myöntää 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi myös kansallisiin ohjelmiin, kehittämistoimenpiteisiin ja hankkeisiin.

15 §

Vesistötoimenpiteet

Vesistötoimenpiteitä voidaan tukea toteuttamalla hanke valtion työnä tai myöntämällä sen toteuttamiseen avustusta. Valmistunut valtion työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyösapuolelle. Tällöin on sovittava myös niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Avustuksen myöntämiseen, maksamiseen, tarkastukseen ja takaisinperintään sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Vesistötoimenpiteitä voidaan tukea valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen edellytyksistä ja tuen enimmäismäärästä.

(kumotaan)

(kumotaan)

17 §

(kumotaan)

Korotetut rahoitustuet

Korotettua tukea voidaan myöntää vuosina 2004—2007:

1) lypsykarja-, lihakarja-, lammas- ja vuohitalouden tuotantorakennusten uudisrakentamiseen, laajentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä tuotantoteknologiainvestointeihin näillä aloilla; sekä

2) ympäristönsuojelu-, eläinten hyvinvointi- ja tuotantohygieniasyistä johtuvan rakentamisen ja koneiden hankinnan lisäkustannuksiin.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin kohteisiin tukea voidaan myöntää 65 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista. Tuen saajalle, joka täyttää EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 8 artiklassa säädetty edellytykset, kohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää 70 prosenttia hyväksyttävistä enimmäiskustannuksista, jos tilanpidon aloittamisesta ei ole kulunut viittä vuotta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää 75 prosenttia hyväksyttävistä lisäkustannuksista. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että lisäkustannukset aiheutuvat voimassa olevat ympäristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa koskevat vähimmäisvaatimukset ylittävästä investoinnista tai hiljattain käyttöön otettujen vähimmäisvaatimusten täyttämisestä sekä että investoinnit eivät lisää tilan tuotantokapasiteettia.

Korotettu tuki myönnetään avustuksena tai korkotukilainan korkotukena taikka niiden yhdistelmänä. Tarkemmat säännökset korotetun tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 §

(kumotaan)

Maanostolainoitus

Maanostolainaa voidaan myöntää

- 1) pelto- ja metsälisäalueen hankkimiseen;*
- 2) maatilan tai sen osan hankkimiseen;*
- 3) tuotantorakennuksen hankkimiseen maapohjineen;*
- 4) tasingon ja lunastusosuuden maksamiseen; sekä*

Voimassa oleva laki

5) lakiosan täydennyksen suorittamiseen.
Lainoitettavaan hankintahintaan voidaan sisällyttää myös samassa yhteydessä hankitun maatalousirtaimiston hyväksyttävät kustannukset. Maanostolainaa voidaan myöntää myös tulevalle tilanpidon jatkajalle.

Maanostolainan määrä on enintään 80 prosenttia hyväksyttävän hankintahinnan, tasinon, lunastusosuuden tai lakiosan täydennyksen määrästä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset hyväksyttävästä hankintahinnasta ja sen määräytymisperusteista.

22 §

(kumotaan)

Asuntorahoitus

Tukea voidaan myöntää maatilan asuinrakennuksen rakentamiseen, laajentamiseen ja peruskorjaukseen sekä asuntotilan hankintaan, mikäli mainittuihin tarkoituksiin ei myönnetä muuta tukea julkisista varoista.

Tukea voidaan myöntää myös asuin ympäristön parantamiseen ja kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen kuntoonpanoa varten.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että tuensaaja käyttää tuen kohteena olevaa asuntoa omana, perheenjäsentensä, tilan syytinkiäisten tai maatalouslomittajien vakinaisena asuntona.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen myöntämisen edellytyksistä ja myönnettävän tuen enimmäismäärästä.

4 luku

(kumotaan)

Rahoitusjärjestelmät

23 §

(kumotaan)

Toiminnan rahoitus ja tukimuodot

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitustukeen voidaan käyttää valtion talousarviossa ja 65 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden osalta maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösuunnitelmassa osoitettuja varoja sekä EU:n osoittamia muita varoja.

Tämän lain mukainen rahoitustuki voidaan

myöntää avustuksena, valtionlainojen korkoetuutena, korkovapautena, lyhennysten vapaavuosina, luottolaitoksen varoista myönnettyjen lainojen korkotukena, 24 §:ssä tarkoitettuna vapautuksena velvollisuudesta hankkia lainalle vakuus samoin kuin 32 §:ssä tarkoitettuna valtioneuvoston varoista ja 5 luvussa tarkoitettuna velkajärjestelyihin liittyvänä tukena. Tämän lain 15 §:ssä tarkoitettu tuki voidaan myöntää myös jättämällä valtion ensin maksaman hankkeen kustannukset osaksi tai kokonaan perimättä hankkeen muilta osakkailta tai hyödynsaajilta.

Lainan saajalta ei peritä korkoa siltä ajalta, jolta korkojen maksamisessa on myönnetty korkovapautta.

24 §

(kumotaan)

Vakuudet

Valtionlainalla tulee lainaa nostettaessa olla pankkitoiminnassa yleisesti käytetty vakuus, jollei työvoima- ja elinkeinokeskus ole myöntänyt vakuuden hankkimisesta vapautusta.

Jos muun kuin lainaan liittyvän tuen hakijana on muu kuin julkisoikeudellinen yhteisö, voi tuen myöntävä viranomainen tai metsäkeskus vaatia tältä tarvittaessa vakuuden. Tuen myöntävä viranomainen päättää vakuuden muodosta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset siitä, milloin vakuuden antaminen on tarpeen.

25 §

(kumotaan)

Valtionlainan korko

Luottolaitokset voivat myöntää lainaa maaja metsätalousministeriön osoittamista maatalouden kehittämisrahaston varoista (valtionlainat). Maaseutuvirasto päättää lainan myöntämisestä luottolaitokselle rahaston varoin toteutettavaa valtionlainoitusta varten.

Valtionlainan kokonaiskorko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alempaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa. Korkoetuuden loputtua lainan saajan on makset-

Voimassa oleva laki

tava lainasta kokonaiskoron suuruista korkoa. Viitekoroista, viitekorkoon lisättävästä kiinteästä prosenttiyksikkömäärästä, korkoetuuteen ja korkovapauteen sisältyvän tuen laskemisesta, vapaavuosien ja korkovapauden enimmäismääristä samoin kuin tarvittaessa lainaan liittyvän tuen enimmäismääristä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

26 §

(kumotaan)

Valtionvastuu

Valtio on vastuussa luottolaitokselle tämän lain nojalla myönnettyjen valtionlainojen niistä pääoman ja koron lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja.

Valtionvastuun voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos huolehtii lainasta ja sen vakuuksista tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti sekä hyvää pankkitapaa noudattaen. Lainan myöntänyt luottolaitos on myös velvollinen valvomaan valtion etua. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä menettelystä, jolla lainan vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, pakkohuutokaupassa tai konkurssinnettelyn yhteydessä.

Vapaaehtoinen velkajärjestely tai siihen verrattava muu järjestely taikka lainan vakuutena olevan omaisuuden vapaaehtoinen rahaksi muuttaminen lainan takaisinperintää vaarantavalla tavalla saadaan tehdä vain työvoima- ja elinkeinokeskuksen suostumuksella.

27 §

(kumotaan)

Valtionlainoista maksettavat hyvitykset

Maaseutuvirasto päättää luottolaitokselle valtionvastuun perusteella suoritettavasta pääoman ja korkojen hyvityksestä. Ennen hyvityksen vahvistamista Maaseutuviraston on selvitettävä, että velallisen ja mahdollisen takaaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu ja ettei menetystä ole

voitu kattaa vakuutena olevan omaisuuden myynnistä saaduilla varoilla. Vakuuden myyntiä ei kuitenkaan vaadita silloin, kun velallinen tai lainasta vastuussa oleva kolmas henkilö saa yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä tai muussa niitä vastaavassa järjestelyssä tai vakuusvastuun järjestelyssä säilyttää vakuutena olevan omaisuuden. Maaseutuvirasto suorittaa hyvityksen luottolaitokselle maatilatalouden kehittämisrahaston varoista.

Jos luottolaitos saa hyvityksen maksamisen jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä ja korkoja, sen on tilitettävä ne Maaseutuvirastolle maatilatalouden kehittämisrahastoon edelleen tulouttaviksi. Maaseutuvirasto voi periä luottolaitokselle maksetut hyvitykset takaisin lainansaajalta.

Lainansaajalta voidaan periä luottolaitokselle maksetusta 2 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettua hyvityksestä vuotuista korkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan. Tästä on otettava merkintä tukipäätökseen.

Maaseutuviraston on käsiteltävä valtionlainaa koskeva hyvityshakemus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun luottolaitoksen hakemus on saapunut Maaseutuvirastolle ja velallisen ja mahdollisen takaajan maksukyvyttömyydestä johtuva lopullinen menetys on todettu. Jos hyvityshakemuksen ratkaisemiseen tarvitaan luottolaitokselta lisäselvitystä, lasjetaan kolmen kuukauden määräaika siitä, kun Maaseutuviraston pyytämät lisäselvitykset on annettu sille. Jos määräaika ylitetään, valtio on velvollinen suorittamaan ylitysajalta viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan.

Hyvitys menetyksistä voidaan jättää suorittamatta tai hyvityksen määrää alentaa, jos lainan hoitamisessa ei ole noudatettu tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

28 §

(kumotaan)

Valtionlainan tilittäminen

Luottolaitos on velvollinen maksamaan erääntyneet valtionlainan lyhennykset ja korot valtiolle sitä mukaa ja sen suuruisena

Voimassa oleva laki

kuin lainansaajat ovat velvolliset suorittamaan velkaansa luottolaitokselle. Tilitykset on suoritettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun laina on velalliseen nähden erääntynyt tai velallinen on maksanut ylimääräisen lyhennyksen.

Luottolaitoksen hyvityshakemuksen perusteella annetun Maaseutuviraston päätöksen mukaiset maksut on maksettava seitsemän pankkipäivän kuluessa siitä, kun luottolaitos on saanut päätöksestä tiedon.

29 §

(kumotaan)

Korkotukilainojen korko

Luottolaitoksen korkotukilainasta perimä kokonaiskorko saa olla enintään sen koron suuruinen, jota pankki perii samanlaisiin tarkoituksiin myönnettävistä normaalikorkoisista lainoista lisättyinä korkotukilainojen myöntämisestä ja hoitamisesta aiheutuvilla ylimääräisillä kustannuksilla. Maaseutuvirastolla on oikeus olla hyväksymättä lainaa korkotukilainaksi, jos lainan kokonaiskorko poikkeaa edellä tarkoitettua korosta.

Lainasta maksettavan korkotuen suuruus on neljä prosenttiyksikköä. Lainansaajan on kuitenkin maksettava lainasta vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa. Korkotuen loputtua lainansaajan on maksettava lainasta kokonaiskoron suuruista korkoa. Korkotukea maksetaan myös yrityssaneerausta ja yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevan hakemuksen vireillä ollessa. Korkotukea ei makseta niiden lisäkustannusten osalta, jotka aiheutuvat ulkomaan valuutan määräisen luoton valuuttakurssin muutoksesta.

Yrityssaneerauksessa, yksityishenkilön velkajärjestelyssä, vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä ja niihin rinnastettavassa järjestelyssä vahvistettu lainansaajan maksaman koron alentaminen ei vaikuta korkotuen määrään.

Korkotuen muuntamisesta avustukseksi sekä avustuksen enimmäismäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

30 §

(kumotaan)

Lainoitusta koskevia yleisiä säännöksiä

Laina-aika on enintään 30 vuotta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin lainahakemuksissa vaadittavista lausunnoista, lainavarojen nostamisesta, hankkeen toteuttamisajasta, maksuhelpotuksista, lyhennysten ja koron kannosta, maksujen suorittamisen ajankohdasta, lainansiirroista, ylimääräisistä lyhennyksistä ja niiden vaikutuksesta erääntyviin lyhennyksiin, pääomamäärältään vähäisen saamisen suorittamisesta, valtionlainojen valtionvastuun toteuttamisesta sekä muista lainan myöntämiseen ja hoitoon liittyvistä ehdoista. Maaseutuvirasto voi antaa lakia ja asetusta tarkempia määräyksiä lainan myöntämiseen ja hoitoon liittyvistä menettelyistä sekä lainaehtojen muuttamismenettelyistä.

Lainan saa nostaa, vaikka tuen myöntäneen viranomaisen päätös ei olisikaan vielä lainvoimainen. Jos tuen määrä tai tukiehdot päätöksestä tehdyn valituksen johdosta muuttuvat, on lainan määrää ja ehtoja muutettava vastaamaan valitukseen annetun päätöksen ehtoja. Luottolaitos ei kuitenkaan ole velvollinen muuttamaan lainamäärää sitä määrää suuremmaksi, jota se on tukea haettaessa puoltanut. Korkotukilainan ehtoja ei saa tehdyn valituksen johdosta vastoin luottolaitoksen suostumusta muuttaa.

31 §

(kumotaan)

Valtionlainojen ja korkotukilainojen rahaliike

Edellä 3 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu keskusrahalaitos:

- 1) välittää valtionlainat ja niiden hoitopalkkiot luottolaitoksille;
- 2) välittää valtionlainojen lyhennykset ja korot valtiolle;
- 3) allekirjoittaa valtion ja luottolaitosten väliset velkakirjat tarvittaessa valtuutuksen nojalla; sekä
- 4) tilaa korkotukilainojen korkotuet valtiolta ja välittää ne luottolaitoksille.

Tämän lain mukaisessa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä, yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) mukaisessa järjestelyssä sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa järjestelyssä tehdyt muutokset valtionlainaan tehdään myös luottolaitoksen ja valtion väliseen velkaan.

Voimassa oleva laki

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä siitä, missä tapauksessa luottolaitokset voivat toimittaa edellä mainitut tehtävät ilman keskusrahallaitosta. Maaseutuvirasto allekirjoittaa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettut velkakirjat valtion puolesta.

32 §

(kumotaan)

Valtiontakaus

Maaseutuvirasto tai työvoima- ja elinkeinokeskus Maaseutuviraston vuosittain valtuuttamana voi valtion puolesta antaa takauksen maaseutuyritykselle ja muulle tämän lain mukaan tukikelpoiselle yhteisölle käyttöomaisuutta ja käyttöpääomaa varten myönnettyjen normaaliehtoisten sekä korkotukilainojen pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi. Takausluottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta enintään 80 miljoonan euron määrä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään, milloin takaukseen sisältyy tukea ja miten sen määrä lasketaan. Lainansaajan on maksettava valtiontakauksesta maatilatalouden kehittämisrahastoon tuloutettava takausmaksu. Luottolaitos huolehtii maksun tilittämisestä valtiolle. Maksun suuruudesta ja sen perimisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä menettelystä takausmaksua perittäessä.

Valtiontakaukselle on annettava vastavakuus, jonka ei tarvitse olla turvaava. Takaus voidaan myöntää vastavakuutta vaatimatta, jos se yrityksen toiminnan kannalta on tarkoituksenmukaista.

Valtiolle takauksesta aiheutuvat tappiot maksetaan maatilatalouden kehittämisrahaston varoista. Vastatakauksen perusteella tai lainansaajalta muutoin saadut valtiolle tulevat korvaukset tilitetään maatilatalouden kehittämisrahastoon.

33 §

(kumotaan)

Takauksen ehdot

Sen lisäksi, mitä edellä tässä laissa säädetään, valtiontakaukseen sovelletaan, mitä takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta anne-

tussa laissa (361/1999) säädetään takauksesta.

Tämän lain nojalla annettuun takaukseen ei sovelleta, mitä määräajasta velkomisasiissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetussa asetuksessa (32/1868) säädetään takauksen vanhentumisesta.

34 §

(kumotaan)

Takautumisvaatimuksesta luopuminen

Maaseutuvirasto voi päättää, että takauksen perusteella valtion varoista luottolaitokselle suoritetun lainan pääoma, korot ja takausmaksu jätetään perimättä henkilöltä, jonka ei voida katsoa kohtuudella selviytyvän maksuista pysyvän työkyvyttömyyden, pitkäaikaisen työttömyyden, huoltovelvollisuuden tai muun näihin verrattavan syyn perusteella.

35 §

(kumotaan)

Luottolaitoksen kulujen korvaaminen

Luottolaitokselle suoritetaan valtionlainojen hoitamisesta aiheutuvista kuluista korvausta, jonka suuruudesta ja maksuehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maaseutuvirasto päättää valtionlainan hoitamisesta luottolaitokselle maksettujen I momentissa tarkoitettujen korvausten perimisestä luottolaitokselta takaisin joko osaksi tai kokonaan, jos luottolaitos ei ole hoitanut valtionlainaa tässä laissa tai sen nojalla säädetyllä tavalla. Takaisinperimiseen voidaan 46 §:ssä säädetyn estämättä ryhtyä koko laina-ajan.

41 §

(kumotaan)

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii siitä, että varojen käytön valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Maaseutuvirasto toteuttaa varojen käytön valvonnan siten, että tarvittavien varojen käyttö- ja seurantatietojen avulla todetaan, ovatko tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset olleet olemassa sekä onko tuen myöntämisen ja maksamisen ehtoja noudatettu. Kauppa- ja teollisuusministeriöl-

Voimassa oleva laki

lä on kuitenkin ensisijainen vastuu jalostuksen ja markkinoinnin tuen käyttöä koskevasta valvonnasta ja tarkastuksesta EY:n maaseudun kehittämisasetuksen 25—28 artiklassa tarkoitetun osarahoitetun tuen osalta. Maa-seutuvirasto voi antaa teknisluonteisia määräyksiä lainojen ja tukien käytön valvonnasta ja seurannasta. Jos kysymys on kauppa- ja teollisuusministeriön vastuulla olevien tukien valvonnasta, kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksella voidaan antaa vastaavia teknisluonteisia säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi asetuksella säätää, että valvonnassa käytetään apuna työvoima- ja elinkeinokeskuksia tai muun hallinnonalan viranomaisia edellyttäen, että tehtävistä ja niiden laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja asianomaisen ministeriön välillä. Maa- ja metsätalousministeriö voi asetuksella antaa valvontaan liittyviä asiantuntijatehtäviä myös muille elimille.

Edellä 11 §:n 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen tukien hallinnoinnissa ja valvonnassa on soveltuvin osin noudatettava, mitä yhteisön tukijärjestelmiä koskevasta yhdenmetystä hallinto- ja valvontajärjestelmästä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3508/92 ja sen nojalla annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2419/2001 sekä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa säädetään. Edellä sanottua ei kuitenkaan sovelleta tukiin, jotka myönnetään pellon metsitykseen liittyviin varsinaisiin metsitystoimenpiteisiin ja muihin kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuihin metsätaloustoimenpiteisiin.

Valtioneuvosto säätää tarkemmin asetuksella muulle yritykselle kuin varsinaista maataloutta harjoittavalle maatilalle myönnettävän valtiontuen kertymän valvonnasta.

42 §

(kumotaan)

Rakentamisen valvonta

Rakentamiseen myönnettyjen avustusten, korkotuen sekä valtionlainojen käytön valvomiseksi ja maksamisen edellytysten toteamiseksi on sen lisäksi, mitä 44 §:ssä säädetään, rakennuspaikalla pidettävä tarpeelliseksi kat-

sottuja tarkastuksia.

Tarkastukset suoritetaan rakennuttajan kustannuksella siten kuin tarkastuksista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä. Tarkastuksen voi tämän lain mukaista valvontaa varten suorittaa myös työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymä pätevä henkilö.

Rakennusvalvontaviranomainen tai muu kunnan tehtävään osoittama viranomainen on velvollinen myös muissa tapauksissa avustamaan kunnan alueella tämän lain täytäntöönpanossa suorittamalla etuuden hakijan kustannuksella rakennusten arviointeja, tarkastuksia ja muita toimialaansa kuuluvia tehtäviä.

43 §

(kumotaan)

Luottolaitoksissa suoritettava valvonta

Tämän lain mukaisia lainoja myöntävien luottolaitosten on valvottava, että lainat nostetaan lainasta annetun maaseutuelinkeinoviranomaisen tukipäätöksen mukaisesti.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle sekä Maaseutuvirastolle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdotus tai asianomaisia Euroopan yhteisön säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, työvoima- ja elinkeinokeskuksilla, EY:n kehittämisasetuksen 25—28 artiklassa tarkoitetun osarahoitetun maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tuen osalta kauppa- ja teollisuusministeriöllä sekä

44 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksilla on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytysten ja ehtojen noudattamisen val-

metsitykseen tai muihin metsätaloustoimenpiteisiin liittyvän tuen osalta metsäkeskuksilla samoin kuin suunnitelmiin perustuvien ympäristötuen erityistukisopimusten osalta alueellisilla ympäristökeskuksilla on oikeus teettää palveluksessaan olevilla virkamiehillä ennakolta ilmoittamatta tässä laissa tarkoitettujen avustusten, lainojen ja muiden tukien myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvonnassa tarvittavia tarkastuksia.

vomiseksi tarkastuksia.

45 §

Tietojensaanti, luovutus ja salassapito

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta muutoin säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla ja metsäkeskuksilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi tarpeellisia tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevana olisi muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Tämän lain täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella ja metsäkeskuksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle, kauppa- ja teollisuusministeriölle ja ympäristöministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu myönnettäessä tukea, jonka rahoittamiseen yhteisö on osallistunut.

45 §

Tietojensaanti

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta säädetään, on tätä lakia täytäntöön panevilla viranomaisilla oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa tarkoitettua tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja henkilöstä, jota asia koskee. Tiedonsaanti koskee myös sellaisia tietoja, jotka yksityistä liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevana olisi muutoin pidettävä salassa. Tukea myöntävä viranomainen voi edellyttää, että tuen hakija tai saaja antaa selvitystä terveydentilastaan siltä osin kuin sillä on merkitystä elinkeinon harjoittamisen kannalta ja sellaisen selvityksen pyytämiseen kysymyksessä olevassa tapauksessa muutoin on perusteita.

Lainan myöntänyt luottolaitos on velvollinen antamaan Maaseutuvirastolle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle yksilöidystä pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen sen selvittämiseksi, onko lainan hakija ollut tuen tarpeessa. Se on myös velvollinen antamaan maa- ja metsätalousministeriölle, Maaseutuvirastolle tai näiden valtuuttamalle henkilölle tiedot, jotka tarvitaan sen toteamiseksi, onko lainaehdotus tai asianomaisia Euroopan yhteisön säädöksiä taikka tätä lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä muutoin

noudatettu. Edellä mainittu tietojenantovelvollisuus koskee myös salassa pidettäviä tietoja.

46 §

(kumotaan)

Tuen ja valtionlainan takaisinperiminen tuen saajalta

Tämän lain nojalla myönnetyn tuen maksaminen lakkautetaan ja tuki määrätään osaksi tai kokonaan takaisin perittäväksi, jos tuki on käytetty muuhun tarkoitukseen kuin mihin se on myönnetty tai tuen saaja on antanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen olennaisesti vaikuttaneita virheellisiä tietoja tai menetellyt muutoin vilpillisesti.

Valtionlaina voidaan irtisanoa samoin perustein osaksi tai kokonaan heti takaisin maksettavaksi.

Tuen tai valtionlainan maksaminen voidaan lakkauttaa 1 momentissa säädetyn lisäksi ja ne voidaan määrätä osaksi tai kokonaan heti takaisin maksettavaksi, jos:

1) tuki tai laina on myönnetty tai maksettu väärin perustein;

2) tuen saaja on viiden vuoden kuluessa tuen viimeisen erän maksamisesta tai lainan viimeisen erän nostamisesta ilman pakottavaa syytä lopettanut tuen myöntämisen perusteena olevan toimintansa tai olennaisesti su-pistanut sitä;

3) tuen tai lainan saaja on avustuksen viimeisen erän maksamista tai lainan viimeisen erän nostamisesta seuraavien viiden vuoden aikana ilman työvoima- ja elinkeinokeskuksen suostumusta luovuttanut tuen kohteena olevaa omaisuutta muun kuin perintöoikeudellisen saannon kautta henkilölle, joka ei täytä tuen myöntämisen edellytyksiä;

4) lainoitettu tila tai sen osa myydään ulos-ottotoimin;

5) maatilataloutta tai yritystoimintaa harjoittavan tukea saaneen avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön, osuuskunnan tai osakeyhtiön omistussuhteet muuttuvat muun kuin perintöoikeudellisen saannon kautta siten, että yritystä ei voida enää tämän lain säännösten mukaan pitää tukemiskelpoisena;

6) yhteenliittymä purkautuu ennen kuin kuusi vuotta on kulunut tuen myöntämisestä;

Voimassa oleva laki

7) tuki- tai lainapäätöksessä taikka tuen perusteena olleessa asiakirjassa asetettuja ehtoja ei ole noudatettu;

8) tuen saaja kieltäytyy antamasta tämän lain mukaista tarkastustoimintaa suorittaville tarkastajille tuen käyttöön tai valvontaan liittyviä tietoja taikka tili- tai muita asiakirjoja tai avustamasta tarpeellisessa määrin tarkastuksen suorittamisessa;

9) vakuuden arvo on siinä määrin alentunut, että lainasta maksamatta olevan pääoman periminen vaarantuu ja arvon aleneminen johtuu tuen saajasta;

10) koron tai lyhennyksen suorittaminen on viivästynyt kauemmin kuin kolme kuukautta;

11) jos lainansaaja tai takaaja on joutunut konkurssiin tai hakee akordia muutoin kuin velkajärjestelyn yhteydessä taikka jos takaaja on kuollut eikä lainansaaja ole kehotuksista huolimatta asettanut lainan antajan hyväksymää riittävää vakuutta;

12) tuen lakkauttamiseen, takaisin perimiseen tai lainan irtisanomiseen on muu näihin verrattava painava syy.

Asianomainen ministeriö ja Maaseutuvirasto päättävät myöntämiensä avustusten takaisinperimisestä ja niiden maksamisen lakkauttamisesta. Muutoin tuen takaisinperimisestä ja maksamisen lakkauttamisesta päättää työvoima- ja elinkeinokeskus. Tuki on perittävä takaisin kohtuullisessa ajassa ottaen huomioon takaisinperimisen peruste ja henkilön maksukyky. Avustuksen takaisinmaksuaika saa olla korkeintaan vuoden ja valtionlainan takaisinmaksuaika korkeintaan kahden vuoden pituinen. Lainaa ja avustusta irtisanottaessa ja tukea takaisin perittäessä on samalla päätettävä, onko maksettavaksi määrätty pääoma suoritettava yhdessä vai useammassa erässä. Tuen takaisinperimiseen ei saa ryhtyä enää sen jälkeen, kun 10 vuotta on kulunut tuen viimeisen erän maksamisesta.

Luottolaitos voi irtisanoa korkotukilainan heti takaisinmaksettavaksi, jos korkotuki on I momentissa mainituilla perusteilla päätetty lakkauttaa. Luottolaitoksen tulee irtisanoa valtionlaina, kun työvoima- ja elinkeinokeskus on lainvoimaisesti määrännyt lainan irtisanottavaksi. Luottolaitos voi irtisanoa sekä valtionlainan että korkotukilainan, jos 3 momentin 9—11 kohdassa mainitut edellytykset ovat olemassa.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan myöntämän maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tuen osalta noudatetaan, mitä yritystuesta annetussa laissa (1136/1993) tuen takaisinperinnän perusteista ja edellytyksistä säädetään.

47 §

(kumotaan)

Vastuu varojen palauttamisesta eräissä tapauksissa

Jos valtio on Euroopan yhteisön yhteistä maatalouspolitiikkaa tai rakennerahastoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitetun jäsenvaltion vastuun perusteella velvollinen maksamaan Euroopan yhteisöjen komissiolle takaisin Euroopan yhteisön varoja, tuen välittäjä on velvollinen maksamaan valtiolle sen komissiolle suorittaman määrän täysimääräisenä kuluineen, jos varojen takaisinmaksu on johtunut välittäjän virheellisestä menettelystä tai jos välittäjä on ohjelma-asiakirjan perusteella suoraan vastuussa komissiolle varojen käytöstä. Varojen palauttamisesta päättää asianomainen ministeriö.

48 §

(kumotaan)

Pinta-ala- ja kotieläinperusteisen tuen sekä metsätaloustuen takaisinperiminen

Edellä 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun, muuhun kuin varsinaiseen metsitystoimenpiteeseen tai muuhun metsätaloustoimenpiteeseen myönnetyn tuen lakkauttamisen ja takaisinperinnän osalta on noudettava, mitä neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3508/92 ja sen nojalla annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 2419/2001 säädetään väärin perustein myönnetystä hehtaari- tai kotieläinperusteisesta tuesta. Tuki voidaan lakkauttaa tai maksettu tuki periä takaisin myös maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain 7 §:n nojalla. Mainittua menettelyä sovelletaan lisäksi pellonmetsitykseen liittyvään metsityksenhoitopalkkioon ja tulonmenetykskorvaukseen.

Takaisinperintää koskeva päätös voidaan panna ulosottoin täytäntöön ennen pää-

Voimassa oleva laki

töksen lainvoimaa siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

49 §

(kumotaan)

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus ja ennakkotieto

Tuen saajan on välittömästi ilmoitettava tuen myöntäjälle sellaisesta olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen taikka valtionlainan irtisanomisen.

Tuen saajalle voidaan pyynnöstä antaa sitova ennakkotieto siitä, aiheuttaako suunniteltu toimenpide 1 momentissa tarkoitetun seuraamuksen. Vastaava ennakkotieto voidaan antaa myös tätä lakia edeltävän lain-säädännön mukaisten valtionlainojen ja myyntihintasaamisten sekä korkotukilainojen, avustusten ja muiden tukien osalta. Hakemuksessa on ilmoitettava yksilöitynä kysymys, josta ennakkotietoa haetaan ja esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa ei anneta, jos hakemus asiassa on viireillä tai asia on viranomaisen toimesta ratkaistu. Ennakkotiedon antaa tuen myöntävä viranomainen.

50 §

(kumotaan)

Takaisinperimisen ja irtisanomisen seuraukset

Jos tuen saaja on menetellyt 46 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla, voidaan takaisin perittävää määrää korottaa enintään 20 prosentilla taikka, jos menettely on erittäin törkeätä, enintään 100 prosentilla. Tässä pykälässä säädettyä ei kuitenkaan sovelleta 11 §:ssä tarkoitettuihin tukiin.

51 §

(kumotaan)

Takaisinmaksuvelvollisuuden yhteisvastuullisuus

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammal-

le, vastaavat kaikki tuen saajat yhteisvastuullisesti tuen palauttamisesta valtiolle. Tuen saajien kesken vastuu jakautuu siinä suhteessa kuin tuen saaja on osallistunut tuen palautusvelvollisuuden perusteena olleeseen toimintaan.

52 §

(kumotaan)

Takaisin maksettavan määrän korko ja viivästyskorko

Takaisin perittävälle ja palautettavalle avustukselle, korkohyvitykselle ja lainanhoidokulujen korvaukselle sekä irtisanotulle valtionlainalle on maksettava korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä maksun suorittamispäivästä sen takaisinmaksupäivään saakka. Jollei palautettavaa määrää makseta asetettuna eräpäivänä, sille on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Maaseutuvirasto voi erityisestä syystä päättää, että 1 momentissa tarkoitettu korko jätetään osaksi tai kokonaan perimättä, jollei Euroopan yhteisön lainsäädännöstä muuta johdu.

53 §

(kumotaan)

Tukipäätöksen ehdot

Tässä laissa säädetyt tuen maksamisen ja takaisinperimisen perusteet on otettava tukipäätöksen ehdoiksi. Tukipäätökseen voidaan ottaa lisäksi myös muita tarpeellisia tuen maksamisen ja takaisin perimisen ehtoja sen mukaan kuin Euroopan yhteisön asetuksissa tai komission päätöksissä edellytetään tai valtioneuvoston päätöksellä säädetään.

54 §

(kumotaan)

Saamisten periminen

Takaisinperintää koskeva päätös voidaan ulosottoimin panna täytäntöön sen jälkeen kun päätös on saanut lainvoiman.

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, työvoima- ja elinkeinokeskukset, metsäkeskukset ja kuntien maaseutuelinkeinoveranomaiset. Maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin tukea koskevalta osalta tämän lain täytäntöönpanosta huolehtii myös kauppa- ja teollisuusministeriö. Maatalouden ympäristötuen täytäntöönpanosta huolehtii maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toimivallan jaosta kysymyksessä olevien ministeriöiden kesken.

Vesihuolto-, vesistö- ja ympäristöhoitohankkeiden tukeen sovelletaan, mitä yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetussa laissa viranomaisten toimivallasta säädetään tai kysymyksessä olevissa asioissa ministeriöiden toimivallasta muutoin säädetään. Täytäntöönpanoon kuuluvia tehtäviä suorittavien viranomaisten ja muiden organisaatioiden, kuten paikallisten toimintaryhmien, välisestä tehtävien jaosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalaan kuuluvien asioiden osalta sen esityksestä, että tämän lain mukaisissa tehtävissä käytetään apuna lääninhallituksia, alueellisia ympäristökeskuksia, metsäkeskuksia sekä muitakin kunnan viranomaisia kuin maatalousviranomaisia samoin kuin Finnvera Oyj:tä ja alan neuvontajärjestöjä.

Maa- ja metsätalousministeriö päättää, milloin tehtävissä voidaan käyttää apuna kasvin tuotannon tarkastuskeskusta, eläinlääkintä- ja elintarvikelaitosta ja muita maa- ja metsätalousministeriön alaisia laitoksia.

Edellä 2 luvussa tarkoitetun ohjelman tai hankkeen toimeenpano voidaan antaa kunnan, kuntayhtymän tai muun oikeustoimikelpoisen alueellisen toimielimen tehtäväksi siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Alueellinen toimielin vastaa valtiolle ohjelman tai hankkeen toteuttamises-

55 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivat maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto sekä työvoima- ja elinkeinokeskukset.

Tuen myöntämisestä 15 §:ssä tarkoitettuun vesistötoimenpiteeseen päättää asianomainen alueellinen ympäristökeskus maa- ja metsätalousministeriön sille osoittamien määrärahojen rajoissa.

ta sekä sitä varten myönnettyjen varojen käytöstä.

56 §

(kumotaan)

Korvaukset

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista kustannuksista ei makseta valtion varoista muuta kuin kuntien valtionosuuslaissa (1147/1996) säädettyä korvausta.

Neuvontajärjestöille suoritettavista maksuista määrää maa- ja metsätalousministeriö.

Milloin kysymys on yksittäistapauksia koskevista tuen valvontaan ja takaisinperimiseen liittyvistä tehtävistä, valtion viranomaiset ovat velvolliset avustamaan maa- ja metsätalousministeriötä sekä 12 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tuen osalta myös kauppa- ja teollisuusministeriötä ja niiden alaisia viranomaisia korvauksetta.

57 §

(kumotaan)

Viittaussäännös

Tätä lakia täytäntöönpantaessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä maaseutuelinkeinon tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain 2 §:n 3 momentissa, 4 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa säädetään. Lisäksi tämän lain 11 §:ssä tarkoitettuun tukeen sovelletaan edellä mainitun lain 3 §:ää sekä 6 §:n 2 ja 3 momenttia.

58 §

Muutoksenhaku

Asianosainen saa hakea muutosta Maaseutuviraston ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen valittamalla maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon päätöksestä.

Ratkaisuihin, joita tehdään maatalouden ympäristötuesta, pysyvän luonnonhaitan korvaamiseksi myönnettävästä tuesta ja pellon metsityksen tuesta, sovelletaan, mitä maaseu-

58 §

Muutoksenhaku

Maaseutuviraston ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinon valituslautakuntaan siten kuin muutoksenhausta hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.

Voimassa oleva laki

tuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain 10 §:ssä säädetään.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen, joka koskee maataloustuotteiden jalostukseen ja markkinointiin myönnettävää tukea, sovelletaan, mitä yritystuesta annetussa laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen saa hakea muutosta siten kuin muutoksenhaku hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

61 §

Muutoksenhaku maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan antamaan päätökseen *asiassa*, joka koskee avustuksen tai muun tuen takaisinperintää tai lakkauttamista, lainan irtisanomista taikka vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muuten *maaseutuelinkeinojen* valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) *lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhteneväisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;*

2) *asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai*

3) *valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.*

63 §

Käsittelymaksun periminen

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä peritään maksu siten kuin maksujen perimisestä erikseen säädetään. Maaseutuviraston ja

61 §

Muutoksenhaku maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen, joka koskee vapaaehtoisen velkajärjestelyn raukeamista, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. *Muuhun* valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

63 §

Käsittelymaksun periminen

Maaseutuviraston sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen velkajärjestelyä koskevat päätökset ovat maksuttomia. Velkajärjestelyä

työvoima- ja elinkeinokeskuksen velkajärjestelyä ja muita luottojen maksuhelpotuksia sekä avustusten ja muun tuen myöntämistä koskevat päätökset ovat kuitenkin maksuttomia. Velkajärjestelyä ja muita luottojen maksuhelpotuksia koskevat päätökset ovat maksuttomat myös maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa.

koskevat päätökset ovat maksuttomia myös maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa.

64 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvosto voi tarvittaessa antaa tätä lakia tarkemmat säännökset Euroopan yhteisön asetuksissa jäsenvaltion päätettäväksi jätetyistä seikoista. Valtioneuvosto voi lisäksi antaa tuen hakemista, myöntämistä ja maksamista sekä tuen takaisinperimiseen liittyvää menettelyä koskevia määräyksiä. Valtioneuvosto voi lisäksi antaa menettelyllisiä määräyksiä tuen saajan 27 ja 32 §:ssä tarkoitetun maksukyvyttömyyden ja lopullisen menetyksen toteamista, 27 ja 71 §:ssä tarkoitetun hyvityksen maksuajankohtaa, maksamista ja takaisinperimistä sekä velkakirjajärjestelyä koskevien säännösten soveltamisesta aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyihin lainoihin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tuettavien toimenpiteiden hyväksyttävistä kustannuksista, tuettavien kokonaisinvestointien enimmäismääristä, hankkeen ja toimenpiteen toteuttamisajasta ja tuen siirtämisestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää myös tuen hakemis-, myöntämis- ja maksamisen menettelyä.

Maaseutuvirasto antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset hakijan omakustannusosuudesta, velkajärjestelysuunnitelmasta ja velkajärjestelyyn liittyvien kustannusten korvaamiseen liittyvistä menettelytavoista. Maaseutuvirasto antaa määräykset tarvittavien maksuvalmius-, kannattavuus- ja muiden laskelmien, maaseutuyritysten kehittämissuunnitelmien ja velkajärjestelysopimusten laatimistavasta. Lisäksi Maaseutuvirasto antaa määräykset kauppa- ja velkakirjakaavoista, hakemus-, sopimus- ja päätöskaaavoista sekä lainojen ja tukien hoitoon liittyvien tallen-

64 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tätä lakia tarkemmat säännökset Euroopan yhteisön lainsäädännössä jäsenvaltion päätettäväksi jätetyistä seikoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää menettelyä, jota on noudatettava tuen hakemisessa ja myöntämisessä sekä velkajärjestelyä koskevien säännösten soveltamisessa aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyihin lainoihin.

Maaseutuvirasto antaa lakia ja asetusta tarkemmat määräykset hakijan omakustannusosuudesta, velkajärjestelysuunnitelmasta ja velkajärjestelyyn liittyvien kustannusten korvaamiseen liittyvistä menettelytavoista sekä velkajärjestelysopimusten laatimistavasta. Lisäksi Maaseutuvirasto voi antaa määräykset hakemus-, sopimus- ja päätöskaaavoista.

nus-, seuranta- ja valvontajärjestelmien yksityiskohdista. Edellä mainituista seikoista voi myös kauppa- ja teollisuusministeriö antaa asetuksella tarkempia säännöksiä siltä osin kuin on kysymys sen hallinnonalalle kuuluvasta jalostuksen ja markkinoinnin tuesta.

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä niiden käyttämisestä on edellä säädetty, käyttää:

3) lainoituksesta aiheutuviin hoitomeneihin;

4) tämän lain 10 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti avustuksiin ja valtionlainoihin ja vastaaviin 16 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin ja valtionlainoihin;

5) 16, 17, 21 ja 22 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin ja valtionlainoihin sekä erityisesti syystä 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osarahoittamiin avustuksiin ja valtionlainoihin ja 13 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;

65 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voidaan sen lisäksi, mitä *muualla laissa* niiden käyttämisestä säädetään, käyttää:

3) *maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyistä lainoista* aiheutuviin *hyvityksiin, korvauksiin ja hoitomeneihin sekä valtiontakaukseen* liittyviin korvauksiin ja *valtion takausvastuun toteutumisesta* aiheutuviin menoihin;

4) *11 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin;*

(kumotaan)

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

6.

Laki**maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä joulukuuta 1966 maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §, 3 §:n 3 momentti, 3 a §:n 2 momentti ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 § ja 3 §:n 3 momentti laissa 46/2000, 3 a §:n 2 momentti laissa 330/1999 ja 4 §:n 1 momentti laissa 1307/1994, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään sekä maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 8 §:n 3 momentin sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) 8 §:n 2 momentin nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä maaseutuelinkeinojen rahoituslain ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukaisia tavoitteita.

3 a §

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta maaseutuelinkeinojen rahoituslain tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta työvoima- ja elinkeinokeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja työvoima- ja elinkeinokeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määrän

2 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston muodostavat asutusrahastoon kuuluneet varat, rahaston toiminnasta kertyvät tai lahjoituksina saadut varat sekä ne varat, jotka valtion talousarviossa rahastoon siirretään sekä *maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 13 §:n* nojalla rahaston varoista rahoitetun tuen osarahoituksena rahastoon tuloutetaan.

3 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja käytettäessä on erityisesti edistettävä *maatalouden rakennetuista annetun lain (/), maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain (1443/2006)*, maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia tavoitteita.

3 a §

Kauppakirjojen laatimisesta ja allekirjoittamisesta *3 §:n 1 momentin mukaisiin* tarkoituksiin luovutetun omaisuuden osalta huolehtii valtion puolesta työvoima- ja elinkeinokeskus. Ostajan on allekirjoitettava kauppakirja työvoima- ja elinkeinokeskuksen asettaman 30 vuorokauden pituisen määräjän

ajan kuluessa uhalla, että työvoima- ja elinkeinokeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

kuluessa uhalla, että työvoima- ja elinkeinokeskus voi katsoa oikeuden ostamiseen rauenneeksi.

4 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Käyttösuunnitelman on sisällettävä arvio rahaston tuloista sekä suunnitelma varojen käytöstä. Suunnitelmassa on erikseen osoitettava varat sijoitus- ja kulutusmenoihin. Suunnitelmassa on myös eriteltävä ne sijoitus- ja kulutusmenot, joihin Euroopan yhteisön rakennerahastoista on mahdollista saada osarahoitusta.

4 §

Maatilatalouden kehittämisrahaston vuotuisen käyttösuunnitelman vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö. Käyttösuunnitelman on sisällettävä arvio rahaston tuloista sekä suunnitelma varojen käytöstä. Suunnitelmassa on erikseen osoitettava varat sijoitus- ja kulutusmenoihin. Suunnitelmassa on myös eriteltävä ne sijoitus- ja kulutusmenot, joihin Euroopan yhteisön *varoista* on mahdollista saada osarahoitusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

7.

Laki**varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä marraskuuta 1996 annetun varainsiirtoverolain (931/1996) 14 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 52/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Eräät maatalouselinkeinolainsäädännön mukaiset luovutukset

Veroa ei ole suoritettava, jos:

Veroa ei ole suoritettava, jos:

2) luovutuksensaajalle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitetun lain tai maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankkimista varten; tai

2) luovutuksensaajalle on myönnetty 1 kohdassa tarkoitetun lain *mukainen laina* tai *maatalouden rakennetuista annetun lain (/) mukainen korkotukilaina* kiinteistön tai sen osan hankkimista varten; tai

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen ennen tämän lain voimaantuloa ja aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2008 tehtyyn kiinteistön tai sen osan hankintaan, johon on myönnetty maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen korkotukilaina.

Verovapauteen, joka koskee sellaista kiinteistön tai sen osan hankintaa, johon on myönnetty maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) mukainen laina, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Jos luovutuksen saajan vastattavaksi on siirretty viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007 mainitun lain, varainsiirtoverolain 14 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai vastaavan aikai-

semman lainsäädännön mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankintaan, luovutus on 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla verosta vapaa myös silloin, jos siirron sijasta siirron saajalle olisi voitu myöntää maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukainen laina. Jos luovutuksen saajan vastattavaksi on 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen, kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa, siirretty 14 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankintaan, luovutus on 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla verosta vapaa myös silloin, jos siirron saaja täyttää maatalouden rakennetuista annetun lain mukaisen vastaavaan tarkoitukseen myönnettävän lainan saamisen edellytykset.
